NKP(b):n KESKUSKOMITEAN YHTEYDESSÄ TOIMIVA
MARX—ENGELS—LENIN-INSTITUUTTI

VLADIMIR ILJITSH LENIN

LYHYT ESITYS ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

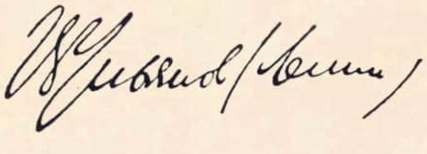
1946

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI

OIKAISTAVAA

sivu	*rivi*	*on:*	*pitää olla:*
46	13. ylh.	kirjoitellen	kirjoitelleen
59	13. alh.	(1877)	(1887)
143	9. ylh.	taistelemaan	taistella

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

NKP(b):n KESKUSKOMITEAN YHTEYDESSÄ TOIMIVA
MARX—ENGELS—LENIN-INSTITUUTTI

VLADIMIR ILJITSH
LENIN

LYHYT ESITYS
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

Suomennos vuoden 1945
venäjänkielisestä painoksesta

1946

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI

I

Vladimir Iljitsh Uljanov (Lenin) — bolshevismin ja maailman ensimmäisen sosialistisen valtion perustaja syntyi huhtikuun 10 (22) päivänä 1870 Simbirskissä (nykyään Uljanovsk) Volgan varrella.

Hänen isänsä, Ilja Nikolajevitsh polveutui Astrakanin kaupungin pikkuporvaristosta. Päätettyään lukion ja Kasanin yliopiston hän toimi 14 vuotta matematiikan ja fysiikan opettajana Pensassa ja Nizhnij-Novgorodissa (nykyään Gorjki), vuodesta 1869 — kansakoulujen tarkastajana ja sitten niiden ylijohtajana Simbirskin läänissä. Monivuotisen palveluksen perusteella hänelle annettiin aatelisarvo. Hän oli sivistynyt, etevä venäläinen, joka antautui kokonaan kansanjoukkojen valistamiselle. Ollen uuttera, lujaluontoinen, vaativainen itseään ja muita kohtaan työssä, asettaen kaiken yläpuolelle asian edut, I. N. Uljanov pyrki kehittämään lapsissaankin näitä ominaisuuksia. Hän kuoli tammikuun 12 päivänä 1886.

Leninin äiti, Maria Aleksandrovna Blanc, oli lääkärin tytär. Hän oli erinomainen nainen, hyvin sivistynyt ja järkevä, hänelle oli ominaista suuri tahdonvoima ja luon-

teenlujuus. Hän tunsi hyvin venäjän ja maailman kaunokirjallisuuden, hallitsi ranskan, saksan ja englannin kielen, ja harrasti innokkaasti musiikkia. Omistaen itsensä kokonaan perheelleen hän pyrki kasvattamaan lapsistaan rehellisiä, sivistyneitä aatteen ihmisiä.

Kaikista Uljanovien lapsista tuli vallankumouksellisia: vanhimmasta pojasta Aleksanterista — narodnaja-voljalainen; toisista, nuorena kuollutta Olgaa lukuunottamatta, — Annasta, Vladimirista, Dmitristä ja Mariasta — bolshevikkeja.

Lenin oli vilkas ja hyvin lahjakas lapsi. Jo viisivuotiaana hän oppi lukemaan. Yhdeksänvuotiaana hän meni oppilaaksi Simbirskin lukioon. Poikkeuksellisen kyvykkäänä ja opiskeluun vakavasti suhtautuvana hän opiskeli mainiosti saaden parhaita arvolauseita ja siirtyi luokalta toiselle korkeimmin palkinnoin. Lukion hän päätti hyvällä latinan, kreikan, ranskan ja saksan kielen taidolla. Vladimir Iljitsh tunsi hyvin myöskin historian ja kirjallisuuden. Hän piti erikoisen arvokkaina niitä kirjallisuustuotteita, joiden sankareilla oli luja ja horjumaton luonne.

Lapsuutensa ja nuoruutensa Lenin vietti Volgan varrella — Simbirskin, Kasanin ja Samaran lääneissä. Ne olivat tyypillisiä talonpoikaisläänejä. Siellä hän seurasi läheltä talonpoikaiselämää, kylissä vallitsevaa kurjuutta ja pimeyttä, epäinhimillistä orjuutusta ja petomaista riistoa, ja oli aina kanssakäymisissä työtätekevän väen kanssa. Hän näki, miten rinnan venäläisten työtätekevien joukkojen kanssa sorrettiin lukuisia kansallisuuksia — tshuvasheja, mordvalaisia, tataareja y.m. Jo nuorukaisena hänessä heräsi viha työtätekevien joukkojen sortamista vastaan, heräsi viha kansallisuussortoa vastaan.

Leninin nuoruus- ja opiskeluvuodet sattuivat yhteen Venäjän historian erään synkimmän kauden kanssa. Näitä vuosia Lenin nimitti myöhemmin „hillittömän, uskomattoman mielettömän ja petomaisen taantumuksen"[1] kaudeksi. Tsarismi riemuitsi murskattuaan 70-luvun vallankumouksellisen liikkeen. Narodnaja-voljalaisten v. 1881 suorittaman Aleksanteri II murhan jälkeen itsevaltainen hallitus kiiruhti tekemään 60-luvun puolinaisetkin reformit olemattomiksi. Talonpojat annettiin aatelisten maapiiripäälliköiden täydelliseen vallanalaisuuteen. Demokraattisen lehdistön ohella lakkautettiin myöskin miltei koko liberaalinen lehdistö. Taantumus raivosi koululaitoksessakin; kansanvalistusministeriö eli „kansan pimitysministeriö", kuten Lenin sitä myöhemmin nimitti, pyrki kasvattamaan opiskelevasta nuorisosta itsevaltiuden uskollisia renkejä. Tsaarin hallituksen hillitön mielivalta, työläisten ja talonpoikain täydellinen oikeudettomuus ja ennenkuulumaton sorto, hirveä kansallisuussorto, liberaalien pelkurimaisuus ja matelevaisuus taantumuksellisten edessä — sellainen on kuva silloisesta elämästä Venäjällä.

Lenin alkoi aikaisin mietiskellä häntä ympäröivää elämää, kuunnella tarkkaavaisesti aikuisten poliittisia keskusteluja. Hän lueskeli paljon, jo varhaisessa nuoruudessaan hän luki kaiken parhaan, mitä vallankumouksellis-demokraattinen yhteiskunnallinen kirjallisuus oli antanut. 14—15 vuoden ikäisenä Lenin luki Tshernyshevskin romaanin „Mitä on tehtävä?", joka teki häneen voimakkaan vaikutuksen. Hän luki myöskin Dobroljubovin ja Pisarevin teoksia sekä muita kirjoja, jotka siihen aikaan katsottiin „kielletyiksi". Hän tunsi hyvin Nekrasovin ajan demokraatti-runoilijat.

Suuri vaikutus nuoreen Leniniin oli hänen vanhimmalla veljellään Aleksanterilla, jonka kanssa hän oli hyvin läheinen ystävä. Aleksanteri oli vakava, mietiskelevä nuorukainen, joka suhtautui itseensä ja velvollisuuksiinsa anka-

[1] *Lenin.* Teokset, 4. painos, I osa, s. 267.

rasti. Saapuessaan vuosina 1885 ja 1886 lomalle kotiin Pietarista, jossa hän opiskeli yliopiston fysikaalis-matemaattisessa tiedekunnassa, hän toi muassaan Marxin „Pääoman". Lenin alkoi heti tutustua tähän teokseen.

Leninillä alkoi aikaisin muodostua vihamielinen suhde tsaarin Venäjän koko yhteiskunnallis-poliittiseen järjestykseen. Jo lukion yläluokilla ollessaan hän oli mielialaltaan vallankumouksellinen. Tämä mieliala ilmeni hänen ainekirjoituksissaan koulussa. Niinpä kerran, palauttaessaan Leninille ainekirjoituksen, lukion johtaja sanoi tyytymättömällä äänensävyllä: „Mistä sorretuista luokista te tässä kirjoitatte, miksi niistä tässä puhutaan?"

Murroksen vuosi Leninin elämässä oli vuosi 1887, jolloin hän astui peruuttamattomasti vallankumoukselliselle tielle.

Tämän vuoden alussa Uljanovien perhettä kohtasi suuri suru. Maaliskuun 1 pnä vangittiin Pietarissa Vladimir Iljitshin veli Aleksanteri Uljanov osanotosta murhayritykseen valmisteluun Aleksanteri III vastaan. Samaan aikaan vangittiin myöskin vanhin sisar Anna, joka samoin opiskeli Pietarissa.

Uljanovien perheen läheinen ystävä V. V. Kashkadamova kertoo muistelmissaan miten hän, saatuaan Pietarista tiedon Aleksanterin vangitsemisesta, kutsui Leninin lukiosta (Lenin opiskeli silloin kahdeksannella, viimeisellä luokalla) luokseen neuvotellakseen hänen kanssaan, miten Maria Aleksandrovnaa olisi valmisteltava ottamaan vastaan masentavaa viestiä. Luettuaan kirjeen Lenin oli pitkän aikaa vaiti rypistäen kovasti silmäkulmiaan. „Edessäni", kirjoittaa Kashkadamova muistelmissaan, „ei istunut enää entinen huoleton, elämäniloa säteilevä poika, vaan aikamies, joka oli syventynyt ajattelemaan tärkeää kysymystä.

„Mutta kysymyshän on vakava", sanoi hän, „se voi päättyä Sashalle[1] huonosti" ".

Maria Aleksandrovnan kaikki yritykset pelastaa vanhin poikansa kuolemalta olivat tuloksettomia. Hänet mestattiin Schlüsselburgin linnoituksessa toukokuun 8 pnä 1887.

Heti kun tuli tieto Aleksanteri Uljanovin vangitsemisesta, niin Simbirskin koko liberaalinen „seurapiiri" loittoni Uljanovien perheestä; jopa läheisimmät tuttavatkin lakkasivat käymästä heidän luonaan. Tämä yleinen pelkuruus teki Leniniin hyvin voimakkaan vaikutuksen. Hän tuli tuntemaan liberaalisen lörpöttelyn todellisen arvon.

Veljen kuolemalla oli suuri vaikutus Leninin päätökseen lähteä kulkemaan vallankumouksellista tietä. Mutta niin suuri kuin olikin kunnioitus veljen sankaruutta kohtaan, niin Lenin jo silloin katsoi terroristisen tien taistelussa itsevaltiutta vastaan virheelliseksi tieksi, joka ei johda päämäärään. Saatuaan tietää, että Aleksanteri oli osallistunut terroristisen järjestön toimintaan, Lenin sanoi: „Ei, me lähdemme toista tietä. Sitä tietä ei saa mennä".

Päätettyään lukion kultamitalilla palkittuna Lenin alkoi elokuun 13 pnä 1887 opiskella Kasanin yliopiston lainopillisessa tiedekunnassa.

Kasanissa Lenin otti pian yhteyden vallankumouksellisten kanssa ja osallistui erääseen ylioppilaskerhoon, jolla tsaarin ohranan määritelmän mukaan oli „äärimmäisen turmiollinen suunta". Ylioppilasseurassa Lenin oli kaikissa suhteissa erikoinen. Hän oli mielialaltaan vallankumouksellinen, tarmokas, paljon lukenut ja puolusti vakaumuksellisesti mielipiteitään. Yliopistossa opiskellessaan Lenin oli santarmien ja yliopiston hallinnon erikoisen silmälläpidon alaisena.

---

[1] Sasha = Aleksanteri. *Suom.*

Tsaarin hallitus pyrki saamaan yliopiston katedereihin pelkästään taantumuksellisia professoreita ja vainosi kaikkia ylioppilaiden järjestöjä. Säädettiin mitä ankarin silmälläpito ylioppilaihin nähden; kaikkia kerhoja ja seuroja, sellaisiakin, jotka asettivat tehtäväkseen aineellisen avun järjestämisen, epäiltiin hallitusvastaisista tarkoitusperistä. Oppositiomielipiteiden esittämisestä ylioppilaita suljettiin karsseriin. Poliisivainojen politiikka aiheutti ylioppilaiden keskuudessa jyrkkiä vastalauseita. Välittömänä sysäyksenä, joka voimisti ylioppilaslevottomuuksia v. 1887, oli taantumuksellisten, niinsanottujen „v. 1884 yliopistosääntöjen" voimaan saattaminen. Marraskuun lopulla syttyi Moskovassa ylioppilaslevottomuuksia, jotka levisivät hyvin nopeasti lääneihin. Joulukuun 4 pnä 1887 alkoivat levottomuudet Kasanin yliopistossa. Lenin osallistui mitä toimeliaimmin niin neuvotteluihin, joissa valmisteltiin ylioppilaiden esiintymisiä, kuin myöskin varsinaisiin esiintymisiin. Tsaristinen hallintovalta ei vitkastellut syytäessään ryöpyttäin vainotoimenpiteitä ylioppilaita kohtaan. Joulukuun 5 päivän vastaisena yönä Lenin vangittiin asunnossaan; samaan aikaan vangittiin myös joukko muita vallankumouksellisen ylioppilasliikkeen aktiivisia osanottajia ja organisaattoreja.

„ — Miksi te kapinoitte, nuori mies? Teidän edessänhän on seinä" — sanoi Leninille poliisi, joka saattoi häntä vankilaan.

— „Seinä, mutta laho, kun töytäistään, niin se luhistuu" — vastasi Lenin.

Päästyään erään kerran kerääntymään vankilassa yhteen ylioppilaat kyselivät toisiltaan, mitä he tekevät, kun pääsevät vapaiksi. Kun tuli Leninin vuoro ja häneltä kysyttiin: „Entä sinä, Uljanov, mitä sinä aiot sitten tehdä?", niin hän vastasi, että hänen edessään on yksi tie — vallankumouksellisen taistelun tie.

Joulukuun 5 pnä Lenin eroitettiin yliopistosta ja kahta päivää myöhemmin, joulukuun 7 pnä 1887, karkoitettiin Kokushkinon kylään Kasanin läänissä salaisen poliisivalvonnan alaisuuteen. Sinne asettui asumaan myöskin hänen sisarensa Anna Iljinitshna, jonka Siperiaan karkoitus oli muutettu julkiseksi poliisivalvonnaksi.

Näin seitsemäntoistavuotias Lenin sai vallankumouksellisen tulikasteensa ensimmäisessä yhteenotossa tsaristisen itsevaltiuden kanssa. Siitä lähtien Lenin antoi täydellisesti koko elämänsä taistelulle itsevaltiutta ja kapitalismia vastaan, työtätekevien vapauttamiselle sorrosta ja riistosta.

Tsaarin ohrana pani omalla tavallaan merkille seitsemäntoistavuotiaan Leninin vallankumouksellisen toiminnan alun. Santarmit tiedoittivat Kasanin kuvernöörille, että Kokushkinoon karkoitettu Lenin „osallistui toimeliaasti vallankumouksellisten kerhojen järjestämiseen Kasanin opiskelevan nuorison keskuudessa". Joulukuun 27 pnä 1887 hänet saatettiin poliisiurkkijoiden jokapäiväisen valvonnan alaiseksi. Siitä lähtien Leniniä ja koko Uljanovien perhettä seurasi herkeämättä santarmin silmä. Poliisit tiedoittivat poliisidepartementtiin Leninin jokaisesta askeleesta.

Noin vuoden ajan Lenin vietti tässä pienessä, syrjäisessä kyläpahasessa. Hän luki paljon, harrasti uutterasti itseopiskelua. Jo tähän aikaan Leninillä ilmeni kyky tehdä järjestelmällisesti työtä tarkasti harkitun suunnitelman mukaan. Nuoruudesta alkaen hän kehitti sitkeästi itsessään valtavaa työkykyä.

Lokakuun alussa 1888 Leninille annettiin lupa siirtyä Kasaniin, jossa oli hänen äitinsä Maria Aleksandrovna nuorempien lastensa kanssa. Mutta yliopistoon pääsy häneltä kiellettiin. Leninin pyyntöön päästä ulkomaille jatkamaan opintojaan poliisidepartementti vastasi esittämällä kuvernöörille: „hänelle ei pidä antaa ulkomaanpassia".

Kasanissa Lenin tutustui erilaisten vallankumouksellisten illegaalisten kerhojen jäseniin. Näissä kerhoissa luettiin Marxin teoksia alkuperäisinä ja käännöksinä sekä narodnikkilaisuutta vastaan kirjoitettuja Plehanovin kirjoja, erikoisesti teosta „Meidän erimielisyytemme" ja niiden johdosta keskusteltiin kiihkeästi. Salaisen poliisivalvonnan perusteella Leninistä annetuissa tiedonannoissa sanottiin, että hänellä „on turmiollinen suunta" ja että hän pitää yllä „tuttavuutta epäilyttävien henkilöiden kanssa".

Syksyllä 1888 Lenin alkoi perinpohjaisesti tutkia Karl Marxin „Pääomaa". Tämä kirja jätti häneen lähtemättömän vaikutuksen. „Suurella kiihkolla ja innostuksella", kertoo muistelmissaan A. I. Uljanova-Jelizarova, „hän puhui minulle Marxin teorian perusteista ja niistä uusista näköaloista, joita tämä teoria on hänelle avannut... Hänestä suorastaan uhkui reipas varmuus, joka siirtyi myös keskustelukumppaneihin. Hän osasi jo silloin saada sanoillaan toiset vakuuttuneiksi ja innostumaan. Silloinkaan, tutkiessaan jotakin ja löytäessään uusia teitä hän ei voinut olla keskustelematta niistä toisten kanssa ja hankkimatta itselleen kannattajia. Tällaisia kannattajia, nuoria ihmisiä, jotka myöskin tutkivat marxilaisuutta ja olivat mielialaltaan vallankumouksellisia, hän löysi itselleen pian Kasanissa" [1].

Tähän aikaan Lenin liittyi erääseen Kasanin marxilaiseen kerhoon. Sen perustaja oli N. E. Fedosejev, joka tuhoutui traagillisesti v. 1898 ollessaan Siperiassa karkoitettuna. Ne kuukaudet, jotka Lenin kuului Fedosejevin kerhoon, olivat täynnä sitkeää työtä itsensä kehittämiseksi, marxilaisuuden teorian omaksumiseksi.

Tähän aikaan marxilaisuus raivasi itselleen tietä Venäjällä suuria vaikeuksia voittaen. Narodnikkilaisuus piti yhä

[1] *A. I. Uljanova-Jelizarova.* Muistelmia Iljitshistä, 1934, s. 31.

vielä lujasti vaikutuksensa alaisena vallankumousmielistä sivistyneistöä ja oli suurimpana esteenä marxilaisuuden leviämiselle. Luonnehtiessaan 80-luvun vallankumouksellisten polvea Lenin kirjoitti: „Monet heistä alkoivat ajatella vallankumouksellisesti narodnaja-voljalaisten tavalla. Varhaisemmassa nuoruudessaan he melkein kaikki olivat ihastuneina palvoneet terrorin sankareita. Tämän sankariperinteen lumoavasta vaikutuksesta vapautuminen vaati taistelua, sitä seurasi välien rikkoutuminen henkilöiden kanssa, jotka halusivat hinnalla millä hyvänsä jäädä uskollisiksi Narodnaja Voljalle ja joita nuoret sosialidemokraatit suuresti kunnioittivat. Taistelu pakoitti opiskelemaan, lukemaan kaikkien suuntien illegaalisesti julkaistuja tuotteita..." [1]

Marxilaisen opin kannattajien lukumäärä oli Venäjällä silloin perin vähäinen. Vladimir Iljitsh Lenin oli eräs näistä ensimmäisistä venäläisistä marxilaisista. Varhain, jo nuorukaisena hän käsitti narodnikkilaisen tien virheellisyyden, käsitti tsaaria vastaan käytävän taistelun terrorististen menettelytapojen hyödyttömyyden ja vahingollisuuden. Hänen tutkiva, terävä ja terve järkensä näki marxilaisuuden teoriassa mahtavan aseen, joka takaa voiton taistelussa poliittisen oikeudettomuuden ja kansanjoukkojen rosvomaisen riistämisen järjestelmää vastaan.

Vallankumouksellisen työn vilkastuminen Kasanissa sai santarmit liikkeelle. Kesäkuussa 1889 vangittiin Fedosejev. Myöskin se kerho, jonka toimintaan Lenin osallistui, hajoitettiin. Tällä kertaa Lenin kuitenkin välttyi onnellisesti uudelta vangitsemiselta, joka olisi merkinnyt hänelle vakavampia seurauksia kuin ensimmäinen. Näin tapahtui siksi, että kaksi kuukautta ennen Fedosejevin kerhojen jäsenten joukkovangitsemisia, toukokuun 3 pnä 1889, koko

[1] *Lenin.* Teokset, IV osa, s. 499.

Uljanovien perhe oli siirtynyt asumaan Samaran lääniin. Ensin Lenin asui yhdessä muun perheen kanssa huuttorissa lähellä Alakajevkan kylää, 50 virstan päässä Samarasta, ja vuoden 1889 syksystä lähtien Samarassa. Silläkin santarmit ja Kasanin opetuspiirin kuraattori järjestivät Leninin ja koko hänen perheensä ankaran valvonnan.

Samaraan Lenin saapui vakaumuksellisena marxilaisena. Samara oli silloin yksi narodnikkilaisuuden tukikohdista. Poliisivalvonnan alaisten ja karkoitettujen (poliisiasiakirjoista näkyy, että heitä oli noin 40 henkeä) keskuudessa oli täydellinen vaikutusvalta narodnikkilaisen suunnan kannattajilla — marxilaisuuden vihollisilla, jotka eivät ymmärtäneet yhteiskunnallisen kehityksen lakeja. Narodnikit pitivät kapitalismia Venäjällä „satunnaisena" ilmiönä eivätkä tunnustaneet sen kehittymisen mahdollisuutta. He kielsivät työväenluokan johtavan merkityksen vallankumouksellisessa liikkeessä ja luottivat sosialismin tuloon talonpoikaisen kyläyhteisön kautta.

Siihen aikaan kun Lenin saapui Samaraan, siellä oli eräitä vallankumousmielisen opiskelevan nuorison kerhoja. Eräs huomattavimmista oli A. P. Skljarenkon kerho. Kerhossa opiskeltiin historian, talouden ja filosofian kysymyksiä sekä tutkittiin talonpoikaiskysymystä. Kerhon yleinen suunta oli narodnikkilainen. Skljarenkolla oli yhteyksiä myöskin työläisiin, erikoisesti rautatieläisiin. Leninin vaikutuksesta, joka tutustutti kerhon jäseniä Marxin oppiin, Skljarenko pian hylkäsi narodnikkilaiset katsantokantansa ja tuli marxilaiseksi.

Skljarenkon kerhossa ja muissa vallankumouksellisen nuorison illegaalisissa kerhoissa Lenin harjoittaa marxilaisuuden propagandaa ja arvostelee narodnikkilaisuutta. Hän teki selostuksia tunnetun narodnikki V. V:n (V. P. Vorontsovin) kirjasta „Kapitalismin kohtalot Venäjällä", narodnikkien Mihailovskin ja Juzhakovin teoksista, narodnikki

Nikolai —onin (N. F. Danielsonin) „Reforminjälkeisen yhteiskunnallisen taloutemme piirteistä". Hän teki selostuksen myös K. Marxin kirjasta „Filosofian kurjuus". Näiden selostusten, väittelyjen ja keskustelujen aikana Lenin jo silloin hämmästytti kaikkia syvällisellä marxilaisuuden tuntemuksellaan. Samaralaisten kerhojen jäsenet kertoivat kirjeissään, että Samarassa on poliisivalvonnan alainen ylioppilas Uljanov, joka on huomattava älynsä ja sivistyksensä puolesta.

Samarassa Lenin jatkoi uutterasti Marxin ja Engelsin teosten tutkimista, pääasiassa saksan ja ranskan kielellä, sillä venäjäksi heidän teoksiaan oli käännetty hyvin vähän. Lenin itse käänsi venäjän kielelle Marxin ja Engelsin „Kommunistisen puolueen Manifestin". Käännöksen käsikirjoitusta luettiin Samaran kerhoissa; se hävitettiin poliisin toimeenpanemien kotitarkastuksien aikana.

Lenin tutustui Venäjän vallankumouksellisen liikkeen menneisyyteen, keskusteli tästä aiheesta huomattavimpien narodnaja-voljalaisten kanssa, jotka olivat karkoituksen jälkeen asettuneet asumaan Samaraan.

Leninille oli vierasta marxilaisen teorian kirjanoppinut, abstraktinen käsittäminen. Hänelle marxilaisuus ei ollut milloinkaan eloton dogmi, vaan vallankumouksellisen toiminnan elävä ohje. Propagoidessaan Marxin ja Engelsin oppia kaksikymmenvuotias Lenin ryhtyi perinpohjaisesti tutkimaan Venäjän taloudellista ja poliittista kehitystä.

Lenin tutustui perusteellisesti narodnikkien taloudellisiin tutkimuksiin. Hän tarkasti ja muokkasi itsenäisesti koko sen konkreettisen aineiston, jonka perustalla narodnikit olivat tehneet väärät johtopäätöksensä. Hän ryhtyi opiskelemaan tilastotiedettä, hän tutki valtavan aineistomäärän, joka koski Venäjän taloudellista tilaa, erikoisesti zemstvojen tilastoja talonpoikaistaloudesta. „Zemstvotilastot", kir-

joitti silloin Lenin, „antavat valtavan ja mitä seikkaperäisimmän aineiston talonpoikain taloudellisesta asemasta"[1].

Tutkiessaan teoreettisesti talonpoikaistaloutta Lenin tarkasti johtopäätöksensä käytännössä tutustumalla välittömästi talonpoikaiselämään. Ollessaan viisi kesäkautta (1889—1893) Alakajevkan kylässä Lenin keskusteli usein talonpoikain kanssa ja tutki huolellisesti heidän elämäänsä. Leninin pyynnöstä Skljarenko suoritti tilastollisen tutkimuksen Samaran kihlakunnan kolmessa kunnassa. Tilastokortin tästä talottain tehdystä tutkimuksesta Lenin laati itse.

Johtopäätöksensä Venäjän talouden syvällisestä ja huolellisesta tutkimuksesta Lenin antoi mainiossa kirjoituksessaan „Uusia taloudellisia muutoksia talonpoikaiselämässä" (kirjoitettu keväällä 1893) — ensimmäisessä kirjallisessa työssään, joka on säilynyt meidän päiviimme saakka. Tässä kirjoituksessaan hän eritteli arvostelevasti V. Postnikovin kirjan „Etelä-venäläinen talonpoikaistalous", joka oli kirjoitettu Jekaterinoslavlin, Hersonin ja Taurian läänien kunnallisten tilastotietojen ja kirjoittajan henkilökohtaisten havaintojen perustalla. Lenin antoi suuren arvon tämän kirjan sille osalle, jossa Postnikov runsaan konkreettisen aineiston perustalla osoitti, että Venäjän talonpoikaiston keskuudessa on eri kerroksia. Mutta Lenin kumosi hänen liberaalis-narodnikkilaiset johtopäätöksensä ja esityksensä. Tämä kirjoitus osoittaa, miten syvästi ja itsenäisesti Lenin käytti marxilaista metodia Venäjän elämän mitä pulmallisimpien kysymysten erittelyssä.

Tuolla kaudella käymässään kirjeenvaihdossa Lenin esitti seuraavalla tavalla tästä kirjoituksestaan juontuvat johtopäätökset:

„Siinä esitetyt väitteet ovat minulle perustana paljon tärkeämpiä ja pitemmälle meneviä johtopäätöksiä varten

[1] *Lenin*, Teokset, 4. painos, I osa, s. 3.

kuin mitä itse kirjoituksessa on tehty. Meidän pientuottajamme (talonpoikain ja käsityöläisten) jakautuminen eri kerroksiin on minulle tärkeimpänä ja perustosiasiana, joka selittää meidän kaupunki- ja suurkapitalismiamme ja joka hävittää tarun, minkä mukaan talonpoikaistalous on erikoinen talousmuoto (se on sama porvarillinen talousmuoto vain sillä eroituksella, että se on paljon enemmän vielä feodaalisten paulojen kietoma), ja pakottaa näkemään niinsanotuissa „työläisissä" ei erikoisasemassa olevien ihmisten pientä ryhmää, vaan ylimmän kerroksen siitä valtavasta talonpoikaisjoukosta, joka nykyään elää jo enemmän työvoimansa myynnillä kuin omalla taloudellaan"[1].

Lenin ajatteli saavansa tämän kirjoituksensa julkaistuksi eräässä legaalisessa liberaalis-narodnikkilaisessa aikakauslehdessä. Tämän aikakauslehden toimitus kuitenkin kieltääntyi julkaisemasta narodnikkilaisuutta vastaan suunnattua kirjoitusta. Leninin kirjoitus lojui arkistoissa 30 vuotta ja vasta v. 1923 se löydettiin ja julkaistiin.

Syksyllä 1889 Lenin yrittää saada luvan suorittaa ulko-oppilaana lainopillisen tiedekunnan tutkinnot jossain korkeakoulussa. Erääseen Leninin anomukseen valistusministeri Deljanov kirjoitti: „Pyydettävä tietoja hänestä kuraattorilta ja poliisidepartementilta". Poliisidepartementin direhtööri Durnovo vastasi tähän tiedusteluun: „Kasanissa asuessaan Uljanovin havaittiin pitävän yhteyttä poliittisesti epäluotettavien henkilöiden kanssa, joista eräitä on nyt haastettu kuulusteltavaksi syytettyinä valtiorikoksesta". Lenin sai kieltävän vastauksen. Pitäen häntä „poliittisesti epäluotettavana" tsaarin hallitus päätti olla laskematta häntä yliopistoon. Vasta keväällä 1890 Lenin vihdoinkin sai luvan suorittaa ulko-oppilaana lainopillisen tiedekunnan tutkinnot Pietarin yliopistossa.

[1] Lenin-kokoelma XXXIII s. 15—16.

Elokuun lopussa 1890 Lenin matkusti Pietariin ottamaan selvää edessäolevien tutkintojen suorittamisehdoista. Palattuaan Samaraan Lenin alkoi rinnan perinpohjaisen Marxin teosten tutkimisen kanssa uutterasti lukea lakitieteellisiä aineita valmistautuen vakavasti tutkintoihin.

Kaksikymmenvuotiaana Leninin piti lyhyessä ajassa, yhdessä vuodessa, opiskella itsenäisesti yliopiston koko nelivuotinen oppikurssi. Tämän lisäksi piti tutkintokomitealle lähetettävään anomukseen liittää kotityönä kirjoitettu ainekirjoitus rikosoikeudesta. Tutkintokomiteassa täytyi antaa esitetystä aiheesta kirjallinen vastaus ja sitten suorittaa tutkinnot roomalaisen oikeuden dogmista ja historiasta, siviilioikeudesta ja -oikeudenkäynnistä, kauppaoikeudesta ja -oikeudenkäynnistä, rikosoikeudesta ja -oikeudenkäynnistä, venäläisen oikeuden historiasta, kirkko-oikeudesta, valtio-oikeudesta, kansainvälisestä oikeudesta, poliisioikeudesta, kansantaloustieteestä, tilastotieteestä, finanssioikeudesta, oikeuden ensyklopediasta ja oikeuden filosofian historiasta. Tätä kaikkea varten piti perinpohjaisesti tutkia valtava määrä erikoiskirjallisuutta.

Anna Iljinitshna Uljanova-Jelizarova kertoo, miten Lenin työskenteli tutkintoihin valmistautumisen aikana. „Silloin monet ihmettelivät sitä", kirjoittaa hän, „että jouduttuaan eroitetuksi yliopistosta hän noin vuoden kuluessa, ilman minkäänlaista apua syrjästä, suorittamatta minkäänlaisia kurssi- tai puolikurssitutkintoja, valmistautui niin hyvin, että suoritti päästötutkinnot yhdessä oman kurssinsa kanssa. Erinomaisten luonnonlahjojensa lisäksi Vladimir Iljitshiä auttoi tässä suuri työkyky"[1].

Lenin luki väsymättömästi — talvella Samarassa ja kesällä Alakajevkan huuttorissa. Alakajevkassa, kertoo Anna Iljinitshna, „hän rakensi itselleen hiljaisen työhuoneen

[1] *A. I. Uljanova-Jelizarova.* Muistelmia Iljitshistä, s. 36.

tuuheaan lehmuskujaan... Aamuteen jälkeen hän meni sinne kirjapinkkoineen sellaisella täsmällisyydellä aivan kuin häntä olisi siellä odottanut ankara opettaja, ja siellä, täydellisessä hiljaisuudessa hän oli päivälliseen, kello kolmeen asti.

Meistä ei kukaan käynyt tuolla kujalla, ettemme olisi häirinneet häntä.

Oppiaineita hän luki aamupäivällä. Päivällisen jälkeen hän meni samaan sopukkaan mukanaan yhteiskunnallisia kysymyksiä käsitteleviä kirjoja — muistan esimerkiksi, että hän luki saksaksi Engelsin „Työväenluokan asema Englannissa". Sitten hän teki kävelyretken, kävi uimassa, ja iltateen jälkeen Volodjan[1] pää oli taas kumartuneena kirjan yli"[2].

Kahdessa erässä — keväällä ja syksyllä 1891 — Lenin suoritti loistavasti tutkinnot Pietarin yliopistossa. Kolmestakymmenestä kolmesta tutkinnon suorittajasta vain hän sai korkeimman arvosanan kaikissa aineissa. Lakitieteen tutkintokomitea määräsi hänelle ensimmäisen luokan diploomin.

Kevättutkintokauden aikana Leniniä kohtasi uusi suuri henkilökohtainen suru: hänen nuorin sisarensa, joka opiskeli Pietarissa tyttökorkeakoulussa, kuoli lavantautiin. Vladimir Iljitsh oli ollut oikein hyvä ystävä Olgan kanssa, joka oli puolitoista vuotta häntä nuorempi. Vähää ennen sisarensa kuolemaa Lenin oli kutsunut äitinsä Pietariin. Olga Iljinitshnan kuoleman jälkeen hän matkusti äitinsä kanssa Samaraan.

Tutkintojen aikana Lenin tapasi Pietarissa eräitä marxilaisia. Heiltä hän sai venäjän- ja saksankielisiä marxilaisia kirjoja, jotka hän otti mukaansa Samaraan.

[1] **Volodja = Vladimir.** *Suom.*
[2] *A. I. Uljanova-Jelizarova.* Muistelmia Iljitshistä, s. 36.

Tammikuussa 1892 Lenin otettiin valantehneen asianajajan apulaisen kirjoihin. Samanaikaisesti, kun hän tekee tarmokkaasti teoreettisia tutkimustöitä, ohjaa marxilaisia sosialidemokraattisia kerhoja, laatii ja pitää selostuksia, hän alkaa maaliskuusta lähtien 1892 esiintyä puolustajana Samaran piirioikeudessa. Hänen puolustettavansa olivat pääasiassa köyhiä talonpoikia, venäläisiä ja tataareja, jotka olivat kärsineet Volgan varrella kauhean nälkätalven. Hänen ensimmäiseksi puolustamaansa talonpoikaa syytettiin siitä, että tämä oli „kironnut jumalaa, jumalan äitiä, pyhää kolminaisuutta, keisaria ja hänen perillistään, ja sanonut, että hallitsija hallitsee väärin".

Lenin asui Samarassa yli neljä vuotta. Siellä hän kehitti lopullisesti marxilaiset katsantokantansa ja kävi ensimmäiset taistelunsa narodnikkeja vastaan. Hänen suorittamansa tutkimukset Venäjän talouden ja historian alalla sekä selostukset, joita hän piti samaralaisissa kerhoissa, olivat myöhemmin pohjana hänen eräille teoksilleen, muun muassa hänen kuuluisalle kirjalleen „Mitä ovat „kansan ystävät" ja miten he taistelevat sosialidemokraatteja vastaan?". Leninin ympärille muodostui samaralaisten marxilaisten ensimmäinen kerho, jolla oli suuri vaikutus vallankumoukselliseen nuorisoon. Lenin järjesti yhteyden Nizhnij-Novgorodin, Vladimirin ja Pietarin marxilaisten kanssa, oli kirjeenvaihdossa Fedosejevin kanssa, joka oli Vladimirin vankilassa. Noina kaukaisina vuosina, jolloin marxilainen liike otti Venäjällä vasta ensimmäisiä askeleitaan, Volgan varren seudut tulivat Leninin ja Fedosejevin ansiosta marxilaisuuden levenemisen erääksi perusalueeksi.

Marxilaisuuden propaganda samaralaisissa kerhoissa ja väittelyt narodnikkien kanssa eivät voineet kuitenkaan tyydyttää Leniniä. Elämä Samarassa, maaseutukaupungissa, joka oli kaukana proletaarisen liikkeen ja poliittisen taistelun keskuksista, kyllästytti häntä. Hän pyrki teollisuusproletariaatin sankkojen joukkojen keskuuteen. Leninin silloista mielialaa on kuvattu hyvin A. I. Uljanova-Jelizarovan muistiinpanoissa siitä vaikutuksesta, jonka Leniniin teki Tshehovin kertomus „Huone N:o 6", jonka hän luki talvella 1892—1893: „Kun luin eilisiltana loppuun tämän kertomuksen, niin minun tuli suorastaan paha olla enkä voinut jäädä huoneeseeni, vaan nousin ja lähdin ulos. Minulla oli sellainen tunne, aivan kuin minäkin olisin suljettu huoneeseen N:o 6"[1].

Lenin pyrki kiihkeästi laajan vallankumouksellisen taistelun kentälle.

Elokuun puolivälissä 1893 Lenin matkusti Samarasta Pietariin. Matkan varrella hän pysähtyi Nizhnij-Novgorodissa, jossa hän teki eräässä marxilaisessa kerhossa selostuksen narodnikkilaisuutta vastaan.

Elokuun 31 päivänä 1893 Lenin saapui Pietariin — Venäjän valtiolliseen keskukseen.

---

[1] *A. I. Uljanova-Jelizarova.* Muistelmia Iljitshistä, s. 45.

II

Lenin saapui Pietariin työväen joukkoliikkeen nousun aattona.

Kymmenen vuotta oli kulunut siitä, kun „Työn vapautus"-ryhmä oli Plehanovin johdolla alkanut marxilaisuuden aatteiden propagandan Venäjällä ja ottanut ensimmäisen askeleen työväenliikkeen puoleen. Tänä kautena Venäjällä oli kapitalismin kehityksen perustalla työväenluokka kasvanut ja työväenliike voimistunut. Marxilainen propaganda, niin vähäistä kuin se silloin olikin, antoi tuloksia: Venäjällä ilmestyivät ensimmäiset työläis-marxilaiset. Mutta marxilaiset kerhot olivat hyvin heikosti sidotut työväen joukkoliikkeeseen. Lenin kirjoitti myöhemmin 80-luvun loppu- ja 90-luvun alkuvuosista, että ne olivat sosialidemokraattisen liikkeen „vaikean kasvun" aikaa. Ei jokainen voinut huomata sitä, että olivat kypsyneet ehdot seuraavalle suurelle askeleelle eteenpäin — sosialismin yhdistämiselle työväenliikkeeseen. Ei jokainen käsittänyt, että ratkaistavaksi oli noussut tehtävä yhdistää hajallaan olleet

marxilaiset kerhot yhteisen päämäärän ja samojen taistelukeinojen yhteenjuottamaksi järjestöksi, aseistaa se marxilaisella ohjelmalla ja tehdä siitä työväenluokan poliittinen johtaja.

Heti Pietariin saavuttuaan Lenin ryhtyi ratkaisemaan tätä historiallista tehtävää. Hän oli silloin vasta 23-vuotias, mutta jo täysin varttunut, erinomaisen sivistynyt ja työväenluokalle rajattoman uskollinen marxilainen vallankumousmies.

Pietarissa toimi siihen aikaan muutamia vallankumouksellisen ja oppositiomielisen nuorison kerhoja. Lenin otti heti yhteyden erääseen tällaiseen kerhoon. Tämä kerho — Brusnevin sosialidemokraattisen järjestön sirpale, joka oli säilynyt poliisin toimeenpanemalta hävitykseltä v. 1892 — oli marxilaisten suljettu ryhmä. Tämän kerhon jäsenet olivat yhteydessä eräiden valveutuneimpien työläisten kanssa ja tekivät heidän keskuudessaan propagandatyötä, mutta marxilaista oppia he selittivät työläisille abstraktisesti, irrallisena maan poliittisesta elämästä. Yhtä abstraktisesti, ilman yhteyttä elävän todellisuuden kanssa, tutkittiin marxilaisuutta myöskin itse pietarilaisten sosialidemokraattien kerhossa. Leninin tuloa Pietariin syksyllä 1893 kerhon jäsenet ovat aivan oikein verranneet „seurauksiltaan elähyttäväksi ukkosen purkaukseksi". Lenin asetti tehtäväkseen kääntää Pietarin sosialidemokraattien ryhmä kulkemaan työläisjoukkojen keskuudessa tehtävän käytännöllisen poliittisen työn tietä. Ratkaiseva merkitys tässä suhteessa oli kuuluisalla selostuksella „Niinsanotun markkinakysymyksen johdosta", jonka Lenin piti syksyllä 1893 Herman Krasinia, Pietarin sosialidemokraattien ryhmän jäsentä vastaan. Tätä selostusta pidettiin ainiaaksi kadonneena. Vasta 44 vuoden kuluttua, v. 1937 se löydettiin ja julkaistiin.

Miksi marxilaisissa kerhoissa kiinnitettiin suuri huomio markkinoita koskevaan kysymykseen? Narodnikit väittivät, että köyhdyttäessään maaseutua kapitalismi supistaa sisämarkkinoita. Tästä he tekivät sen johtopäätöksen, että Venäjän sisällä kapitalismilla ei ole eikä tule olemaan markkinoita. Siis kapitalismi ei voi Venäjällä kehittyä, sen ilmaantuminen on puhtaasti satunnainen ilmiö ja siksi proletariaatinkin ilmaantumista on pidettävä samoin satunnaisena ilmiönä.

Väittelyt markkinoista olivat mitä kiinteimmässä yhteydessä kysymykseen kapitalismin kohtaloista Venäjällä. Tämän kysymyksen käsittelemisen tarkoituksena marxilaisissa kerhoissa oli ennenkaikkea marxilaisten valmentaminen taisteluun narodnikkeja vastaan.

Selostuksessaan Lenin esitti kapitalismin kehityksen kuuluisan kaavionsa, josta kuvastuu luontaistalouden tavarataloudeksi muuttumisen historiallinen prosessi, yksinkertaisen tavaratalouden hajoamisen ja sen kapitalistiseksi taloudeksi muuttumisen prosessi.

Lenin arvosteli Krasinia ankarasti siitä, että hän markkinoista tekemässään selostuksessa oli rajoittunut kaavamaisiin esityksiin kapitalismin kehityksestä „yleensä" ilman yhteyttä kapitalismin kehityksen konkreettisiin muotoihin ja luonteeseen Venäjällä. Lenin arvosteli Krasinia myöskin siitä, että hän alleviivasi vain kapitalismin edistyksellistä luonnetta jättäen huomioonottamatta kapitalistiset ristiriidat, työtätekevien joukkojen kurjuuden ja köyhtymisen kasvun kapitalismin vallitessa sekä proletariaatin luokkaedut. Lenin osoitti, että marxilaisten ei ole huolehdittava markkinoista porvaristoa varten, vaan työväenluokan järjestämisestä, työväen joukkoliikkeen kehittämisestä ja lujittamisesta Venäjällä. Krasinin katsantokannoissa Lenin pani heti merkille silloin vasta muodostumassa olleen „legaalisen marxilaisuuden" idun, s.o. porvarillisen sivistyneistön yrityksen käyttää marxilaisuutta taistelussa narodnikkilaisuutta vastaan kapitalismin ylistämiseksi ja lujittamiseksi.

Lyödessään hajalle narodnikkilaisia teorioita kapitalismin kehityksen mahdottomuudesta Venäjällä muka markkinoiden puuttumisen vuoksi Lenin vaati markkinakysymyksen siirtämistä „„mahdollista" ja „täytymistä" koskevan hyödyttömän pohdinnan piiristä todellisuuden maaperälle". Hän antoi marxilaisen selityksen siitä, „miten Venäjän taloudellinen järjestys muodostuu ja miksi se muodostuu juuri siten eikä toisin". Konkreettisten tosiasioiden ja monia läänejä koskevan monipuolisen tilastoaineiston perustalla Lenin osoitti, että talonpoikaisto, sekä varakas että köyhtynyt talonpoikaisto, turvautuu vähitellen markkinoihin. Tästä Lenin teki johtopäätöksen, että „meidän edessämme on vain luonnollinen elimellinen prosessi, tavaratalouden kehityksen ja kapitalismin kasvun prosessi". Lenin osoitti, että kapitalismista on jo tullut „Venäjän taloudellisen elämän tärkein tausta" [1].

Leninin selostus teki Pietarin marxilaisiin hyvin suuren vaikutuksen. Lenin antoi todellisen taisteluaseen narodnikkilaisuutta vastaan osoittaen, miten narodnikkeja vastaan on taisteltava.

N. K. Krupskaja kertoo, miten suuresti Leninin erinomainen selostus hämmästytti silloisia marxilaisia. „Marxilainen tulokas" asetti markkinoita koskevan kysymyksen äärimmäisen konkreettisesti, „yhdisti sen joukkojen etuihin, koko asian käsittelyssä tuntui elävä marxilaisuus, joka ottaa ilmiöt niiden konkreettisessa ympäristössä ja niiden kehityksessä" [2]. Sen kerhon jäsenet, jossa Lenin teki selostuksensa, kertoivat myöhemmin muistelmissaan, että Lenin

---

[1] *Lenin.* Teokset, 4. painos, I osa, s. 94, 107, 93.
[2] *N. K. Krupskaja.* Muistelmia Leninistä, 1933, s. 12.

hämmästytti heitä kyvyllään soveltaa marxilaisuutta Venäjän todellisen elämän kysymyksiin, jotka silloin mieliä askaruttivat.

Leninistä tuli Pietarin sosialidemokraattien johtaja. ,,Tavattoman syvä Marxin tuntemus, kyky sovelluttaa marxilaisuutta sen ajan Venäjän taloudellisiin ja poliittisiin oloihin, palava, murtumaton usko työväen asian voittoon, etevä organisatoorinen kyky — kaikki tämä teki Leninistä Pietarin marxilaisten tunnustetun johtajan"[1].

Narodnikkilaisuus oli yhä sosialidemokraattisen puolueen muodostamisen esteenä. Plehanov ja hänen johtamansa „Työn vapautus"-ryhmä tekivät paljon marxilaisuuden levittämiseksi, antoivat murskaavan iskun narodnikkilaisuuden virheellisille katsantokannoille ja murtivat sen vaikutuksen vallankumouksellisen sivistyneistön keskuudessa. Mutta narodnikkilaisuuden aatteellinen murskaaminen ei ollut vielä läheskään suoritettu loppuun. Tämä tehtävä — narodnikkilaisuuden lopullinen murskaaminen marxilaisuuden vihollisena — tuli Leninin osaksi.

Tammikuussa 1894 Lenin saapui Moskovaan omaistensa luo ja viipyi siellä pari kolme viikkoa. Tähän aikaan Moskovassa kokoontui lääkärien edustajakokous, jossa oli läsnä paljon liberaalista ja radikaalista sivistyneistöä. Narodnikit käyttivät edustajakokousta hyväkseen ja järjestivät tammikuun alussa 1894 illegaalisen illanvieton, jossa silloin huomattava liberaalis-narodnikkilainen kirjailija V. V. (Vorontsov) piti esitelmän. Lenin joutui sattumalta tähän kokoukseen ja esiintyi tätä narodnikkia vastaan kohdistamalla hänen esitelmäänsä niin murskaavan arvostelun, että kaikille kävi ilmeiseksi: nuori marxilainen oli voittanut.

[1] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", 4. suomenkielinen painos, s. 18.

Leninin sisar A. I. Uljanova-Jelizarova, joka oli läsnä tässä illanvietossa, kertoo hänen esiintymisestään: ,,Rohkeasti ja päättävästi, koko nuoruuden kiihkeydellä ja vakaumuksen voimalla, mutta samalla myöskin tiedoilla aseistautuneena hän alkoi lyödä hajalle narodnikkilaisten oppeja jättämättä niistä kiveä kiven päälle. Ja vihamielinen suhtautuminen tällaista „poikamaista julkeutta" vastaan alkoi muuttua vähitellen, joskaan ei vähemmän vihamieliseksi, niin ainakin kunnioittavammaksi suhtautumiseksi. Enemmistö alkoi pitää häntä vaarallisena vastustajana . . . Alentuva suhtautuminen ja tieteelliset vastaväitteet eivät saattaneet veljeäni hämilleen. Hän alkoi esittää mielipiteittensä tueksi tieteellisiä perusteluja, tilastollisia numerotietoja ja kävi entistä suuremmalla voimalla ja purevammalla ivalla vastustajansa kimppuun . . . Häntä kuuntelivat kaikki, varsinkin nuoriso mitä suurimmalla mielenkiinnolla. Narodnikki alkoi alentaa ääntään, lasketella sanojaan vähemmän pontevasti ja lopulta vetäytyi syrjään.

Nuorison marxilainen osa juhli voittoa"[1].

Illanviettoon oli tunkeutunut poliisiurkkija, joka tiedoitti päällystölleen tarkasti koko väittelyn kulun. Poliisitiedoituksesta näkyy, että ennen Leniniä oli esiintynyt joku paikallinen marxilainen. Tämän vakoilijan „kertomuksen" perustalla Moskovan ylipoliisimestari tiedoitti poliisidepartementtiin, että Vorontsov „pakotti todistelullaan tämän marxilaisen vaikenemaan, jonka vuoksi hänen katsantokantojensa puolustamiseen ryhtyi joku Uljanov (luultavasti hirtetyn veli), joka sitten suorittikin tämän puolustuksen täydellä asiantuntemuksella".

Nuoren Leninin persoonassa uusi, marxilainen suunta lähti avoimeen taisteluun aikansaelänyttä narodnikkilaista

[1] *A. I. Jelizarova.* Sivunen muistelmia. ,,Proletarskaja Revolutsija", 1923, N:o 2 (14), s. 58—59.

virtausta vastaan. Tästä taistelusta marxilaisuus suoriutui voittajana. Leninin esiintymisestä alettiin puhua vallankumouksellisissa kerhoissa.

Mutta pelkät suulliset esiintymiset ja selostukset yksityisiä narodnikkeja vastaan eivät riittäneet. Narodnikkilaisuus suuntana oli murskattava aatteellisesti. Tämä tehtävä oli sitäkin välttämättömämpi, kun narodnikit, erikoisesti sellainen vaikutusvaltainen kirjailija kuin N. K. Mihailovski, alkoivat vuoden 1893 lopussa legaalisessa aikakausjulkaisussaan „Russkoje Bogatstvo" sotaretken marxilaisia vastaan.

Keväällä ja kesällä 1894 Lenin kirjoitti kuuluisan kirjansa „Mitä ovat „kansan ystävät" ja miten he taistelevat sosialidemokraatteja vastaan?".

Tässä kirjassaan Lenin repäisi pois naamion liberaalisilta narodnikeilta, paljasti näiden valheellisten „kansan ystävien" todelliset kasvot, „kansan ystävien", jotka itse teoissa toimivat kansaa vastaan, jotka jo kauan sitten olivat luopuneet vallankumouksellisesta taistelusta ja saarnasivat sovintoa tsaarin hallituksen kanssa. Lenin todisti narodnikkilaisuuden rappeutumisen lainmukaisuuden ja paljasti liberaaliset narodnikit luokkaolemukseltaan kulakiston etujen ilmaisijoiksi. Hän paljasti narodnikkien teoreettisten katsantokantojen taantumuksellisuuden ja heidän poliittisen ohjelmansa vallankumousvastaisen luonteen.

Lenin osoitti, että todellisia kansan ystäviä ovat marxilaiset, jotka asettavat tehtäväkseen tilanherrojen ja kapitalistien harjoittaman sorron hävittämisen, tsarismin hävittämisen.

Leninin kirjan „Mitä ovat „kansan ystävät" " merkitys ei likimainkaan supistu narodnikkilaisuuden arvosteluun. Se oli *Venäjällä syntymässä olleen vallankumouksellisen marxilaisen puolueen todellinen manifesti*. Tässä teoksessaan Lenin esitti marxilaisen maailmankatsomuksen perusteet.

Hämmästyttävällä selvyydellä Lenin perusteli Venäjän työväenluokan historiallisen tien ja määritteli Venäjän marxilaisten perustehtävät.

Työväenluokka, sanoo Lenin, lähtee taisteluun kapitalismia vastaan Venäjän koko työtätekevän ja riistetyn väestön ainoana edustajana. Sen lähin tehtävä tiellä lopulliseen päämäärään — tiellä kapitalistisen järjestelmän kukistamiseen ja kommunistisen yhteiskunnan luomiseen — on itsevaltiuden kukistaminen. Taistelussa itsevaltiutta vastaan proletariaatti ei voi luottaa porvariston tukeen, joka varmasti tekee liiton taantumuksen kanssa työväenliikettä vastaan. Työväenluokan liittolainen on talonpoikaisto. Näin Lenin jo 90-luvulla yhdessä ensimmäisistä teoksistaan esitti työläisten ja talonpoikain vallankumouksellisen liiton aatteen tsarismin, tilanherrojen ja porvariston kukistamisen peruskeinona.

Työväenluokan taistelu liitossa talonpoikaiston kanssa voi olla menestyksellinen vain sillä ehdolla, sanoi Lenin, jos tulee ratkaistuksi Venäjän marxilaisten yksi perustehtävistä — yhtenäisen sosialistisen työväenpuolueen järjestäminen hajallaan olevista marxilaisista kerhoista. Meidän täytyy, kirjoitti Lenin, „kehittää *oloihimme soveltuvin organisatiomuoto sosialidemokratismin levittämiseksi ja työläisten liittämiseksi lujasti yhteen poliittiseksi voimaksi*"[1].

Leninin kirja päättyy Venäjän työväenluokan historiallisen tien profeetalliseen ennakkomäärittelyyn:

„Työväenluokkaan kohdistavatkin sosialidemokraatit kaiken huomionsa ja kaiken toimintansa. Kun sen valveutuneimmat edustajat omaksuvat tieteellisen sosialismin aatteet, aatteen Venäjän työläisen historiallisesta merkityksestä, ja kun nämä aatteet tulevat laajalle levinneiksi ja

[1] *Lenin*. Teokset, 4. painos, I osa, s. 302.

työläisten keskuudessa muodostuvat lujat järjestöt, jotka muuttavat työläisten nykyisen hajanaisen taloudellisen sodan tietoiseksi luokkataisteluksi, — silloin kaikkien demokraattisten ainesten johtoon noussut Venäjän ***työläinen*** syöksee maahan itsevaltiuden ja lähtee johtamaan ***Venäjän proletariaattia*** (rinnan ***kaikkien maiden*** proletariaatin kanssa) *avoimen poliittisen taistelun suoraa tietä* ***voittoisaan kommunistiseen vallankumoukseen***"[1].

Nämä profeetalliset sanat toteutuivat täydellisesti jo Leninin eläessä.

Kirjan „Mitä ovat „kansan ystävät" " historiallinen merkitys on siinä, että murskattuaan narodnikkilaisuuden ja viitoitettuaan Venäjän marxilaisten tehtävät Lenin siinä „osoitti oikein työväenluokan taistelun tien, määritteli työväenluokan tehtävän yhteiskunnan johtavana vallankumouksellisena voimana, määritteli talonpoikaiston tehtävän työväenluokan liittolaisena"[2].

Leninin nerokas teos painettiin salaisesti hehtografilla, kaikkiaan vain muutamia kymmeniä kappaleita. Siitä huolimatta se tuli tunnetuksi suurimmalle osalle sosialidemokraatteja, jotka työskentelivät siihen aikaan Venäjällä. Sen luki Tiflisissä myös nuori Stalin, joka oli juuri tullut vallankumoukselliseen liikkeeseen.

Taistellessaan narodnikkilaisuutta vastaan Lenin esiintyi samalla myöskin marxilaisuuden mukaan lyöttäytyneitä väliaikaisia „mukanakulkijoita" — niin sanottuja „legaalisia marxilaisia", tosiasiassa porvarillisia liberaaleja — vastaan. Taistelua narodnikkilaisuutta vastaan he yrittivät käyttää työväenliikkeen alistamiseksi porvariston eduille; he pyrkivät miedontamaan marxilaisuuden vallankumouksellisen sisällön, muuttamaan marxilaisuuden porvarilliseksi reformismiksi.

[1] *Lenin.* Teokset, 4. painos, 1 osa, s. 282.
[2] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 23.

Monista näistä „mukanakulkijoista" tuli myöhemmin kadetteja ja kansalaissodan aikana valkokaartilaisia.

Tarvittiin Leninin ihmeellistä tarkkanäköisyyttä voidakseen jo „legaalisen marxilaisuuden" syntyaikoina havaita sen edustajien olevan porvarillisia liberaaleja. Taistelun „legaalisia marxilaisia" vastaan Lenin alkoi esiintymällä sen huomattavinta edustajaa, Pietari Struvea vastaan, joka kehoitti „tunnustamaan sivistymättömyytemme ja menemään oppiin kapitalismille". Syksyllä 1894 Lenin teki Pietarin marxilaisten suppeassa kokouksessa, jossa oli läsnä niinsanotun „legaalisen marxilaisuuden" edustajia, selostuksen Struven kirjasta. Tässä selostuksessaan, jonka nimenä oli „Marxilaisuuden kuvastuminen porvarillisessa kirjallisuudessa", Lenin paljasti jyrkästi ja päättävästi Struven katsantokannat, paljasti „legaalisten marxilaisten" liberaalis-porvarillisen olemuksen.

Lenin sanoi „legaalisista marxilaisista", että he ovat porvarillisia demokraatteja, jotka tehtyään eron narodnikkilaisuudesta ja käydessään taistelua sitä vastaan, ovat siirtyneet narodnikkilaisesta, pikkuporvarillisesta (eli talonpoikaisesta) sosialismista porvarilliseen liberalismiin eikä proletaariseen sosialismiin.

Mutta Lenin katsoi silloin mahdolliseksi väliaikaisen sopimuksen (blokin) „legaalisten marxilaisten" kanssa käyttääkseen heitä narodnikkeja vastaan. Tässä blokissa tuli kirkkaasti ilmi leniniläisen linjan peruspiirteet kaikkiin poliittisiin blokkeihin ja sopimuksiin nähden: proletariaatin täydellinen aatteellinen, poliittinen ja organisatoorinen itsenäisyys, sen täydellinen vapaus arvostella väliaikaista ja epävarmaa liittolaistaan. Tämän sopimuksen tuloksena ilmestyi keväällä 1895 legaalinen kirjoituskokoelma „Aineistoa taloudellisen kehityksemme luonnehtimiseksi", jossa oli Leninin, Plehanovin, Struven y.m. kirjoituksia. Ensin tsaarin sensuuri antoi luvan nimeltään näin „viattoman" kokoelman

julkaisemiseen ja kirja painettiin. Mutta tsaarin hallitus pian oivalsi, mistä oli kysymys, ja ministerikomitean erikoisen päätöksen mukaisesti tämä kokoelma takavarikoitiin ja poltettiin (mikä oli silloin harvinainen ja äärimmäinen toimenpide). Vain noin sata kappaletta onnistuttiin pelastamaan ja levittämään sosialidemokraattisille kerhoille ja ryhmille. Tähän kokoelmaan tutustui myös toveri Stalin, johon K. Tulinin allekirjoituksella varustettu Leninin kirjoitus — „Narodnikkilaisuuden taloudellinen sisältö ja sen arvostelu herra Struven kirjassa", teki hyvin suuren vaikutuksen.

„Minun täytyy ehdottomasti nähdä hänet", sanoi Stalin luettuaan Tulinin (Leninin) kirjoituksen, — kertoo muistelmissaan eräs toveri, joka tunsi siihen aikaan läheisesti Stalinin.

Leninin kirjoitus oli kokoelman keskeisin teos. Siinä Lenin ennen kaikkea arvosteli tyhjentävästi narodnikkilaisuuden, sen sosiologiset ja taloudelliset katsomukset ja esitti omat mielipiteensä Venäjän taloudellisesta kehityksestä. Tämä kirjoitus on monessa suhteessa jäsennys Leninin myöhemmille taloudellisille teoksille, erikoisesti hänen kirjalleen „Kapitalismin kehitys Venäjällä". Arvostellessaan narodnikkilaisuutta Lenin samalla viittasi narodnikkilaisen ohjelman demokraattisiin puoliin, jotka ilmaisivat kaupungin ja maaseudun pikkuporvariston etuja porvarillis-demokraattisen vallankumouksen aikakaudella. Tässä Leninin viitteessä on teoreettisesti perusteltu bolshevikkien taktiikka suhteessa demokraattisiin väestökerroksiin ja puolueisiin Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa.

Lenin antoi tässä teoksessaan täydellisen arvostelun „legaalisesta marxilaisuudesta" korostaen erikoisesti Struven kieltäytymistä marxilaisuuden tärkeimmästä kohdasta — sosialistisen vallankumouksen ja proletariaatin diktatuurin

opista. Struven ja muiden „legaalisten marxilaisten" perusvian Lenin näki heidän porvarillisessa objektivismissaan, joka johti kapitalismin puolustelemiseen ja kaunistelemiseen, luokkaristiriitojen hämäämiseen, silloin kun todellinen marxilainen materialisti rohkeasti paljastaa nämä ristiriidat ja asettuu vallankumouksellisen luokan — proletariaatin puolelle. „Materialismiin", kirjoitti Lenin, „sisältyy niin sanoakseni puoluekantaisuus, mikä velvoittaa tapahtumien kaikenlaisen arvioinnin yhteydessä asettumaan suoraan ja avoimesti määrätyn yhteiskunnallisen ryhmän kannalle"[1].

Täten Lenin antoi muutamia vuosia ennen revisionistien avointa esiintymistä Lännessä, ennen „bernsteiniläisyyden" ilmestymistä, päättävän vastaiskun ensimmäisille marxilaisuuden väärentämisyrityksille Venäjällä. Taistelussa narodnikkeja ja „legaalisia marxilaisia" vastaan Lenin kasvatti Venäjällä marxilaisia kantajoukkoja, kehitti aatteellisen leppymättömyyden perinteitä vähäisimpiäkin marxilaisuuden vääristelyjä kohtaan.

Rinnan Venäjän marxilaisten vallankumouksellisen ohjelman valmistelemisen sekä narodnikkilaisuutta ja „legaalista marxilaisuutta" vastaan käymänsä taistelun kanssa Lenin alkoi laajan organisatoorisen työn puolueen rakentamiseksi. Hän otti yhteyden Pietarin valveutuneimpiin työläisiin. Lenin pyrki luomaan heistä tulevan puolueen organisaattorikaadereita. Hän keskusteli työläisten kanssa ja luki eräille heistä „Pääomaa". Vuoden 1894 syksystä lähtien hän alkoi harjoittaa propagandaa työläiskerhoissa Nevan tullin takana, jossa sijaitsivat suurimmat tehtaat. Samaan aikaan Lenin alkoi työskennellä työläiskerhossa Pietarin puolella ja myöhemmin Vasiljevski-ostrovin satamassa.

---

[1] *Lenin.* Teokset, 4. painos, 1 osa, s. 380—381.

Talvella 1894 Lenin tutustui Nadezhda Konstantinovna Krupskajaan, joka oli opettajattarena Nevan tullin takana toimivassa sunnuntai-iltakoulussa. Tästä ajasta lähtien N. K. Krupskaja on Leninin läheisin ystävä ja toveri vallankumouksellisessa työssä hänen elämänsä loppuun asti.

Semjannikovin tehtaan (nyt V. I. Leninin nimelle omistettu tehdas) työläisten kerhon sieluna oli I. V. Babushkin, luja leniniläinen, eräs sosialidemokraattisen puolueen huomattava toimihenkilö, jonka rankaisuretkikunta petomaisesti ampui Siperiassa v. 1906. Babushkin oli hyvin läheinen Leninille, joka piti häntä „puolueen ylpeytenä", yhtenä sen parhaimmista pojista, jotka ovat sille rajattoman uskollisia ja lujia loppuun asti.

Babushkin kertoo muistelmissaan, miten Lenin harjoitti marxilaisuuden propagandaa hänen kerhossaan:

„Esitelmöitsijä esitti meille tätä tiedettä suullisesti, ilman minkäänlaista vihkoa, pyrkien usein herättämään meidän puoleltamme joko vastaväitteitä tai halua ryhtyä väittelyyn, ja silloin hän yllytti meitä panemalla jonkun todistamaan toiselle, että hänen katsantokantansa esillä olevassa kysymyksessä on oikea. Tällä tavalla meille pidetyt esitelmät olivat luonteeltaan hyvin pirteitä ja mielenkiintoisia ... Me kaikki olimme hyvin tyytyväisiä näihin esitelmiin ja aina ihailimme esitelmöitsijämme älyä"[1].

Ne eturivin työläiset, joiden opiskelua Lenin kerhoissa ohjasi, olivat häneen syvästi kiintyneet. Kaikki työläiset, joiden kanssa Lenin tuli Pietarissa kosketuksiin, sanoivat yksimielisesti, että Lenin oli heille „oma" mies. Hän puhui hyvin yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi kaikkein vaikeimmistakin kysymyksistä — Marxin teoriasta, porvarillisen järjestelmän perusteista, Venäjän taloudellisesta ja poliittisesta tilanteesta. Sen, mikä tavallisesti oli tuntunut mahdottomalta käsittää, Leniniä kuuntelevat työläiset käsittivät helposti ja selvästi; se oli aivan kuin kauan sitten tuttua, jonka he hyvin tunsivat, mutta jota he eivät olleet osanneet pukea sanoiksi.

[1] I. V. Babushkinin muistelmia (1893—1900), 1925, s. 51.

Kyky puhua selvästi ja yksinkertaisesti mitä vaikeimmista teoreettisista kysymyksistä oli Leninille ominainen piirre.

Lenin toi kerhojen toimintaan uuden sisällön. Hän yhdisti marxilaisuuden propagandan Venäjän tosiolojen tutkimiseen. „Me saimme esitelmöitsijältämme", kertoo Babushkin, „paperiarkkeja valmiine kysymyksineen, joihin vastaaminen vaati meiltä tehdaselämän tarkkaa tuntemista ja seuraamista"[1]. Opettaessaan eturivin työläisiä Lenin pyrki samaan aikaan tutkimaan työläisten asemaa tehtaissa, työpalkka- ja sakotusjärjestelmää, hinnoittelun tekniikkaa, kyseli laitoksessa vallitsevasta järjestyksestä ja otti selville, mihin työläiset ovat tyytymättömiä. „Vladimir Iljitshiä", kertoo N. K. Krupskaja, „kiinnosti jokainen pikkuseikkakin, joka kuvasi työläisten elämää ja oloja, hän pyrki piirre piirteeltä saamaan täydellisen kuvan työläisen elämästä, löytämään sen, jonka varassa vallankumouksellisella propagandalla voitaisiin paremmin lähestyä työläistä"[2].

Heti toimintansa alusta lähtien Pietarissa Lenin oli sitä mieltä, ettei saa rajoittua vain eturivin työläisten vähäisen kerroksen keskuudessa tehtävään kerhopropagandaan, vaan että agitatiotyötä on tehtävä laajojen työläisjoukkojen keskuudessa. Tämän kysymyksen hän asetti suoraan jo ensimmäisissä keskusteluissaan pietarilaisten sosialidemokraattien kanssa.

Henkilökohtainen kokemus propagandatyöstä kerhoissa teki Leninille entistäkin selvemmäksi välttämättömyyden

[1] I. V. Babushkinin muistelmia (1893—900), 1925, s. 51.
[2] *N. K. Krupskaja.* Muistelmia Leninistä, s. 16.

siirtyä kerhopropagandasta laajaan päivän polttavia kysymyksiä koskevaan poliittiseen agitatioon työväenluokan välittömien vaatimusten puolustamisen pohjalla. Ensi kerran se tehtiin v. 1894 lopussa Semjannikovin tehtaalla tapahtuneiden levottomuuksien aikana. Alituiset viivytykset palkanmaksussa saivat työläisten keskuudessa aikaan suuttumuksen purkauksen. Työläisten aivan oikeutettu vaatimus tyydytettiin, mutta osa työläisistä vangittiin tai karkoitettiin Pietarista.

Lenin katsoi välttämättömäksi sanoa viivyttelemättä sanansa Semjannikovin tehtaalla sattuneiden tapahtumain johdosta. Hän kirjoitti lentolehtisen, joka käsiteltiin työläiskerhossa. Siitä kirjoitettiin käsin muutamia jäljennöskappaleita, jotka levitettiin tehtaassa. Sen laatimiseen ja levittämiseen osallistui toimeliaasti Babushkin. Lentolehtisellä oli suuri menestys. Tämä pietarilaisten sosialidemokraattien ensimmäinen agitatiolentolehtinen merkitsi käännettä koko heidän toiminnassaan.

Käänteellä joukkoagitatioon ei ollut ratkaiseva merkitys ainoastaan Pietarille, vaan myöskin koko Venäjän työväenliikkeen vastaiselle kehitykselle.

Helmikuussa 1895 alkoi liikehtiminen Uuden Sataman työläisten keskuudessa. Leninin johtamat Pietarin sosialidemokraatit julkaisivat lentolehtisen „Mitä satamatyöläisten on vaadittava?", jossa määriteltiin heidän vaatimuksensa. Tämä lentolehtinen teki työläisiin voimakkaan vaikutuksen. Hallinnon oli pakko tehdä myönnytyksiä. Tällä voitolla oli suuri merkitys. Sen jälkeen sosialidemokraattien arvovalta ja vaikutus kasvoi suuresti. Lentolehtiset saivat osakseen suuren suosion, niitä odotettiin ja pidettiin arvossa.

Yhtä suuren suosion sai Leninin kirjanen „Selitys laista, joka koskee työläisten sakottamista tehtaissa", joka painettiin illegaalisessa kirjapainossa, mutta oli ulkonäöltään

kuin julkisesti ilmestynyt kirjanen. Tämän kirjasen, joka oli tarkoitettu työläislukijajoukoille, Lenin kirjoitti suurella innostuksella.

„Minä en ole toivonut mitään niin suuresti enkä mistään niin paljon haaveillut kuin mahdollisuudesta saada kirjoittaa työläisille"[1], kirjoitti hän myöhemmin karkoituspaikalta. Tässä kirjasessa osoitettiin työläisille ymmärrettävässä muodossa, miten tsaarin hallitus ja tehtailijat riistävät työläisiä ja millä tavalla proletaarien on työväenpuolueen johdolla taisteltava sortajia vastaan.

Täten Leninin johdolla tehtiin historiallinen *käänne* marxilaisuuden propagandasta kehittyneimpien työläisten pienissä kerhoissa poliittiseen agitatioon laajojen työläisjoukkojen keskuudessa. Leninin johtamien vallankumouksellisten sosialidemokraattien agitation tuloksena alkoi Pietarin työläisten liike, joka pani alun uudelle vaiheelle Venäjän työväenluokan historiassa.

Kuuluisan Morozovin lakon (1885) ajoista, jolla oli suuri merkitys työväenliikkeen historiassa, oli kulunut vain 10 vuotta. Pietarissa alkanut työläisten liike ja erikoisesti vallankumouksellisten marxilaisten johtamat kuuluisat lakot v. 1896 „aloittivat sen jälkeen jatkuvasti nousseen työväenliikkeen kauden, tämän meidän koko vallankumouksemme mahtavimman tekijän kauden"[2].

Tänä murroskautena Lenin esiintyi heti niitä vastaan, jotka yrittivät rajoittaa agitation vain taloudellisia kysymyksiä käsittäväksi ja jotka tahtoivat supistaa työläisten taistelun taloudelliseksi taisteluksi tehtaanisäntiä vastaan. Leninin täytyi ryhtyä taisteluun ensimmäisiä „ekonomismin" ilmauksia vastaan jo vuoden 1895 alussa Venäjän eri kaupunkien (Pietarin, Moskovan, Kievin, Vilnan) sosialidemokraattisten ryhmien edustajien Pietarissa kokoontu-

[1] *Lenin*. Teokset, XXVIII osa, s. 17.
[2] *Lenin*. Teokset, XII osa, s. 57.

neessa neuvottelussa, jossa käsiteltiin kysymystä agitatioon siirtymisestä ja kiinteän yhteyden järjestämisestä „Työn vapautus"-ryhmään. Neuvottelussa tuli esille kaksi linjaa — vallankumouksellinen ja opportunistinen. Siitä oli seurauksena, ettei neuvottelussa voitu päästä sopimukseen kaikkien ryhmien yhteisen edustajan lähettämisestä ulkomaille yhteyden järjestämiseksi „Työn vapautus"-ryhmän kanssa. Ulkomaille matkusti kaksi edustajaa. Pietarin sosialidemokraatit päättivät lähettää Leninin.

Leninin matkalle lähtö viivästyi toista kuukautta. Hän sairastui keuhkokuumeeseen. Hän ei ollut vielä täysin toipunut sairaudestaan, kun hän luki juuri silloin saksankielellä ilmestyneen „Pääoman" kolmannen osan.

Huhtikuun 25 pnä 1895 Lenin matkusti ulkomaille. Sveitsissä hän tapasi ensi kerran Plehanovin. Lenin sopi hänen ja „Työn vapautus"-ryhmän muiden jäsenten kanssa yhteisestä työstä, käsitteli heidän kanssaan joukon periaatteellisia poliittisia ja organisatoorisia kysymyksiä. „Työn vapautus"-ryhmä suostui Leninin esitykseen helppotajuisten kokoelmien julkaisemisesta työläisiä varten. Perustettiin aikakausjulkaisu „Rabotnik". Lenin järjesti sille kirjoitusten ja kirjeiden lähettämisen Venäjältä.

Neuvottelujen aikana tuli Leninin ja Plehanovin välillä ilmi erimielisyyksiä eräissä periaatteellisissa kysymyksissä. Tutustuttuaan Leninin Struvea vastaan kirjoittamaan kirjoitukseen Plehanov asettui liberaaleihin suhtautumisessa Leninin taktiikkaa vastaan sanoen: „Te käännytte pois liberaaleista, mutta me käännymme heihin päin". Plehanov aliarvioi talonpoikaiston tehtävän ja merkityksen proletariaatin liittolaisena ja piti porvaristoa liikkeellepanevana voimana edessä olevassa porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa Venäjällä. Teoreettisia erimielisyyksiä ilmaantui myöskin eräissä historiallisen materialismin kysymyksissä.

Lenin oli noin puolitoista kuukautta Sveitsissä sekä yli kaksi kuukautta Pariisissa ja Berliinissä, joissa hän tarkkaavaisesti tutki työväenliikettä, kävi työläisten kokouksissa, tutustui länsieurooppalaisen työläisen elämään ja oloihin. „Berliinin Sehenswürdigkeiten[1]", kirjoitti hän äidilleen, „käyn katselemassa hyvin haluttomasti: yleensä olen niiden suhteen aika välinpitämätön ja useimmiten joudun tutustumaan niihin sattumalta. Niin, ja yleensäkin kuljeskeleminen rahvaan illanvietoissa ja huvitilaisuuksissa miellyttää minua paljon enemmän kuin käynnit museoissa, teattereissa, kauppakujilla j.n.e."[2].

Leninin saavuttua ulkomaille Engels oli vakavasti sairas, joten Lenin ei voinut häntä tavata. Pariisissa Lenin tutustui huomattavaan ranskalaiseen sosialistiin, Marxin vävyyn Paul Lafargueen.

Leninin ulkomailla oleskelun loppuaikana, elokuussa 1895, kuoli Engels. Lenin kirjoitti muistokirjoituksen „Friedrich Engels", joka julkaistiin ilman allekirjoitusta „Rabotnik"-kokoelmassa N:o 1—2. Tämä lyhyt kirjoitus on parasta, mitä maailman kirjallisuudessa on Marxin taistelukumppanin, vallankumouksellisen marxilaisuuden yhden perustanlaskijan, Friedrich Engelsin elämästä ja toiminnasta.

Ulkomailla oleskeluaan Lenin käytti myöskin Marxin ja Engelsin niiden teosten tutkimiseen, joita Venäjällä ei voinut saada. Ulkomailla ollessaan hän lueskeli paljon ja uutterasti kirjastoissa.

Venäjälle Lenin palasi syyskuun 7 pnä 1895. Rajalla oleville santarmeille oli annettu ankara käsky tarkastaa huolellisesti Leninin matkatavarat. Tämä tarkastus oli kuitenkin tulokseton. Matkalaukussa, jossa oli kaksinkertainen pohja, Lenin toi mukanaan ehyenä ja koskemattomana

[1] — nähtävyyksiä.
[2] *Lenin.* Kirjeitä omaisille, 1934, s. 9.

marxilaista kirjallisuutta. Hyvin taitavasti hän eksytti poliisit jäljiltään ja matkusteli ennen Pietariin saapumistaan 22 päivää pitkin Venäjää: hän oli Vilnassa, jossa kävi neuvotteluja marxilaisen kirjallisuuden ulkomailta kuljettamisen järjestämisestä; sen jälkeen hän kävi Moskovassa ja Orehovo-Zujevossa ottaen yhteyksiä paikallisiin sosialidemokraatteihin.

Leninin mieltä painoi kovin se epäsuhde, joka oli Venäjän työväenluokan ratkaistavaksi tulleiden historiallisten tehtävien suuruuden ja silloisten sosialidemokraattisten järjestöjen näpertelytoiminnan sekä hajanaisuuden välillä. Marxilaista työväenpuoluetta ei silloin vielä ollut. Senaikaisista mielialoistaan hän kirjoitti myöhemmin, v. 1902 kirjassaan „Mitä on tehtävä?": „Olen työskennellyt kerhossa, joka asetti itselleen sangen laajoja ja kaikkikäsittäviä tehtäviä — ja kaikki me tämän kerhon jäsenet saimme tuskallisesti, suorastaan kipua tuntien kärsiä tietoisuudesta, että me osottaudumme näpertelijöiksi sellaisella historiallisella ajankohdalla, jolloin olisi voinut, mukaillen kuuluisaa lausetta, sanoa: antakaa meille vallankumouksellisten järjestö, niin me vipuamme Venäjän paikaltaan!" [1].

Tätä tehtävää Lenin kävi ratkaisemaan heti toimintansa alussa Pietarissa. Palattuaan ulkomailta Lenin ryhtyi uudella, kymmenkertaisella tarmolla sosialidemokraattisten järjestöjen lujittamiseen ja laajentamiseen. Miltei joka päivä hän käy työläiskaupunginosissa, pitää kokouksia ja neuvotteluja, keskustelee työläisten kanssa ja antaa ohjeita sosialidemokraattisten järjestöjen jäsenille. Lenin yhdisti kaikki Pietarissa olleet marxilaiset työläiskerhot (niitä oli noin 20) yhdeksi järjestöksi, joka sai nimekseen „Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi". Siten hän valmisteli vallankumouksellisen marxilaisen puolueen muodostamista.

[1] *Lenin*. Teokset. IV osa, s. 458.

Lenin järjesti „Taisteluliiton" toiminnan keskityksen ja ankaran kurin periaatteiden pohjalle. „Liiton" johdossa oli keskusryhmä, mutta välittömästi johti kaikkea toimintaa tämän ryhmän viisi jäsentä päämiehenään Lenin, joka oli samalla „Liiton" julkaisujen toimittaja. Järjestö jaettiin piireihin. Piiriryhmiin kuului organisaattoreja tietoisimmista eturivin työläisistä, jotka yhdistivät piiriryhmät tehtaisiin. Tehtaissa oli organisaattoreita myöskin tiedoitustoimintaa ja kirjallisuuden levittämistä varten. Kaikkiin suurimpiin tehtaisiin perustettiin työläiskerhoja, joissa rinnan marxilaisuuden teorian propagandan kanssa käsiteltiin myös poliittisen elämän päivänkysymyksiä. Tosiasiassa nämä kerhot olivat tuotantolaitosten sosialidemokraattisia soluja.

Leninin johtamalla „Taisteluliitolla" oli kiinteä yhteys työväen joukkoliikkeeseen. Lenin seurasi tarkasti tilannetta tehtaissa ja oli selvillä työläisten mielialoista. Kun Torntonin tehtaalla alkoi työläisten liikehtiminen, niin Lenin kokosi huolellisesti kaiken aineiston työläisten asemasta, sakoista, hän tiesi yksityiskohtaisesti palkkataksat, tutustuipa vielä tavaranimikkeihinkin. Tällainen työläisten aseman ja mielialojen perusteellinen tuntemus teki mahdolliseksi lakkotaistelun konkreettisen johtamisen.

„Taisteluliitto" järjesti lakon Torntonin tehtaalla hyvin. Marraskuun 5 pnä „Taisteluliitto" julkaisi ja levitti lentolehtisen „Mitä kutojat vaativat?". Lentolehtinen teki työläisiin valtavan vaikutuksen; jo seuraavana päivänä kutojat alkoivat lakon. Muutaman päivän kuluttua Torntonin tehtaan työläisille julkaistiin toinen, Leninin kirjoittama lentolehtinen. Lentolehtisessä paljastettiin Torntonin politiikka — hän ei alentanut kerralla kaikkien työläisten palkkaa, vaan teki sen vähin erin. Lentolehtinen selitti, että työläiset voivat parantaa asemaansa vain yhteisellä ja yksimielisellä toiminnalla. Lakko päättyi työläisten voittoon.

Tämä lakko pani alun lakkoliikkeen uudelle nousulle Pietarissa.

Jokainen tällainen lentolehtinen, jossa työläisten taloudelliset vaatimukset yhdistettiin vastaavien poliittisten vaatimusten kanssa, nosti työläisten mielialaa. „Taisteluliiton" arvovalta työläisjoukkojen keskuudessa kasvoi voimakkaasti. „Taisteluliiton" johdolla käytiin myöskin muita lakkotaisteluja. Leniniläisen „Taisteluliiton" työ tuntui erikoisen voimakkaasti kesällä 1896, jolloin käytiin Pietarin kutomatyöläisten kuuluisa lakko.

Pietarin „Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi" ryhtyi Leninin johdolla ensimmäisenä Venäjällä *yhdistämään sosialismia työväenliikkeeseen* sitomalla työläisten taistelun taloudellisten vaatimusten puolesta poliittiseen taisteluun tsarismia vastaan. Lenin kirjoitti myöhemmin: „Vasta vuosien 1894—1895 agitatio ja vuosien 1895—1896 lakot loivat lujan ja katkeamattoman yhteyden sosialidemokratian ja työväenliikkeen välille"[1]. Pietarin „Taisteluliitto" antoi voimakkaan sysäyksen työläiskerhojen yhdistämiselle samanlaisiksi liitoiksi Venäjän muissakin kaupungeissa ja alueilla.

Lenin ei pitänyt likimainkaan riittävänä sitä, että „Taisteluliiton" toiminta rajoittui yksistään Pietariin. Hän asetti itselleen paljon laajempia tehtäviä: „Taisteluliitosta" täytyi tulla perusta puolueen muodostamiselle. Lenin antoi erikoisen merkityksen yhteyden aikaan saamiselle eri kaupunkien sosialidemokraattien välillä. Kahden vuoden aikana tehtiin huomattava työ tällaisten yhteyksien järjestämiseksi. „Liitolla" oli jo yhteys sosialidemokraattisiin järjestöihin Moskovassa, Kievissä, Vladimirissa, Jaroslavlissa, Ivanovo-Voznesenskissa, Orehovo-Zujevossa, Nizhnij-Novgorodissa, Samarassa, Saratovissa, Orelissa, Tverissä, Minskissä ja

[1] *Lenin.* Teokset, XVII osa, s. 353.

Vilnassa. Tätä yhteyttä oli laajennettava ja lujitettava. Tämä tehtävä piti toteuttaa lehden avulla, joka määrittelisi työväenluokan taistelun lähimmät tehtävät ja lopulliset päämäärät. Tällaisen, „Rabotsheje Dielo"-nimisen lehden ensimmäinen numero valmistettiin jo painokuntoon.

Lenin kirjoitti tähän ensimmäiseen numeroon kolme kirjoitusta: pääkirjoituksen „Venäjän työläisille", kirjoituksen Friedrich Engelsistä hänen kuolemansa johdosta ja „Mitä ajattelevat meidän ministerimme?". Pääkirjoituksessa puhuttiin työväenluokan historiallisista tehtävistä Venäjällä ja ennen kaikkea taistelusta poliittisen vapauden puolesta. Kirjoitusten lisäksi lehteen oli toimitettu vielä kirjeitä Jaroslavlista, Ivanovo-Voznesenskista, Vilnasta ja Bielostokista sekä selostus lakkoliikkeestä Pietarissa.

Leninin suunnitelmaa ei silloin kuitenkaan onnistuttu toteuttamaan. Tsaarin hallitus piti hellittämättä silmällä Leninin vallankumouksellista toimintaa. Se näki hänessä hyvin vaarallisen vihollisen. Joulukuun 9 päivän vastaisena yönä 1895 santarmit löivät hajalle „Taisteluliiton" vangitsemalla huomattavan osan sen jäsenistä, heidän joukossaan „Liiton" järjestäjän ja johtajan V. I. Leninin.

Vastaukseksi Leninin ja „Liiton" muiden jäsenten vangitsemiseen työläiset kirjoittivat itse lentolehtisen selvin poliittisin vaatimuksin. Tämä lentolehtinen painettiin ja sitä levitettiin tehtaissa.

Pietarin kaudella on Leninin elämässä ja toiminnassa mitä suurin merkitys. Lenin oli yli kaksi vuotta Pietarissa, Pietarin työläisten keskuudessa. Se oli vallankumouksellisen työn koulu, vallankumouksellisen mestaruuden koulu Siellä Lenin ensimmäisenä Venäjällä ryhtyi toteuttamaan sosialismin yhdistämistä työväenliikkeeseen, perusti „Taisteluliiton työväenluokan vapauttamiseksi", joka oli työväenliikkeeseen nojautuvan vallankumouksellisen puolueen ensimmäinen vakava itu. Myöhäisemmässä työssään marxi-

laisen puolueen luomiseksi Venäjällä Lenin nojasi Pietarin „Taisteluliiton" vallankumoukselliseen kokemukseen. Pietarissa Lenin johti proletariaatin ensimmäisiä yhteenottoja sen luokkavihollisten kanssa, kasvatti työväenluokkaa valmistellen sitä ratkaisevaan rynnäkköön itsevaltiutta ja porvaristoa vastaan. Siellä Lenin alkoi päättävän ja leppymättömän taistelun narodnikkilaisuutta, „legaalista marxilaisuutta" ja „ekonomismin" ensimmäisiä ilmauksia vastaan. Tässä taistelussa Lenin kasvatti ja liitti lujasti yhteen kannattajiensa ja taistelutovereittensa, bolshevistisen puolueen rakentajien ryhmän.

XIX vuosisadan lopulla tapahtui koko yhteiskunnallisessa elämässä suuria muutoksia.

Kapitalistinen maailma astui uuteen aikakauteen — imperialismin aikakauteen. Uudella tavalla asettuivat proletaarisen puolueen järjestämisen kysymykset, työväenluokan taistelun strategian ja taktiikan kysymykset. Vallankumouksellisen liikkeen keskus siirtyi Venäjälle. Täällä kypsyi mitä suurin kansanvallankumous.

Tänä historiallisena ajankohtana astui esiin Vladimir Iljitsh Lenin, joka nosti korkealle ja kantoi edelleen Marxin ja Engelsin taistelulippua, vallankumouksellisen marxilaisuuden lippua.

III

Lenin oli vankilassa 14 kuukautta. Mutta sielläkään hänen kuohuva toimeliaisuutensa ei keskeytynyt. Hän käytti päivänsä tarkkaan tehden uutterasti työtä. Lenin löysi teitä ja keinoja johtaakseen perustamaansa järjestöä vankilan ristikkojen takaa: lähetti vankilan ulkopuolelle kirjeitä, lentolehtisiä, kirjoittipa vielä kirjasen „Lakoista" ja „Sosialidemokraattisen puolueen ohjelman luonnoksen ja selityksen". Tässä ensimmäisessä ohjelman luonnoksessa Lenin määrittelee proletariaatin luokkataistelun peruspäämäärät ja -tehtävät: itsevaltiuden kukistaminen, poliittisen vapauden valloittaminen, vallan valtaaminen proletariaatille ja sosialistisen tuotannon järjestäminen. Suuren huomion Lenin kiinnittää ohjelmassa agraarikysymykseen.

Konspiratiivisuuden vuoksi Lenin kirjoitti kirjeensä ja kirjasensa maidolla kirjoihin rivien väliin. Etteivät vanginvartijat saisi häntä tästä kiinni, Lenin muovasi leivästä pieniä mustepulloja, jotka hän vaaran tullen pisti nopeasti suuhunsa. „Tänään söin kuusi mustepulloa", kirjoitti hän leikillään eräässä kirjeessä.

Kirjanen „Lakoista" joutui santarmien käsiin vangitsemisten aikana illegaalisessa kirjapainossa, jossa sitä painettiin, eikä sitä ole tähän mennessä löydetty. „Sosialidemokraattisen puolueen ohjelman luonnos ja selitys" julkaistiin ensi kerran vasta v. 1924.

Lenin ei ainoastaan pitänyt yhteyttä vankilan ulkopuolelle, vaan oli kirjeenvaihdossa myöskin vankien kanssa. Hänen kirjeistään huokuu reippaus, ne ovat täynnä huolenpitoa vangituista tovereista.

Kolmen viikon kuluttua vangituksi joutumisestaan Lenin kirjoitti vankilasta: „Minulla on suunnitelma, joka minua viehättää kovin vangitsemiseni jälkeen, ja mitä pitemmälle aika kuluu, sitä enemmän se viehättää. Olen jo kauan tutkinut erästä taloudellista kysymystä (jalostavan teollisuuden tuottamien tavaroiden menekki omassa maassa), kokosin jonkun verran kirjallisuutta ja tein suunnitelman sen käsittelemiseksi, vieläpä jotain kirjoitinkin, aikoen julkaista työni erillisenä kirjana, jos se tulee tavallista aikakauslehden kirjoitusta pitemmäksi. En mitenkään haluaisi heittää syrjään tätä työtä, mutta nyt on nähtävästi edessä vaihtoehto: joko kirjoittaa se täällä tai luopua siitä kokonaan"[1].

Omaisilleen kirjoittamissaan kirjeissä Lenin antaa luettelon kirjoista, kokoelmista ja aineistoista, jotka ovat hänelle välttämättömiä tätä työtä varten. Kirjojen vankilaan lähettämisen järjesti Leninin sisar Anna Iljinitshna. Vladimir Iljitsh tutkii innostuksella valtavan määrän aineistoa ja kirjoittaa muistiin suuren määrän otteita. Näin alkoi nerokkaan teoksen: „Kapitalismin kehitys Venäjällä", kirjoittaminen.

Kesällä 1896 Lenin sai ilokseen tietää, että työ, jota teki hänen perustamansa „Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi", oli kantanut hedelmiä: 30.000 kutomatyöläistä

[1] *Lenin.* Kirjeitä omaisille, s. 14.

oli tehnyt Pietarissa lakon. Se oli, kuten Lenin kirjoitti v. 1905, „joukkoliikettä katuagitation alkuineen jo kokonaisen sosialidemokraattisen järjestön osanotolla"[1].

Tammikuun 29 pnä 1897 julistettiin tuomio „Taisteluliiton" jutussa. Lenin karkoitettiin kolmeksi vuodeksi Itä-Siperiaan.

Leninin, kuten muidenkin „Taisteluliiton" jutussa tuomittujen, onnistui Siperiaan lähettämisen edellä viipyä kolme päivää Pietarissa asioidensa järjestämistä varten. Tässä ajassa hän ehti pitää monta pietarilaisten sosialidemokraattien neuvottelua. Kirjassaan „Mitä on tehtävä?" Lenin kertoo, että hän ja muut „vanhukset" „joutuivat karkoitukseen lähettämisensä edellä ottamaan osaa erääseen erikoiseen kokoukseen, jossa „Taisteluliiton työväenluokan vapauttamiseksi" „vanhat" ja „nuoret" jäsenet kohtasivat toisensa", että „ „vanhusten" („dekabristien", kuten Pietarin sosialidemokraatit silloin heitä leikillään nimittivät) ja eräiden „nuorten" ... välillä ilmeni heti jyrkkiä erimielisyyksiä ja heidän kesken syntyi kiihkeä väittely"[2].

„Nuoret", eroitukseksi „vanhuksista", katsoivat perustehtäväkseen „työläiskassojen" järjestämisen lakkolaisten avustamiseksi ja valistustarkoituksia varten. Poliittisen vapauden ja sosialismin puolesta käytävän taistelun asemesta, työväenluokkaa johtavan vallankumouksellisten järjestön perustamistehtävän asemesta „nuoret" esittivät ajatuksen työläisten pelkästä ammatillisesta yhdistämisestä. Lenin antoi jo silloin päättävän vastaiskun tällaisille pyrkimyksille havaiten niissä tulevan „ekonomismin" ituja.

Helmikuun 17 pnä 1897 Lenin lähti matkalle Siperian kaukaiselle karkoitusalueelle. Hänen äitinsä pyynnöstä hänelle annettiin lupa matkustaa yksityisesti, omalla kustannuksellaan.

[1] *Lenin.* Teokset, VII osa, s. 105.
[2] *Lenin.* Teokset, IV osa, s. 387.

Maaliskuun 4 pnä hän saapui Krasnojarskiin. Siellä hänen piti viipyä vakinaisen karkoituspaikan määräämistä odotellessaan melkein kaksi kuukautta. Tätä aikaa hän käytti tarmokkaasti hyväkseen lueskellen joka päivä krasnojarskilaisen kirjakokoilijan, kauppias G. V. Judinin kirjastossa ja kirjoittaen tarpeellisia otteita kirjaansa „Kapitalismin kehitys Venäjällä" varten. Krasnojarskissa hän kirjoitti myöskin kirjoitustaan „Taloudellisen romantismin luonnehtimiseksi", jossa hän osoitti, että liberaalisten narodnikkien, jotka puhuvat niin paljon tyhjiä korulauseita Venäjän kehityksen „omintakeisista teistä", taloudelliset katsomukset ovat itse asiassa venäläinen muunnos XIX vuosisadan alussa kirjoitellen sveitsiläisen taloustieteilijän Sismondin taantumuksellis-utopistisista pikkuporvarillisista katsantokannoista. Lenin käytti Krasnojarskissa oleskeluaan myöskin siellä olevien karkoitettujen marxilaisten tapaamiseen. Tekeytyneenä vankien matkatavaroita tuoneeksi ajuriliikkeen harjottajaksi hänen onnistui päästä vankilaan ja keskustella siellä istuneen Fedosejevin kanssa.

Sillä aikaa, kun Lenin jatkoi tieteellisiä tutkimustöitään kirjastossa ja oli vilkkaassa kirjeenvaihdossa omaistensa ja ystäviensä kanssa, poliisilaitoksessa syntyi hämminki. Jenisein läänin vankilatarkastaja nosti hälyytyksen, kun ei löytänyt saapuneiden karkoitettujen joukossa „valtiorikollista V. I. Uljanovia". Alkoi kiihkeä etsiskely lennättimen avulla. Asiaan puuttuivat vankiloiden ylihallinto, poliisidepartementti, Jenisein läänin kuvernööri, Krasnojarskin poliisimestari ja Irkutskin kenraalikuvernööri. Lenin „löydettiin" vihdoin omasta asunnostaan Popovin talossa, johon hän oli asettunut heti Krasnojarskiin saavuttuaan.

Leninin karkoituspaikaksi määrättiin Jenisein läänin Minusinskin aluepiirin Shushenskojen kylä, joka oli yli 500 virstan päässä rautatiestä. Toukokuun 8 pnä hän saapui tähän kylään, jossa hänen tuli viettää noin 3 vuotta.

„Kylä on suuri, jossa on muutamia aika likaisia ja pölyisiä katuja — kaikki on niin kuin pitääkin", kirjoitti Lenin sisarelleen. „Kylä on arolla — puistoja ja yleensä minkäänlaista kasvullisuutta ei ole. Kylää ympäröi... lanta, jota täällä ei ajeta pellolle, vaan se heitetään kylän laitaan, joten kylästä poistuttaessa täytyy aina mennä miltei lantakasojen yli" [1].

Ei ollut helppoa elää karkoitettuna, olla irti välittömästä vallankumouksellisesta työstä. „Niin, kadehdin sinua", kirjoitti Lenin v. 1898 lopulla sisarelleen Maria Iljinitshnalle, joka oli matkustanut Belgiaan. „Karkoitukseni ensi aikoina minä päätin olla ottamatta edes käsiinikään Euroopan Venäjän ja Euroopan karttoja — sellaisen katkeruuden tunne valtasi usein mieleni, kun levitin nämä kartat ja aloin katsella niiden erilaisia mustia pisteitä. Mutta ei mitään, nyt olen tottunut kärsimään ja silmäilen karttoja rauhallisemmin, aiammepa vielä usein haaveilla, mihin tällaiseen „pisteeseen" olisi tulevaisuudessa mielenkiintoista päästä. Karkoituksen ensi aikoina tuli nähtävästi silmäiltyä enemmän taakse päin, mutta nyt eteenpäin. No niin, qui vivra, — verra (ken elää, saa nähdä. Toim.)" [2].

Mutta mikään ei voinut murtaa Leninin reippautta ja elämänhalua. Siellä villissä, uinuvassa korvessa Lenin alkaa valtavan teoreettisen työskentelyn jakamalla tarkasti aikansa moniin kirjallisiin töihin ja ennen kaikkea kirjansa „Kapitalismin kehitys Venäjällä" lopettamiseen. Hän lukee uudelleen Marxin ja Engelsin teoksia, tutustuu niihin vieraskielisiin marxilaisen kirjallisuuden uutuuksiin, joita hänen onnistui saada käsiinsä, lukee paljon kirjoja tiedon eri aloilta, venäläisiä ja ulkomaalaisia sanomalehtiä ja aikakausjulkaisuja, täydentää vieraitten kielten taitoansa ja tekee käännöstöitä. Toukokuun alussa 1898

1 *Lenin.* Kirjeitä omaisille, s. 56.
2 Sama, s. 144—145.

Shushenskojeen saapui N. K. Krupskaja, joka myös oli vangittu „Taisteluliiton" jutussa ja saanut luvan kärsiä karkoitusrangaistuksen yhdessä Leninin kanssa. Krupskajan kanssa Lenin käänsi englannin kielestä S. ja B. Webbin kaksiosaisen teoksen: „Englannin trade-unionismin teoria ja käytäntö".

Tarmokkaan työnteon ohella Lenin osasi myöskin levätä. Hän piti pitkistä kävelyretkistä, oli innokas metsästäjä, harrasti shakkipeliä ja kävi luistelemassa. Hän luki yhä uudelleen Pushkinia, Lermontovia, Nekrasovia ja muita venäläisen kirjallisuuden klassikkoja, joiden teokset hän tunsi erinomaisesti ja joista hän piti kovasti.

Lenin tutki huolellisesti siperialaista kylää, sen elämää ja talonpoikain asemaa. Hänen lakitieteellinen sivistyksensäkin oli hyvään tarpeeseen. Lenin saavutti pian arvovallan talonpoikain keskuudessa auttamalla heitä oikeuksiensa puolustamisessa paikallisten virkamiesten ja pohattojen mielivaltaa vastaan.

Noina vuosina oli Siperiaan karkoitettuna huomattava määrä sosialidemokraatteja. Itse Shushenskojessa oli Leninin lisäksi vain kaksi karkoitettua, mutta koko Minusinskin aluepiirissä yleensä kärsivät karkoitusrangaistustaan Leninin kanssa samassa jutussa tuomitut ja hänen toverinsa vallankumouksellisen toiminnan ajoilta Pietarissa. Erilaisilla uskottavilta tuntuvilla tekosyillä järjestettiin toisinaan yleisiä kohtaamisia ja neuvotteluja, jotka muodostuivat hyvin vilkkaiksi. Lenin otti yhteyden Pohjolan ja Siperian eri kolkkiin hajalleen asutettuihin karkoitettuihin sosialidemokraatteihin.

Vaikeuksista huolimatta Leninin onnistui saada yhteys ulkomailla toimineeseen „Työn vapautus"-ryhmään ja vallankumouksellisen elämän keskuksiin Venäjällä sekä hank-

kia illegaalista kirjallisuutta. Hän kirjoitti itse artikkeleja ja kirjasia illegaalista kirjallisuutta varten.

Kerran tulivat santarmit yllättäen Leninin luokse ja tekivät kotitarkastuksen. Leninin varovaisuuden ja kekseliäisyyden ansiosta kotitarkastus jäi aivan tuloksettomaksi.

Vladimir Iljitsh oli verrattain laajassa kirjeenvaihdossa omaistensa, karkoitustovereittensa, „Työn vapautus"-ryhmän ja Venäjällä olevien sosialidemokraattien kanssa. Kirjeet olivat hänelle yhteydenpidon, tiedoituksen ja johdon tärkeimpiä välineitä. Nämä kirjeet ovat vain osittain säilyneet. Niissä valaistiin mitä erilaisimpia kysymyksiä: marxilaista filosofiaa ja politiikkaa, puoluetyötä, uusia ilmiöitä työväenliikkeessä, uusia kirjoja, suunnitelmia tulevaisuuteen nähden j.n.e.

Erikoisen mielenkiintoinen on Leninin kirjeenvaihto Lengnikin kanssa filosofian kysymyksistä. Lengnik, joka kärsi „Taisteluliiton" jutussa saamaansa karkoitusrangaistusta Jenisein läänin Kazatshenskin kylässä, oli innostunut tutkimaan Kantia ja Humea. Lenin sai tämän tietoonsa ja heidän välillään alkoi vilkas kirjeenvaihto (Leninin kirjeitä ei ole vielä löydetty). „Vastauskirjeissään Vladimir Iljitsh", sanoo Lengnik, „. . . esiintyi hyvin hienotunteisesti, mutta täysin määritellysti sekä Humen skeptisismin että Kantin idealismin jyrkkänä vastustajana asettaen heitä vastaan Marxin ja Engelsin elämänhaluisen filosofian. Hän todisti innokkaasti, että *ei voi olla minkäänlaisia rajoja inhimilliselle tiedolle*, jonka on edistyttävä *ja erottauduttava idealistisesta, porvarillisesta kuoresta sitä mukaa kuin kasvaa vallankumouksellinen työväenliike*, jonka ei ole määrättävä vain itse työväenluokan käyttäytymistä ja maailmankatsomusta — läpeensä selvää, elämänhaluista ja yksinkertaisella kauneudellaan mukaansa tempaavaa maailmankatsomusta, — vaan että se määrää mitä tarkimmin luokkavihollistensakin käyttäytymisen ja maailmankatsomuksen

sekä pakottaa ne epäselvien ja hämärien teorioiden ja haaveilujen asemesta puhumaan tosiasioiden ja barrikaadien tulen kieltä"[1].

Leninin teoreettinen ja kirjallinen työ, niin kovin kuin sitä karkoituksen vaikeat olosuhteet haittasivatkin, kehkeytyi erittäin menestykselliseksi. Ollessaan kolme vuotta karkoitettuna hän kirjoitti yli kolmekymmentä teosta, muunmuassa: „Kapitalismin kehitys Venäjällä", „Venäjän sosialidemokraattien tehtävät", „Taloudellisen romantismin luonnehtimiseksi", „Minkälaisesta perinnöstä me kieltäännymme", „Kapitalismi maataloudessa", „Venäjän sosialidemokraattien vastalause" ja „Puolueemme ohjelman luonnos". Näissä teoksissaan Lenin asettaa ja ratkaisee työväenliikkeen peruskysymykset: kehittelee puolueen ohjelmaa ja taktiikkaa, jatkaa päättävää taistelua narodnikkilaisuutta vastaan, esiintyy „legaalisia marxilaisia" vastaan ja nostaa taistelulipun „ekonomismia" vastaan.

Karkoitettuna ollessaan Leninin ensimmäisenä tehtävänä oli yhteenvetojen tekeminen suoritetusta työstä viitoittaakseen sen pohjalla edessäolevat tehtävät. Tämä oli sitäkin suuremmalla syyllä välttämätöntä, kun lähiaikoina piti kokoontua puolueen I edustajakokouksen.

Tässä tarkoituksessa Lenin kirjoitti vuoden 1897 lopussa historiallisen kirjasensa „Venäjän sosialidemokraattien tehtävät". Siinä Lenin teki yhteenvedon Pietarin „Taisteluliiton" kokemuksesta ja perusteli Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian poliittista ohjelmaa ja taktiikkaa. Lenin kiinnitti huomiota marxilaisen puolueen sosialistisen ja demokraattisen toiminnan eroittamattomaan yhteyteen, selvitti työväenluokan suhdetta oppositio- ja vallankumouksellisiin puolueisiin porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa, osoitti proletariaatin johtavan merkityksen

[1] Lenin-kokoelma I, s. 204—205.

tässä vallankumouksessa, asetti aseellisen kapinan kysymyksen itsevaltiuden kukistamisen keinona, tähdensi marxilaisen teorian ratkaisevaa merkitystä työväenpuolueelle. Juuri tässä kirjasessa on ensimmäisen kerran esitetty se tunnettu Leninin lause, että „ilman vallankumouksellista teoriaa ei voi olla vallankumouksellista liikettäkään". Kirjanen oli taktillisena ohjelmana kaikille Venäjällä silloin toimineille sosialidemokraateille.

Unohtamatta hetkeksikään niitä valtavia tehtäviä, jotka olivat Venäjän sosialidemokraattien edessä, Lenin jo siihen aikaan näki ennakolta maan taloudellisen elämän tutkimisen perusteella pulan kiertämättömyyden, jonka oli seurattava teollisuuden „kukoistusta". Hän kirjoitti:

„Venäjän sosialidemokraattien on huolehdittava siitä, että tuo romahdus tapaisi Venäjän proletariaatin tietoisempana, yhdistyneempänä, Venäjän työväenluokan tehtävät käsittävänä, kykenevänä antamaan vastaiskun kapitalistiluokalle, joka korjaa nykyään valtavan suurta liikevoittoa ja joka aina pyrkii sälyttämään liiketappiot työläisten kannettaviksi, — kykenevänä lähtemään Venäjän demokratian etujoukkona ratkaisevaan taisteluun poliisiabsolutismia vastaan, joka sitoo käsistä sekä jaloista Venäjän työläiset ja koko Venäjän kansan"[1].

Lenin kääntyy tässä kirjasessaan kaikkien Venäjän eri puolille siroteltujen työläiskerhojen ja sosialidemokraattisten ryhmien puoleen sytyttävällä kehoituksella liittyä yhteen yhtenäiseksi sosialidemokraattiseksi puolueeksi.

Kirjasen julkaisi „Työn vapautus"-ryhmä Genevessä v. 1898, mutta puolueen I edustajakokoukseen se ei ehtinyt. Edustajakokoukselle ei esitetty myöskään sitä puolueen ohjelman luonnosta, jonka Lenin oli kirjoittanut jo vankilassa ollessaan.

[1] *Lenin.* Teokset, 4. painos, II osa, s. 322.

Kaksi ensimmäistä karkoitettuna olonsa vuotta Lenin omisti tärkeimmän tieteellisen teoksensa: „Kapitalismin kehitys Venäjällä", lopettamiseen, joka teos *vei päätökseen narodnikkilaisuuden aatteellisen murskaamisen.*

Mitä suurimmalla tieteellisellä tunnollisuudella ja perinpohjaisuudella, joka tuntuu mahdottomalta vankila- ja karkoitusoloissa, Lenin tutki kaiken Venäjän taloutta koskevan kirjallisuuden, hyvin huolellisesti tarkasti, arvostelevasti muokkasi ja uudella tavalla ryhmitti valtavan määrän virallista ja kunnallista tilastoaineistoa. Elokuun ensimmäisinä päivinä 1898 käsikirjoitus oli pääpiirteissään valmis. Silloin Lenin alkoi lukujen lopullisen viimeistelyn lähettäen ne toisen toisensa jälkeen painoon. Tammikuun 30 pnä 1899 historiallinen kirja oli valmis ja maaliskuun lopussa se ilmestyi painosta Vladimir Iljinin tekijänimellä.

Askel askeleelta seuraa Lenin tässä kirjassaan vastustajaa antaen sille huumaavia iskuja, kunnes vie sen murskaamisen päätökseen. Ensin Lenin paljastaa narodnikkien teoreettiset katsantokannat vääriksi markkinakysymyksessä ja siinä samassa antaa lyhyen ja loistavan esityksen marxilaisesta uusintamisteoriasta. Sitten hän siirtyy keskeisimpään kohtaan — talonpoikaistalouteen, todistaen täysin kumoamattomasti kapitalismin kehittymisen kyläyhteisössä. Rajoittumatta tähän Lenin erittelee edelleen kapitalismin tunkeutumisen tilanherratalouteen ja seuraa kapitalismin kehittymisen jälkiä teollisuudessa (talonpoikain pienet elinkeinoyritykset, manufaktuuri, koneellinen suurteollisuus). Kirja päättyy lyhyeen esitykseen sisäisten markkinoiden muodostumisesta Venäjällä.

„Kapitalismin kehitys Venäjällä" on tulos Leninin jo Samarassa alkamasta Venäjän talouden laajasta, monivuotisesta tutkimuksesta. Vuonna 1894 Lenin asetti teoksessaan „Mitä ovat „kansan ystävät" " Venäjän marxilaisille teoreettisen tehtävän *„antaa ehjä kuva meidän tosioloistamme tuotantosuhteiden määrättynä järjestelmänä, osoittaa työtätekevien riistämisen ja pakkoluovuttamisen kiertämättömyys tämän järjestelmän vallitessa, osoittaa se ulospääsy tästä järjestyksestä, johon taloudellinen kehitys viittaa"* [1]. Tämän tehtävän Lenin suoritti teoksessaan „Kapitalismin kehitys Venäjällä".

Leninin tämän teoksen tuloksena tuli murskatuksi tärkein perusta, kivijalka, jolle narodnikkilaiset valhetieteelliset katsantokannat olivat rakentuneet. Lenin todisti kirjassaan, että „agraarisuhteiden kehitys tapahtuu Venäjällä kapitalistisesti *sekä* tilanherrataloudessa *että* talonpoikaistaloudessa, *sekä* „yhteisön" ulkopuolella *että* sen sisällä. Tämä ensiksi. Että tämä kehitys on jo *peruuttamattomasti* määrännyt kapitalistisen kehitystien, *eikä* muunlaista tietä, luokkien kapitalistisen ryhmittymisen, *eikä* muunlaista ryhmittymistä. Tämä toiseksi.

Tästä oli kiista narodnikkien kanssa. Se piti todistaa. Se on todistettu" [2].

Mutta kirjan merkitys ei rajoitu tähän. Lenin selvitti siinä eri luokkien, erikoisesti proletariaatin ja talonpoikaiston aseman ja merkityksen Venäjällä XIX vuosisadan lopussa.

Vuonna 1907, esipuheessa „Kapitalismin kehitys Venäjällä" toiseen painokseen, Lenin kirjoitti: „Sen yhteiskunnallistaloudellisen järjestelmän analyysin ja siis myös Venäjän luokkarakenteen analyysin, joka on esitetty tässä teoksessa taloudellisen tutkimuksen ja tilastotietojen arvostelevan käsittelyn perustalla, vahvistaa nyt oikeaksi kaikkien luokkien avoin poliittinen esiintyminen vallankumouksen aikana. Täydellisesti on tullut esille proletariaatin johtava osuus. On tullut ilmi myöskin se, että sen voima historiallisessa liikkeessä on verrattomasti suurempi kuin

[1] *Lenin.* Teokset, 4. painos, I osa, s. 278.
[2] *Lenin.* Teokset, XIV osa, s. 213.

sen osuus yleisessä väestömäärässä. Kummankin ilmiön taloudellinen perusta on tässä teoksessa todistettu"[1].

Edelleen Lenin osoitti, että vallankumous toi täysin selvästi esille talonpoikaiston kaksinaisen aseman ja kaksinaisen merkityksen. Tuli ilmi sekä talonpoikaiston horjuminen proletariaatin ja porvariston välillä että myöskin talonpoikaiston vallankumouksellisuuden syvät juuret joukkona. „Talonpoikaistossa havaittavien molempien virtausten taloudellinen perusta on todistettu tässä teoksessa"[2], kirjoitti Lenin.

Tämän tieteellisen analyysin pohjalle rakentui bolshevikkien taktiikka vuosien 1905—1907 vallankumouksessa.

Saatuaan kirjansa valmiiksi Lenin jatkoi erillisten taloudellisten aiheiden käsittelemistä: kirjoitti laajan kirjoituksen „Kapitalismi maataloudessa" ja muutamia arvosteluja, jotka painettiin „legaalisten marxilaisten" julkaisemissa aikakauslehdissä. Vuoden 1899 kesällä Lenin lakkaa avustamasta näitä aikakauslehtiä. Leninin aika menee kokonaan taisteluun revisionismia vastaan ja suunnitelman laatimiseen tulevaa työtä varten.

Viimeinen karkoitusvuosi oli kulumassa. Siihen aikaan kansainvälisessä sosialidemokraattisessa liikkeessä tuli esiin uusia ilmiöitä — näyttämölle astui revisionismi avoimesti ja agressiivisesti. Vuoden 1899 alussa Saksassa ilmestyi Bernsteinin kuuluisa kirja „Sosialismin edellytykset", jossa revisioitiin marxilaista teoriaa; kesäkuussa ranskalainen „sosialisti" Millerand meni porvarilliseen hallitukseen.

Tuhansien kilometrien päässä työväenliikkeen keskuksista Lenin seurasi valppaasti siinä tapahtuvia prosesseja. Lenin näkee, että Saksassa esiintyneet bernsteiniläiset eivät saa päättävää vastaiskua, että opportunistien esiintyminen on saanut kansainvälisen luonteen. Lenin näkee, että Venäjän „legaaliset marxilaiset", jotka olivat alkaneet muka pienistä Marxin „oikaisemisista", olivat jo tulleet marxilaisuuden täydelliseen porvarilliseen vääristelyyn. Karkoituspaikalta kirjoittamissaan kirjeissä Lenin sanoo, että häntä huolestuttaa, miksi Plehanov ei esiinny päättävästi Bernsteinin, Struven y.m. harjoittamaa marxilaisuuden filosofian vääristelyä vastaan, hän puhuu liiton lopettamisen välttämättömyydestä vallankumouksellisten ja „legaalisten" marxilaisten välillä. Meidän on julistettava todellinen, vakava sota Marxin arvostelijoita vastaan — kirjoitti Lenin.

Revisionistien hyökkäykset marxilaista filosofiaa vastaan saattoivat Leninin ryhtymään filosofian tutkimiseen. „Volodja lukee nykyään innokkaasti kaikkea filosofiaa (se on nyt hänen virallinen toimensa), Holbachia, Helvetiusta y.m.

Sanon leikilläni, että hänen kanssaan pelottaa kohta keskustella, siinä määrin hän imee itseensä tuota filosofiaa"[1], — kirjoitti Krupskaja Leninin äidille kesällä 1899. Sangen vaativaisena itseään kohtaan Lenin ei tyytynyt saamiinsa tietoihin. Hän alkoi lukea filosofista kirjallisuutta. „Tunnen vallan hyvin filosofisen sivistymättömyyteni enkä aio kirjoittaa näistä aiheista, ennenkuin olen opiskellut", kirjoitti hän kesäkuussa v. 1899. „Nykyään teenkin juuri sitä. Aloin Holbachista ja Helvetiuksesta ja aion siirtyä Kantiin"[2].

Lenin odotti kärsimättömänä Bernsteinin kirjaa. Vihdoin hän sai sen. Ehtimättä sitä vielä lopettaa, luettuaan vasta puolet, Lenin kirjoitti suuttumuksen ja inhon vallassa: „Sen sisältö hämmästyttää meitä yhä enemmän. Teoreettisesti se on uskomattoman heikko; toisten ajatusten kertaamista. Fraaseja arvostelusta, eikä ole edes yritystäkään vakavaan

[1] *Lenin.* Teokset, 4. painos, III osa, s. 9.
[2] Sama, s. 10.

[1] *Lenin.* Kirjeitä omaisille, s. 217.
[2] *Lenin.* Teokset, XXVIII osa, s. 40.

ja itsenäiseen arvosteluun. Käytännöllisesti se on opportunismia (fabionilaisuutta, oikeammin: Bernsteinin lukuisten väitteiden ja ajatusten originaalit ovat Webbeillä heidän viime teoksissaan), rajatonta opportunismia ja possibilismia, ja samalla kuitenkin *pelkurimaista* opportunismia, sillä ohjelmaan Bernstein ei suoraan tahdo kajota"[1].

Erikoisesti Leniniä huolestuttivat viestit „ekonomistien" toiminnasta. „Ekonomismin" ensimmäisiä ilmauksia vastaan Lenin esiintyi jyrkästi ja päättävästi jo Pietarin „Taisteluliitossa työväenluokan vapauttamiseksi". Näiden vuosien aikana „ekonomismi" levisi, muuttui erikoiseksi opportunistiseksi suunnaksi saattaen vaikutuksensa alaiseksi paikallisia sosialidemokraattisia järjestöjä toisen toisensa jälkeen.

Maaliskuussa 1898 kokoontui Minskissä VSDTP:n I edustajakokous. Edustajakokous julisti Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen perustetuksi. Edustajakokouksen ei kuitenkaan onnistunut yhdistää hajallaan olleita marxilaisia kerhoja ja järjestöjä yhdeksi puolueeksi. Näpertely vallitsi entiseen tapaan. Aatteellinen hajanaisuus paikallisissa järjestöissä kasvoi edustajakokouksen jälkeen yhä edelleen ja siten muodostuivat otolliset ehdot „ekonomismin" voimistumiselle työväenliikkeessä.

Lenin käsitti paremmin kuin kukaan muu, että „ekonomistit" olivat opportunistinen perusryhmä Venäjän työväenliikkeessä. Hän ymmärsi, miten vakavaksi vaaraksi „ekonomistit" muodostuvat, ellei heitä vastaan aloiteta päättävää ja leppymätöntä taistelua. Ja heti kun Lenin sai v. 1899 „ekonomistien" manifestin — niin sanotun „Credon" (uskon symbooli, ohjelma), hän järjesti heille heti päättävän vastaiskun, esiintyi alotteentekijänä taistelussa heitä vastaan. Tässä tarkoituksessa Lenin laati „Venäjän sosialidemokraattien vastalauseen", joka hänen alotteestaan käsiteltiin ja hyväksyttiin kesällä 1899 Minusinskin aluepiirissä karkoitettuina olleiden sosialidemokraattien neuvottelussa. Lenin lyö „ekonomisteja" siitä, että he ovat luopuneet marxilaisuudesta, kieltävät työväenluokan itsenäisen poliittisen puolueen välttämättömyyden ja yrittävät muuttaa työväenluokan porvariston poliittiseksi lisäkkeeksi. „Me olemme varmoja siitä", kirjoitti Lenin, „että kaikenlaiset yritykset siirtää opportunistisia katsomuksia Venäjälle saavat osakseen yhtä päättävän vastaiskun Venäjän sosialidemokraattien valtavan enemmistön taholta"[1].

„Vastalause" kutsui sosialidemokraatteja keskittämään kaikki voimansa puolueen järjestämiseen. Sitä levitettiin marxilaisille järjestöille koko Venäjällä ja marxilaisten poliittisten karkoitettujen siirtokunnissa. „Vastalauseella" oli hyvin suuri merkitys taistelussa „ekonomismia" vastaan ja vallankumouksellisten sosialidemokraattien organisatoorisessa yhteenliittämisessä. Sillä oli „valtava merkitys marxilaisen ajattelun ja marxilaisen puolueen kehityksessä Venäjällä"[2].

Venäläiset „ekonomistit" saarnasivat samoja katsomuksia kuin marxilaisuuden vastustajat, niinkutsutut bernsteiniläiset ulkomaiden sosialidemokraattisissa puolueissa. Siksi Leninin taistelu „ekonomisteja" vastaan oli samalla taistelua kansainvälistä opportunismia vastaan.

Mitä lähemmäksi tuli karkoituksen päättyminen, sitä enemmän Lenin keskitti huomionsa vallankumouksellisen työn tuleviin tehtäviin. Karkoitettuna ollessaan Lenin laati suunnitelmaluonnoksen vallankumouksellisen proletaarisen puolueen luomiseksi. Tämän suunnitelman hän esitti mainioissa kirjoituksissaan „Meidän ohjelmamme", „Meidän lähin tehtävämme" ja „Päivän polttava kysymys", jotka

[1] *Lenin.* Kirjeitä omaisille, s. 230.

[1] *Lenin.* Teokset, 11 osa, s. 481.

[2] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 26.

oli tarkoitettu „Rabotshaja Gazetalle", joka VSDTP:n I edustajakokouksessa oli julistettu puolueen pää-äänenkannattajaksi.

Lenin asettaa vallankumouksellisen sosialidemokratian tärkeimmäksi tehtäväksi säälimättömän taistelun marxilaisuuden „arvostelijoita" vastaan, vallankumouksellisen teorian puhtauden horjumattoman puolustuksen. Samaan aikaan Lenin kaikin voimin korosti välttämättömyyttä kehittää marxilaisuutta luovasti edelleen, rikastuttaa marxilaista teoriaa työväenliikkeen käytännöllisellä kokemuksella.

„Me emme lainkaan pidä Marxin teoriaa jonain lopullisena ja koskemattomana", kirjoitti Lenin kirjoituksessaan „Meidän ohjelmamme"; „päinvastoin olemme vakuuttuneita, että se on laskenut vain kulmakivet sille tieteelle, jota sosialistien *on kehitettävä* edelleen kaikkiin suuntiin, elleivät he tahdo jäädä jälkeen elämästä. Me ajattelemme, että Marxin teorian *itsenäinen* kehittäminen on venäläisille sosialisteille erikoisen välttämätöntä"[1].

Lenin osoittaa, että Venäjän työväenluokan historiallisten tehtävien täyttämistä varten on lopetettava näpertely ja luotava vallankumouksellinen proletaarinen puolue. Mutta tällöin, tähdentää Lenin, Venäjän marxilaiset eivät saa mekaanisesti jäljentää länsi-eurooppalaisia työväenpuolueita, vaan heidän täytyy arvostelevasti muokata kansainvälisen ja Venäjän työväenliikkeen kokemusta ja kulkea puolueensa rakentamisessa omia itsenäisiä teitään.

„Sosialismin ja demokratian historia länsi-Euroopassa", kirjoitti Lenin kirjoituksessaan „Meidän lähin tehtävämme", — „Venäjän vallankumouksellisen liikkeen historia, meidän työväenliikkeemme kokemus — sellainen on se *aineisto,* joka meidän on omaksuttava voidaksemme kehittää puolueemme tarkoituksenmukaisen organisation ja taktiikan. Tämä aineisto täytyy kuitenkin itsenäisesti „muokata", sillä valmiita malleja meidän on turha mistään etsiä"[1].

Leninin mielestä sosialidemokraattien aatteellisen ja organisatoorisen yhteenliittämisen tärkeimpänä välikappaleena, puolueen luomisen välikappaleena on yleisvenäläinen poliittinen sanomalehti. „Me arvelemme", kirjoitti Lenin tässä samassa kirjoituksessa, „että nykyään kaikkein välttämättömin tehtävä on näiden kysymysten ratkaisemiseen ryhtyminen, ja että sitä varten meidän on asetettava lähimmäksi päämääräksemme — *säännöllisesti ilmestyvän ja kaikkien paikallisten ryhmien kanssa kiinteässä yhteydessä olevan puolueen äänenkannattajan järjestäminen.* Meidän mielestämme sosialidemokraattien *kaikki* työ on koko lähitulevaisuuden aikana suunnattava tämän asian järjestämiseen"[2].

Eräs Leninin viimeisiä teoksia karkoitusajalta oli „Puolueemme ohjelman luonnos" (1899). Lenin katsoi välttämättömäksi tehdä oleellisia korjauksia ja täydennyksiä „Työn vapautus"-ryhmän ohjelmaan (1877). 87

Kirjoituksessaan „Puolueemme ohjelman luonnos" Lenin korosti kapitalismin perustendenssiä: kansan jakautumista porvaristoksi ja proletariaatiksi. „Kurjuuden, sorron, orjuutuksen, nöyryytyksen ja riiston kasvu"[3], nämä Marxin kuuluisat sanat, kirjoitti Lenin, täytyy ottaa puolueen ohjelman luonnokseen, erikoisesti nykyään, kun bernsteiniläiset ja muut Marxin „revisioijat" ja „arvostelijat" väittävät Marxin kurjistumisteoriaa vastaan. Lenin ehdotti myöskin, että proletariaatin luokkataistelusta

---

[1] *Lenin.* Teokset, II osa, s. 492.

[1] *Lenin.* Teokset, II osa, s. 497
[2] Sama, s. 498.
[3] Sama, s. 513.

annettaisiin selvempi kuvaus, osoitettaisiin tämän taistelun päämäärät, työväenliikkeen kansainvälinen luonne. Hän piti tarpeellisena, että puolueen ohjelmassa erikoisesti korostetaan proletariaatin luokkataistelun poliittista merkitystä ja sen lähintä tehtävää — poliittisen vapauden valloittamista.

Lenin katsoi välttämättömäksi antaa selvemmän kuvauksen Venäjän absolutismin luokkaluonteesta ja todistaa sen väkivaltaisen kukistamisen välttämättömyyden koko yhteiskunnallisen kehityksen hyväksi yleensä. Lenin vaati, että ohjelmassa on osoitettava kapitalismin kehityksen erikoisuudet Venäjällä ja siitä johtuvat työväenluokan erikoiset poliittiset tehtävät ja taistelukeinot. Lenin määritteli Venäjän marxilaisten agraariohjelman periaatteet kehittäen ajatusta proletaarisen puolueen tuesta talonpoikaistolle, joka pyrkii itsevaltiuden kukistamiseen ja maaorjuuden kaikkien jätteiden hävittämiseen.

Leninin karkoitusajan loppu läheni. „Vladimir Iljitsh", kirjoittaa Krupskaja muistelmissaan karkoituksen viimeisistä kuukausista, „lakkasi nukkumasta ja laihtui kauheasti. Unettomina öinä hän mietiskeli suunnitelmaansa kaikkia yksityiskohtia myöten... Mitä pitemmälle aika kului, sitä enemmän Vladimir Iljitshin valtasi kärsimättömyys, sitä innokkaammin hän pyrki työhön"[1].

Leninin karkoitusaika päättyi tammikuun 29 pnä 1900. Heti samana päivänä hän jätti Shushenskojen kylän ryhtyäkseen viipymättä toteuttamaan taistelusuunnitelmaansa marxilaisen puolueen rakentamiseksi, järjestämään yleisvenäläistä marxilaista lehteä. Sellainen lehti oli „Iskra", jonka ensimmäinen numero ilmestyi joulukuussa 1900.

Koko vuoden 1900 Lenin käytti valtavaan työhön lehden järjestämiseksi. Lehteä piti julkaista ulkomailla, jossa

[1] *N. K. Krupskaja.* Muistelmia Leninistä, s. 35.

se oli pois tsaarin poliisin ulottuvilta. Mutta edeltäpäin piti järjestää yhteys monien sosialidemokraattien kanssa Venäjällä, päästä varmuuteen heidän kannatuksestaan, sopia „Iskran" tulevista asiamiehistä ja heidän työstään sekä etsiä varat lehteä varten.

Leniniltä oli kielletty oleskelu pääkaupungeissa ja kaikissa teollisuuskeskuksissa. Siksi hän valitsi asuinpaikakseen Pihkovan, joka oli lähellä Pietaria. Paluumatkallaan karkoituspaikalta hän poikkesi Ufaan, Moskovaan ja Pietariin, joissa tapasi paikallisia sosialidemokraatteja ja kävi neuvotteluja heidän kanssaan. Helmikuun 26 pnä Lenin saapui Pihkovaan, josta tuli vallankumouksellisten sosialidemokraattien toiminnan keskus, heidän päämajansa. Siellä kokoontui huhtikuussa neuvottelu, jossa käsiteltiin Leninin kirjoittama tulevan lehden toimituksen ohjelmajulistuksen luonnos. Sinne saapui Vladimir Iljitshin luokse eri paikoilta puoluetyöntekijöitä sopimaan asioista sekä saamaan neuvoja ja ohjeita.

Pihkovasta Lenin teki matkoja Venäjän muihin kaupunkeihin. Hän kävi tähän aikaan Riiassa, Podolskissa, Nizhnij-Novgorodissa, Ufassa, Kasanissa ja Samarassa järjestäen kaikkialla yhteyksiä ja hankkien kannattajia yleisvenäläisen poliittisen lehden perustamissuunnitelmalleen. Lenin kävi kaksi kertaa illegaalisesti Pietarissa. Hänen toinen käyntinsä oli vähällä tehdä tyhjäksi lehden perustamissuunnitelman. Vladimir Iljitsh vangittiin kadulla.

Lenin kertoi myöhemmin tästä vangitsemisesta: „minua tartuttiin heti molempiin käsivarsiin, ettei ollut minkäänlaista mahdollisuutta viskata mitään pois taskuista. Ajurissa kaksi miestä piti koko ajan kiinni molemmista käsivarsistani"[1]. Hänellä oli mukanaan luettelo yhteyksistä ulkomaihin, joka oli kirjoitettu salamusteella erääseen las-

[1] *A. I. Uljanova-Jelizarova.* Muistelmia Iljitshistä, s. 99.

kuun. Onneksi santarmit eivät kiinnittäneet huomiota tähän laskuun ja vapauttivat Leninin 10 päivää kestäneen pidätyksen jälkeen. Jos etsivät olisivat huomanneet tämän luettelon, niin tsaarin hallitus ei olisi laskenut häntä käsistään.

Tsaarin hallitus tajusi, että Lenin oli sille sangen vaarallinen vihollinen. Tsaarin ohrana, santarmieversti Zubatov kirjoitti salaisessa kirjeenvaihdossaan päällystölleen v. 1900, että „Uljanovia suurempaa ei vallankumouksessa nykyään ole ketään", ja siksi hän vaati viipymättä järjestämään Leninin murhaamisen. Täytyy „katkaista irti vallankumouksen ruumiista tuo pää", kirjoitti tuo pyöveli.

Välitön tutustuminen tilanteeseen paikkakunnilla, aatteelliseen erimielisyyteen ja organisatooriseen pirstoutuneisuuteen saattoi Leninin vielä enemmän vakuuttuneeksi, että hänen valitsemansa tie puolueen rakentamiseksi on oikea. Lenin sai tietää eräiden komiteoiden yrityksestä kutsua heti edustajakokous koolle puolueen muodostamista varten. Hän piti sellaista yritystä virheellisenä. Hänen mielestään oli ensin luotava puolueen aatteellinen ja organisatoorinen yhtenäisyys; edustajakokouksen ei pitänyt alkaa puolueen rakentamistyötä, vaan viedä se päätökseen.

Lenin oli puolueen tosiasiallinen luoja, sen todellinen johtaja. Hänen ympärilleen alkoivat kerääntyä työväenluokan parhaat ainekset.

Valmisteltuaan lehteä varten tukiperustan Venäjällä Lenin matkusti heinäkuun 16 pnä 1900 ulkomaille.

Alkoi Leninin ensimmäinen emigratiokausi, joka kesti yli viisi vuotta.

IV

Lenin matkusti ulkomaille mielessään selvä, loppuun saakka harkittu taistelusuunnitelma marxilaisen puolueen rakentamiseksi Venäjällä. Kukaan ei tuntenut niin hyvin kuin Lenin puolueen tilaa, sen puutteita ja välttämättömiä tarpeita. Kukaan ei ymmärtänyt niin selvästi kuin Lenin proletariaatin vallankumouksellisen puolueen perustamisen pakottavaa välttämättömyyttä Venäjällä.

Lenin huomasi jo imperialismin aamunkoiton aikana neprosessit, jotka tapahtuivat kapitalistisen yhteiskunnan uumenissa ja syvällä työväenliikkeessä. Lenin huomasi ensimmäisenä, että kapitalismin „rauhallisen" elimellisen kehityksen aikakauden sijalle oli tullut vallankumouksellisten myrskyjen ja järistysten aikakausi. Verratessaan XIX vuosisadan toista puoliskoa ja XX vuosisadan alkua Lenin kaikin voimin korosti näiden aikakausien syvää erilaisuutta. „Silloinen ja nykyinen", kirjoitti Lenin „Iskrassa", „viimeisten porvarillisten vallankumousliikkeiden aikakausi ja hillittömän taantumuksen, proletaarisen vallankumouksen

aattona tapahtuvan kaikkien voimien äärimmäisen jännityksen aikakausi, eroavat toisistaan mitä selvimmin"[1].

Jo varhaisimmissa teoksissaan Lenin näki nerokkaasti ennakolta, että Venäjän tuli ensimmäisenä alkaa uuden historiallisen aikakauden vallankumousten sarja. Lenin näki, että koko historian kulku työntää Venäjän työväenluokkaa kansainvälisen työväenliikkeen etulinjoille, että vallankumouksellisen liikkeen keskus oli siirtynyt Venäjälle. Hän kirjoitti profeetallisesti: „Historia on asettanut nyt meille lähimmän tehtävän, joka on *kaikkein vallankumouksellisin* minkä tahansa muun maan proletariaatin kaikista *lähimmistä* tehtävistä. Tämän tehtävän toteuttaminen, ei ainoastaan eurooppalaisen, vaan myöskin (voimme sanoa nyt) aasialaisen taantumuksen mahtavimman suojamuurin murskaaminen tekisi Venäjän proletariaatista kansainvälisen vallankumouksellisen proletariaatin etujoukon"[2].

Tämä uuden aikakauden ja siitä johtuvien Venäjän työväenluokan erikoisten tehtävien käsittäminen oli puolueen rakentamisen leniniläisen suunnitelman perustana.

Ulkomaille saavuttuaan Lenin ryhtyi tarmokkaasti toteuttamaan tätä suunnitelmaa, järjestämään yleisvenäläistä poliittista sanomalehteä „Iskraa". „Iskraa" järjestäessään hän joutui kohtaamaan monia vaikeuksia. Eräs niistä oli kiivas ottelu Plehanovin kanssa.

Elokuussa 1900 Lenin, Potresov, Plehanov, Axelrod ja Zasulitsh neuvottelivat Corsierissa (Geneven lähellä) „Iskran" organisatiosta ja ohjelmasta. Keskustelu oli hyvin kiihkeää. Neuvottelu oli vähällä päättyä Leninin ja Plehanovin välien täydelliseen rikkoutumiseen ja luopumiseen viipymättömästä „Iskran" julkaisemiseen ryhtymisestä. „Kuinka „Iskra" (Kipinä) oli vähällä sammua" — näin Lenin otsikoi tästä neuvottelusta tekemänsä muistiinpanot.

[1] *Lenin.* Teokset, V osa, s. 340.
[2] *Lenin.* Teokset, IV osa, s. 382.

Lehden julkaisemissuunnitelman raukeamisen mahdollisuus teki Leniniin hyvin raskaan vaikutuksen. „Se oli todellinen murhenäytelmä", kirjoitti hän, „täydellinen ero siitä, jota olin pitkien vuosien kuluessa hoivannut kuin rakasta lapsukaista ja johon olin sitonut erottamattomasti koko elämäntyöni"[1].

Suurin vaikeuksin onnistuttiin pääsemään sopimukseen. „Iskraa" päätettiin julkaista Saksassa eikä Sveitsissä (kuten Plehanov ja Axelrod olivat ehdottaneet). Lenin matkusti Müncheniin, johon toimituksen perusjoukko asettui. „Iskran" rinnalle perustettiin tieteellis-poliittinen aikakauslehti „Zarja".

Leninin väsymätön toimeliaisuus ja hänen rautainen tahdonlujuutensa, joka murti kaikki esteet asetettuun päämäärään johtavalta tieltä, teki mahdolliseksi yleisvenäläisen poliittisen lehden julkaisemisen. Lokakuussa 1900 ilmestyi Leninin kirjoittama „ „Iskran" toimituksen julistus" lehden tehtävistä. Venäjän sosialidemokratian aatteellisen ja organisatoorisen yhtenäisyyden takominen, puolueen luominen — sellaisia olivat tehtävät. Ne voitiin toteuttaa vain päättävässä taistelussa aatteellista hajanaisuutta ja organisatoorista näpertelyä vastaan, taistelussa „ekonomisteja", bernsteiniläisiä ja muita opportunisteja vastaan.

„Ennen yhtymistä ja yhtymistä varten on välttämätöntä tehdä ensin päättävästi ja tarkasti rajat selviksi"[2], kirjoitti Lenin tässä „Iskran" ensimmäisessä ohjelma-asiakirjassa.

Joulukuun 11 pnä 1900 ilmestyi „Iskran" ensimmäinen numero. Pääkirjoitus „Liikkeemme nykyhetken tehtävät" oli Leninin kirjoittama. Yksinkertaisesti, selvästi, vastustamattomalla voimalla kehittelee Lenin tässä ensimmäisessä iskralaisessa kirjoituksessa „Iskran" peruspäämäärää — luoda luja, organisoitu puolue, jota ilman työväen-

[1] *Lenin.* Teokset, IV osa, s. 25.
[2] Sama, s. 378.

luokka ei voi toteuttaa suurta historiallista tehtäväänsä: vapauttaa itseään ja koko kansaa poliittisesta ja taloudellisesta orjuudesta.

„Iskra" alkoi työnsä tilanteessa, jolloin vallankumouksellinen liike kasvoi koko maassa. XX vuosisadan alussa tapahtuneen tavattoman ankaran taloudellisen pulan oloissa työväenluokka alkoi siirtyä taloudellisista lakoista poliittisiin lakkoihin ja mielenosoituksiin nousten vallankumoukselliseen taisteluun tsaarin itsevaltiutta vastaan.

Keväällä 1901 oli poliittisia mielenosoituksia monissa suurissa kaupungeissa. Vuonna 1902 lakot alkoivat yhdistyä mielenosoitusten kanssa. Tällaisista lakko-mielenosoituksista olivat huomattavimpia Batumin lakko, jota Stalin johti, ja Rostovin lakko. Vuonna 1903 koko etelä-Venäjällä — Taka-Kaukaasiassa ja Ukrainassa — vyöryi voimakas poliittisten joukkolakkojen aalto. Työväenliikkeen vaikutuksesta nousivat taisteluun myöskin talonpojat, jotka keväällä ja kesällä 1902 hävittivät tilanherrojen kartanoita Ukrainassa, Volgan varren seuduilla ja Gruusiassa.

Vallankumouksen ilmeinen lähestyminen Venäjällä XX vuosisadan alussa vaati tiukasti sellaisen proletariaatin yhtenäisen ja keskitetyn puolueen luomista, joka kykenee johtamaan vallankumouksellista liikettä ja pystyy viemään työläiset ja talonpojat rynnäkköön tsarismia vastaan. Mutta tällaisen puolueen luomisessa oli uskomattoman suuria vaikeuksia. Puoluetta täytyi rakentaa tsarismin ankarien vainotoimenpiteiden iskujen alla. Sen lisäksi piti voittaa paikallisten puoluejärjestöjen takapajuisuus, piintymykset ja ahdasmielinen käytännön palvonta. Oli murskattava „ekonomistit", jotka kaikin voimin vastustivat puolueen luomista. Kuvatessaan silloista tilannetta sosialidemokraattisessa liikkeessä toveri Stalin kirjoitti, että „näpertely ja kerhoilu jäytivät puoluetta ylhäältä alas asti" ja „aatteellinen rikkinäisyys oli puolueen sisäisen elämän luonteenomaisena piirteenä" [1].

Lenin ryhtyi toteuttamaan puolueen muodostamisen historiallista tehtävää ja vei sen päätökseen. Kirjassaan „Mitä on tehtävä?" hän antoi kirkkaan kuvan siitä tilanteesta, jossa iskralaisten työ alettiin: „Me kuljemme jyrkänteistä ja vaivalloista tietä tiiviinä ryhmänä käsi kädessä. Viholliset ovat saartaneet meidät joka puolelta, ja meidän on miltei aina kuljettava heidän tulensa alla" [2].

Lenin oli „Iskran" alkuunpanija ja järjestäjä, sen aatteellinen innoittaja ja käytännöllinen johtaja. „Iskra" oli todellinen Leninin luomus. Hän toimitti huolellisesti jokaisen numeron alusta loppuun asti, kirjoitti itse paljon, antoi aiheita kirjoituksia varten, löysi kirjoittajia, järjesti yhteyksiä kirjeenvaihtajien kanssa, luki tarkasti korjausvedokset, keksi illegaalisia keinoja lehden kuljettamiseksi Venäjälle, etsi ja löysi rahavaroja. Lenin sai aikaan „Iskran" säännöllisen ilmestymisen, joka silloisissa illegaalisissa oloissa Venäjällä oli ennenkuulumaton ilmiö.

Leniniläinen „Iskra" oli mallikelpoinen vallankumouksellisten marxilaisten äänenkannattaja. Se oli todella bolshevistinen lehti, uusityyppinen lehti, jollaista työväenliikkeen historiassa ei oltu ennen nähty. „Iskra" valmisteli Venäjän nousevaa vallankumousta. Iskralaiset levittivät sen tunnuksia työläisjoukkoihin, järjestivät ja ohjasivat työläisten taistelua. Leniniläinen „Iskra" kohotti korkealle marxilaisuuden vallankumouksellisen teorian puolesta käytävän taistelun lipun. Lenin kasvatti kehittyneimpiä proletaareja vallankumoukselliselle teorialle uskollisuuden hen-

---

[1] *J. Stalin.* Leninismin kysymyksiä, 2. suomenkielinen painos, s. 60.

[2] *Lenin.* Teokset, IV osa, s. 368.

gessä, kehitti huolellisesti aatteellisen leppymättömyyden perinteitä vähäisimpiäkin marxilaisuuden vääristelyjä kohtaan. Taistelussaan marxilaisuuden lukuisia vihollisia vastaan „Iskra" oli säälimätön. Lenin ei suotta kirjoittanut, että „vanhalla „Iskralla" oli kunnia saada osakseen sekä venäläisten että länsi-eurooppalaisten opportunistien viha" [1].

Harva „Iskran" numero ilmestyi ilman Leninin kirjoitusta. Useimmat „Iskran" tärkeimmistä kirjoituksista ovat hänen kirjoittamiaan. Puolueen ja työväenluokan elämässä tai kansainvälisen ja sisäisen politiikan alalla ei ollut ainoatakaan enemmän tai vähemmän tärkeää kysymystä, jota Lenin ei olisi kirjoituksissaan valaissut.

Leninin kirjoitukset ovat vallankumouksellisten sanomalehtikirjoitusten klassillisia mallinäytteitä. Toiset niistä paljastavat loistavasti tsarismia poliittisesti, sen rosvomaisten valtausten ja ryöstösotien politiikkaa maan ulkopuolella, kansanjoukkojen julmaa riistämistä ja kaiken elävän petomaista tukahduttamista maan sisällä. Toiset sisältävät „ekonomistien" murskaavaa arvostelua, tuovat esiin eserrien seikkailupolitiikan, antavat osuvia iskuja bundilaiselle natsionalismille, paljastavat zubatovilaisuutta ja lyövät liberaaleja. Leninin kirjoituksista eturivin proletaarit ja puolueen työntekijät saivat selvät vastaukset heitä askarruttaviin kysymyksiin, tarkat ohjeet siitä, mitä ja miten on tehtävä.

Leninin koko toiminta oli näinä vuosina omistettu yhdelle asialle — puolueen luomiselle. Ratkaistiin kysymystä, mitä tietä työväenliike lähtee kulkemaan. Tältä tieltä oli raivattava pois peruseste — „ekonomismi". Oli ratkaistava kysymykset työväenluokan vaistovaraisen liikkeen ja sosialistisen ideologian välisestä suhteesta, tietoisuuden, teorian ja puolueen merkityksestä työväenliikkeessä, marxi-

[1] *Lenin*. Teokset, VI osa, s. 327.

laisen puolueen luonteesta, päämääristä ja tehtävistä, sen luomisen teistä ja keinoista.

Toukokuussa 1901 „Iskrassa" N:o 4 julkaistiin Leninin mainio kirjoitus „Mistä on alettava?". Siinä esitettiin Leninin suunnitelman luonnos marxilaisen puolueen rakentamisesta.

Kaikki, jotka todella huolehtivat sosialidemokraattisen liikkeen tilasta, jotka etsivät ulospääsyä aatteellisesta hajanaisuudesta ja organisatoorisesta sekasotkusta, saivat vastauksen, joka on nerokas yksinkertaisuudessaan. Täytyy alkaa yleisvenäläisen poliittisen lehden järjestämisestä, sanoi Lenin. Lehti turvaa työväenliikkeen sisällä olevien vihollisten aatteellisen murskaamisen ja suojaa vallankumouksellisen teorian puhtauden: se saa aikaan yhtenäisen käsityksen puolueen ohjelmallisista päämääristä ja taktillisista tehtävistä, puolueen käytännöllisen toiminnan menettelytavoista. Lehti takoo puolueen aatteellisen yhtenäisyyden. Lehti on myöskin voimakas välikappale paikallisten järjestöjen organisatoorisessa yhdistämisessä puolueeksi. Lehden ympärille muodostuu sen kannattajien järjestö, sen asiamiesten ja kirjeenvaihtajien verkosto, jotka tulevat varustamaan sitä aineistolla, levittämään sitä ja pitämään yhteyttä työläisiin. Sillä „lehti ei ole vain kollektiivinen propagandisti ja kollektiivinen agitaattori, vaan myöskin kollektiivinen organisaattori", sanoi Lenin. Tämä lehden ja toistensa kanssa yhteydessä olevien asiamiesten verkosto on puolueen organisatoorisena runkona. Paikallisten järjestöjen irrallisuuden tilalle tulee yhtyminen koko puoluetta käsittävän työn pohjalla. Näin muodostuu myöskin puolueen organisatoorinen yhtenäisyys.

Leninin kirjoitus teki hyvin suuren vaikutuksen sosialidemokraattisiin työläisiin. Eräs pietarilainen työläinen kirjoitti „Iskraan": „Viime sunnuntaina minä kokosin yhteen yksitoista henkeä ja luin: „Mistä on alettava?",

emmekä hajaantuneet ennenkuin yöllä. Miten oikein siinä on kaikki sanottu, miten kaikki on otettu huomioon"[1].

Kirjoituksessaan „Mistä on alettava?" Lenin huomautti, että hän esittää vain luonnoksen suunnitelmasta, jota hän kehittää seikkaperäisemmin painettavaksi valmistelemassaan kirjasessa. Mutta ollen kuormitettu toimitus- ja organisatoorisilla töillä Lenin saattoi ryhtyä kirjoittamaan tätä kirjasta vasta syksyllä 1901. Maaliskuussa 1902 se ilmestyi painosta. Se oli Leninin nerokas teos „Mitä on tehtävä?".

Siinä Lenin osoitti, että „ekonomismin" perustana on työväenliikkeen vaistovaraisuuden edessä kumartaminen ja sosialistisen tietoisuuden merkityksen väheksyminen työväenliikkeessä, työväenluokan etujoukon, sen puolueen johtotehtävän väheksyminen. Sosialistinen ideologia ei voi syntyä vaistovaraisesta liikkeestä, kuten „ekonomistit" väittivät, se syntyy tieteestä. Kieltäessään sen, että sosialistista tietoisuutta pitää viedä työväenluokkaan, „ekonomistit" raivasivat siten tietä porvarilliselle ideologialle. Vaistovaraisuudelle kumartaminen merkitsee kieltäytymistä puolueesta proletariaatin etujoukkona, ja kaikenlainen puolueen merkityksen kieltäminen tai väheksyminen johtaa porvarillisen ideologian vaikutuksen voimistumiseen työläisissä. Sen vuoksi on käytävä herkeämätöntä, järjestelmällistä ja sitkeätä taistelua työväenluokkaan tunkeutuvia porvarillisia vaikutuksia vastaan, on vietävä työväenliikkeeseen sosialistista tietoisuutta.

Edelleen Lenin korosti, että tietoisuuden merkityksen väheksyminen tietää teorian arvon polkemista puolueen silmissä. Siten puolueelta riistetään tärkein ase, jota ilman voiton saaminen taistelussa on mahdoton. „Ilman vallankumouksellista teoriaa", kirjoitti Lenin, „ei voi olla vallankumouksellista liikettäkään... *Eturivin taistelijan osan*

[1] „Iskra" N:o 7, elokuu 1901.

voi suorittaa vain puolue, jolla on johtonaan edistynein teoria"[1].

Lenin osoitti, että vaistovaraisuuden „teoriaan" on „ekonomisteilla" kiinteästi sidottu „perässälaahustaminen" politiikassa. Ylistäessään työväenliikkeen vaistovaraista prosessia „ekonomistit" tuomitsevat puolueen laahustamaan aina tämän liikkeen perässä, muuttavat puolueen passiiviseksi voimaksi ja se merkitsee todellisuudessa puolueen hävittämistä. Sillä tavoin he jättävät työväenluokan aseettomaksi, luovuttavat sen käsistään ja jaloistaan sidottuna proletariaatin pahimmille vihollisille — tsarismille ja porvaristolle.

Lenin ruoskii purevasti „ekonomisteja" heidän opportunistisesta soveltautumisestaan todellisuuteen. Marxilaisuus, sanoi Lenin, opettaa suorastaan päinvastaista: se kutsuu todellisuuden vallankumoukselliseen muuttamiseen, se osoittaa puolueen ratkaisevan osuuden työväenluokan taistelussa, osoittaa tietoisen ja harkitun taktiikan, eturivin työläisten aloitekyvyn ja tarmon valtavan merkityksen.

Lenin osoitti, että „ekonomistit" mataloittavat puolueen ja työväenluokan poliittiset tehtävät, johtavat proletariaattia sivuun yleispoliittisesta taistelusta tsarismia vastaan, rajoittavat sen tehtävät „taloudelliseen taisteluun tehtaanisäntiä ja hallitusta vastaan", — täten he tuomitsevat työläiset ikuiseen orjuuteen. Työläiset eivät halua taistella vain asemansa vähäisten parannusten puolesta kapitalistisen järjestelmän pohjalla, he pyrkivät hävittämään kapitalistisen järjestelmän ja riiston. Mutta työläiset eivät voi kehittää laajaksi taistelua kapitalismia vastaan niin kauan kuin työväenliikkeen tiellä on tsarismi. Sen vuoksi työväenluokan on ensin raivattava tsarismi pois tieltä avaten siten itselleen

[1] *Lenin.* Teokset, IV osa, s. 380.

tien sosialismiin. Työväenluokan on esiinnyttävä eturivin taistelijana tsarismia vastaan käytävässä taistelussa.

Lenin osoitti, että vaistovaraisuudelle kumartamiseen, puolueen merkityksen väheksymiseen ja proletariaatin poliittisten tehtävien mataloittamiseen on „ekonomisteilla" kiinteästi sidottu myös työväenliikkeen organisatooristen tehtävien mataloittaminen. „Ekonomistit" puolustelevat paikallisten järjestöjen näpertelyä, pikkumaista käytännöllisyyttä ja nurkkakuntalaisuutta. Työväenluokan historiallisten tehtävien ratkaisemiseksi tarvitaan vallankumouksellinen järjestö, puolue.

Leninin suunnitelman mukaan puolueen piti olla kokoonpantu kahdesta osasta: vakituisten johtavien työntekijäin, pääasiallisesti ammattivallankumouksellisten suppeasta piiristä ja paikallisten puoluejärjestöjen laajasta verkostosta, puoluejäsenten laajasta joukosta, joka nauttii satojen tuhansien työtätekevien myötätuntoa ja kannatusta.

Lenin osoitti, että „ekonomistien" saarnaamalle tielle lähteminen ei merkitse sellaisen vallankumouksellisen puolueen luomista, joka vie työväenluokan rynnäkköön kapitalismia vastaan, vaan „yhteiskunnallisten reformien" puolueen luomista, joka auttaa kapitalistien herruuden ikuistuttamista. Siis „ekonomistit" ovat reformisteja, jotka pettävät proletariaatin elinedut.

Lenin osoitti, että „ekonomismi" ei ole satunnainen ilmiö Venäjällä, että „ekonomistit" ovat väkeä, joka välittää porvarillista vaikutusta työväenluokkaan, että he muodostavat venäläisen muunnoksen kansainvälisestä opportunismista, joka esiintyy marxilaisuutta, vallankumousta, sosialismia ja proletariaatin diktatuuria vastaan.

Leninin kirjan „Mitä on tehtävä?" vaikutus oli valtava. „Käytän kaikkialla", kirjoitti eräs „Iskran" asiamies, „Leninin auraa, joka on paras ja tehokkain maaperän muokkausväline. Se viiltää mainiosti piintymysten kuoren ja möyhentää maaperän, joka lupaa oraita. Kun tielle sattuu „Rabotsheje Dielon" kylvämiä ohdakkeita, niin se aina hävittää ne juuriaan myöten"[1].

Pietarin komitea kirjoitti ilmoittaessaan „Iskraan" liittymisestään, että se „on tullut vakaumukseen, että on saatettava päätökseen, kirjasen „Mitä on tehtävä?" kirjoittajan sanoja käyttäen, näpertelyn kauden lopettaminen, paikallisen pirstoutuneisuuden, organisatoorisen kaaoksen ja ohjelmallisen erimielisyyden kauden lopettaminen"[2]. Moskovan komitea päätti lausua kiitollisuutensa kirjasen „Mitä on tehtävä?" kirjoittajalle. Tulan komitea tiedoitti, että vasta Leninin kirjan ilmestymisen jälkeen „ „Iskran" todellinen kanta tuli komitealle ja tietoisimmille työläisille käsitettäväksi". Siperian liitto kirjoitti: „Leninin kirja „Mitä on tehtävä?" tekee voimakkaan vaikutuksen toimiviin sosialidemokraatteihin ja saattaa täydelliseksi „Iskran" katsantokantojen voiton organisatoorisissa ja taktillisissa kysymyksissä". Selostuksessaan VSDTP:n II edustajakokoukselle „Iskra"-järjestö kuvasi seuraavalla tavalla Leninin kirjan vaikutusta: „ „Mitä on tehtävä?" tekee samalla voimakkaan vaikutuksen venäläisiin toimihenkilöihin, kokonainen joukko henkilöitä tulee heidän omien sanojensa mukaan „Iskran" kannattajiksi tämän kirjan vaikutuksesta".

„Ekonomismin" aatteellinen murskaaminen oli täydellinen.

„ „Mitä on tehtävä?"-teoksen historiallinen merkitys on siinä, että Lenin tässä kuuluisassa kirjassaan:

1) Ensimmäisenä marxilaisen ajattelun historiassa paljasti juurtajaksain opportunismin aatteelliset lähteet osoit-

[1] Marx—Engels—Lenin-Instituutin arkisto.

[2] „Iskra" N:o 26, lokakuun 15 pnä 1902.

taen, että niitä ovat ennen kaikkea työväenliikkeen vaistovaraisuuden kumartaminen ja sosialistisen tietoisuuden merkityksen alentaminen työväenliikkeessä;

2) Kohotti arvoonsa teorian, tietoisuuden, puolueen merkityksen vaistovaraista työväenliikettä vallankumouksellistuttavana ja johtavana voimana;

3) Perusteli loistavasti sen marxilaisuuden perusajatuksen, joka kuuluu, että marxilainen puolue on työväenliikkeen ja sosialismin yhdistämistä;

4) Suoritti marxilaisen puolueen ideologisten perusteiden nerokkaan muokkauksen" [1].

Huolella ja rakkaudella, sitkeästi ja kärsivällisesti Lenin valikoi ja karaisi puolueen johtavia kaadereita, kasvatti ja kehitti ammattivallankumouksellisia, jotka omistivat koko elämänsä vallankumoukselle. Hän pyrki päättävästi siihen, että iskralaisten kaikki voimat, varat ja huomio olisi keskitetty „Iskraan" puolueen yhteisenä asiana. Lenin opetti iskralaisia, etteivät he milloinkaan kieltäytyisi toiminnan pienistä tehtävistä, sillä pienestä rakennetaan suurta.

Iskran levityksen järjestäminen Venäjällä oli poliisikomennon oloissa erittäin monimutkainen ja vaikea tehtävä. Lehden kuljettamisen rajan yli ja sen levittämisen itse Venäjällä suorittivat kokeneet ja uhrautuvaiset asiamiehet, jotka antautuivat alttiiksi vaaralle joutua palon sattuessa tuomituksi karkoitukseen, vankilaan tai pakkotöihin. Heidän toimintansa ei rajoittunut vain lehden levitykseen. Sen tarkoituksena oli myös paikallisten komiteoiden liittäminen lujasti „Iskran" ympärille.

Lenin antoi hyvin suuren merkityksen „Iskran" asiamiesten työlle. Hän ohjasi ja järjesti heidän toimintaansa. Hän johti itse välittömästi iskralaisen järjestön luomista Venäjällä.

[1] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 41.

„Iskran" kirjeenvaihto Venäjällä olleiden asiamiesten ja järjestöjen kanssa oli kokonaan Leninin käsissä. Hänen toimeliaana auttajanaan tässä asiassa oli N. K. Krupskaja, joka keväällä 1901 saapui ulkomaille ja tuli „Iskran" toimituksen sihteeriksi. „Me tiesimme hyvin yksityiskohtaisesti", kertoo Krupskaja, „mitä kukin „Iskran" asiamiehistä tekee ja neuvottelimme heidän kanssaan kaikesta heidän työstään; kun heidän väliltään katkesivat yhteydet, niin saatoimme heidät taas yhteyteen keskenään, tiedoitimme paloista j.n.e." [1].

Lenin oli kirjeenvaihdossa Pietarin, Moskovan, Bakun, Samaran, Harkovin, Nizhnij-Novgorodin, Odessan, Kievin, Orehovo-Zujevon ja monien muiden järjestöjen kanssa.

Jo tähän aikaan Leninin sekä toveri Stalinin perustaman Taka-Kaukaasian iskralaisen järjestön välille järjestyy luja yhteys. Heti leniniläisen „Iskran" alettua ilmestyä Stalin asettui täydellisesti sen kannalle nähden Leninissä puolueen johtajan ja luojan.

„Tutustuminen Leninin vallankumoukselliseen toimintaan", sanoo toveri Stalin, „90-luvun lopulta lähtien ja varsinkin vuoden 1901 jälkeen, sen jälkeen, kun „Iskra" oli alkanut ilmestyä, sai minut vakuuttuneeksi siitä, että Leninissä meillä on poikkeuksellinen henkilö. Minun silmissäni hän ei ollut silloin puolueen pelkkä johtaja, hän oli sen tosiasiallinen luoja, sillä vain hän yksin ymmärsi puolueemme sisäisen olemuksen ja ajankohtaisimmat tarpeet. Kun minä vertasin häntä puolueemme muihin johtajiin, niin minusta tuntui kaiken aikaa, että Leninin taistelutoverit — Plehanov, Martov, Axelrod ynnä muut — olivat päätään lyhyempiä Leniniä, että heihin verrattuna Lenin ei ollut pelkästään eräs johtajista, vaan korkeammantyyppinen johtaja, vuorikotka, joka ei tunne pelkoa taistelussa ja vie

[1] *N. K. Krupskaja*. Muistelmia Leninistä, s. 59—60.

rohkeasti puoluetta eteenpäin Venäjän vallankumouksellisen liikkeen ennentutkimattomia teitä"[1].

Toveri Stalin pani käyntiin tarmokkaan toiminnan niiden tehtävien toteuttamiseksi, jotka „Iskra" oli asettanut Venäjän marxilaisille. Hänen ja toveri Ketshovelin johdolla Bakun illegaalisessa kirjapainossa järjestettiin „Iskran" eräiden numeroiden painaminen matriiseista, jotka tuotiin illegaalisesti ulkomailta. Toveri Stalinin ja Ketshovelin aloitteesta Bakussa perustettu sanomalehti „Brdzola" („Taistelu") oli iskralaisten paras äänenkannattaja Venäjällä. Se suoritti hyvin suuren työn Taka-Kaukaasian „ekonomistien" ja natsionalistien murskaamisessa, marxilaisen vallankumouksellisen teorian propagoimisessa, Taka-Kaukaasian marxilaisten liittämisessä yhteen Leninin ja leniniläisen „Iskran" ympärille.

Lenin ponnisti kaikki voimansa saadakseen aikaan katkeamattoman ja säännöllisen yhteyden Venäjällä olleiden järjestöjen kanssa ja seurasi tarkasti iskralaisten toiminnan jokaista askelta. Hän vietti usein unettomia öitä saatuaan tiedon jonkun työntekijän vangitsemisesta, komitean tai kirjallisuuslähetyksen palosta, suurin vaikeuksin aikaansaadun yhteyden menetyksestä johonkin järjestöön. Lenin keskusteli huomaavaisesti ulkomaille saapuneiden toverien kanssa; hän osasi paremmin kuin kukaan muu saada keskustelutoverilleen tekemiensä kysymysten avulla selville paikkakunnilla vallitsevan tilanteen, paikallisten järjestöjen työn todellisen tilan.

Lenin johti iskralaisten kaikkea toimintaa, heidän jokaista askeltaan taistelussa „ekonomisteja" vastaan. Erikoisen suurta huomiota hän kiinnitti iskralaisten taisteluun Pietarissa ja Moskovassa: Pietariin, jossa v. 1902 lopulla „ekonomistit" aktivisoituivat, hän lähetti huomattavan puoluetyöntekijän I. Babushkinin, Moskovaan — erään „Iskran" kanta-asiamiehistä — N. Baumanin.

[1] *J. Stalin.* Leninistä, 1940, s. 18—19.

Leninin kirjeet ovat konkreettisen johdon esikuva. Tunnettu „Kirje toverille organisatoorisista tehtävistämme" (1902), joka oli lähetetty Pietarin järjestölle ja joka painettiin ja levitettiin laajasti sosialidemokraattisiin järjestöihin, oli käytännöllinen ohjelma koko puoluetyön uudelleen järjestämiseksi iskralaisille perusteille. Tämä kirje oli asiallisesti puolueen sääntöjen luonnos. Lenin kehoitti tässä kirjeessään muuttamaan jokaisen tehtaan puolueemme linnoitukseksi.

Leninin neuvot, huomautukset ja ohjeet perustuivat mitä huolellisimpaan tutustumiseen paikkakunnilla vallitsevaan tilanteeseen ja puolueen kaaderien syvälliseen tuntemukseen. Leninin oli pakko elää maanpaossa, mutta kukaan ei ollut niin hyvin selvillä Venäjällä, työväenluokassa ja puolueessa vallitsevasta tilanteesta kuin hän.

„Hyvin harvat niistä, jotka jäivät Venäjälle", kirjoittaa toveri Stalin muistelmissaan, „olivat niin läheisessä yhteydessä Venäjän tosioloihin ja työväenliikkeeseen maassa kuin Lenin, vaikka hän olikin kauan ulkomailla. Aina kun tulin hänen luokseen ulkomaille — vuosina 1907, 1908 ja 1912, — näin hänellä kokonaisia pinkkoja käytännön miesten lähettämiä kirjeitä Venäjältä, ja Lenin tiesi aina enemmän kuin ne, jotka olivat jääneet Venäjälle"[1].

Leninille ei ollut helppoa elää maanpaossa, irrallaan välittömästä kanssakäymisestä työväenluokan kanssa, kansanjoukkojen kanssa. „Hän piti aina ulkomailla oleskeluaan taakkana"[2], sanoi Stalin. Lenin pyrki välittömään yhteyteen työläisten kanssa, vaati, että työläiset itse kirjoittaisivat itsestään, omasta elämästään ja puolueasioista sekä

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 35.
[2] Sama, s. 35.

pyysi lähettämään työläisten lausuntoja hänen teoksistaan. Kirjeessään Moskovan komitealle, joka oli lausunut solidarisuutensa „Mitä on tehtävä?" tekijälle, Lenin kirjoitti:

„Illegaaliselle kirjailijalle se on sitäkin arvokkaampaa, kun hänen täytyy työskennellä epätavallisessa erossa lukijoista. Kaikella mielipiteiden vaihdolla, jokaisella tiedotuksella siitä vaikutuksesta, minkä joku kirjoitus tai kirjanen tekee lukijoiden eri piireihin, on meille erikoisen tärkeä merkitys, ja me tulemme olemaan hyvin kiitollisia, kun meille ei kirjoiteta ainoastaan asioista sanan suppeassa mielessä, ei ainoastaan lehdistöä varten, vaan myöskin sitä varten, ettei kirjailija tuntisi itseään irralliseksi lukijasta" [1].

Lenin oli Münchenissä puolitoista vuotta. „Iskran" olemassaolon kolmivuotisesta kaudesta tämä oli Leninin kirjallisen toiminnan tuottoisin aika. Siellä hän kirjoitti suurimman osan „Iskrassa" julkaistuista kirjoituksista, kuten „Zemstvojen vainoojat ja liberalismin Hannibalit", „Agraarikysymys ja Marxin „arvostelijat" " ja „Venäjän sosialidemokratian agraariohjelma", teki suuren työn puolueohjelman muokkaamiseksi ja kirjoitti historiallisen kirjansa „Mitä on tehtävä?".

Tähän aikaan Vladimir Iljitsh alkoi ensi kerran käyttää eräiden kirjoitustensa allekirjoituksena nimeä *Lenin.* Tällä nimellä julkaistiin joulukuussa 1901 aikakauslehdessä „Zarja" alku kirjoituksesta „Agraarikysymys ja Marxin „arvostelijat" " ja keväällä 1902 kirja „Mitä on tehtävä?". Leninin nimestä tuli koko työtätekevän ihmiskunnan vapauttamisen puolesta käytävän taistelun lippu.

Vuoden 1902 alkuun mennessä „Iskran" jäljille pääsivät sekä saksalaiset että tsaarin poliisiurkkijat. Saksaan jääminen kävi mahdottomaksi.

[1] *Lenin.* Teokset, V osa, s. 167.

Piti päättää, minne „Iskra" siirretään. Plehanov ja Axelrod olivat Geneveen ja Lenin Lontooseen siirtämisen kannalla. Tilanne toimituksen sisällä kävi yhä kireämmäksi.

Lenin joutui melkein koko ajan käymään taistelua opportunistista horjumista vastaan itse „Iskran" toimituksen sisällä. Yhteenotot Leninin ja Plehanovin välillä alkoivat jo „Iskran" järjestämishetkestä lähtien. Kesällä 1901 Leninin kirjoituksen „Zemstvojen vainoojat ja liberalismin Hannibalit" yhteydessä ilmaantui taaskin (kuten v. 1895 Leninin ulkomaille tekemän matkan aikana) vakavia erimielisyyksiä eräässä taktillisessa peruskysymyksessä — suhtautumisessa liberaaliseen porvaristoon. Tässä kirjoituksessaan Lenin esiintyi päättävästi liberaaleja vastaan, arvosteli heidän poliittista rappeutuneisuuttaan ja pelkuruuttaan. „Työn vapautus"-ryhmän muiden jäsenten kannattamana Plehanov esiintyi tätä liberaalien arviointia vastaan ehdottaen, ettei liberalismia „silitettäisi nyt vasten karvaa".

Joulukuussa 1901 Leninin kirjoitus ilmestyi „Zarja"-aikakauslehdessä. Tammikuussa 1902 alkoivat vieläkin suuremmat erimielisyydet puolueohjelman kysymyksissä.

Lenin oli ensimmäinen, joka asetti toimituksen sisällä kysymyksen puolueen ohjelmasta. Jo heinäkuussa 1901 hän kirjoitti Axelrodille:

„Meille kirjoitettiin Venäjältä, että puheet edustajakokouksesta ovat siellä voimistuneet. Se vaatii meitä yhä uudelleen harkitsemaan puolueen ohjelmaa. Puolueohjelman luonnoksen julkaiseminen on *äärimmäisen* välttämätöntä ja sillä olisi hyvin suuri merkitys" [1].

Jo Pietarin „Taisteluliitossa", vankilassa ja karkoitettuna Lenin oli työskennellyt puolueen ohjelman laatimiseksi. „Iskran" perustavat, ohjelmaluontoiset kirjoitukset

[1] *Lenin.* Teokset, XXVIII osa, s. 238.

olivat Leninin kirjoittamia. Leninin kirjoitukset olivat pohjana, lujana perustana puolueohjelman laatimista varten. Mutta organisatoorinen työ ja „Iskran" toimittaminen vei niin tarkkaan Leninin ajan, ettei hän voinut itse ryhtyä kirjoittamaan puolueohjelmaa. Ohjelmaluonnoksen laati Plehanov.

Lenin arvosteli kärkevästi tätä luonnosta. Leninin perushuomautukset sisältyivät seuraavaan: luonnos on oppikirja kapitalismista yleensä, mutta ei ohjelma taistelun julistamisesta Venäjän kapitalismille; kapitalistisen suurtuotannon aikaansaama pikkutuottajain miljoonaisten joukkojen joutuminen syrjäytetyksi ja häviöön on luonnehdittu hyvin epäselvästi, epätarkasti; puuttuu marxilaisuuden tärkein, perusajatus proletariaatin diktatuurista; ei ole vain jätetty korostamatta työväenluokan johtotehtävää ja puolueen proletaarista luonnetta, vaan päinvastoin työväenluokka sulautetaan siinä työtätekevien yleiseen joukkoon. „Lausunnossa Plehanovin toisesta luonnoksesta" Lenin kirjoitti, että Plehanovilla „ottaa „proletariaatin diktatuurin" paikan „vallankumous, jonka tulee tekemään muiden, kapitalistisesta riistosta kärsivien väestökerrosten tukema proletariaatti", ja vieläpä proletariaatin luokkataistelunkin sijalle on pantu „työtätekevien ja riistettyjen joukkojen taistelu" "[1].

Ohjelmaluonnoksen laatimisen aikana syntyneet vakavat erimielisyydet „Iskran" toimituksen sisällä olivat vähällä johtaa Leninin ja Plehanovin välien täydelliseen rikkoutumiseen. Lenin sai aikaan sen, että ohjelmaluonnokseen otettiin tärkein, proletariaatin diktatuuria koskeva kohta ja osoitettiin selvästi työväenluokan johtotehtävä vallankumouksessa. Lenin pysyi järkähtämättömästi vaatimuksessaan, että ohjelmaluonnoksessa määritellään tarkasti puolueen merkitys etujoukkona, johtajana työväenliikkeessä. Leninin ansiosta iskralainen ohjelma oli työväenluokan puolueen vallankumouksellinen ohjelma, joka erosi jyrkästi II Internationalen puolueiden puoliopportunistisista ohjelmista.

[1] *Lenin.* Teokset, V osa, s. 36.

Puolueohjelmasta käytyjen kiistojen ollessa kiihkeimmillään ratkaistiin kysymys Lontooseen siirtymisestä. Huhtikuun alussa 1902 toimitus kokoontui Zürichiin ohjelmaluonnoksen lopullista käsittelyä varten. Lenin ei osallistunut tähän neuvotteluun. Maaliskuun 30 pnä 1902 hän matkusti Münchenistä Lontooseen.

Lenin tutustui huolellisesti Lontooseen — tuohon nykyajan kapitalismin linnoitukseen. Hän tutustui Englannin työväenliikkeeseen, tutki työläisen elämää, oloja ja psykologiaa, kävi työläiskaupunginosissa ja työläisten kokouksissa. Hän vietti kokonaisia päiviä Brittiläisessä museossa, jossa Marx aikoinaan oli tehnyt tutkimustöitä luodessaan nerokasta „Pääoma"-teostaan.

Taistelu „Iskran" toimituksen sisällä muodostui Lontoossa ensimmäisten kuukausien aikana luonteeltaan vieläkin kärkevämmäksi ja riisti Leniniltä paljon voimia ja aikaa. Tällä kertaa ei ollut enää kysymys Plehanovin ohjelmaluonnoksesta, vaan Leninin kirjoituksesta „Venäjän sosialidemokratian agraariohjelma".

Marxilaisten joukossa Lenin oli ensimmäinen, joka Marxin ja Engelsin ohjeisiin nojautuen kehitti ja perusteli proletariaatin politiikkaa talonpoikaiston suhteen. Jo 90-luvulla Lenin ensimmäisenä esitti, että työläisten ja talonpoikaiston vallankumouksellinen liitto oli tsarismin, tilanherrojen ja porvariston kukistamisen pääkeino. Nytkin ulkomailla hän kiinnitti paljon huomiota puolueen teoreettisten katsomusten ja käytännöllisen politiikan kehittämiseen talonpoikaiskysymyksessä. Hänelle ominaisella perinpohjai-

suudella ja tunnollisuudella hän tutki huolellisesti kaiken sen, mitä maailman kirjallisuudessa oli vähänkin arvokasta agraarikysymyksen alalta.

Lenin oli „Iskran" agraariohjelman laatija. Huhtikuussa 1901 „Iskrassa" ilmestyi hänen kirjoituksensa „Työväenpuolue ja talonpoikaisto". Tämän kirjoituksen lähtökohta oli — proletariaatin on oltava esitaistelijana taistelussa vapauden puolesta ja saatava puolelleen talonpoikaisto. Maaseudulla käydään kahta yhteiskunnallista sotaa: toista maalaistyöläisten ja maalaisporvariston välillä ja toista koko talonpoikaiston ja tilanherrasäädyn välillä. Maaseudulla tulee kiihdyttää luokkataistelua, nostaa talonpoikaisto maaorjuuden jätteitä vastaan. Tässä tarkoituksessa onkin esitettävä vaatimukset talonpoikaiskomiteoiden perustamisesta ja tilanherrojen talonpojilta riistämien maiden, „otrezkojen" heille takaisin palauttamisesta. Nämä Leninin ajatukset tulivat iskralaisen ohjelmaluonnoksen agraariosan perustaksi.

Lenin antoi erikoisen merkityksen marxilaisen ohjelman propagandalle talonpoikaisjoukkojen keskuudessa. Keväällä 1903 hän kirjoitti kirjasen „Talonpoikaisköyhälistölle", jossa hän mestarillisesti selitti puolueen ohjelmaa kaikkein laajimmille ja vähätietoisille talonpoikaiskerroksille.

Agraariohjelman leniniläisen perustelun yhteydessä juuri syntyikin kärkevä polemiikki „Iskran" toimituksen sisällä. Maaliskuussa 1902 Lenin sai valmiiksi kirjoituksensa „Venäjän sosialidemokratian agraariohjelma". Tämä kirjoitus on puolueen agraariohjelman klassillinen selitys, loistava bolshevikkien politiikan perustelu suhteessa talonpoikaistoon. Lenin osoitti siinä, että jos talonpoikaisvallankumous alkaa kasvaa, niin ei pidä rajoittua vaatimukseen otrezkojen palauttamisesta talonpoikaistolle, vaan on otettava tilanherroilta kaikki maat ja esitettävä tunnus kaikkien maiden kansallistuttamisesta.

Tätä kirjoitusta vastaan, ja varsinkin Leninin kansallistuttamistunnusta vastaan esiintyi Plehanov, jota „Työn vapautus"-ryhmän muut jäsenet kannattivat. Yhteenotto Leninin ja Plehanovin välillä oli niin kärkevä, että „Iskran" toimituksen jakaantuminen näytti kiertämättömältä. Mutta välien katkeamiseen saakka ei asia vielä silloinkaan mennyt.

Lontoossa Lenin joutui „Iskran" toimittamisen lisäksi uhraamaan paljon aikaa puolueen II edustajakokouksen välittömään valmisteluun. Edustajakokouksen valmistelu tapahtui kiihkeän aatteellisen taistelun oloissa.

Samaan aikaan poliittinen tilanne Venäjällä kärjistyi. Kaikki luokat valmistautuivat kehkeytyvään vallankumoukseen. Vuoden 1902 alussa muodostui pikkuporvarillinen eserrien puolue. Samana vuonna perustettiin porvarillinen „Osvobozhdenie"-ryhmä, Venäjän porvariston tulevan peruspuolueen, kadettien puolueen ydin. Leniniläinen „Iskra" rakensi tarmokkaasti Venäjän työväenluokan puoluetta. Kesällä 1902 Lenin kirjoitti, että „se taistelu, joka viime vuosisadan 90-luvun ensimmäisellä puoliskolla oli ollut vallankumouksellisen nuorison pienten kerhojen välistä taistelua, uudistui nyt kypsien poliittisten suuntien ja todellisten poliittisten puolueiden päättäväisenä taisteluna"[1]. Luokat takoivat aatteellisia ja poliittisia aseitaan tulevia vallankumoustaisteluja varten.

Leninin tarmokas ja väsymätön toiminta puolueen rakentamiseksi, päättävä ja johdonmukainen taistelu „ekonomismia" vastaan tuottaa tuloksensa. „Ekonomismi" on aatteellisesti lyöty hajalle. Kesällä 1902 päättyy „hajaannuksen, rikkinäisyyden ja horjunnan" kausi. Komitea toisensa jälkeen asettuu „Iskran" ohjelman, taktiikan ja orga-

[1] *Lenin*. Teokset, V osa, s. 165.

nisatiosuunnitelman kannalle, — „Iskran" voitto on eittämätön.

Lenin asettaa kysymyksen edustajakokouksen koollekutsumisen ajankohtaisuudesta ja välttämättömyydestä. Hän valmistautui mitä suurimmalla huolella ja tarkkuudella tähän edustajakokoukseen, jonka piti lujittaa „Iskran" melkein kolmivuotisen toiminnan tulokset, kruunata sen voitto puolueen muodostamisella. „Iskran" toimituksen työ II edustajakokouksen valmistelemiseksi oli itse asiassa kokonaan Leninin harteilla. Hänen välittömällä johdollaan muodostettiin Organisatiokomitea II edustajakokouksen koollekutsumista varten. Venäjällä toimiville „Iskran" järjestöille ja asiamiehille lähettämissään kirjeissä Lenin valmensi iskralaisia tuleviin taisteluihin edustajakokouksessa, osoitti, että edustajakokoukseen on lähetettävä luotettuja, koeteltuja ja horjumattomia henkilöitä.

Huhtikuussa 1903 Lenin siirtyi Lontoosta Geneveen, jonne „Iskran" painattaminen oli siirretty. Ennen edustajakokousta Lenin kirjoitti Genevessä kaksi kirjoitusta: ensimmäinen — „Vastaus ohjelmaluonnoksemme arvosteluun" — oli omistettu „Iskran" agraariohjelman puolustukselle; toinen — „Kansallisuuskysymys ohjelmassamme" — perusteli kansakuntien itsemääräämisoikeuden ohjelmatunnusta. „Iskran" toimittamisen ohella Lenin käytti koko aikansa edustajakokouksen valmisteluun. Kaikki edustajakokousta koskeneet kysymykset hän oli seikkaperäisesti harkinnut. Lenin laati puolueen sääntöjen luonnoksen, valmisteli edustajakokouksen säännöt, päiväjärjestyksen ja päätökset eräistä kysymyksistä, jotka oli merkitty edustajakokouksen käsiteltäväksi.

Edustajia alkoi saapua Geneveen kuukautta ja kahta kuukautta ennen edustajakokouksen alkamista. Lenin keskusteli heidän kanssaan usein ja huomaavaisesti hämmästyttäen kaikkia kansanomaisuudellaan ja vaatimattomuudellaan. Hän kyseli edustajilta asioiden tilaa paikkakunnilla, käsitteli heidän kanssaan ennakolta monia edustajakokouksen kysymyksiä. Jo ennen edustajakokouksen alkua Lenin tiesi jokaisen edustajan poliittisen kannan, hän oli selvillä, miten heistä kukin tulee edustajakokouksessa esiintymään.

VSDTP:n II edustajakokous alkoi heinäkuun 17 pnä 1903. Alussa se piti istuntojansa Brüsselissä, mutta siirtyi sitten Belgian poliisin vainotoimenpiteiden vuoksi Lontooseen. Heti ensimmäisenä päivänä edustajakokouksessa alkoi ankara taistelu vallankumouksellisten ja opportunististen ainesten välillä. Kiihkeitä otteluita syttyi kaikenlaisista, jopa vähäpätöisistäkin aiheista.

Lenin pani kaikki voimansa liikkeelle turvatakseen iskralaisen suunnan voiton. Hänet valittiin edustajakokouksen toimikuntaan, hän oli edustajakokouksen tärkeimpien valiokuntien: ohjelma-, sääntö- ja valtuuskirjavaliokunnan jäsen. Lenin piti seikkaperäistä päiväkirjaa edustajakokouksen istunnoista, hän käytti puheenvuoroja melkein kaikista päiväjärjestyksen kysymyksistä. Yhteensä oli Leninillä edustajakokouksessa, joka kesti yli kolme viikkoa, enemmän kuin sata kaksikymmentä puhetta, puheenvuoroa, huomautusta ja välihuudahdusta.

Lenin ja hänen mukanaan kulkeneet lujat iskralaiset alkoivat edustajakokouksessa pontevan taistelun „Iskran" aatteellisten, taktillisten ja organisatooristen periaatteiden voiton puolesta kaikenlaisia ja kaikenkarvaisia opportunisteja vastaan. Lenin puolusti päättävästi puolueen ohjelmaa, proletariaatin diktatuurin aatetta, talonpoikaiston vaatimusten kannattamisen välttämättömyyttä, kansakuntien itsemääräämisoikeutta. Lenin antoi opportunisteille murskaavan iskun, suojasi iskralaisen ohjelman ja sai aikaan sen vahvistamisen edustajakokouksessa.

Lenin esiintyi jyrkästi ja peräänantamattomasti vallankumouksellisen marxilaisen puolueen puolesta. Hänen puheenvuoronsa olivat suunnatut yrityksiä vastaan luoda yhtenäisen, selväpiirteisesti järjestetyn taistelupuolueen asemesta kirjava ja löysä puolue, pyrkimyksiä vastaan asettaa erillisen kerhon edut puolueen etujen yläpuolelle, yrityksiä vastaan jakaa työläiset puoluejärjestöissä kansallisten tunnusmerkkien mukaan ja kieltääntyä työväenluokan yhteisistä alueellisista luokkajärjestöistä.

Mitä pitemmälle tultiin, sitä kireämmäksi kävi edustajakokouksessa tilanne. Yhä selvemmin tuli ilmi, että iskralaistenkin joukossa on horjuvia ja rämettyneitä aineksia. Erikoisen voimakkaasti tämä tuli esiin käsiteltäessä puolueen sääntöjä, joiden johdosta syntyi kiivaita väittelyjä. Kaikkein jyrkimmät erimielisyydet syntyivät sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuodosta — puolueen jäsenyydestä.

Opportunistit, rämettyneet ainekset eivät tunteneet itseään varmoiksi tässä kärkevässä tilanteessa. „En voi olla mainitsematta", kirjoittaa Lenin kirjassaan „Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin", . . . „erästä keskusteluani edustajakokouksessa jonkun „keskustaan" kuuluvan edustajan kanssa. „Kuinka raskas ilmapiiri vallitsee meillä edustajakokouksessa!" — valitti hän minulle. — „Tämä ankara taistelu, tämä agitatio toinen toistaan vastaan, tämä räikeä polemiikki, tämä epätoverillinen suhde! . . ." „Miten mainio asia onkaan edustajakokouksemme!", vastasin hänelle, „avoin vapaa taistelu. Mielipiteet on lausuttu julki. Erilaiset vivahteet ovat tulleet esiin. Ryhmät ovat muodostuneet. On äänestetty. Päätös on tehty. Välimatka on kuljettu. Eteenpäin! — tämä on jotakin. Tämä on elämää. Tämä ei ole intelligenttien loputonta ja ikävää sanasotaa, joka ei pääty siksi, että ihmiset olisivat ratkaisseet kysymyksen, vaan yksinkertaisesti siksi, että he ovat

väsyneet puhumiseen . . ." „Keskustalainen" toveri katsoi minuun kummastelevin silmin ja kohautti olkapäitään. Me puhuimme eri kieltä"[1].

Selostuksen puolueen säännöistä teki Lenin. Hänen esittämässään luonnoksessa ilmaistiin selvästi proletariaatin keskitetyn, kurinalaisen taistelupuolueen järjestöperiaatteet. Leninin esittämässä sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuodossa sanottiin, että puolueen jäsenenä voi olla jokainen, joka tunnustaa puolueen ohjelman, kannattaa puoluetta aineellisesti ja on yhden sen järjestön jäsen. Leninin sanamuoto puhui puolueesta järjestettynä kokonaisuutena, loi takeet puolueen lujalle proletaariselle luonteelle ja rautaiselle kurille sen riveissä. Leninin sanamuodon tarkoituksena oli kohottaa jokaisen puoluejäsenen aktiivisuutta, kurinalaisuutta ja tietoisuutta, suojella puolueen puhtautta ja vaikeuttaa ei-proletaaristen ainesten pääsyä puolueeseen. „Meidän tehtävämme on", puhui Lenin edustajakokouksessa, „suojella puolueemme vankkuutta, lujuutta ja puhtautta. Meidän on pyrittävä kohottamaan puoluejäsenen nimi ja merkitys yhä korkeammalle ja korkeammalle"[2].

Lenin tahtoi luoda sellaisen puolueen ja järjestää sillä tavalla sen sisäisen järjestyksen, ettei se olisi länsi-eurooppalaisten työväenpuolueiden kaltainen, joissa vallankumoukselliset ja opportunistit elivät sovussa keskenään ja joissa opportunistinen käytäntö puhkesi kukkaansa yhä rehevämpänä. Leninin esittämä sääntöjen ensimmäinen pykälä oli tähdätty opportunisteja vastaan. Martov esiintyi Axelrodin, Zasulitshin, Trotskin, horjuvien iskralaisten ja edustajakokouksen avoimesti opportunistisen osan kannattamana Leninin linjaa vastaan. Martovin esittämä sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuoto, pitäen puolueen ohjelman

1 *Lenin.* Teokset, VI osa, s. 274—275.

2 Sama, s. 33.

tunnustamista ja puolueen aineellista kannattamista puolueen jäsenyyden välttämättömänä ehtona, ei kuitenkaan pitänyt osallistumista puolueen johonkin järjestöön välttämättömänä, vaan salli sen, että puolueen jäsen voi olla kuulumattakin johonkin puoluejärjestöön. Tällainen puolueeseen kuulumisen käsittäminen merkitsi, että puolue olisi jotain löysää ja muodotonta, että jokainen voisi itse lukeutua puolueeseen eikä olisi velvollinen alistumaan puoluekuriin. Tämä sanamuoto avasi puolueen ovet selkiselälleen horjuville epäproletaarisille aineksille. Vähäisellä äänten enemmistöllä opportunistit veivät lävitse Martovin esittämän sanamuodon.

Opportunistit riemuitsivat, heille kangasti jo täydellinen voitto edustajakokouksessa. Vaara kymmenkertaistutti Leninin voimat. Opportunisteja vastaan „meidän piti", sanoi Lenin myöhemmin, „ladata pyssymme kaksinkertaisilla latingeilla" [1].

Erikoisen kärkevää ja tiukkaa oli taistelu edustajakokouksen viimeisissä istunnoissa, jotka oli omistettu puolueen keskuselinten vaaleille. Kysymys puolueen keskuselinten kokoonpanosta oli alusta alkaen Leninin huomion keskiönä. Lenin piti välttämättömänä saada Keskuskomiteaan lujia ja johdonmukaisia vallankumouksellisia.

Opportunistit turvautuivat aivan ennenkuulumattomiin ja sietämättömiin taistelukeinoihin. Martovin puhe oli täynnä parjaavia hyökkäilyjä Leniniä vastaan. Leninin vastauspuhe oli yksi hänen vaikuttavimmista puheistaan edustajakokouksessa.

„Minua eivät ollenkaan peloita hirveät sanat „piiritystilasta puolueessa", „poikkeuslaeista erinäisiä henkilöitä ja ryhmiä vastaan" j.n.e.", vastasi Lenin. „Epävarmoihin ja horjuviin aineksiin nähden me emme ainoastaan voi, vaan

[1] *Lenin*. Teokset, VI osa, s. 97.

meidän pitääkin julistaa „piiritystila", ja puoluesääntömme kokonaisuudessaan, edustajakokouksen hyväksymä sentralismimme kokonaisuudessaan ei ole mitään muuta kuin „piiritystila" *poliittisen löysyyden* niin monilukuisille lähteille. Löysyyttä vastaan juuri tarvitaankin erikoisia, vaikkapa poikkeuksellisiakin lakeja, ja edustajakokouksen tekemä päätös viitoitti oikein poliittisen suunnan luoden lujan perustan *tällaisia* lakeja ja *tällaisia* toimenpiteitä varten" [1].

Vain Leninin päättäväisyyden ja tiukan periaatteellisuuden ansiosta, kun hän paljasti ja löi maahan opportunistit sekä liitti lujasti yhteen vallankumoukselliset ainekset, saivat voiton loppujen lopuksi lujat iskralaiset, Leninin kannattajat. Tämä voitto oli siinä, että puolueen keskuselinten vaaleissa edustajakokouksen enemmistö kannatti Leniniä. Pää-äänenkannattajan toimitus ja Keskuskomitea valittiin bolshevikkien ehdokaslistan mukaan.

Leninin kannattajia, jotka saivat äänten enemmistön vaaleissa, alettiin nimittää bolshevikeiksi (enemmistöläisiksi); Leninin vastustajia, jotka joutuivat vähemmistöksi — menshevikeiksi (vähemmistöläisiksi).

Edustajakokouksen jälkeen taistelu puolueen sisällä kärjistyi yhä enemmän. Menshevikit pyrkivät kaikin voimin tekemään mitättömiksi puolueen II edustajakokouksen päätökset ja anastamaan käsiinsä puolueen keskuselimet. Lenin näki aivan selvästi, että vanhojen, jo hajalle lyötyjen opportunistien paikan, „ekonomistien" paikan, alkoivat ottaa puolueessa uudet opportunistit — menshevikit. Hän käsitti, että edessä on ankara taistelu heitä vastaan, että nyt oli suoritettava loppuun se työ, jota II edustajakokous ei ollut kyennyt tekemään — paljastettava ja eristettävä menshevikit.

[1] *Lenin*. Teokset, VI osa, s. 36.

Ulkomailla muodostui II edustajakokouksen jälkeen raskas tilanne. Lenin ei joutunut tekemisiin ainoastaan menshevikkien kanssa, vaan myöskin kaikenlaisten sovittelevien ainesten kanssa, jotka antautuivat menshevikkien hillittömän hajotustoiminnan edessä. Saatuaan kyhättyä itselleen enemmistön Venäjän sosialidemokraattien „Ulkomaisessa liitossa" menshevikit (Martov, Trotski, Axelrod y.m.) esiintyivät Liiton II edustajakokouksessa (lokakuu 1903) Leniniä vastaan ennenkuulumattoman herjaavilla hyökkäyksillä. He tekivät Liitosta omien puoluevastaisten juonittelujensa välikappaleen ja kieltäytyivät alistumasta II edustajakokouksen päätöksiin. Lenin, bolshevikit poistuivat Liiton edustajakokouksesta. Keskuskomitean edustaja julisti edustajakokouksen seuraavat istunnot laittomiksi.

Bolshevikkien ja menshevikkien välillä leimahti liekkiin yhä ankarampi taistelu. Tässä taistelussa tarvittiin lujuutta ja taipumattomuutta loppuun saakka. Leninillä olivat täydellisesti nämä ominaisuudet. Mutta niitä ei ollut „Iskran" toimituksen toisella jäsenellä — Plehanovilla, jota veti menshevikkien puoleen hänen entisten opportunististen virheittensä taakka.

Illalla lokakuun 18 pnä, Liiton edustajakokouksen päättymispäivänä, tapahtui „Iskran" toimituksen kahden jäsenen, Leninin ja Plehanovin keskustelu, joka oli eräs murroskohta edustajakokouksen jälkeen käydyssä taistelussa. Plehanov, joka II edustajakokouksessa oli esiintynyt yhdessä Leninin kanssa, teki käännöksen menshevikkien puoleen; hän ilmoitti, ettei hän saata „ampua omia kohti", vaati ottamaan „Iskran" toimitukseen kaikki edustajakokouksen hylkäämät entiset menshevistiset toimittajat, uhaten muussa tapauksessa erota „Iskrasta". Lenin ei voinut suostua tällaiseen edustajakokouksen tahdon karkeaan rikkomiseen, ei voinut ottaa itselleen vastuuta tuollaisesta

virheellisestä askeleesta. Hän päätti erota „Iskrasta" asettuakseen lujiin asemiin Keskuskomiteassa ja lyödäkseen sieltä käsin opportunisteja. Plehanov otti omavaltaisesti „Iskran" toimitukseen nelihenkisen menshevikkiryhmän (Martovin, Axelrodin, Zasulitshin ja Potresovin). „Iskran" 52. numerosta lähtien Lenin ei ole enää sen toimituksessa. Vanhan, leniniläisen, bolshevistisen „Iskran" tilalle tuli uusi, menshevistinen „Iskra".

Lenin joutui olemaan toista vuotta ilman sanomalehteä, sellaista mahtavaa yhteydenpidon, kanssakäymisen, puolueeseen ja joukkoihin vaikuttamisen välikappaletta. Pääasialliseksi keinoksi kanssakäymisessä puoluejärjestöjen kanssa ja niiden johtamisessa tuli Leninille henkilökohtainen kirjeenvaihto. Se paisui pian silloisille oloille valtavaan määrään — keskimäärin 300 kirjeeseen kuukaudessa. Kirjeiden välityksellä Lenin jakeli bolshevikeille lannistumatonta tarmoaan taistelussa, vihaansa puolueen hajoittajia vastaan, lujaa luottamustaan voittoon. Paikallisten työntekijäin vastauskirjeet antoivat myös Leninille hyvin paljon: ne tutustuttivat hänet tilanteeseen paikkakunnilla, puolueen jäsenten ja työläisten mielialoihin. Niistä Lenin ammensi voimia taistelua varten.

Syvän vaikutuksen Leniniin teki kirje, jonka hän sai Stalinilta hänen ystäviensä välityksellä. Stalin kannatti täydellisesti Leniniä nähden hänessä puolueen luojan ja johtajan. Lenin kirjoitti Stalinille vastaukseksi kirjeen.

„Leninin kirje", kertoo muistelmissaan toveri Stalin, joka sai sen ollessaan Siperiassa karkoitettuna, „oli verrattain lyhyt, mutta siinä annettiin rohkea, peloton arvostelu puolueemme käytännöllisestä toiminnasta sekä erinomaisen selvä ja suppea esitys puolueen koko toimintasuunnitelmasta lähimmäksi kaudeksi. Vain Lenin osasi kirjoittaa kaikkein mutkikkaimmistakin asioista niin yksinkertaisesti ja selvästi, suppeasti ja rohkeasti, että jokai-

nen lause tuntui iskevän eikä puhuvan. Tuo yksinkertainen ja rohkea kirje sai minut vielä entistä varmemmaksi siitä, että Lenin on puolueemme vuorikotka"[1].

Täten puolueelle raskaana ajankohtana tapahtuu toistaiseksi kirjeenvaihdon kautta aikakautemme kahden suurmiehen — Leninin ja Stalinin tutustuminen toisiinsa.

Vallattuaan „Iskran" menshevikit alkoivat röyhkeän kamppailun Leniniä, bolshevikkeja vastaan. „Iskran" jälkeen myöskin Puolueneuvostosta tuli asiallisesti menshevikkien ase. Pian alkoivat Keskuskomiteassakin yhä voimakkaampana ilmetä sovittelumielialat. Menshevikkien hajotustoiminta, heidän harjoittamansa organisatoorisen holtittomuuden hillitön propaganda, puoluekannan ja puoluekurin horjuttaminen, intelligenttimäisen individualismin ylistely ja anarkistisen kurittomuuden puolustelu uhkasivat itse puolueen olemassaoloa.

Oli tehtävä selvä menshevikeistä kautta koko linjan, paljastettava menshevikkien opportunismi organisatoorisissa kysymyksissä, annettava bolshevismin organisatooristen aatteiden kaikinpuolinen esitys ja perustelu. Tämän tehtävän täyttämiseksi eivät olleet riittäviä ne kirjeet, joita Lenin lähetti komiteoille ja käytännönmiehille Venäjälle II edustajakokouksen jälkeen. Tammikuussa 1904 Lenin alkoi kirjoittaa historiallista kirjaansa „Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin". Kirja ilmestyi toukokuun 6 pnä 1904.

Tässä kirjassaan Lenin antoi mestarillisen analyysin II edustajakokouksessa ja sen jälkeen käydystä taistelusta. Askel askeleelta, alusta loppuun saakka Lenin tarkastelee keskustelujen ja äänestysten kulkua. Lenin osoitti, että taistelu II edustajakokouksessa oli periaatteellista taistelua, kahden suunnan, vallankumouksellisen ja opportunistisen

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 19.

suunnan välistä taistelua, proletaaristen vallankumouksellisten ja pikkuporvarillisten reformistien välistä taistelua.

Lenin tuo jyrkästi esiin menshevikkien organisatoorisen opportunismin peruspiirteet: sentralismin vihaaminen, kurin vihaaminen, organisatoorisen takapajuisuuden puolustaminen, työväenpuolueen ovien avaaminen selkiselälleen pikkuporvarillisille, opportunistisille aineksille. Lenin osoittaa, että menshevikkien organisatoorinen opportunismi merkitsee järjestön mitä suurimman merkityksen kieltämistä työväenluokan taistelussa sosialistisen vallankumouksen ja proletariaatin diktatuurin puolesta.

Lenin takoo kirjassaan proletariaatin organisatioasetta, kehittää marxilaisen puolueen organisatoorisia perusteita. Marx ja Engels antoivat perusluonnokset proletariaatin puolueesta. Näiden luonnosten perustalla Lenin kehitti ehyen ja täydellisen *opin työväenluokan keskitetystä ja kurinalaisesta vallankumouksellisesta puolueesta.*

Marxilainen puolue, kirjoitti Lenin, on työväenluokan osa, sen tietoinen etujoukko, joka on aseistettu yhteiskuntaelämän kehityslakien tuntemuksella, luokkataistelun lakien tuntemuksella ja kykenee niin ollen ohjaamaan työväenluokkaa, johtamaan sen taistelua.

Puolue on samalla järjestynyt joukko-osasto, jolla on oma, sen kaikkia jäseniä velvoittava kurinsa. Vain yhtenäiseksi ja yhteiseksi joukko-osastoksi järjestynyt, yhtenäisen tahdon, yhtenäisen toiminnan, yhtenäisen kurin koossa pitämä puolue voi johtaa työväenluokan käytännöllistä taistelua ja suunnata sitä yhteen päämäärään.

Puolue on järjestäytymisen korkein muoto työväenluokan kaikkien muiden järjestöjen joukossa, sillä se on aseistettu edistyneimmällä teorialla, vallankumouksellisen liikkeen kokemuksella ja sen tehtävänä on johtaa työväenluokan kaikkia muita järjestöjä.

Puolue on työväenluokan etujoukon ja työväenluokan miljoonaisten joukkojen yhteyden ruumiillistuma. Olkoon puolue miten hyvä etujoukko tahansa ja olkoon se järjestetty miten hyvin tahansa, se ei kuitenkaan voi elää eikä kehittyä ilman yhteyksiä puolueettomiin joukkoihin, moninkertaistamatta ja lujittamatta näitä yhteyksiä.

Toimiakseen oikein ja johtaakseen suunnitelmallisesti joukkoja, puolueen täytyy olla järjestynyt sentralismin perustalle, sillä täytyy olla yhtenäiset säännöt, yhtenäinen puoluekuri, yhtenäinen johtoelin, vähemmistön täytyy alistua enemmistön, eri järjestöjen täytyy alistua keskuksen ja alempien järjestöjen täytyy alistua ylempien päätöksiin.

Puolueen täytyy, jos se haluaa säilyttää riviensä yhtenäisyyden, noudattaa käytännöllisessä toiminnassaan kaikkia puoluejäseniä, niin johtajia kuin rivijäseniäkin, yhtäläisesti velvoittavaa yhtenäistä proletaarista kuria.

Lenin päätti kirjansa seuraavilla profeetallisilla sanoilla:

„Proletariaatilla ei ole valtataistelussa muuta asetta kuin organisatio. Ollen porvarillisessa maailmassa anarkistisen kilpailun herruuden pirstoma, pääoman hyväksi tekemänsä epävapaan työn painama, alituisesti syöstynä täydellisen kurjuuden, villiintymisen ja rappeutumisen „pohjalle", proletariaatista voi tulla ja siitä tulee ehdottomasti voittamaton mahti vain siten, että marxilaisuuden periaatteiden mukaisesti tapahtuvaa sen aatteellista yhdistämistä lujitetaan aineellisella järjestöyhtenäisyydellä, joka liittää miljoonat työtätekevät työväenluokan armeijaksi. Tämän armeijan edessä ei kestä venäläisen itsevaltiuden raihnaantunut valta eikä kansainvälisen pääoman raihnaantuva valta" [1].

Leninin kirjassa suoritettu menshevikkien organisatoorisen opportunismin murskaava arvostelu oli samalla

[1] *Lenin*, Teokset, VI osa, s. 328.

II Internationalen organisatooristen aatteiden arvostelua. Leninin kehittämät bolshevistisen puolueen organisatooriset perusteet olivat organisatoorisina periaatteina uusityyppiselle puolueelle, joka on perinjuurin erilainen kuin II Internationalen puolueet.

Leninin kirjan „Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin" historiallinen merkitys on äärettömän suuri.

„Tämän kirjan merkitys on ennen kaikkea siinä, että se puolusti voitokkaasti puoluekantaa kerhoilua vastaan ja puoluetta sitä hajottavia aineksia vastaan, löi maahan menshevistisen opportunismin organisatoorisissa kysymyksissä ja loi bolshevistisen puolueen organisatooriset perusteet.

Mutta tähän ei rajoitu sen merkitys. Sen historiallinen merkitys on se, että siinä Lenin ensimmäisenä marxilaisuuden historiassa esitti *opin puolueesta*, proletariaatin johtavasta *järjestöstä*, proletariaatin pää*aseesta*, jota ilman on mahdotonta voittaa taistelussa proletariaatin diktatuurin puolesta" [1].

Leninin kirjassa bolshevikit löysivät vastaukset heitä askarruttaviin kysymyksiin, nerokkaan yleistyksen omasta käytännöllisestä kokemuksestaan. Leniniläisillä aatteilla aseistautuneina bolshevikit kulkivat rohkeasti eteenpäin työväenliikkeen uusia teitä.

Kesällä 1904 oli tilanne puolueen sisällä vaikea. Menshevikit kaappasivat käsiinsä sovittelijoiden avulla Keskuskomiteankin. Kaikki puolueen keskuselimet olivat nyt heidän käsissään. Puolue jäi ilman omaa äänenkannattajaa, ilman Keskuskomiteaa.

Kaiken lisäksi menshevikit nojautuivat II Internationalen tukeen. II Internationalen johtajille oli vieras Leninin linja, joka kasvatti puoluekaadereita päättävässä ja leppy-

[1] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 55.

mättömässä taistelussa opportunisteja vastaan. Opportunistit karkasivat bolshevikkien kimppuun. Eivät edes kansainvälisen työväenliikkeen parhaatkaan ihmiset, sellaiset kuin Rosa Luxemburg, kyenneet ymmärtämään sitä uutta, mitä Lenin toi työväenluokalle.

II Internationale ei halunnut tunnustaa bolshevikkeja. Leninin onnistui kuitenkin saada bolshevikkien itsenäinen edustajisto II Internationalen Amsterdamin kongressiin, joka pidettiin elokuussa 1904. Kongressin edustajille jaettiin bolshevikkien selostus, jonka Lenin oli toimittanut. Selostuksessa sanottiin suoraan, että puolustaessaan sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuotoaan Lenin oli ottanut huomioon myöskin Saksan sosialidemokratian surullisen kokemuksen, sillä „saksalaisten sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuotoa, joka ei vaatinut puoluejäsenen kuulumista johonkin puoluejärjestöön, hajoittavat ainekset ovat käyttäneet laajasti hyväkseen".

Puoluetyössä vallinneen sekasorron ja hajaannustilan mitä nopeimman poistamisen välttämättömyyttä lisäsi vielä sekin, että v. 1904 alkanut Venäjän ja Japanin sota kärjisti tilannetta maassa. Puolueen piti ottaa vastaan lähenevä vallankumous täydellisesti taisteluvalmiina. Oli järjestettävä uusi, puolueen III edustajakokous ja selvitettävä välit menshevikkien kanssa. Tähän työhön ryhtyi Lenin, siihen ryhtyivät bolshevikit.

Lenin kokoaa päättävästi ja tarmokkaasti puolueelle uskollisten henkilöiden kantajoukkoa. Heinäkuun viime päivinä 1904 pidettiin Sveitsissä hänen johdollaan 22 bolshevikkiedustajan neuvottelukokous. Neuvottelukokous hyväksyi Leninin kirjoittaman tulisen vetoomuksen „Puolueelle", josta tuli bolshevikkien ohjelma taistelussa III edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta. Puolueen enemmistö esiintyi menshevikkien kaappaamia puoluekeskuksia vastaan ja loi uudet todelliset puoluekeskukset. Kolmessa (Eteläisen, Kaukaasian ja Pohjoisen) alueen konferenssissa valittiin Enemmistön Komiteoiden byroo, joka aloitti Leninin johdolla käytännöllisen valmistautumisen III edustajakokoukseen. Mitä suurin merkitys taistelussa III edustajakokouksen puolesta oli Taka-Kaukaasian bolshevikeilla, joita johti toveri Stalin, joka tammikuussa 1904 oli karannut karkoituspaikalta.

Voittaen suuria vaikeuksia Lenin järjestää bolshevistisen kustannustoiminnan. Erikoisen merkityksen hän antoi sanomalehden perustamiselle ja kirjoitti bolshevikeille Venäjällä: „Tässä sanomalehdessä on nyt koko asian ydin". Ja Lenin sai aikaan bolshevistisen sanomalehden julkaisemisen. Joulukuun lopussa 1904 alkoi Leninin toimittamana ilmestyä „Vperjod"-lehti. Bolshevistinen „Vperjod" puhui vanhan leniniläisen „Iskran" kieltä. Lenin kirjoittaa riemuiten Venäjällä oleville tovereille: „Koko enemmistö riemuitsee ja on varmempi kuin milloinkaan ennen. Lopultakin pääsimme eroon tuosta iljettävästä tukkanuotasta ja voimme alkaa työn yksissä miehin niiden kanssa, jotka haluavat tehdä työtä eikä rettelöidä!.. Eläköön! Älkää menettäkö rohkeuttanne, nyt me kaikki pääsemme elpymään ja elvymme"[1].

II edustajakokouksen jälkeinen kausi on bolshevikkipuolueen historian eräs tärkeimmistä ja ratkaisevimmista kausista.

„Leninin erittäin suuri ansio Venäjän proletariaattia ja sen puoluetta kohtaan on siinä", kirjoitti toveri Stalin, „että hän paljasti menshevikkien organisatio-„suunnitelman" koko vaarallisuuden jo siihen aikaan, kun „suunnitelma" oli tuskin alulla ja kun „suunnitelman" laatijat itsekin töintuskin olivat selvillä sen ääriviivoista, ja paljas-

[1] *Lenin*. Teokset, XXVIII osa, s. 389, 398.

tettuaan sen alkoi ankaran hyökkäyksen menshevikkien organisatoorista holtittomuutta vastaan keskittäen käytännönmiesten koko huomion tähän kysymykseen. Sillä kysymys oli puolueen olemassaolosta, puolueen elämästä tai kuolemasta".

Lenin liitti puolueen lujasti yhteen — hän suoriutui taistelusta voittajana. Leninin suunnitelman voitto „laski perustan sille lujasti yhteenliittyneelle ja karaistuneelle kommunistiselle puolueelle, jonka veroista maailma ei tunne"[1].

Puolueen puolesta „ekonomisteja" ja menshevikkejä vastaan käydyn sitkeän ja ankaran taistelun vuodet olivat takana. Tämän taistelun tulessa Lenin oli muokannut bolshevikkipuolueen aatteelliset ja organisatooriset perusteet, kasvattanut sen kantajoukot. Lenin ja puolue olivat kulkeneet kärkevän kriisin vaiheen yli. „Jokainen kriisi lannistaa toisia, *karaisee* toisia", sanoi Lenin. Tässä kriisissä karaistuivat bolshevikit.

Edessä oli uusia vaikeuksia, uusia koettelemuksia, uusi taistelu. Vuosi 1905 oli kynnyksellä.

---

1 *J. Stalin.* Leninistä, s. 5.

V

Tammikuun 9 pnä 1905 Venäjällä alkoi vallankumous.

Lenin oli nähnyt vallankumouksellisen myrskyn lähestymisen jo kauan ennen Pietarin tapahtumia. Jo v. 1904, jolloin alkoi Venäjän ja Japanin sota, Lenin osoitti, että paljastamalla itsevaltiuden mädännäisyyttä ja horjuttamalla sen herruuden perusteita tämä sota jouduttaa vallankumousta. Hän oli sitä mieltä, että tsaarin hallituksen tappio tässä ryöstösodassa heikentää tsarismia ja lujittaa vallankumousta. Tapausten myöhempi kulku vahvisti Leninin ennakkonäkemyksen aivan oikeaksi. Kirjoituksessaan „Itsevaltius ja proletariaatti", joka julkaistiin „Proletaari"-lehden ensimmäisessä numerossa joulukuun 22 pnä 1904, Lenin puhui suoraan ei ainoastaan edessäolevasta, vaan myös „meillä Venäjällä alkaneesta vallankumouksesta". Saatuaan tietää, että japanilaiset olivat vallanneet Port-Arthurin, Lenin kirjoitti muutamia päiviä ennen „verisunnuntaita": „Port-Arthurin kukistuminen on tsarismin kukistumisen alkunäytös"[1].

1 *Lenin.* Teokset, VII osa, s. 49.

Alkanut Venäjän vallankumous oli ensimmäinen vallankumous pitkäaikaisen poliittisen taantumuksen jälkeen, joka oli ollut vallalla Euroopassa Pariisin Kommuunin kukistumisesta lähtien. Tämän vallankumouksen alku oli enteenä sen jättiläismäisestä laajuudesta, sen todella koko kansaa käsittävästä luonteesta. Kukaan ei ymmärtänyt niin syvällisesti kuin Lenin, että vallankumous opettaa ja valistaa tavattoman nopeasti, että jokaiseen vallankumouspäivään keskittyy monia „rauhallisen" kehityksen vuosia. Lenin sanoi usein, että vallankumous on mitä suurin koulu ei ainoastaan joukoille, vaan myös puolueelle, johtajille. Tehtävä, kirjoitti Lenin, ei kuitenkaan sisälly vain siihen, että opitaan vallankumoukselta, vaan siihen, että kykenemmekö me opettamaan jotain vallankumoukselle, painamaan siihen proletaarisen leiman turvataksemme sen todellisen voiton?

Tapahtumat kehittyivät huimaavalla nopeudella. Leninille oli maanpaossa oleminen tällaisina päivinä suurta kärsimystä. „Ymmärrettävää on", kirjoitti Lenin eräässä tammikuun 9 päivän tapahtumain johdosta kirjoittamassaan kirjeessä, „että meille täällä Genevessä, kirotussa etäisyydessä, käy äärettömän vaikeaksi pysyä tapausten mukana. Mutta niin kauan kuin meidän on pakko kitua täällä kirotussa etäisyydessä, meidän on pyrittävä pysymään niiden mukana, tekemään yhteenvetoja, johtopäätöksiä, ammentamaan tämän päivän historian kokemuksista opetuksia, jotka kelpaavat huomenna toisella paikalla, jossa „kansa on vielä vaiti" ja jossa lähimmässä tulevaisuudessa muodossa taikka toisessa leimahtaa liekkiin vallankumouksen palo" [1].

Ja Lenin valmistautuu toimeliaasti tuleviin vallankumoustaisteluihin. Hän tutkii innokkaasti joukkojen historiallista luomistyötä, uusia taistelun ja järjestäytymisen

[1] *Lenin.* Teokset, VII osa, s. 82—83.

muotoja, jotka syntyvät joukkojen vallankumouksellisessa taistelussa. Hän „neuvottelee" yhä uudelleen Marxin ja Engelsin kanssa, lukien uudestaan heidän kirjoituksiaan v. 1848 vallankumouksesta, erikoisesti aseellisesta kapinasta, tutkii sota-alaa koskevia Engelsin teoksia sekä kirjallisuutta katu- ja barrikaaditaisteluista, etenkin Pariisin Kommuunin aikana käydyistä taisteluista. Ei ollut ainoatakaan venäjän, englannin, saksan tai ranskan kielellä ilmestynyttä huomattavaa sanomalehteä, jota Lenin ei olisi seurannut: porvarillisten lehtien tiedoituksistakin hän osasi paremmin kuin kukaan muu muodostaa itselleen oikean kuvan vallankumouksen kulusta.

Lenin asettaa perustehtäväksi proletariaatin ja talonpoikaiston aseistamisen, aseellisen kapinan valmentamisen ja järjestämisen, työläisten ja talonpoikain vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin pystyttämisen maassa.

Lenin on huolissaan siitä, ettei puolue jäisi jälkeen vallankumoustapahtumista ja että se pystyisi saamaan vaikutuspiiriinsä ja johtoonsa uusia työläiskerroksia turvaten proletariaatin täydellisen luokkaitsenäisyyden.

Helmikuussa 1905 ilmestyi hänen kirjoituksensa „Uudet tehtävät ja uudet voimat", jossa on ensi kerran määritelty bolshevismin strateginen perustunnus porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa: proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattinen diktatuuri. Lenin selittää, että vallankumous luo uudet puolue-elämän ehdot ja uudet joukkojen kasvattamisen keinot. Hän ruoskii niiden puoluetyöntekijöiden hitautta ja vanhoillisuutta, jotka olivat juuttuneet vanhoihin kerhotyötapoihin eivätkä halunneet tai eivät osanneet siirtyä uusiin organisatiomuotoihin. Hän kehoittaa kehittämään kaikin puolin organisatoorista työtä, omintakeista vallankumouksellista toimintaa ja aloitteellisuutta, nostamaan rohkeasti uusia nuoria voimia, joilla tarmo saattaa korvata poliittisen

kokemuksen puutteellisuuden. Vain silloin puolue voi täyttää tehtävänsä proletariaatin etujoukkona. „Vallankumouskausi on sosialidemokratialle aivan samaa kuin sota-aika armeijalle", kirjoitti Lenin. „Täytyy lisätä armeijamme kaadereita, siirtyä armeijamme rauhanaikaisesta miesvahvuudesta sota-ajan miesvahvuuteen, mobilisoida nostoväki ja reserviläiset, kutsua lippujen alle lomallaolijat, järjestää uusia avustavia armeijakuntia, joukko-osastoja ja palvelusmuotoja. Ei saa unohtaa, että sodassa on välttämätöntä ja pakko täydentää rivejä pienemmän koulutuksen saaneilla rekryyteillä, asettaa usein rivisotamies upseerin tilalle, tehdä nopeammaksi ja yksinkertaisemmaksi sotamiesten koroittaminen upseereiksi"[1].

Lenin kiirehtii III edustajakokouksen koollekutsumista. Nyt se on kaksinverroin välttämätöntä. Aikaisemmin — ennen vallankumousta — edustajakokouksen tehtävänä oli menshevikkien puoluetyössä aikaansaaman hajaannustilan ja sekasorron poistaminen, puoluekriisin lopettaminen. Nyt nousee etutilalle puolueen vallankumoustaktiikan kehittäminen. Lenin valmisteli tarmokkaasti edustajakokousta: kirjoitti tärkeimpien päätöslauselmien luonnokset, laati edustajakokouksen yleisen työsuunnitelman ja kehitteli eräissä kirjoituksissaan („Sosialidemokratia ja väliaikainen vallankumoushallitus", „Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattinen diktatuuri" y.m.) edustajakokouksen tärkeimpiä taktiikkakysymyksiä.

Huhtikuussa 1905 alkoi Lontoossa VSDTP:n III edustajakokous, joka tosiasiallisesti oli bolshevikkien edustajakokous. Menshevikit eivät saapuneet edustajakokoukseen, vaan järjestivät Geneveen oman konferenssinsa. Lenin johtaa välittömästi edustajakokouksen kaikkea työtä: hän on sen puheenjohtaja, osallistuu aktiivisesti valiokuntien

[1] *Lenin.* Teoset, VII osa s. 148.

(päätöslauselma-, valtuuskirja- ja pöytäkirja-valiokuntien) työhön, pitää seikkaperäistä päiväkirjaa istunnoista. Lenin käytti puheenvuoroja melkein kaikista päiväjärjestyksessä olleista kysymyksistä. Leninin selostuksia, puheenvuoroja, huomautuksia ja ehdotuksia on toista sataa. Kaikki edustajakokouksen peruspäätöslauselmat — aseellisesta kapinasta, väliaikaisesta vallankumoushallituksesta, suhtautumisesta talonpoikaisliikkeeseen — olivat Leninin kirjoittamia.

Leninin johtama edustajakokous hyväksyi sääntöjen puolueenjäsenyyttä koskevan ensimmäisen pykälän leniniläisessä sanamuodossa, muokkasi bolshevikkien taktillisen linjan, joka oli tähdätty porvarillis-demokraattisen vallankumouksen täydelliseen voittoon ja sen kasvamiseen sosialistiseksi vallankumoukseksi. Edustajakokouksen hyväksymissä leniniläisissä päätöslauselmissa tähdennettiin sitä, että proletariaatin täytyy osallistua mitä aktiivisimmin vallankumoukseen, sen on saavutettava johtoasema vallankumouksessa, talonpoikaiston kanssa on saatava aikaan liitto ja liberaalinen porvaristo on eristettävä. Edustajakokous selitti, että puolueen tärkeimpänä tehtävänä on aseellisen kapinan valmistelu, järjestäminen ja suorittaminen ja että väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, joka muodostetaan voittoisan kapinan tuloksena ja joka on tämän kapinan elin, sosialidemokratia määrätyillä ehdoilla ottaa osaa lyödäkseen vastavallankumousta ei ainoastaan „alhaalta", vaan myöskin „ylhäältä", hallituksen sisältä. Edustajakokous lausui, että puolueen tehtävänä on tukea mitä tarmokkaimmin talonpoikaistoa, aina tilanherrojen maiden pakkoluovuttamiseen saakka, ja esitti tunnuksen vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteoiden viipymättömästä järjestämisestä.

Bolshevistisen edustajakokouksen linja oli täydellinen vastakohta menshevikkien taktiikalle tukea liberaalista porvaristoa porvarillisen vallankumouksen johtajana.

Edustajakokouksen taktillisissa päätöksissä Lenin yleisti joukkojen vallankumouksellisen kokemuksen. Hän seurasi tarkasti työläisten ja talonpoikain taistelua, erittäinkin taistelua Kaukaasiassa. Siellä bolshevikkien johtama taistelu sai erikoisen laajan kantavuuden.

Edustajakokous hyväksyi Leninin ehdottaman päätöslauselman „Kaukaasian tapahtumien johdosta", jossa osoitettiin, että Kaukaasiassa liike on kehittynyt jo yleiseksi kansan kapinaksi itsevaltiutta vastaan, ja siinä annettiin korkea arvio Kaukaasian puoluejärjestöille puolueen taisteluhenkisimpinä järjestöinä. Edustajakokous velvoitti Keskuskomitean ja paikalliset komiteat ryhtymään mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin tietojen levittämiseksi tilanteesta Kaukaasiassa mahdollisimman laajalle ja myöskin ajoissa tukemaan Kaukaasiaa kaikilla niiden käytettävissä olevilla keinoilla.

Paljastaessaan menshevikkien demagogian, kun he yrittivät „ekonomistien" jälkeen kylvää vihamielisyyttä ja epäluottamusta puolueen työläis- ja intelligentti-jäsenten välille, Lenin nosti ensi tilalle mitä tärkeimmän tehtävän: „lujittaa kaikin voimin puolueen yhteyttä työväenluokan joukkoihin nostamalla yhä laajempia proletaarien ja puoliproletaarien kerroksia täydelliseen sosialidemokraattiseen tietoisuuteen, kehittämällä heidän omintakeista vallankumouksellista sosialidemokraattista toimintaansa, ja huolehtia siitä, että työläisten joukosta nousisi mahdollisimman suuri määrä työläisiä, jotka kykenevät johtamaan liikettä ja puoluejärjestöjä paikallisten keskusten ja puolueen yleisen keskuksen jäseninä"[1].

Lenin puhui suuttumuksella piintymyksiä vastaan, haluttomuutta vastaan ottaa työläisiä komiteoihin. „En voinut istua paikallani, kun puhuttiin, että komiteoihin kelvollisia

[1] *Lenin*. Teokset, VII osa, s. 283.

työläisiä ei ole"[1], sanoi Lenin harmistuneena. Hän vaati komiteoiden työläistyttämistä. „Työläisten ottaminen komiteoihin", puhui hän edustajakokouksessa, „ei ole ainoastaan pedagoginen, vaan myöskin poliittinen tehtävä. Työläisillä on luokkavaisto, ja saatuaan jonkunverran poliittista tottumusta työläisistä tulee verrattain pian lujia sosialidemokraatteja. Minä olisin hyvin taipuvainen siihen, että meidän komiteoissamme olisi jokaista kahta intelligenttiä kohti kahdeksan työläistä"[2]. Nämä ohjeet tulivat bolshevismin organisatoorisen politiikan perustaksi.

Edustajakokous valitsi Keskuskomitean, jonka johtoon tuli Lenin. Keskuskomitean ensimmäisessä täysistunnossa Lenin vahvistettiin puolueen pää-äänenkannattajan „Proletaarin" vastaavaksi toimittajaksi. „Proletaarin" ensimmäinen numero, jossa oli Leninin kirjoituksia III edustajakokouksesta, ilmestyi toukokuun 14 pnä 1905.

Edustajakokouksen työn päätyttyä Lenin ja edustajat kävivät Marxin haudalla samoin kuin toisenkin edustajakokouksen jälkeen. Sitten edustajat alkoivat matkustaa pois Lontoosta. Lenin palasi Geneveen.

Erääksi tärkeimmistä tehtävistä edustajakokouksen jälkeen Lenin katsoi edustajakokouksen taktillisen linjan propagandan ja menshevikkien Geneven konferenssin päätösten arvostelun. Hän laati „Tiedoituksen VSDTP:n III edustajakokouksesta", kirjoitti monta artikkelia ja piti useita selostuksia edustajakokouksesta. Saattaakseen länsi-Euroopan työläisille oikeat tiedot bolshevikkien taktiikasta, Lenin järjesti „Tiedoituksen" ja edustajakokouksen tärkeimpien päätösten julkaisemisen saksan ja ranskan kielellä.

[1] *Lenin*. Teokset, VII osa, s. 284.
[2] Sama, s. 282.

Bolshevistisen taktiikan nerokkaan perustelun ja menshevistisen taktiikan loistavan arvostelun Lenin suoritti historiallisessa kirjassaan „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa" (ilmestyi heinäkuussa 1905). Lenin osoitti siinä, että bolshevistinen ja menshevistinen arvio vallankumouksesta — sen luonteesta, sen liikkeellepanevista voimista, sen näköaloista, proletariaatin osuudesta ja tehtävistä vallankumouksessa — ovat perinpohjin erilaisia. Menshevistisen taktiikan perustana on vallankumouksen mahdollisen voiton pelkääminen, pyrkimys alistaa proletariaatti porvariston johtoon: tämä taktiikka oli vallankumouksen pettämisen taktiikkaa. „Lähtiessämme taisteluun", kirjoitti Lenin, „meidän on toivottava voittoa ja kyettävä osoittamaan oikea tie siihen" [1].

„Leninin erittäin suuri ansio Venäjän vallankumousta kohtaan on siinä", sanoo toveri Stalin, „että hän paljasti perinjuurin menshevikkien historiallisten rinnastusten tyhjyyden ja menshevistisen „vallankumouskaavan" koko vaarallisuuden, kun se heittää työväen asian porvariston raadeltavaksi" [2]. Leninin kirjassa annettu Venäjän menshevikkien taktiikan musertava arvostelu oli samalla myöskin kansainvälisen opportunismin taktiikan arvostelua.

Todellisena luovan marxilaisuuden ilmaisijana Lenin murtaa rohkeasti vanhat, kaavamaiset käsitykset porvarillisesta vallankumouksesta ja proletariaatin taktiikasta, jotka olivat vallalla II Internationalen puolueissa. Pitämällä lähtökohtanaan marxilaisuuden olemusta ja yleistämällä kansainvälisen työväenliikkeen ja Venäjän vallankumouksen kokemuksen Lenin takoi uuden vallankumousteorian, proletariaatin uuden vallankumoustaktiikan.

---

[1] *Lenin.* Teokset, VIII osa, s. 63.
[2] *J. Stalin.* Leninistä, s. 8.

Marx ja Engels antoivat perusviitteet proletariaatin hegemoniasta. Näitä viitteitä lähtökohtanaan pitämällä Lenin loi johdonmukaisen opin proletariaatin hegemonia-asemasta vallankumouksessa, kehitti taktillista perusajatusta, jonka mukaan proletariaatti on porvarillis-demokraattisen vallankumouksen johtaja.

Kirjassaan „Kaksi taktiikkaa" Lenin perusteli kaikin puolin proletariaatin mahdollisuutta tulla porvarillis-demokraattisen vallankumouksen johtajaksi, sillä proletariaatti on kaikkein edistyksellisin ja ainoa johdonmukaisesti vallankumouksellinen luokka, sillä on oma, porvaristosta riippumaton poliittinen puolueensa, ja taistelussaan sosialismin puolesta se on kiinnostettu tämän vallankumouksen viemisestä loppuun saakka, itsevaltiuden kukistamiseen saakka. Jotta proletariaatti tulisi tosiasiassa vallankumouksen johtajaksi, sen on voitettava puolelleen talonpoikaisto ja eristettävä liberaalinen porvaristo. Esittämällä ja perustelemalla ajatuksen proletariaatin johtoasemasta porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa Lenin antoi siten marxilaisen puolueen uuden taktillisen kannan tässä vallankumouksessa, kannan, joka erosi syvästi siihen asti marxilaisessa asevarastossa olleista taktillisista kannoista.

Lenin kehitteli perusteellisesti kysymystä keinoista, jotka takaavat vallankumouksen voiton. Hän todisti, että tärkeimpänä keinona vallankumouksen ratkaisevaa voittoa varten on kansan aseellinen kapina. Hän esitti tunnuksia, jotka päästävät valloilleen joukkojen vallankumouksellisen aloitekyvyn ja järjestävät ne kapinaa varten: tunnukset poliittisista joukkolakoista, 8-tuntisen työpäivän viipymättömästä ja vallankumouksellisesta toteuttamisesta kaupungissa ja demokraattisista uudistuksista maaseudulla, talonpoikaiston vallankumouskomiteoiden viipymättömästä järjestämisestä ja työläisten aseistamisesta. Hän perusteli

väliaikaisen vallankumoushallituksen pystyttämisen välttämättömyyttä voittoisan kansankapinan tuloksena ja osoitti, että sitä varten, jotta vallankumous saisi ratkaisevan voiton tsarismista, tämä hallitus ei saa olla mitään muuta kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattista diktatuuria. Lenin takoi proletariaatin uuden taktillisen aseen, uusia joukkojen vallankumouksellisen mobilisoimisen keinoja, joita marxilaisissa puolueissa ei oltu ennen tunnettu.

Kutsuessaan proletariaattia mitä päättävimpään ja uhrautuvaisimpaan taisteluun demokraattisen vallankumouksen voiton puolesta Lenin tähdensi, ettei työväenluokan tehtävä rajoitu tähän. Hän antoi kuvan Venäjän vallankumouksen valtavasta kantovoimasta, osoitti, että demokraattinen ja sosialistinen vallankumous ovat saman ketjun kaksi rengasta; että demokraattisten tehtävien täyttämisen jälkeen täytyy alkaa taistelu jo sosialistisen vallankumouksen puolesta. Lenin loi opin porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kasvamisesta sosialistiseksi vallankumoukseksi. Hän palautti arvoonsa II Internationalen opportunistien unhoon painamat Marxin nerokkaat ajatukset keskeytymättömästä vallankumouksesta ja talonpoikaiston vallankumousliikkeen yhdistämisestä proletaarisen vallankumouksen kanssa. Lenin kehitti edelleen näitä Marxin ajatuksia luoden sosialistisen vallankumouksen uuden johdonmukaisen teorian. Tämän teorian mukaan proletariaatin johtoaseman porvarillisessa vallankumouksessa proletariaatin ja talonpoikaiston liiton vallitessa tuli kasvaa proletariaatin johtoasemaksi sosialistisessa vallankumouksessa proletariaatin ja muiden työtätekevien ja riistettyjen joukkojen liiton vallitessa, ja proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattisen diktatuurin tuli valmistaa maaperä proletariaatin sosialistista diktatuuria varten.

Leninin luoma uusi vallankumousteoria sisälsi jo perusainekset opista sosialismin voiton mahdollisuudesta yhdessä, erikseen otetussa maassa.

„Kahden taktiikan" merkitys on verraton.

„Tämän Leninin teoksen historiallinen merkitys on ennen kaikkea siinä, että se löi aatteellisesti kumoon menshevikkien pikkuporvarillisen taktillisen kannan, aseisti Venäjän työväenluokan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen edelleen kehittämistä varten, uutta hyökkäystä varten tsarismia vastaan ja avasi venäläisille sosialidemokraateille selvän näköalan porvarillisen vallankumouksen sosialistiseksi vallankumoukseksi muuttumisen välttämättömyydestä.

Mutta tähän ei supistu Leninin teoksen merkitys. Sen tavattoman arvokas merkitys on siinä, että se rikastutti marxilaisuutta uudella vallankumouksen teorialla ja laski perustan sille bolshevikkipuolueen vallankumoukselliselle taktiikalle, jonka avulla maamme proletariaatti sai vuonna 1917 voiton kapitalismista" [1].

Lenin puolusti ja selitti johdonmukaisesti kaikissa esiintymisissään bolshevikkien strategista suunnitelmaa. Kirjoituksessa „Sosialidemokratian suhtautuminen talonpoikaisliikkeeseen" hän kirjoitti: „Demokraattisesta vallankumouksesta me alamme heti siirtyä, ja juuri voimiemme, tietoisen ja järjestyneen proletariaatin voimien mukaan, alamme siirtyä sosialistiseen vallankumoukseen. Me olemme keskeytymättömän vallankumouksen kannalla. Me emme pysähdy puolitiehen" [2].

Työläisten vallankumouksellinen taistelu sai yhä kärkevämmän, poliittisen luonteen. Taloudellisista ja kannatuslakoista työläiset alkoivat siirtyä poliittisiin lakkoihin ja mielenosoituksiin. Yhä useammin sattui aseellisia yhteen-

[1] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 81.
[2] *Lenin*. Teokset, VIII osa, s. 186.

törmäyksiä kansan ja toiselta puolen poliisin ja sotaväen välillä. Erikoisen itsepintainen luonne oli Ivanovo-Voznesenskin työläisten kesällisellä lakolla, joka kesti melkein kaksi ja puoli kuukautta. Tämän lakon aikana Ivanovo-Voznesenskin työläiset muodostivat valtuutettujen Neuvoston, joka tosiasiassa oli eräs ensimmäisistä Työväen edustajain Neuvostoista.

Työläisten poliittiset lakot ravistelivat hereille koko maan. Kaupunkien jälkeen alkoi nousta maaseutu. Keväällä alkoivat talonpoikain liikehtimiset, jotka saivat laajat mittasuhteet keski-Venäjällä, Volganvarrella ja Taka-Kaukaasiassa, varsinkin Gruusiassa.

Työväen ja talonpoikaiston liike sekä sarja venäläisten joukkojen kärsimiä tappioita venäläis-japanilaisessa sodassa tekivät vaikutuksensa armeijaan. Tsarismin tuki alkoi huojua. Kesäkuussa 1905 puhkesi kapina Mustan meren laivastossa, panssarilaiva „Potemkinilla". Se oli ensimmäinen vallankumouksellinen joukkoesiintyminen armeijassa ja laivastossa, ensimmäinen tsaarin sotaväen suuren joukko-osaston siirtyminen vallankumouksen puolelle.

Vallankumouksellisten tapahtumain vaikutuksesta porvaristokin alkoi liikahdella. Se pelkäsi vallankumouksellista kansaa, pyrki sopimukseen tsaarin kanssa vallankumousta vastaan ja vaati pieniä reformeja „kansalle" „rauhoittaakseen" kansaa, hajottaakseen vallankumouksen voimat ja saadakseen sen hillityksi.

Tsaarin hallitus tukahdutti edelleenkin työläisten ja talonpoikain nousua hirmuisella julmuudella. Mutta vainotoimenpiteiden rinnalla se alkoi käyttää luovimispolitiikkaa: toisaalta se yllytti Venäjän kansoja toistensa kimppuun, toisaalta taas lupasi kutsua koolle „edustuslaitoksen" Zemski soborin [1] tai Valtakunnanduuman muodossa.

[1] **Zemski** sobor — muinainen Venäjän säätyjen edustajain kokous. *Suom.*

„Proletaari"-lehdessä julkaistuista Leninin kirjoituksista puolue saa tieteellisen marxilaisen analyysin vallankumouksen kulusta, loistavia ennakko-osoituksia sen edelleen kehittymisestä, tarkkoja ja selviä tunnuksia, tyhjentäviä ohjeita ja neuvoja. „Geneveläisestä etäisyydestään" Lenin seuraa tarkasti kaikkien luokkien käyttäytymistä vallankumouksessa.

Lenin tuo esiin liberaalisen porvariston epäjohdonmukaisuuden, itsekkyyden, pelkuruuden, sen petturimaisen käyttäytymisen; liberaalien yksikään askel ei jää huomaamatta hänen tarkalta silmältään. Leninin kirjoitukset kadetteja vastaan olivat selvästi syyllisiksi todistavia tuomioita noille vastavallankumouksellisille, jotka verhosivat itseään valheellisella demokratismilla. „Proletariaatti taistelee, porvaristo pujahtaa valtaan", näin hän luonnehtii työväenluokan taktiikkaa ja liberaalisen porvariston taktiikkaa vallankumouksessa.

Lenin ruoskii suuttuneena menshevikkejä, jotka pelästyivät Venäjän vallankumouksen kantovoimaa ja kansan voittoa. „Monarkistisen porvariston perässä vai vallankumouksellisen proletariaatin ja talonpoikaiston johdossa?" — tällä kirjoituksensa otsikolla Lenin esitti menshevistisen ja bolshevistisen taktiikan perusteellisen periaatteellisen vastakohtaisuuden. Lenin vaatii puoluetyöntekijöitä paikkakunnilla voimistamaan taistelua menshevikkejä vastaan. Osuvat iskut, joita Stalin antaa menshevismille, saavat osakseen Leninin innokkaan hyväksymisen. Hän pyytää lähettämään itselleen pian Stalinin kirjasen „Lyhyesti puolue-erimielisyyksistä", joka ilmestyi kesällä 1905 Kaukaasiassa. Hän sanoo, että Stalinin kirjoituksessa „Vastaus „Sotsial-Demokratille" on mainiosti asetettu kysymys kuuluisasta „tietoisuuden ulkoapäin viemisestä" ".

Lenin ohjasi bolshevikkien kaikkea toimintaa. Hänen tunnuksistaan aseellisesta kapinasta, vallankumouksellisen

armeijan ja väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostamisesta puolue sai lyhyet ja selvät määritelmät taistelun päämääristä ja keinoista.

Lenin valmisteli sitkeästi ja järjestelmällisesti aseellista kapinaa: hän ryhtyi tarmokkaisiin toimenpiteisiin aseiden ostamiseksi ja niiden toimittamiseksi Venäjälle, lähetti henkilöitä ottamaan kiinteätä yhteyttä kapinaannousseen panssarilaiva „Potemkinin" kanssa, neuvoi puoluetta ottamaan oppia tästä kapinasta osoittaen, että se on asettanut käytännöllisesti kysymyksen vallankumouksellisen armeijan luomisesta. „Vallankumouksellinen armeija on välttämätön siksi", kirjoitti Lenin, „että suuret historialliset kysymykset voidaan ratkaista vain *voimalla*, ja *voiman organisationa* nykyisessä taistelussa on sotilaallinen organisatio"[1].

Lenin vaati tiukasti puoluetyöntekijöiltä vakavaa sotilaallista opiskelua, mitä tarmokkainta toimintaa satojen ja tuhansien taisteluosastojen muodostamiseksi. Kirjeessään VSDTP:n Pietarin komitean yhteydessä toimineelle Taistelukomitealle lokakuussa 1905 hän arvosteli ankarasti sen työtä ja viitoitti konkreettisen suunnitelman sen toimintaa varten. „Menkää nuorison luo...", neuvoi Lenin, „Perustakaa *heti* taisteluryhmiä kaikkialla ja joka paikassa, sekä ylioppilaiden keskuuteen että etenkin työläisten keskuuteen, j.n.e, j.n.e. Järjestettäköön heti kolmesta kymmeneen, kolmeenkymmeneen j.n.e. henkeen käsittäviä ryhmiä. Aseistautukoot nämä ryhmät heti itse, miten kukin voi, ken revolverilla, ken veitsellä, ken palaöljyyn kastetulla rätillä tulipalon sytyttämistä varten j.n.e. Valitkoot nämä ryhmät heti itselleen johtajat ja ottakoot mahdollisuuksien mukaisesti *yhteyden* Pietarin Komitean yhteydessä olevaan Taistelukomiteaan... 5—10 henkilöä käykööt viikon aikana *sadoissa* työläisten ja ylioppilaiden kerhoissa, tunkeutukoot

[1] *Lenin.* Teokset, VII osa, s. 383.

kaikkialle, minne vain pääsevät esittäen kaikkialla selvän, lyhyen, suoran ja yksinkertaisen suunnitelman: muodostakaa heti joukko-osasto, aseistautukaa millä voitte, ponnistakaa kaikki voimanne, me autamme millä voimme, mutta *älkää jääkö odottamaan apuamme*, toimikaa itse... Joukko-osastojen on alettava *heti* sotilaalliset harjoitukset viipymättä toimeenpantavien operatioiden perustalla, nyt heti"[1].

Lenin kiirehti aseelliseen kapinaan valmistautumista, sillä hän näki sen lähenevän kiihtyvällä vauhdilla. Hän pyrki päättävästi siihen, ettei kapina tulisi puolueelle yllätyksenä.

Nerokkaalla tarkkanäköisyydellä Lenin näki ennakolta vallankumouksen edelleen kehittymisen kulun. Kolme päivää ennen tsaarin elokuun 6 päivän Duumalain julkaisemista hän kirjoitti artikkelin „Bulyginin duuman boikotti ja kapina", jossa hän antaa poliittisen kamppailun selvän suunnitelman: Valtakunnanduuman aktiivinen boikotti aseellisen kapinan tunnuksella. Tämä valtavan suuri poliittinen kamppailu, jonka bolshevikit kävivät Leninin johdolla, päättyi mainehikkaasti historialliseen voittoon. Vallankumouksen vihuri pyyhkäisi pois Bulyginin duuman. Lokakuussa 1905 puhkesi poliittinen suurlakko, taistelun tulessa syntyivät Neuvostot. Lenin näki ennakolta, että tsarismi lähtee myönnytyksiin, tulee luovimaan vallankumouksen tukahduttamistarkoituksessa. Muutamia tunteja sitä ennen, kun Geneveen saapui tieto tsaarin lokakuun 17 päivän manifestista, Lenin kirjoitti: „tsarismilla *ei ole enää* voimaa, — vallankumouksella *ei ole vielä* voimaa voittaa"[2]. Tsarismi myöntyy nähtävästi perustuslakiin kansan pettämistarkoituksessa; proletariaatin tehtävä on saada aikaan se, että vallankumous hyppäisi tämän tsaarin lahjoittaman perustus-

[1] *Lenin.* Teokset, VIII osa, s. 325, 326.
[2] Sama, s. 351.

lain yli, nousisi porrasta korkeammalle — itsevaltiuden kukistamiseen aseellisella kapinalla.

Vallankumouksen aallot nousivat yhä korkeammalle. Yhä vaikeampaa oli etäältä pysyä tapausten vihurin mukana ja johtaa puoluetta. Lenin pyrki kiihkeästi Venäjälle. Jo keväällä 1905 hän haaveili kirjoituksissaan ajasta, jolloin voi puhua työläisten ja talonpoikain kanssa tuhansia käsittävissä kansan kokouksissa. Lokakuun suurlakon ollessa kiihkeimmillään Lenin kirjoitti: „Totta totisesti, meillä on Venäjällä hyvä vallankumous! Toivomme voivamme kohta palata — siihen kehittyvät asiat hämmästyttävällä nopeudella"[1]. Hän valmistautuu tarmokkaasti kotimaahan paluuseen. Gorjkin avulla hän järjestää legaalisen bolshevistisen „Novaja Zhizn"-lehden julkaisemisen Pietarissa. Ja vihdoinkin, vuoden 1905 lokakuun lopussa hän matkustaa Genevestä Venäjälle.

Tukholmassa, jossa täytyi odottaa muutamia päiviä, Lenin kirjoitti kirjoituksen „Meidän tehtävämme ja Työväen edustajain Neuvosto". Tähän aikaan tämä Leninin ohjelmaluontoinen kirjoitus ei nähnyt päivän valoa, se löydettiin ja ensi kerran julkaistiin vasta 35 vuoden kuluttua, v. 1940. Proletaaristen joukkojen vallankumouksellisella luomiskyvyllään muodostamissa Työväen edustajain Neuvostoissa Lenin näki heti uuden vallan elimien, kansan vallankumouksellisten ainesten diktatuurin elimien idun. Hän arvioi Neuvostot väliaikaisen vallankumoushallituksen aluksi, kasvavan ja kypsyvän kapinan elimiksi. Määritellessään selvästi puolueen ja Neuvostojen, Työväen edustajain Neuvostojen ja laajojen kansanjoukkojen keskinäissuhteet, Lenin asetti tehtäväksi järjestää työväen ja sotilaiden edustajain yhteisiä Neuvostoja, yhdistää koko kansa lujasti Neuvostojen, poliittisesti johtavan vallankumouksel-

[1] *Lenin.* Teokset, VIII osa, s. 319.

lisen keskuksen ympärille. Lenin kehoitti viipymättä muodostamaan väliaikaisen vallankumoushallituksen, jonka ohjelmana piti olla: täydellisen poliittisen vapauden toteuttaminen käytännössä, todella koko kansaa käsittävän Perustavan kokouksen koollekutsuminen, kansan aseistaminen, todellisen ja täydellisen vapauden viipymätön myöntäminen sorretuille kansoille, 8-tuntisen työpäivän vahvistaminen ja kaiken maan siirtäminen talonpoikaistolle. Tämän hallituksen tuli kutsua kansa kapinaan.

Tällainen oli proletaarisen puolueen toiminnan konkreettinen ohjelma, jonka Lenin kehitti Venäjälle saapumisensa edellä.

Marraskuun alussa 1905 Lenin palasi muutamia vuosia kestäneen maanpaon jälkeen Pietariin. Huolimatta tsaarin lahjoittamasta „vapaudesta" hänen oli pakko kätkeytyä poliisilta. Leninin yritys asettua asumaan legaalisesti johti siihen, että urkkijoiden joukko ympäröi heti hänen asuntonsa ja hän siirtyi illegaaliseen asemaan vaihtaen usein passia ja asuntoa sekä matkusti muutamia kertoja Pietarista Suomeen, jossa oleskeleminen oli verrattain vaaratonta.

Heti Pietariin saavuttuaan Lenin osallistui legaalisen päivälehden „Novaja Zhiznin" toimituksen bolshevistisen osan neuvotteluun, jossa määrättiin toimituksen uusi kokoonpano ja laadittiin työsuunnitelma. Tämän jälkeen pidettiin Leninin osanotolla puolueen Keskuskomitean istunto, jossa vahvistettiin vetoomus puoluejärjestöille puolueen edustajakokouksen koollekutsumisesta. Muutaman päivän kuluttua Lenin puhui Työväen edustajain Neuvostossa työsulusta, jonka kapitalistit olivat julistaneet vastaukseksi siihen, kun työläiset olivat ilmoittamisjärjestyksessä ottaneet tehtailla käytäntöön 8-tuntisen työpäivän. Neuvoston Toimeenpaneva komitea hyväksyi Leninin esittämän päätöslauselman.

Niin kuluivat tarmokkaan toiminnan päivät välittömässä ja jokapäiväisessä kanssakäymisessä puoluejärjestöjen kanssa: osallistuminen Keskuskomitean ja Pietarin komitean istuntoihin, puheet puoluejärjestöjen kokouksissa ja neuvotteluissa, tapaamiset ja keskustelut Venäjän kaikilta ääriltä saapuvien puoluetyöntekijöiden kanssa. Lenin osallistui välittömästi aseellisen kapinan valmisteluun. Marraskuun lopulla pidettiin Keskuskomitean istunto, johon oli kutsuttu Gorjki. Hän teki selostuksen moskovalaisten työläisten mielialoista. Tässä tilaisuudessa Lenin ja Gorjki ensi kerran tapasivat toisensa.

Lenin otti heti „Novaja Zhiznin" johtamisen omiin käsiinsä. Marraskuun 10 pnä siinä ilmestyi hänen ensimmäinen kirjoituksensa „Puolueen uudestijärjestäminen". Muuttuneiden olosuhteiden vuoksi Lenin kehoittaa järjestämään puoluetyön päättävästi ja rohkeasti uudella tavalla: säilyttäen puolueen konspiratiivisen koneiston on käytettävä mitä laajimmin työväenluokan valloittamia legaalisia mahdollisuuksia. Maanalaisuuden oloissa puoluejärjestöjä ei oltu voitu rakentaa valinnallisuuden perustalle, nyt niissä oli otettava käytäntöön valinnallisuusperusta ja järjestettävä ne demokraattisen sentralismin pohjalle.

Kahden päivän kuluttua, marraskuun 12 pnä, ilmestyy toinen kirjoitus — „Proletariaatti ja talonpoikaisto". Siinä Lenin viitoittaa työväenluokan ja talonpoikaiston tehtävät vallankumouksessa, niiden taisteluliiton lujittamisen. Talonpoikaisto tahtoo maata ja vapautta. Työväenluokan on kaikin voiminsa tuettava vallankumouksellista talonpoikaistoa. Mutta taistelu ei pääty tähän. Talonpojille on sanottava suoraan, että maan siirtyminen heidän käsiinsä ja poliittinen vapaus ei hävitä pääoman herruutta enempää kuin joukkojen kurjuuttakaan. „Täten siis", kirjoitti Lenin, „tietoisten työläisten punainen lippu merkitsee ensiksikin sitä,

että me tuemme kaikin voimimme talonpoikien taistelua kaiken vapauden ja kaiken maan puolesta; toiseksi se merkitsee sitä, että me emme pysähdy siihen, vaan menemme edemmäksi. Me käymme vapauden ja maan puolesta käytävän taistelun lisäksi taistelua sosialismin puolesta" [1].

Leninin kirjoitukset „Novaja Zhiznissä" olivat ohjeina puolueen jokapäiväisessä työssä.

Bolshevististen järjestöjen toiminta työläisjoukkojen keskuudessa sai yhä laajemmat mittasuhteet. Bolshevikit alkoivat päästä yhä syvemmälle maaseudulle, muodostaa tukikohtia armeijassa ja laivastossa.

Joulukuun alussa 1905 Lenin matkusti Tampereelle (Suomi) bolshevikkien ensimmäiseen konferenssiin. Siellä Lenin ja Stalin kohtasivat ensi kerran toisensa. He työskentelivät yhdessä siinä valiokunnassa, joka laati päätöslauselman Valtakunnanduumasta.

Lenin teki konferenssissa kaksi selostusta — päivän tilanteesta ja agraarikysymyksestä. „Ne olivat innoittavia puheita, jotka saivat koko konferenssin ihastuksen valtaan", kertoo toveri Stalin muistelmissaan. „Tavaton vakaumuksen voima, todistelun yksinkertaisuus ja selvyys, lyhyet ja kaikille ymmärrettävät lauseet, koruttomuus, häikäisevien eleiden ja vaikutusta tavoittelevien mahtipontisten korulauseiden puuttuminen — kaikessa tässä Leninin puheet erosivat edukseen tavallisten „parlamentti"-puhujain puheista.

Mutta tämä ei ollut se puoli Leninin puheissa, joka minua silloin viehätti. Minua viehätti Leninin puheissa se vastustamaton logiikan voima, joka jonkun verran kuivan asiallisesti, mutta sen sijaan perusteellisesti tempaa kuulijakunnan mukaansa, sähköistää sen vähitellen ja sitten ottaa sen kokonaan valtoihinsa" [2].

[1] *Lenin.* Teokset, VIII osa, s. 384.
[2] *J. Stalin.* Leninistä, s. 20.

Konferenssi, joka sattui samaan aikaan Moskovassa alkaneen aseellisen kapinan kanssa, lopetti Leninin kehoituksesta kiireellisesti työnsä, ja edustajat matkustivat paikkakunnille osallistuakseen henkilökohtaisesti kapinaan.

Ensimmäisinä alkoivat aseellisen taistelun Moskovan työläiset, joita johti Moskovan työväen edustajain Neuvosto, bolshevikit etunenässä. Joulukuun 7 pnä Moskovassa alkoi poliittinen lakko, 9 pnä ilmestyivät ensimmäiset barrikaadit. Muutama tuhat aseistettua työläistä kävi sankarillista taistelua yhdeksän päivää. Vasta siirrettyään Moskovaan rykmenttejä Pietarista, Tveristä ja Läntisestä aluepiiristä tsarismin onnistui kukistaa kapina. Kapinan johtavat elimet joutuivat varsinaisen taistelun aattona osaksi vangituiksi, osaksi eristetyiksi. Aseellinen kapina muuttui toisistaan eristettyjen kaupunginosien kapinoiksi, jotka rajoittuivat pääasiallisesti puolustukseen.

Aseellisia kapinoita leimahti myöskin muissa kaupungeissa ja muilla seuduilla. Kapinoita oli Krasnojarskissa, Motovilihissa (Permi), Novorossiskissa, Sormovossa, Sevastopolissa ja Kronstadtissa. Aseelliseen taisteluun nousivat myöskin Venäjän sorretut kansat. Melkein koko Gruusia oli kapinan vallassa. Suuri kapina oli Donetsin kaivosalueella Ukrainassa. Itsepintaista taistelua käytiin Latviassa. Mutta tsarismi tukahdutti kaikki nämä kapinat, samoin kuin Moskovan kapinankin, epäinhimillisellä julmuudella.

Joulukuun aseellinen kapina kärsi tappion. Alkoi käänne vallankumouksen vähitellen tapahtuvaan perääntymiseen.

Taistelu bolshevikkien ja menshevikkien välillä leimahti liekkiin uudella voimalla. Menshevikit alkoivat kehoittaa työläisiä lopettamaan taistelun selittäen, että kapinan tultua tukahdutetuksi vallankumous on päättynyt. Ei, vastasi heille Lenin, vallankumous ei ole päättynyt, se jatkuu: meidän ei tule luopua aseista, vaan meidän on tartuttava niihin päättävämmin ja tarmokkaammin! On käytävä päättävää taistelua „perustuslaillisia harhakuvitelmia" vastaan, joita kadetit, eserrät ja menshevikit kylvävät. Bolshevikit julistivat I Valtakunnanduuman aktiivisen boikotin.

Kapinan kukistamisen jälkeen menshevikki Plehanov sanoi: „ei olisi pitänyt tarttua aseisiin". Hän vertasi kantaansa Marxin kantaan v. 1871. Lenin arvosteli terävästi Plehanovia. Kuinka Plehanov voisi olla vertaamatta itseään Marxiin — ivaili hän. Plehanovhan pelkurimaisesti ja petturimaisesti luopui Moskovan työläisten sankarillisesta kapinasta, mutta Marx tervehti ihastuneena „taivasta rynnäköimään" valmiiden Pariisin työläisten historiallista aloitetta. Plehanovhan omisti joulukuulle „teoksen", josta tuli miltei kadettien evankeliumi, mutta Marx kirjoitti teoksen, joka aina näihin aikoihin asti on ollut parhaana ohjeena „taivaasta" käytävässä taistelussa. „Venäjän työväenluokka", kirjoitti Lenin, „on jo kerran osoittanut ja tulee osoittamaan vielä monta kertaa, että se kykenee „rynnäköimään taivasta" "[1].

Lenin asetti puolueelle tehtävän: tehdä yhteenvedot vallankumouksen ensimmäisestä vuodesta, tutkia loka-joulukuun taistelujen kokemuksia. Lenin ryhtyi mitä huolellisimmin ja tarkimmin tutkimaan näitä yhteenvetoja. Lenin kirjoitti monissa kirjoituksissaan: loka-joulukuun kausi osoitti, miten valtavia vallankumouksen voimavaroja piilee työväenluokassa; joulukuun kapinan opetukset vielä kerran muistuttivat, että kapina on taitoa ja tämän taidon perussääntö on — hurjanrohkea, peruuttamattoman päättäväinen hyökkäys.

Lenin teki yhteenvedon loka-joulukuun taisteluista tunnetussa teoksessaan „Kadettien voitto ja työväenpuolueen

---

[1] *Lenin*. Teokset, X osa, s. 367.

tehtävät" (kirjoitettu maaliskuussa 1906). Lenin suuntasi terävän iskunsa kadetteja, noita „vallankumouksen hautatoukkia", ja heidän menshevikkisäestäjiään vastaan. Puolustaessaan Marxin esittämää proletariaatin diktatuurin aatetta Lenin rikastutti sitä Venäjän ensimmäisen vallankumouksen kokemuksella. Menshevikkien opportunistista Neuvostojen itsehallinnon elimiksi arviointia vastaan hän asetti oman arvionsa Neuvostoista, jonka mukaan ne olivat aseellisen kapinan elimiä, uuden, vallankumouksellisen vallan alkuelimiä. Vuonna 1920 Lenin selitti, että „kiistat Neuvostojen merkityksestä olivat jo silloin sidottuja diktatuurikysymykseen"[1].

Kirjassaan „Kadettien voitto ja työväenpuolueen tehtävät" Lenin kirjoitti: „Näitä elimiä loivat yksinomaan väestön *vallankumoukselliset* kerrokset, ne syntyivät kaikkien lakien ja sääntöjen ulkopuolella kokonaan vallankumouksellista tietä kansan omintakeisen toiminnan ilmauksena, kansan, joka oli vapautunut tai oli vapautumassa vanhoista poliisin kahleista. Neuvostot olivat vihdoin nimenomaan *vallan* elimiä huolimatta niiden kaikesta alkeellisuudesta, vaistovaraisuudesta, muodon epätäydellisyydestä ja löysyydestä kokoonpanossaan ja toiminnassaan . . . ne olivat epäilemättä uuden, kansanhallituksen eli, voidaan sanoa, vallankumoushallituksen ituja. Yhteiskuntapoliittisen luonteensa puolesta ne olivat kansan vallankumouksellisten ainesten diktatuuria sen alkumuodossa"[2].

Yhteenvetojen tekemistä vallankumouksen ensimmäisestä vuodesta vaati vielä sekin, että edessä oli yhdistävä edustajakokous menshevikkien kanssa. Ottaen huomioon työläisten vaatimukset joukkojen taistelun yhtenäisen johdon aikaansaamisesta bolshevikit hyväksyivät jo Tampereen konferenssissa päätöksen puolueen yhtenäisyyden palauttamisesta. Bolshevikit tekivät menshevikeille esityksen yhdistävän edustajakokouksen koollekutsumisesta. Joukkojen painostuksen vuoksi menshevikkien oli pakko suostua siihen. Korostaessaan yhdistymisen välttämättömyyttä Lenin samaan aikaan vastusti bolshevikkien ja menshevikkien välisten erimielisyyksien hämäämistä. Arvostellen sovittelijoita Lenin kirjoitti jo lokakuussa 1905 Keskuskomitean jäsenille: „me emme saa sotkea *kahden* osan yhdistämispolitiikkaa näiden osien toisiinsa *sekoittamiseen*. Kahden osan yhdistämiseen suostumme. Kahden osan sekoittamiseen toisiinsa emme suostu milloinkaan"[1]. Lenin vaati, että bolshevikit tulisivat edustajakokoukseen omine ohjelmineen vallankumouksen kaikissa kysymyksissä, että työläiset voisivat selvästi nähdä periaatteellisen eroavaisuuden bolshevikkien ja menshevikkien välillä ja tehdä tietoisesti valinnan heidän välillään.

Tässä tarkoituksessa Lenin laati edustajakokoukseen mennessä bolshevikkien taktillisen ohjelman. Helmi-maaliskuun aikana 1906 tämä ohjelma käsiteltiin monissa Leninin johdolla pidetyissä puolueneuvotteluissa: ensin Kuokkalassa (Suomi) „Vaasa"-huvilassa, jonne Leninin oli silloin pakko siirtyä Pietarista; sitten Moskovassa, jossa erään tällaisen neuvottelun aikana Lenin vain sattumalta pelastui joutumasta vangituksi; ja viimein Pietarissa. Lenin osallistui innokkaasti edustajakokouksen edellä käytyyn väittelyyn esiintyen Pietarissa lukuisissa puoluejärjestöjen kokouksissa menshevikkijohtajia vastaan.

Edustajakokoukseen valmistautuessaan Lenin kiinnitti erikoista huomiota agraarikysymykseen. Hän osallistui agraarivaliokunnan työhön, kirjoitti kirjasen „Työväenpuolueen agraariohjelman tarkistus" puolustaen ja perus-

---

[1] *Lenin*, Teokset, XXV osa, s. 433.

[2] *Lenin*, Teokset, IX osa, s. 116, 117.

[1] *Lenin*, Teokset, VIII osa, s. 247.

tellen siinä bolshevistista teesiä tilanherrain maiden takavarikoimisesta ja kaikkien maiden kansallistuttamisesta vallankumouksen voittaessa.

Ulkomaille edustajakokoukseen matkustamisensa edellä Lenin piti Pietarissa bolshevikki-edustajain neuvottelun. Toveri Voroshilov, joka oli Luganskin järjestön edustaja ja ensi kerran tapasi silloin Leninin, kirjoittaa muistelmissaan, miten syvällisen vaikutuksen heihin teki keskustelu Leninin kanssa. Sen jälkeen, kun neuvotteluun osallistujat olivat tehneet selostuksensa puoluetyön tilasta paikkakunnilla, Vladimir Iljitsh antoi lyhyen määritelmän yleisestä tilanteesta ja siinä samassa siirtyi keskustelemaan edustajain kanssa.

„Keskustelun aikana Vladimir Iljitsh laski usein leikkiä ja sen ohella teki milloin yhdelle milloin toiselle joukon erilaisia, useinkin odottamattomia kysymyksiä. Häntä kiinnosti kerrassaan kaikki. Samanlaisella mielenkiinnolla hän kuunteli, mitä kerrottiin Valtakunnanduuman vaalien kulusta, menshevikkien vehkeilyistä, kadeteista, taisteluryhmistämme, niiden koulutuksesta ja aseistuksesta, Luganskin lähistöllä sijaitsevien kasakkakylien kasakoista ja talonpojista, jotka olivat ottaneet maat tilanherroilta j.n.e.

Muistan hyvin elävästi, minkälaisella innostuksella Vladimir Iljitsh tarttui tiedoituksiin, jotka olivat hänen ajatustensa mukaisia, vahvistivat hänen olettamuksiaan . . . Vähää ennen poistumistamme Vladimir Iljitsh alkoi puhua edustajakokouksesta ja meidän (bolshevikkien) tulevaisuuden näköaloistamme . . . Silloin me omin silmin näimme ja kuulimme häntä, joka oli proletariaatin vallankumouksellisen puolueen todellinen rakentaja ja sen väsymätön vartija ja johtaja.

Me tunsimme, että meidän Leninimme tietää tarkkaan tiet ja keinot vallankumouksen ja vallankumouksellisen

sosialidemokratian puolustamiseksi, jonka osaksi oli tullut suuren vapautusliikkeen johtaminen Venäjällä"[1].

VSDTP:n IV „Yhdistävä" edustajakokous kokoontui Tukholmassa (Ruotsi) huhtikuussa 1906. Edustajakokouksessa tapahtui vain muodollinen yhtyminen. Tosiasiallisesti bolshevikit ja menshevikit jäivät omille katsantokannoilleen omine itsenäisine järjestöineen. Edustajakokouksessa bolshevikkien ja menshevikkien välillä kehkeytyi ankara taistelu. Lenin puhui ja käytti puheenvuoroja edustajakokouksen kaikkien peruskysymysten käsittelyn yhteydessä: agraariohjelmasta, tilannearviosta ja proletariaatin luokkatehtävistä, aseellisesta kapinasta, Valtakunnanduumaan suhtautumisesta, organisatiokysymyksistä. Leninin johdolla yhteisenä rintamana taistelivat hänen taistelukumppaninsa ja uskolliset oppilaansa: Stalin, Kalinin, Voroshilov, Frunze, Schauman y.m. Menshevikeillä oli edustajakokouksessa pieni ylivoima. Joulukuun kapinan jälkeen bolshevistiset järjestöt joutuivat hävityksen alaisiksi eivätkä kaikki voineet lähettää edustajia edustajakokoukseen. Menshevikit veivät läpi monissa kysymyksissä omat päätöslauselmansa.

Lenin ei kuitenkaan lannistunut: hän oli lujasti vakuuttunut, että voitto menshevikeistä lähenee. „Silloin näin ensi kertaa Leninin voitetun osassa", kertoo toveri Stalin muistelmissaan. „Hän ei ollut vähäistäkään niiden johtajain kaltainen, jotka valittelevat ja masentuvat tappion jälkeen. Päinvastoin, tappio sai Leninin keskittämään tarmonsa ja innostamaan kannattajiaan uusiin taisteluihin, tulevaan voittoon. Minä puhun Leninin tappiosta. Mutta millainen tappio se oli? Kannatti nähdä Leninin vastustajat, Tukholman edustajakokouksen voittajat — Plehanov, Axelrod, Martov y.m.; he muistuttivat hyvin vähän todellisia voittajia, sillä menshevismin säälimättömässä

[1] *K. Voroshilov*. Lenin, Stalin ja Punainen Armeija, 1934, s. 103—104.

arvostelussaan Lenin ei ollut jättänyt heihin, kuten sanotaan, ainoatakaan ehjää paikkaa. Muistan, kuinka me, bolshevikki-edustajat, yhteen joukkoon kerääntyneinä katsoimme Leniniin kysyen häneltä neuvoa. Joidenkin edustajien puheissa kuulsi väsymys ja alakuloisuus. Muistan kuinka Lenin vastaukseksi tuollaisiin puheisiin sanoi tiukasti hampaittensa välitse: „Älkää valitelko, toverit, me voitamme varmasti, sillä me olemme oikeassa". Viha valittelevia intelligenttejä kohtaan, luottamus omiin voimiin ja usko voittoon — siitä puhui Lenin silloin meille. Tuntui, että bolshevikkien tappio on tilapäinen, että bolshevikkien täytyy voittaa lähitulevaisuudessa.

„Ei pidä valitella tappion johdosta" — se on juuri se erikoisuus Leninin toiminnassa, joka auttoi häntä liittämään lujasti ympärilleen loppuun saakka uskollisen ja voimiinsa luottavan armeijan"[1].

Lenin kutsui bolshevikkeja päättävään, avoimeen ja säälimättömään taisteluun menshevikkejä vastaan, edustajakokouksen opportunistisia päätöksiä vastaan, menshevististä Keskuskomiteaa vastaan. Heti edustajakokouksen jälkeen Lenin piti edustajakokouksen bolshevikki-edustajain neuvottelun. Neuvottelu hyväksyi Leninin ehdottaman vetoomuksen puolueelle, jossa annettiin bolshevistinen arvio edustajakokouksen tuloksista, tuotiin esiin sen perusvirheet (menshevistisen maiden kunnallistuttamisohjelman hyväksyminen, kieltäytyminen taistelusta perustuslaillisia harhoja vastaan ja Valtakunnanduuman luonnehtiminen kansan tsarismista vapauttamisen parhaaksi keinoksi, vuoden 1905 loka-joulukuun taistelujen kokemuksen arvion puuttuminen).

Edustajakokouksen jälkeen Lenin palasi Pietariin. Siellä hän asui vuoden 1907 tammikuuhun asti, jolloin hän poliisiurkkijoilta kätkeytyen asettui asumaan jälleen Kuokkalaan „Vaasa"-huvilaan. Hyvin vaikeissa oloissa, illegaalisessa asemassa, siirtyen asunnosta toiseen, yöpyen milloin omaistensa, milloin ystäviensä ja tuttaviensa luona Lenin teki väsymättömästi valtavaa ja tarmokasta työtä. Hän puhui puoluejärjestöjen ja työväenkokouksissa, kirjoitti kirjoituksia ja kirjasia, johti välittömästi puoluelehdistöä ja bolshevikkien työtä joukkojen järjestämisen alalla. Tänä aikana Lenin kirjoitti toista sataa kirjoitusta ja kirjasta.

Toukokuun 9 pnä 1906 Lenin vaarasta välittämättä esiintyi Karpovin nimellä Paninan Kansantalolla pidetyssä valtavassa joukkokokouksessa. Kokouksessa oli läsnä työläisiä Pietarin kaikista kaupunginosista. Kaikkien puolueiden edustajat pitivät puheita. Viimeisenä otti puheenvuoron Lenin. Hän paljasti kadettien politiikan sopimuksenteosta itsevaltiuden kanssa kansan kustannuksella. Neuvottelut — sanoi Lenin, tarkoittaen kadettien neuvotteluja tsaarin ministerien kanssa — ovat sopimuksen valmistelemista; sopimus on neuvottelujen asiallista päätökseen viemistä. Vallankumouksen voima on proletariaatin luokkatietoisuuden kehittymisessä, talonpoikaiston poliittisen tietoisuuden kehittymisessä. Kun sosialidemokraatti arvostelee kadettien politiikkaa, niin hän kehittää tätä tietoisuutta ja voimistaa vallankumousta. Kun kadetti huumaa kansaa saarnoillaan, niin hän himmentää sen tietoisuutta, heikentää vallankumousta. Siksi meidän tehtävämme on, sanoi Lenin, paljastaa kadetit, murtaa heidän joukkovaikutuksensa. Täytyy ponnistaa kaikki voimat, jotta proletariaatti olisi myös vallankumouksen uudessa nousussa voitokkaan vallankumousarmeijan johtajan osassa.

Leninin puhe teki lähtemättömän vaikutuksen. „Kadetti Ogorodnikovin jälkeen", kirjoittaa Krupskaja muistelmissaan, „puheenjohtaja antoi puheenvuoron Karpoville. Olin keskellä väkijoukkoa. Iljitsh oli hyvin kiihtynyt. Hetkisen

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 20–21.

hän seisoi vaieten, tavattoman kalpeana. Hänen sydämensä oli pakahtua. Ja heti tuntui, miten puhujan kiihtymys siirtyi kuulijoihin. Yhtäkkiä salissa kajahti kättentaputusten pauhu — puoluejäsenet olivat tunteneet Iljitshin. Muistiini painui kummasteleva ja kiihtynyt ilme vieressäni seisseen työläisen kasvoilla. Hän kysyi: kuka, kuka hän on? Hänelle ei kukaan vastannut. Sali hiljeni. Iljitshin puheen jälkeen valtasi kaikki kuulijat harvinaisen nostattava mieliala, sinä hetkenä kaikki ajattelivat edessäolevaa lopullista taistelua"[1]. Hyväksyttyään Leninin esittämän päätöslauselman työläiset poistuivat kadulle laulaen vallankumouksellisia lauluja.

Joulukuun kapinan jälkeen työläiset ja vallankumoukselliset talonpojat perääntyivät hitaasti, taisteluja käyden. Kesällä ja syksyllä 1906 vallankumouksellinen taistelu uudelleen kiihtyi. Uudelleen nousi poliittisten lakkojen aalto. Leimahti liekkiin talonpoikaiston taistelu tilanherroja vastaan. Kronstadtissa ja Viaporissa matruusit nousivat kapinaan.

Bolshevikit alkoivat uudelleen julkaista omaa legaalista lehteään (sen jälkeen kun tsaarin hallitus joulukuussa 1905 oli lakkauttanut „Novaja Zhiznin"). Se ilmestyi eri nimillä: „Volna", „Vperjod", „Eho". Lenin toimitti näitä lehtiä. I Valtakunnanduuman työskentelyn antaman aineiston pohjalla hän paljasti kirjoituksissaan tsaarin hallituksen ja kadetit osoittaen talonpojille, että heidän on turhaa odottaa Duumalta maata enempää kuin vapauttakaan. Hän sanoi, että tsaari tulee hajoittamaan Valtakunnanduuman, ja arvosteli ankarasti menshevikkejä kadettien tukemisesta Valtakunnanduumassa. Kärkevä taistelu syntyi menshevikkien kannattaman kadettilaisen „duumaministeristön"

[1] *N. K. Krupskaja.* Muistelmia Leninistä, s. 116—117.

(s.o. Duumalle vastuunalaisen ministeristön) tunnuksen johdosta. Menshevististä Keskuskomiteaa vastaan esiintyi Leninin johtama bolshevistinen Pietarin komitea. Lenin arvosteli ankarasti opportunistisia tunnuksia, joita menshevistinen Keskuskomitea oli esittänyt I Valtakunnanduuman hajoittamisen jälkeen heinäkuussa 1906. Menshevikkien horjumisen ja epäröinnin politiikassa Lenin paljasti tulevan likvidaattoruuden idun, työläisten sankarillisesta loka-joulukuun taistelusta halpamaisen luopumisen idun.

II Valtakunnanduuman vaalit nostivat uudelleen kysymyksen suhtautumisesta Duumaan. Todellisena dialektikkona Lenin ei lähde tätä kysymystä ratkaistessaan abstraktisista käsityksistä, vaan tilanteen konkreettisesta erittelystä. Vaikkakin I Duuman boikotti huomattavasti horjutti sen arvovaltaa, niin boikotti ei kuitenkaan voinut tehdä tyhjäksi Duumaa, sillä boikottia toteutettiin tilanteessa, jolloin vallankumous oli jo laskukaudessaan. II Valtakunnanduuman vaalit tapahtuivat vallankumousaallon jatkuvan laskun oloissa. Tässä tilanteessa Valtakunnanduumaa ja sen vaaleja oli käytettävä vallankumouksellisen propagandan tarkoituksiin. Vuonna 1905 Lenin opetti puolueelle vallankumouksellisen hyökkäyksen taitoa, nyt hän opetti sille, miten on oikein ja järjestyneesti peräännyttävä, peräännyttävä viimeisenä, jotta voitaisiin sitten, kun voimat on saatu koottua, siirtyä uudelleen entistä voimakkaampaan hyökkäykseen vihollista vastaan.

Menshevikit kannattivat vaaliliittoa kadettien kanssa, kadettien tukemista Duumassa. Bolshevikit puolustivat puolueen täydellistä itsenäisyyttä vaalikamppailussa ja „vasemmistoblokkia" vaaleissa ja itse Duumassa, siis sopimusta niinsanottujen työpuolueiden, kaupungin ja maaseudun demokraattisen pikkuporvariston edustajien kanssa.

Erikoisen kärkevän luonteen sai taistelu menshevikkejä vastaan Pietarissa. Tammikuussa 1907 VSDTP:n Pietarin

järjestöjen konferenssi hyväksyi Leninin selostuksen johdosta hänen esittämänsä päätösehdotukset. Konferenssissa täydellisesti lyödyiksi tulleet menshevikit ryhtyivät Keskuskomitean tukemina, jossa menshevikit olivat enemmistönä, epäjärjestystä ja hajaannusta aiheuttaviin tekoihin. Lenin osoitti, että menshevikit myyvät työläisjoukkojen selän takana työläisten ääniä kadeteille. Kirjasessaan „Vaalit Pietarissa ja 31 menshevikin ulkokultaisuus" sekä muissa kirjoituksissaan ja puheissaan Lenin täydellisesti paljasti menshevikit. Menshevistinen Keskuskomitea haastoi Leninin puolueoikeuteen. Tämä Keskuskomitean päätös sai aikaan suuttumuksen myrskyn puoluejärjestöissä. Lenin piti oikeudessa loistavan paljastuspuheen: häntä vastaan käytävän oikeuden Lenin muutti oikeudenkäynniksi menshevikkejä ja menshevististä Keskuskomiteaa vastaan. Lenin sanoi suoraan ja avoimesti, että jyrkillä esiintymisillään menshevikkejä vastaan hän pyrkii „herättämään joukoissa vihaa, inhoa ja ylenkatsetta noita ihmisiä kohtaan, jotka olivat *lakanneet* olemasta yhtenäisen puolueen jäseniä, jotka olivat muuttuneet poliittisiksi vihollisiksi, jotka heittivät kapulan meidän s.-d. järjestömme jalkoihin sen käymässä vaalikamppailussa. *Tällaisia* poliittisia vihollisia vastaan kävin silloin, — ja jos hajoitustoiminta toistuu ja kehittyy, niin *tulen aina käymään — hävitystaistelua*"[1]. Aavistaen täydellisen häviönsä menshevistinen Keskuskomitea lopetti jutun kesken.

Taantumuksen hyökkäys yhä vain voimistui. Lenin lujitti tarmokkaasti puolueen illegaalista koneistoa. Legaalisen sanomalehden julkaiseminen kävi yhä vaikeammaksi. Heinäkuussa 1906 tsaarin hallitus lakkautti bolshevikkien legaalisen „Eho"-lehden; elokuussa bolshevikit alkoivat uudelleen julkaista Leninin toimittamaa illegaalista „Proletaari"-lehteä. Sen jokaisessa numerossa oli Leninin kirjoituksia.

[1] *Lenin.* Teokset, XI osa, s. 221.

Helmikuussa 1907 avattiin II Valtakunnanduuma. Käyttäen konkreettisia tosiasioita sen toiminnasta Lenin paljasti „Proletaarin" ja joukkolehti „Vperjodin" palstoilla sekä bolshevikkien legaalisissa „Novyi Lutsh" ja „Nashe Eho" lehdissä tsaarin hallituksen manööverit, osoittaen kuinka kadetit menevät sopimukseen monarkian kanssa, kavaltavat ja myyvät kansan edut. Lenin osoitti jo ennakolta, että itsevaltius tulee kohta hajoittamaan myöskin II Valtakunnanduuman, että mustasotnialaiset valmistelevat valtiokaappausta. Kadettien tunnuksia kertaavien menshevikkien opportunistista taktiikkaa vastaan Lenin asetti bolshevistisen taktiikan, jonka tarkoituksena oli pikkuporvarillis-demokraattisten, ennenkaikkea talonpoikaisten ainesten kadeteista irroittaminen. Lenin opetti työläisedustajille kärsivällisesti ja taitavasti tsaarin duuman vallankumouksellisen käyttämisen taitoa.

Saatuaan sitkeällä taistelulla aikaan sen, että puoluejärjestöjen enemmistö liittyi lujasti bolshevikkien ympärille, Lenin asettaa kysymyksen puolueen edustajakokouksen koollekutsumisesta ja valmistautuu siihen toimeliaasti. Hän paljastaa ja heittää syrjään menshevistisen tunnuksen „työväen edustajakokouksesta" yrityksenä hävittää puolue ja sulattaa se pikkuporvarilliseen joukkoon.

Huhti-toukokuussa 1907 Lontoossa pidettiin VSDTP:n V edustajakokous. Lenin kävi edustajakokouksessa yhdessä muiden leniniläisten kanssa leppymätöntä taistelua menshevikkejä ja Trotskia vastaan, joka yritti kyhätä kokoon oman keskustalaisen ryhmänsä. Leninin selostuksen johdosta hyväksymässään päätöslauselmassa suhtautumisesta porvarillisiin puolueisiin edustajakokous antoi bolshevistisen arvion kaikista näistä puolueista ja määritteli bolshevistisen taktiikan niihin suhtautumisessa: säälimätön taistelu musta-

sotnialaisia ja lokakuulaisia vastaan; kadettien päättävä paljastaminen ja taistelu heidän yrityksiään vastaan päästä talonpoikaiston johtoon; niinkutsuttujen narodnikkilaisten eli työpuolueiden (kansansosialistien, työryhmän, eserrien) paljastaminen niiden yrittäessä ottaa päällensä sosialistisen naamion, erillisten sopimusten sallittavuus näiden kanssa taistelussa tsarismia ja kadetteja vastaan sikäli kuin nämä puolueet ilmensivät silloin kaupungin ja maaseudun pikkuporvariston etuja.

V edustajakokous merkitsi bolshevikkien suurta voittoa työväenliikkeessä. Mutta voitto ei pannut Leninin päätä pyörälle. „Näin silloin Leninin ensi kerran voittajan osassa", kertoo toveri Stalin muistelmissaan. „Tavallisesti voitto panee eräiden johtajain päät pyörälle, tekee heistä korskeita ja pöyhkeitä. Useimmiten sellaisissa tapauksissa aletaan juhlia voittoa ja levätä laakereilla. Mutta Lenin ei ollut hituistakaan sellaisten johtajain kaltainen. Päinvastoin, juuri voiton jälkeen hän oli erikoisen valpas ja varuillaan. Muistan, kuinka Lenin silloin herkeämättä teroitti edustajain mieliin: „ensiksi — ei pidä innostua liikaa voiton johdosta ja pöyhkeillä; toiseksi — saavutettu voitto on varmistettava; kolmanneksi — vihollinen on nujerrettava, sillä se on ainoastaan lyöty, mutta ei vielä läheskään nujerrettu". Hän pilkkasi purevasti niitä edustajia, jotka kevytmielisesti vakuuttelivat, että „nyt on menshevikeistä tehty selvä". Hänen oli helppo todistaa, että menshevikeillä on yhä vielä juuret työväenliikkeessä, että heitä vastaan on taisteltava taitavasti, välttäen kaikin tavoin omien voimien yliarviointia ja etenkin vihollisen voimien aliarviointia.

„Ei pidä pöyhkeillä voiton johdosta" — se on juuri se Leninin luonteen erikoisuus, joka auttoi häntä järkevästi

punnitsemaan vihollisen voimat ja suojaamaan puolueen mahdollisilta yllätyksiltä" [1].

Niin kuin Lenin oli osoittanut, tsaarin hallitus hajoitti II Valtakunnanduuman, vangitsi duuman sosialidemokraattisen ryhmän ja muutti vaalilain suorittaen niin kutsutun kesäkuun kolmannen päivän valtiokaappauksen. Tsarismi jatkoi hyökkäystään. Vallankumous päättyi tappioon.

Lenin viitoittaa puolueen tehtävät muuttuneen tilanteen yhteydessä. Hän lyö menshevikkejä, jotka kieltäytyivät kaikesta vallankumouksellisesta työstä ja kehoittivat puoluetta elimelliseen osanottoon Duumaan liitossa kadettien kanssa. Samaan aikaan hän suuntasi arvostelunsa terävän kärjen boikoteeraajia (Kamenev, Bogdanov y.m.) vastaan, jotka ehdottivat Duuman boikoteeraamista ja vastustivat sitä, että puolue käyttäisi vallankumouksellisesti Duuman puhujalavaa.

Heinäkuussa 1907 Lenin piti puheen VSDTP:n Pietarin järjestön konferenssissa. „Minä olin Terijoella Pietarin järjestön konferenssissa, jossa ratkaistiin kysymys Valtakunnanduumaan suhtautumisesta", kirjoitti tovereilleen eräs naisedustaja. „Kuuntelin Leniniä ja riemastuin. Lenin on vaaleihin osanoton puolesta... Me jouduimme kuulemaan johtajia tavattomissa oloissa: ensin kokoonnuimme kapakoitsijan asunnossa, — juuri kun Lenin alkoi puhua, niin isäntä tuli ja sanoi, että poliisi uhkaa sulkea hänen kapakkansa. Silloin lähdimme metsään. Konspiration vuoksi lähdimme yksitellen. Satoi kuin saavista kaataen, joten ei voitu tehdä päätöslauselmiakaan" [2]. Sitkeän taistelun tuloksena Lenin sai Pietarin järjestön konferenssissa voiton. Tämän jälkeen Lenin vei voittoon oman linjansa myöskin 1907 heinä- ja marraskuussa pidetyissä VSDTP:n III ja IV konferenssissa.

[1] *J. Stalin*, Leninistä, s. 21.
[2] „Krasnyi Arhiv", 1934, I (62) osa, s. 209—210.

Elokuussa 1907 Lenin matkusti Stuttgartiin Kansainväliseen sosialistikongressiin. Kongressissa hän osallistui aktiivisesti taisteluun, joka kehkeytyi vallankumouksellisten ja opportunististen ainesten välillä. Yhdessä Rosa Luxemburgin kanssa Lenin esitti historialliset „korjaukset" päätöslauselmaan taistelusta militarismia vastaan, osoittaen tarkasti ja selvästi, että työväenpuolueiden tehtävä ei ole vain taistelu sodan syttymistä vastaan, vaan myöskin sodan synnyttämän kriisin käyttäminen sosialistista vallankumousta varten.

Kongressin aikana Lenin kutsui koolle vasemmistolaisten neuvottelun tarkoituksella liittää heidät lujasti yhteen taistelussa II Internationalen opportunisteja ja keskustalaisia vastaan.

Stuttgartista Lenin palasi Suomeen. Mutta siellä oleskelu kävi yhä vaarallisemmaksi. Lenin siirtyi Kuokkalasta Oulunkylään (pieni asema Helsingin lähistöllä), jonne myöskään ei voinut jäädä kauemmaksi aikaa. Tsaarin urkkijat etsivät Leniniä; tsarismi halusi suoriutua vallankumouksen johtajasta. Bolshevikkien keskus teki päätöksen Leninin siirtymisestä ulkomaille.

Suomesta pois pääseminen ei ollut helppoa; laivaan nousemiseen satamassa liittyi vangiksijoutumisen vaara. Siksi Lenin meni yöllä jäätä pitkin eräälle saarelle noustakseen siellä laivaan. Jää oli heikkoa, eräässä kohdassa se alkoi painua jalkojen alla. Myöhemmin Lenin kertoi sillä hetkellä ajatelleensa: „Oi, kuinka tyhmästi pitää tuhoutua". Täten, suuren hengenvaaran uhalla Leninin onnistui joulukuussa 1907 päästä ulkomaille.

Alkoi Leninin toinen, pitempi maanpaon kausi.

VI

Lenin saapui Geneveen joulukuun 25 pnä 1907. Raskasta oli palata Venäjältä jälleen tuohon uniseen pikkuporvarilliseen kaupunkiin. „Minulla on sellainen tunne, aivan kuin olisin tullut makaamaan ruumisarkkuun", sanoi Lenin ensimmäisenä päivänä Geneveen saavuttuaan. „Ikävää on, piru vieköön, palata kirottuun Geneveen", kirjoitti hän tammikuussa 1908, „mutta minkäpäs sille teet!" [1].

Toinen maanpaon kausi oli monin verroin raskaampi kuin ensimmäinen. Silloin, XX vuosisadan alussa, elettiin ja työskenneltiin lähenevän vallankumouksen tilanteessa. Venäjältä saapuneet tiedot kertoivat työväenliikkeen kasvusta, marxilaisen puolueen menestyksellisestä rakentamisesta, „Iskran" voitosta taistelussa puolueen puolesta. Toisenlainen oli tilanne toisen maanpaon kauden ensimmäisinä vuosina. Vallankumous oli kärsinyt tappion, taantumus vainosi petomaisesti vallankumouksellisia, poliisit hajoitti-

[1] Lenin-kokoelma XXVI, s. 34.

vat puoluejärjestöjä, joukkojen keskuudessa ilmeni väsymystä, vallankumouksen mukanakulkijoiden, erikoisesti intelligenssin keskuudessa oli lukuisia petturuuden, luopuruuden, vallankumouksen ja puolueen raukkamaisen kieltämisen tapauksia.

Mutta taantumusvuodet eivät suinkaan lannistaneet Leniniä, vaan päinvastoin hänen tahdonvoimansa tuli vieläkin lujemmaksi, vieläkin itsepintaisemmaksi ja leppymättömämmäksi kävi hänen taistelunsa puolueen vihollisia vastaan. Lenin oli täynnä luottamusta työväenluokan voimiin, uuden vallankumouksen kiertämättömyyteen. Heti ensimmäisessä kirjoituksessaan Geneveen saavuttuaan Lenin kirjoitti: „Me osasimme työskennellä pitkien vuosien aikana ennen vallankumousta. Meitä ei suotta nimitetty graniitinlujiksi. Sosialidemokraatit rakensivat proletaarisen puolueen, joka ei menetä rohkeuttaan ensimmäisen sotilaallisen rynnistyksen epäonnistumisen johdosta, ei mene päästään pyörälle, ei viehäty seikkailuihin. Tämä puolue kulkee sosialismiin sitomatta itseään ja kohtaloaan porvarillisten vallankumousten tämän tai tuon kauden tuloksiin. Juuri siksi se on vapaa myöskin porvarillisten vallankumousten heikoista puolista. Ja tämä proletaarinen puolue kulkee voittoon" [1].

Lenin ryhtyi heti järjestämään bolshevistisen puoluelehden „Proletaarin" julkaisemista ulkomailla. Lenin katsoi sanomalehden tärkeimmäksi keinoksi bolshevististen kaaderien kokoamisessa, yhteenliittämisessä ja kasvattamisessa ankaran taantumuksen oloissa, tärkeimmäksi välineeksi puolueen aatteellisessa ja organisatoorisessa valmentamisessa vallankumouksen uuteen nousuun. Jo kuukauden kuluttua saatiin „Proletaarin" julkaiseminen järjestetyksi. Mutta hyvin pian toimituksen sisällä, johon kuuluivat

[1] *Lenin.* Teokset, XII osa, s. 126.

Lenin, Dubrovinski ja Bogdanov, syntyi vakavia erimielisyyksiä.

Taantumuksen voiton oloissa voimistuivat marxilaisuuden „arvostelijoiden" yritykset turmella ja vääräntää vallankumouksellista teoriaa. Vastavallankumouksen hyökkäys tapahtui myöskin ideologisella rintamalla. Porvarillisen lehdistön sivuilta virtasi mystiikan, pornografian, rappeutuneisuuden ja uskonnollisuuden sameita virtoja. Lukuisat porvarilliset kynäilijät alkoivat sotaretken marxilaisuutta vastaan. Porvariston asiamiesjoukko työväenliikkeessä yhtyi tähän taantumuksen sotaretkeen.

Eräät aikaisemmin bolshevikkien mukaan liittyneet kirjailijat (Bogdanov y.m.), ja myöskin joukko menshevistisiä kirjailijoita aloittivat marxilaisuuden „arvostelun", sen filosofis-teoreettisten ja tieteellis-historiallisten perusteiden „arvostelun". Marxilaisen filosofisen materialismin he vaihtoivat salaa hiottuun idealismiin, eräät heistä (niinkutsutut „jumalanetsijät" ja „jumalanrakentajat") alkoivat puhua uuden uskonnon välttämättömyydestä pimentäen työläisjoukkojen tietoisuutta uskonnon opiumilla. Marxilaisuuden kavaltamistaan he peittelivät ulkokultaisesti marxilaisuuden „puolustamisen" lipulla. Heidän „arvostelunsa" yhdistyi taantumuksen hyökkäykseen puoluetta vastaan, vallankumousta vastaan, länsi-eurooppalaisten revisionistien hyökkäykseen marxilaisuutta vastaan.

Tällaisissa oloissa marxilaisuuden vihollisten paljastamisen ja murskaamisen välttämättömyys kävi erikoisen vaativaksi. Puolueen taistelu teoreettisella rintamalla tuli perustehtäväksi. Vallankumous oli herättänyt ja nostanut poliittiseen elämään uusia kerroksia, puolueeseen oli tullut paljon uusia työntekijöitä. Heillä ei ollut eikä heti voinut muodostuakaan lujaa marxilaista maailmankatsomusta. Lenin kirjoitti vuonna 1908: „Kun joukot omaksuvat uuden, välittömästi vallankumouksellisen taistelun ennen-

kuulumattoman rikkaan kokemuksen, silloin teoreettinen taistelu vallankumouksellisen maailmankatsomuksen puolesta, s.o. vallankumouksellisen marxilaisuuden puolesta tulee päivän tunnukseksi"[1].

Vuoden 1908 alussa ilmestyi machilaisten (itävaltalaisen fyysikon ja filosofi-idealistin Machin kannattajien) kokoelma „Piirteitä marxilaisuuden filosofiasta". Siinä oli koottu yhteen kaikki marxilaisuuden runtelemiset ja vääristelyt, joita machilaiset tarjoilivat marxilaisuuden „puolustamisen" lipun alla. Lenin päätti, että oli tullut aika alkaa avoin taistelu tätä marxilaisvastaista virtausta vastaan sen murskaamiseksi.

„ „Piirteitä marxilaisuuden filosofiasta" on nyt ilmestynyt", kirjoitti hän Gorjkille helmikuun 25 pnä 1908. „Luin kaikki kirjoitukset, paitsi Suvorovin kirjoitusta (sitä luen), ja olen aivan vimmoissani jokaisen kirjoituksen johdosta. Ei, se ei ole marxilaisuutta! Kylläpä empiriokriitikkomme, empiriomonistimme ja empiriosymbolistimme menevät suohon. Lukijalle uskotellaan, että „usko" ulkoisen maailman realisuuteen on „mystiikkaa" (Bazarov), sotketaan mitä säädyttömimmällä tavalla materialismi ja kantilaisuus (Bazarov ja Bogdanov), saarnataan agnostisismin muunnosta (empiriokritisismiä) ja idealismin muunnosta (empiriomonismia), — opetetaan työläisiä „uskonnolliseen ateismiin" ja „jumaloimaan" korkeimpia inhimillisiä potensseja (Lunatsharski), — Engelsin oppi dialektiikasta julistetaan mystiikaksi (Berman), — löyhkäävästä lähteestä ammennetaan joitakin ranskalaisia „symbolistisen tietoteorian" omaavia „positivisteja" (Jushkevitsh) — agnostikkoja tai metafyysikkoja, piru heidät vieköön! Ei, se on jo liikaa. Me olemme tietenkin marxilaisuuden rivimiehiä ja filosofian alalla oppimattomia, mutta miksi meitä pitää noin

[1] *Lenin.* Teokset, XII osa, s. 393.

loukata, että tuollaista sotkua tarjotaan meille marxilaisuuden filosofiana! Minä annan ennen pääni kuin suostun osallistumaan sellaiseen äänenkannattajaan tai kollegioon, joka saarnaa tuollaista sotkua"[1].

Huhtikuussa 1908, Marxin kuoleman kaksikymmenviisivuotispäivän yhteydessä ilmestyi Leninin kirjoitus „Marxilaisuus ja revisionismi". Siinä Lenin osoitti, kuinka marxilaisuuden voittaessa työväenliikkeessä marxilaisuuden viholliset ovat muuttaneet taistelumetodejaan ja alkaneet horjuttaa marxilaisuutta Marxin „korjaamisen", Marxin „tarkistamisen", marxilaisuuden „revisoimisen" varjolla. Lenin paljasti revisionismin aatteellisen sisällön filosofian, kansantaloustieteen ja politiikan alalla, paljasti sen luokkajuuret, osoitti, että taistelu revisionismia vastaan on taistelua sosialismin puolesta.

„Sen, minkä me joudumme nykyään kokemaan tavallisesti vain aatteellisesti:", kirjoitti Lenin profeetallisesti tässä kirjoituksessa, „kiistat teoreettisista korjauksista Marxiin, — sen, mikä nykyään tulee esille käytännössä vain työväenliikkeen erinäisissä yksityiskysymyksissä, kuten taktilliset erimielisyydet revisionistien kanssa ja jakautumiset tällä perustalla, — sen työväenluokka joutuu vielä välttämättä kokemaan verrattomasti suuremmissa mittasuhteissa, kun proletaarinen vallankumous kärjistää kaikki riitakysymykset ja keskittää kaikki erimielisyydet niihin kohtiin, joilla on kaikkein välittömin merkitys joukkojen käyttäytymisen määrittelemiseksi, pakottaa taistelun tuoksinassa erottamaan viholliset ystävistä ja hylkäämään huonot liittolaiset ratkaisevien iskujen antamiseksi viholliselle.

Vallankumouksellisen marxilaisuuden aatteellinen taistelu revisionismia vastaan XIX vuosisadan lopulla on vain proletariaatin suurten vallankumouksellisten taistelujen

[1] *Lenin.* Teokset, XXVIII osa, s. 528—529.

johdantoa, proletariaatin, joka kulkee eteenpäin asiansa täydelliseen voittoon pikkuporvariston kaikista horjumisista ja heikkouksista huolimatta"[1].

Tämä kirjoitus merkitsi avointa sodan julistusta revisionismille, kaikille ja kaikenlaisille turmeltuneille aineksille marxilaisuuden teorian alalla. Lenin oli kovasti kuohuksissaan sen „puuttumattomuus"-asenteen, asiallisesti sukoiluasenteen johdosta, jonka Kautsky otti filosofiseen revisionismiin nähden, ja myöskin sen johdosta, kun Plehanovkin kuittasi asian sillä, että kirjoitti muutamia vähämerkityksellisiä kirjoituksia machilaisia vastaan. Lenin kirjoitti, että Plehanov ei halua tai ei osaa esiintyä lujasti ja päättävästi bogdanovilaista filosofiaa vastaan ja että hän, Lenin, „hinnalla millä hyvänsä" sanoo „sen *omalla tavallaan*".

Lenin ryhtyi mitä tarmokkaimmin tutkimaan venäläisten machilaisten teoksia. „Proletaariinkin" hän voi nyt kiinnittää vain vähän huomiotaan. „Minä lyön laimin lehteä filosofisen kaivantoni vuoksi"[2], kirjoitti hän Gorjkille maaliskuussa 1908. Hän tutkii Venäjän machilaisten oppi-isien — Machin, Avenariuksen, Humen, Berkeleyn ja heidän seuraajiensa kirjoitelmia. Mutta Lenin ei rajoitu tähän, vaan hän tutkii huolellisesti luonnontieteellistä kirjallisuutta, erikoisesti teoreettisen fysiikan kysymyksiä. Toukokuun loppupuolella hän matkusti Lontooseen, jossa hän noin kuukauden ajan lueskeli Brittiläisessä museossa.

Kesäkuun lopussa Lenin kirjoitti omaisilleen: „Sairauteni haittasi kovasti työtäni filosofian alalla. Mutta nyt olen melkein kokonaan toipunut ja kirjoitan kirjan ehdottomasti. Olen lukenut paljon machilaisten tuotteita ja luulen päässeeni selville heidän (ja myöskin „empiriomonismin") sanoinkuvaamattomista typeryyksistä"[1]. Ryhdyttyään kirjoittamaan kirjaansa helmikuussa Lenin sai sen valmiiksi lokakuussa 1908.

[1] *Lenin*, Teokset, XII osa, s. 189.
[2] *Lenin*, Teokset, XXVIII osa, s. 534.

Alkoi sellaisen kustantajan tarmokas etsintä, joka olisi suostunut julkaisemaan kirjan Venäjällä legaalisesti. Lopulta kustantaja löytyi ja kirja annettiin painoon. „Nykyään haaveilen vain yhtä ja samaa, ja pyydän", kirjoitti hän sisarelleen helmikuussa 1909, „*jouduttamaan* kirjan julkaisemista"[2]. Kuukauden kuluttua, maaliskuussa hän taas selitti: „Muuten minulle on *tavattoman* tärkeää, että kirja ilmestyisi pikemmin. Sen ilmestymiseen minulla ei sitoudu vain kirjallisia, vaan myöskin vakavia poliittisia velvoituksia"[3].

Lenin kiirehti kirjan julkaisemista siksi, että kesäkuussa 1909 piti kokoontua „Proletaari"-lehden laajennetun toimituksen (asiallisesti Bolshevikkien keskuksen) neuvottelu, jossa piti tapahtua ratkaiseva taistelu Bogdanovia ja hänen kannattajiaan vastaan.

Kirja ilmestyi toukokuussa 1909. Se oli Leninin nerokas teos „Materialismi ja empiriokritisismi".

Kirjassaan Lenin arvosteli kaikinpuolisesti porvarillisen idealistisen filosofian uusimpia viekkauksia, antoi erinomaisen syvällisen esityksen dialektisen materialismin tietoteoriasta, teki dialektisen materialismin näkökannalta filosofisen yhteenvedon uusista ilmiöistä luonnontieteen, erikoisesti fysiikan alalla.

Machilaiset yrittivät „kumota" materialismin vetoamalla „uusimpaan positivismiin", „nykyaikaisen luonnontieteen filosofiaan" j.n.e. Katsoen maailman, oliot „aistimusten komplekseiksi" he asiallisesti mukailevat vanhoja subjektiivis-idealistisia käsityksiä.

[1] *Lenin*, Kirjeitä omaisille, s. 315.
[2] Sama, s. 336.
[3] Sama, s. 342.

Lenin osoitti, että „XX vuosisadan luonnontieteen filosofian" varjolla Bogdanov y.m. herättävät henkiin XVIII vuosisadan englantilaisen filosofin Berkeleyn subjektiivisen idealismin. Tietoamisen kysymysten tieteellinen ratkaiseminen, sanoi Lenin, on mahdollista vain materialismin kannalta. Maailma on liikkuvaa materiaa. Luonto on ollut olemassa ennen ihmistä, ihmisen tajunta on korkeasti järjestyneen materian tuote. Oliot ovat olemassa meidän tajuntamme ulkopuolella ja riippumatta siitä. „Meidän mielteemme ja käsityksemme ovat niiden kuvia. Näiden kuvien tarkistuksen, todellisten eroittamisen vääristä, antaa käytäntö"[1], — tällainen on Leninin mukaan materialistisen tietoteorian ydin.

Lenin esitti marxilaisen tietoteorian kolme perusväittämää:

„1) Oliot ovat olemassa meidän tajunnastamme riippumatta, meidän aistimuksistamme riippumatta, meidän ulkopuolellamme . . .

2) Ilmiön ja olion sinänsä välillä ei ole eikä voi olla kerrassaan minkäänlaista periaatteellista eroa. Ero on yksinkertaisesti vain sen välillä, mikä on tiedottu ja sen, mikä ei vielä ole tiedottu . . .

3) Tietoteoriassa, kuten kaikilla muillakin tieteen aloilla, täytyy ajatella dialektisesti, s.o. ei ole edellytettävä meidän tietoamme valmiina ja muuttumattomana, vaan selvitettävä, millä tavalla *tietämättömyydestä* ilmaantuu *tieto*, millä tavalla epätäydellinen, epätarkka tieto tulee täydellisemmäksi ja tarkemmaksi"[2].

Ihmisen tieto, kuvastaessaan ulkoista maailmaa, ei voi kerralla sulkea piiriinsä kaikkea luonnon ja yhteiskunnallisen elämän ilmiöiden ääretöntä moninaisuutta. Tietoaminen on prosessi, joka muodostuu monista puolista ja asteista, joista jokaisella erikseen on suhteellinen luonne, mutta sisältävät itsessään myöskin absoluuttisen totuuden jyväsen. „Ihmisen ajattelu on luontonsa puolesta kykenevä antamaan ja antaa meille absoluuttisen totuuden, joka muodostuu suhteellisten totuuksien summasta. Tieteen jokainen kehityksen aste lisää uusia jyväsiä tähän absoluuttisen totuuden summaan, mutta jokaisen tieteellisen väittämän totuuden rajat ovat suhteellisia, tulien ne milloin laajennetuiksi milloin supistetuiksi tiedon edelleen kasvamisen pohjalla"[1]. Siten esimerkiksi XX vuosisadalle saakka suurin osa tiedemiehistä piti atomia aineen pienimpänä jakamattomana osasena. Nykyaikainen tiede on osoittanut, että myöskin atomi muodostuu monista osasista ja sillä on monimutkainen rakenne. „Meidän tietojemme objektiivista, absoluuttista totuutta lähenemisen *rajat* ovat historiallisesti ehdollisia, mutta tämän totuuden olemassaoleminen on *ehdoton*, ehdotonta on se, että me lähestymme sitä"[2].

Tieto kehittyy mitä kiinteimmässä yhteydessä ihmisten käytännöllisen toiminnan kanssa. Kysymyksen, onko objektiivisten tosiasioiden ja lakien kuvastuminen ihmisten käsityksissä oikea, ratkaisee myöskin käytäntö.

XIX vuosisadan lopussa tehdyt mitä suurimmat keksinnöt — radioaktiivisuuden, elektronin, sen massan muuttumisen y.m. keksiminen — tekivät vallankumouksen luonnontieteessä, aiheuttivat vanhojen, tieteessä yleisesti hyväksyttyjen käsitysten perusteellisen murtumisen. Monet luonnontutkijat eivät kyenneet siirtymään vanhasta metafyysillisestä materialismista dialektiseen ja luisuivat taantumukselliseen filosofiaan, idealistisiin johtopäätöksiin aineen katoamisesta, avaruuden ja ajan subjektiivisuudesta j.n.e.

[1] *Lenin.* Teokset, XIII osa, s. 89.
[2] Sama, s. 84.

[1] *Lenin.* Teokset, XIII osa, s. 110.
[2] Sama, s. 111.

Tehden syvällisen analyysin vallankumouksesta luonnontieteessä ja erikoisesti fysiikassa Lenin osoitti, että nämä tieteen tekemät keksinnöt eivät kumoa, vaan päinvastoin vahvistavat dialektisen materialismin olevan oikeassa. Lenin esitti väittämän, että „elektroni on yhtä *tyhjentymätön* kuin atomikin"[1]. Ulospääsyn luonnontieteen, erikoisesti fysiikan kriisistä Lenin näki välttämättömyydessä siirtyä „ainoaan oikeaan metodiin, ainoaan oikeaan filosofiaan" — dialektiseen materialismiin. „Nykyaikainen fysiikka on synnytysvuoteessa. Se synnyttää dialektisen materialismin"[2].

Lenin paljasti myös filosofisten revisionistien yrityksen samaistuttaa yhteiskunnallisen olemisen ja yhteiskunnallisen tietoisuuden. „Materialismi yleensä", kirjoitti Lenin, „tunnustaa objektiivisesti realisen olevaisen (materian), joka on riippumaton ihmiskunnan tajunnasta, aistimuksesta, kokemuksesta j.n.e. Historiallinen materialismi tunnustaa yhteiskunnallisen olemisen riippumattomaksi ihmiskunnan yhteiskunnallisesta tajunnasta. Tajunta on kummassakin tapauksessa ainoastaan olemisen heijastumista, parhaimmassa tapauksessa sen likipitäen oikeaa (adekvaattista, ihanteellisen tarkkaa) heijastusta. Tästä marxilaisuuden filosofiasta, joka on valettu yhdestä teräspalasesta, ei voida poistaa ainoatakaan perusväittämää, ainoatakaan oleellista osaa loittonematta objektiivisesta totuudesta, lankeamatta porvarillis-taantumuksellisen valheellisuuden syliin"[3].

Lenin paljasti loppuun asti Bogdanovin, Bazarovin ja muiden turmeltuneiden ainesten idealistisen, proletariaatille vihamielisen filosofian olemuksen ja osoitti sen luokkamerkityksen. Uusin filosofia on yhtä puoluekantainen kuin

[1] *Lenin.* Teokset, XIII osa, s. 215.
[2] Sama, s. 256.
[3] Sama, s. 266—267.

kaksituhatta vuotta sitten. Tieto-opillisen skolastiikan taakse kätkeytyy luokkien taistelu ja ideologia. Machilaisten objektiivinen merkitys on se, että he mielistelevät taantumusta ja papistoa. Marxilaisten tehtävä on, sanoi Lenin, oppia ja arvostelevasti muokata tieteen saavutukset, siihen luettuna myöskin porvariston oppineiden käskyiäisten, kuten porvarillisten taloustieteilijäin antamat aineistot „ja osata karsia pois niiden taantumuksellinen tendenssi, osata noudattaa *omaa* linjaansa ja taistelemaan meille vihamielisten voimien ja luokkien *koko linjaa* vastaan. Juuri tätä eivät kyenneet tekemään meidän machilaisemme, jotka *orjamaisesti* kulkevat taantumuksellisen professorifilosofian perässä"[1].

Leninin kirjalla oli suuri merkitys bolshevikkien rivien tiivistämisessä taantumuksen voiton vuosina. Toveri Stalin kirjoitti jo silloin v. 1909, heti kun oli lukenut „Materialismin ja empiriokritisismin", että „Iljitshin kirja on laatuaan ainoa marxilaisuuden filosofian (tietoteorian) väittämien yhteenveto", että „Iljitshin materialismi eroaa monessa suhteessa Plehanovin materialismista".

Leninin kirja merkitsi filosofisen revisionismin täydellistä hajalle lyömistä. Samalla se oli hyvin suurena askeleena eteenpäin marxilaisuuden filosofisten perusteiden edelleen kehittämisessä, *uutena vaiheena dialektisen materialismin kehityksessä.* „Juuri Lenin ryhtyi suorittamaan mitä vakavinta tehtävää, tekemään materialistisen filosofian alalla yhteenvetoa kaikesta siitä tärkeimmästä, mitä tiede oli tuonut esiin Engelsin ja Leninin välisenä aikana, ja esittämään kaikinpuolisen arvostelun marxilaisten keskuudessa ilmenevistä materialisminvastaisista virtauksista. Engels on sanonut: „materialismin täytyy saada uusi muoto jokaisen uuden suuren keksinnön mukana". Tun-

[1] *Lenin.* Teokset, XIII osa, s. 280.

nettua on, että tämän tehtävän on omaa aikaansa varten suorittanut juuri Lenin mainiossa kirjassaan „Materialismi ja empiriokritisismi" "[1]. Tämä kirja oli marxilaisen uudentyyppisen puolueen teoreettista valmentamista.

Yhdeksi puolueen tärkeimmäksi tehtäväksi Lenin katsoi yhteenvetojen tekemisen ensimmäisestä vallankumouksesta, sen opetusten tutkimisen ja niiden propagandan työväenluokan ja kansanjoukkojen keskuudessa. Tähän tehtävään Lenin kiinnitti hyvin suurta huomiota omistaen sille huomattavan osan teoksistaan. Hän taistelee vastavallankumouksellisia liberaaleja ja menshevistisiä luopureita vastaan, jotka pyrkivät hävittämään kansan tietoisuudesta vallankumoukselliset perinteet. Hän ruoskii vallankumouksen liberaalista parjausta, sen historian menshevististä vääristelyä. Hän puolustaa horjumatta ja johdonmukaisesti joukkojen välittömän vallankumouksellisen taistelun perinteitä, tämän taistelun valtavan rikasta kokemusta.

„Vallankumouksemme arvioimisen kysymyksellä", kirjoitti Lenin v. 1908, „ei ole lainkaan vain teoreettinen, vaan myöskin mitä välittömin, käytännöllis-aktuaalinen merkitys. Koko meidän toimintamme propagandan, agitation ja organisatoorisen työn alalla on nykyään alituisesti yhteydessä siihen prosessiin, jossa työväenluokan ja puoliproletaarisen väestön mitä laajimmat joukot omaksuvat kolmen suuren vuoden kokemukset... Meidän on julistettava avoimesti ja kaikkien kuullen, opetukseksi horjuville ja rohkeutensa menettäneille, häpeäksi sosialismin pettureille ja luopureille, että työväenpuolue näkee joukkojen välittömästi vallankumouksellisessa taistelussa, v. 1905 loka- ja joulukuun taisteluissa proletariaatin valtavimmat liikkeet Kommuunin jälkeen, että vain sellaisten taistelumuotojen kehittymisessä on vallankumouksen tulevien voittojen tae,

[1] *J. Stalin.* Leninismin kysymyksiä, 2. suomenkielinen painos, s. 14.

että näiden taistelun esikuvien on oltava meille majakkana taistelijoiden uuden polven kasvattamisessa"[1].

Lenin osoittaa, että sankarillisella taistelullaan kolmen vallankumousvuoden aikana Venäjän proletariaatti saavutti sen, mihin muut kansat ovat käyttäneet kymmeniä vuosia. Pääasia on se, että työväenjoukot vapautuivat kavalan ja pelkurimaisen liberalismin vaikutuksesta, proletariaatti voitti itselleen hegemonia-aseman demokraattisessa vallankumouksessa, sorretut joukot oppivat käymään vallankumouksellista joukkotaistelua. Lenin selittää jokaiselle tietoiselle työläiselle vallankumouksen kolmea perusopetusta, nimittäin: kansanjoukot voivat saavuttaa asemansa vakavan paranemisen vain itsepintaisella ja horjumattomalla vallankumouksellisella taistelulla; tsaarin vallan pelkkä horjuttaminen ei riitä, se täytyy kiskaista pois juurineen, tuhota; joukot näkivät, miten vallankumouksessa toimivat eri luokat — minkälaisia ovat niiden todelliset pyrkimykset, minkä puolesta ne taistelevat, kuinka voimakkaasti, sitkeästi ja tarmokkaasti ne kykenevät taistelemaan.

Lenin toi esiin Venäjän ensimmäisen vallankumouksen tappion perussyyt. Yhden perussyyn hän näki siinä, että vallankumouksessa ei ollut vielä lujaa liittoa työläisten ja talonpoikain välillä, että talonpojat toimivat „liian hajanaisesti, järjestymättömästi, riittämättömän hyökkäävästi". Hän osoitti, että työväenluokan rynnistys tsarismia vastaan ei ollut kyllin voimakas, sillä työväenluokan omat rivit eivät vielä olleet yhtenäiset eikä se voinut vielä päästä vallankumouksen todelliseksi johtajaksi. Lenin oli sitä mieltä, että puolueen on ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin, jotta tulevassa vallankumouksessa proletariaatti voisi täyttää historiallisen tehtävänsä vallankumouksen todellisena johtajana ja viedä mukaansa kymmenet miljoonat työtätekevät.

[1] *Lenin.* Teokset, XII osa, s. 212—213.

Lenin tutkii huolellisesti työväenluokan taistelua vallankumouksessa, erittelee tarkasti lakkoliikkeen kulkua. Hän todistaa, että työväenliikkeen voima on taloudellisen ja poliittisen lakon yhdistämisessä, että suurlakon on kasvettava kapinaksi. Hän osoittaa, miten valtavia vallankumouksellisia voimavaroja työväenluokan taistelu toi esille vallankumouksen aikana. „Viisi vuotta sitten", kirjoitti Lenin v. 1910 kirjoituksessaan „Vallankumouksen opetukset", „proletariaatti antoi ensimmäisen iskun tsaarin itsevaltiudelle. Venäjän kansalle välkähtivät vapauden ensimmäiset säteet. Nyt tsaarin itsevaltius on palautettu taas entiselleen, taaskin hallitsevat ja vallitsevat tilanherrat, taaskin väkivalta on vallalla työläisiin ja talonpoikiin nähden kaikkialla, kaikkialla vallitsee viranomaisten aasialainen omavaltaisuus, kansan katala polkeminen. Mutta raskaat opetukset eivät mene hukkaan. Venäjän kansa ei ole se, mikä se oli ennen vuotta 1905. Proletariaatti opetti sen taistelemaan. Proletariaatti johtaa sen voittoon" [1].

Erikoista huomiota Lenin kiinnittää vallankumouksen agraarikysymyksen tutkimiseen. Hänen teoksissaan on marxilaisesti luonnehdittu Venäjän porvarillis-demokraattinen vallankumous, tuotu esiin sen taloudellinen perusta: vallankumouksemme kansallinen erikoisuus, sen „naulankanta" on agraarikysymys. Lenin arvosteli perusteellisesti Venäjän kaikkien luokkien ja puolueiden agraariohjelmia: vallankumouksen historiasta, erikoisesti I ja II Valtakunnanduuman toiminnasta otettujen konkreettisten tosiasioiden pohjalla hän paljasti kadettien vihamielisyyden talonpoikaistoa kohtaan. Nojaten vallankumouksen mitä runsaimpaan kokemukseen Lenin valaisi kaikinpuolisesti bolshevikkien agraariohjelmaa — ohjelmaa maaorjuuden vallan-

[1] *Lenin.* Teokset, XIV osa, s. 373.

kumouksellista murtamista varten, tien puhdistamiseksi maaseudulla taistelulle sosialismin puolesta.

Läheskään kaikki Leninin agraarikysymyksestä kirjoittamat teokset eivät nähneet siihen aikaan päivänvaloa. Perusyhteenvetonsa hän esitti lyhyehköissä, mutta erikoisen syvällisissä kirjoituksissa, jotka painettiin illegaalisissa julkaisuissa (selostus: „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän vallankumouksessa" y.m.). Hänen laajempia teoksiaan ei voitu itsevaltiuden aikana julkaista: perusteellisen teoksen „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907" tsaarin poliisit tuhosivat jo kirjapainossa, kirjoitus „Agraarikysymys Venäjällä XIX vuosisadan lopussa" ei myöskään voinut ilmestyä. Vasta itsevaltiuden kukistamisen jälkeen nämä teokset tulivat miljoonien tietoon.

Lenin teki todella jättiläismäisen työn Venäjän ensimmäisen vallankumouksen kokemusten teoreettisen yleistämisen ja propagandan alalla. II Internationalen puolueiden johtajat eivät halunneet eivätkä kyenneet arvostamaan Venäjän v. 1905—1907 vallankumouksen koko merkitystä imperialismin kauden ensimmäisenä vallankumouksena, eivät halunneet eivätkä kyenneet ottamaan siitä välttämättömiä opetuksia. He kaikki „ilmaisivat täydellisen kykenemättömyytensä tämän kokemuksen käsittämiseen ja oman, *vallankumousmiehen* velvollisuutensa täyttämiseen, s.o. ryhtymään tämän kokemuksen antamien opetusten tutkimiseen ja propagoimiseen" [1]. Lenin puolusti Venäjän vallankumouksen sankarillisia perinteitä eikä antanut hävittää niitä joukkojen tietoisuudesta. Yleistämällä nerokkaasti vallankumouksen kokemukset hän teki ne kansainvälisen proletariaatin omaisuudeksi.

Puolueen elettävänä olleen aatteellisen ja poliittisen horjunnan ja kriisin kautena oli työväenliikkeen ja puo-

[1] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 432.

lueen kohtalolle ratkaiseva merkitys sen tien oikealla määrittelyllä, jota puolueen oli lähdettävä kulkemaan. Leninin mitä suurin ansio on, että hän osoitti puolueelle sen elämän tavattoman raskaana ja kriitillisenä kautena nerokkaan kaukonäköisesti tien edelleen kulkemista varten ja kävi säälimätöntä taistelua niitä vastaan, jotka yrittivät pakoittaa puoluetta kääntymään pois tältä tieltä, saamaan aikaan pakokauhua sen riveissä tai sysäämään sen poliittiseen seikkailuun.

Lenin nojasi Venäjän kehitysteiden mitä tarkimpaan, kaikinpuoliseen ja ehdottomasti tieteelliseen erittelyyn, tilanteen ja eri luokkien asenteen, niiden keskinäissuhteiden ja politiikan erittelyyn. Porvarillis-demokraattisen vallankumouksen objektiivisia tehtäviä Venäjällä ei ole ratkaistu, sanoi Lenin; ei ole poistettu pohjimmaisia syitä, jotka synnyttivät ensimmäisen vallankumouksen ja työntävät joukkoja jälleen vallankumoukselliseen taisteluun, — uusi vallankumous on kiertämätön. Kuitenkaan ei olisi oikein, sanoi hän edelleen, sulkea silmiään siltä uudelta, joka on ilmestynyt vallankumouksen jälkeen ja joka on yksi sen tuloksista. Tämä uusi on stolypinilaisuus.

Tukahduttaessaan julmasti työläisten ja talonpoikain vallankumouksellista liikettä tsaarin hallitus ryhtyi samanaikaisesti laajaan manööveriin. Marraskuun 9 pnä 1906 tsaarin ministeri Stolypin julkaisi uuden maalain talonpoikain eroamisesta kyläyhteisöstä huuttorien (lohkotilojen) omistajiksi. Tällä lailla hävitettiin väkivaltaisesti yhteinen maankäyttö. Jokaista talonpoikaa kehoitettiin ottamaan maaosuutensa henkilökohtaiseen hallintaansa, eroamaan yhteisöstä; hän sai oikeuden myydä maaosuutensa. Yhdyskunta oli velvollinen antamaan yhteisöstä eroaville talonpojille maan yhdeltä paikalta (huuttori, otrub). Rikkaat kulakkitalonpojat saivat mahdollisuuden ostaa vähäväkisiltä talonpojilta heidän maansa halvalla hinnalla. Muutamien vuosien aikana tämän lain julkaisemisesta yli miljoona vähäväkistä talonpoikaa menetti kokonaan maansa ja joutui häviöön. Heidän kustannuksellaan kasvoi kulakkihuuttorien ja palstatilojen (otrub) luku. Tsaarin hallitus pakoitti talonpojat antamaan kyläyhteisöstä kulakeille parhaimman maan ja antoi heille melkoisia lainoja. Stolypin tahtoi tehdä kulakeista pikkutilanherroja, tsaarin itsevaltiuden uskollisia puolustajia.

Jotta voitiin käsittää, minkälaisiksi muodostuvat vallankumouksen tulevaisuuden näköalat, oli selvitettävä stolypinilaisuuden merkitys. Lenin arvostelee ankarasti likvidaattorien ja otzovistien doktrinääristä, kaavamaista stolypinilaisuuden käsittelemistä. Hän ruoskii tällaista käsittelytapaa täydellisenä luopumisena marxilaisen metodin vaatimuksista. Monissa kirjoituksissaan ja selostuksissaan Lenin esittää ja puolustaa stolypinilaisuuden bolshevistista arviota.

Leninin antama luonnekuvaus stolypinilaisuudesta on klassillinen näyte marxilaisen dialektisen metodin soveltamisesta yhteiskunnallisten ilmiöiden erittelyssä. Syvästi virheellinen on likvidaattorien väite, että kaikki laskelmat uuteen vallankumoukseen nähden on pyyhitty pois. Ei! — sanoo Lenin, stolypinilaisuus on askel eteenpäin maaorjuuteen perustuvan itsevaltiuden porvarilliseksi monarkiaksi muuttamisen tiellä, se on orjuuttaja-tilanherrojen yritys ratkaista ylhäältä, omilla metodeillaan Venäjän porvarillisen kehityksen tehtävät, mutta se, tämä politiikka, on tuomittu täydelliseen epäonnistumiseen ja romahdukseen. Agraaripolitiikallaan, kulakkien juurruttamisen ja tukemisen politiikallaan Stolypin kärjistää tilannetta maaseudulla, kärjistää luokkaristiriitoja talonpoikaiston sisällä. Vallankumouksellinen purkaus on uudelleen kiertämätön, mutta me kuljemme siihen uudella tavalla. Lenin suuntaa arvostelunsa kärjen otzovisteja vastaan, jotka eivät nähneet tätä uutta, jotka eivät tunnustaneet tätä uutta. „Tämä", kir-

joitti Lenin stolypinilaisuudesta, „sisäisesti ristiriitainen, mahdoton yritys, johon itsevaltius on taaskin ryhtynyt, menee kiertämättömästi myttyyn ja vie meidät jälleen vuoden 1905 mainehikkaan aikakauden ja mainehikkaiden taistelujen toistumiseen. Mutta se ei mene myttyyn *sillä tavalla* kuin vuosina 1897—1903, se ei *vie* kansaa vallankumoukseen *sillä tavalla* kuin ennen vuotta 1905. Juuri tämä „ei sillä tavalla" pitää osata käsittää; pitää osata muuttaa taktiikkansa toisenlaiseksi"[1].

Elettävän ajankohdan erikoisuuksista johtuivat myöskin Leninin määrittelemän taktiikan erikoisuudet, jonka mukaan joukkoja piti valmentaa hellittämättä ja järjestelmällisesti uuteen vallankumoukseen illegaalisen ja legaalisen työn yhdistämisen tietä, siten, että illegaalinen puolue käyttää kaikin tavoin ja vallankumouksellisesti legaalisia tukikohtia: Valtakunnanduuman sosialidemokraattista ryhmää, ammattiliittoja, sairausapukassoja, työväen klubeja j.n.e. „Mitä suurempi on taantumuksen mekaaninen voima", kirjoitti Lenin, „ja mitä heikentyneempi on yhteys joukkoihin, sitä voimakkaammin nousee päiväjärjestykseen joukkojen tietoisuuden kehittämisen tehtävä (eikä suoranaisen toiminnan tehtävä), sitä voimakkaammin nousee päiväjärjestykseen tehtävä *käyttää vanhan vallan luomia* propagandan ja agitation harjottamisen mahdollisuuksia (eikä joukkojen välitön rynnistys tätä vanhaa valtaa vastaan)"[2].

Näiden tehtävien ratkaisemiseksi oli alettava mitä ankarin taistelu niitä vastaan, jotka yrittivät hävittää puolueen: avoimesti ja mutkattomasti, kuten likvidaattorit, tai kieltäytymällä käyttämästä legaalisia mahdollisuuksia, kuten otzovistit ehdottivat. Oli ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin työväenluokan illegaalisen vallankumouksellisen puolueen säilyttämiseksi ja lujittamiseksi.

[1] *Lenin.* Teokset, XIV osa, s. 147.
[2] Sama, s. 144.

Näin määritteli Lenin puolueen organisatoorisen politiikan ja taktiikan stolypinilaisuuden kaudella.

Nämä tehtävät on esitetty jo Leninin ensimmäisissä kirjoituksissa ulkomailla. Maaliskuussa 1908 Lenin kirjoitti „Proletaarissa": „Venäjän porvarillisen vallankumouksen objektiivisten tehtäväin toteuttamatta jäämisen pohjalla on kriisi kiertämätön. Puhtaasti taloudelliset, erikois-finanssiluontoiset, sisäpoliittiset ja ulkoiset tapahtumat, seikat ja käänteet saattavat tehdä sen kärkeväksi. Ja proletariaatin puolue — lähdettyään lujan illegaalisen s.-d. järjestön luomisen suoralle tielle, järjestön, jolla on enemmän ja monipuolisempia legaalisen ja puolilegaalisen vaikutuksen välikappaleita kuin ennen — kykenee ottamaan tämän kriisin vastaan paremmin valmistautuneena ratkaisevaan taisteluun kuin loka- ja joulukuussa 1905"[1].

Täytyi järjestää ankara vastaisku kaikenlaisille likvidaattorisille pyrkimyksille. Tässä tarkoituksessa bolshevikit veivät Keskuskomitean täysistunnossa elokuussa 1908 läpi päätöksen konferenssin koollekutsumisesta.

Valmistellessaan konferenssia Lenin siirtyi joulukuussa 1908 Pariisiin — venäläisen poliittisen emigration silloiseen keskukseen.

Pariisissa, kuten aina, Lenin otti käytäntöön säännöllisen elämänjärjestyksen: aamuisin nousi ylös kello 8, ajoi polkupyörällä laitakaupungilta, jossa hän asui, keskukseen, Kansalliseen kirjastoon, palasi sieltä kello 2 ja jatkoi työtään kotona. Kerran, Leninin ollessa matkalla Juvisy'sta (Pariisin laidalla oleva pikkukaupunki, jossa hän oli käynyt katsomassa lentokoneiden lentoa) ohitsekulkeva auto ajoi Leninin polkupyörän päälle. Vladimir Iljitsh ehti hädin tuskin hypätä syrjään. Polkupyörä ruhjoutui.

[1] *Lenin.* Teokset, XII osa, s. 172.

Pariisissa Lenin osallistuu toimeliaasti paikallisen bolshevistisen ryhmän toimintaan, pitää esitelmiä „Proletaarin" klubilla ja puhuu emigranttien kokouksissa.

Pian Leninin saavuttua Pariisissa kokoontui VSDTP:n V konferenssi. Leninin sanojen mukaan se oli „käännekohta" puolueen historiassa stolypinilaisen taantumuksen vuosina. Lenin oli konferenssin pääselostaja. Hän kävi päättävää taistelua kahdella rintamalla likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan. Konferenssi hyväksyi leniniläisen päätöslauselman, joka sisälsi selvän tilanneanalyysin, puolueen taktiikan määrittelyn ja likvidaattoriuden ja otzovismin tuomitsemisen.

Konferenssi merkitsi Leninin suurta voittoa taistelussa puolueen puolesta. Konferenssin päätökset saivat puolueen viholliset, bolshevismin viholliset vieläkin suurempaan raivoon. Likvidaattorit, puolueen suoranaiset vastustajat ja heitä tukevat likvidaattoriset diplomaatit — „golosilaiset" (menshevistisen äänenkannattajan „Golos Sotsial-Demokrata" kannattajat — Martov y.m.), trotskilaiset, jotka verhosivat likvidaattorisen luontonsa kaikenlaisilla kajahtavilla „sovittelevilla" fraaseilla, „nurinpäin käännetyt likvidaattorit" — otzovistit, kaikenkarvaiset sovittelijat, Trotskin salaiset liittolaiset, — kaikki he yrittivät kaikin keinoin ja kaikin tavoin estää puolueen yhdistämistä, hävittää proletaarisen puoluekantaisuuden, likvidoida VSDTP:n.

Käyden leppymätöntä taistelua puolueen menshevikkilikvidoijia vastaan, Lenin katsoo ennenkaikkea välttämättömäksi bolshevistisen järjestön puhdistamisen pikkuporvarillisista mukanakulkijoista, sen vapauttamisen niistä, jotka olivat sen jaloissa ja vaikeuttivat bolshevikkien taistelua puolueen puolesta sekä horjuttivat heidän yhteyksiään joukkoihin. Hän suuntaa iskunsa otzovisteja vastaan. Kesäkuussa 1909 pidettiin „Proletaari"-lehden laajennetun toimituksen neuvottelu, jossa Lenin esiintyi päättävästi otzovisti-jumalanrakentajia vastaan. Neuvottelussa Lenin sai voiton. Neuvottelukokous tuomitsi otzovistit ja eroitti heidät bolshevistisesta järjestöstä.

Leninin taistelu otzovisteja, ultimatisteja, machilaisia ja jumalanrakentajia vastaan saa osakseen innokasta kannatusta Venäjällä. Leninin taistelutoveri Stalin, palattuaan Kaukaasiaan sen jälkeen kun oli kesäkuussa 1909 karannut Solvytshegodskin karkoitusalueelta, liittää yhteen bolshevikkien voimia. Toveri Stalinin johtama Bakun komitea kutsui elokuussa 1909 tekemässään päätöslauselmassa säälimättömään aatteelliseen taisteluun Bogdanovia ja hänen kannattajiaan vastaan ja julisti tämän taistelun yhdeksi puoluetyön päiväjärjestyksessä olevaksi tehtäväksi.

Myöhemmin Lenin kirjoitti, että „kaikista hajallelyödyistä oppositio- ja vallankumouksellisista puolueista bolshevikit perääntyivät parhaimmassa järjestyksessä, pienimmin menetyksin heidän „armeijalleen", parhaimmin säilyttäen sen ydinjoukon, pienimmin (syvyyteen ja parantumattomuuteen nähden) jakautumisin, pienimmin masennuksin, parhaimmin kykenevinä alkamaan uudelleen kaikkein laajimman, oikeimman ja tarmokkaimman toiminnan. Ja tämän bolshevikit saavuttivat vain siksi, että he olivat armotta paljastaneet ja ajaneet ulos fraasivallankumoukselliset, jotka eivät halunneet käsittää, että täytyy perääntyä ja täytyy osata perääntyä, että täytyy välttämättä oppia legaalisesti työskentelemään kaikkein taantumuksellisimmissa parlamenteissa, kaikkein taantumuksellisimmissa ammatillisissa, osuustoiminnallisissa, vakuutus- ja muissa sen tapaisissa järjestöissä" [1].

Taistelussa likvidaattoreita vastaan Lenin oli säälimätön. Likvidaattoreita puolusti kaikin voimin Trotski. Likvi-

[1] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 177.

daattorisen olemuksensa Trotski yritti verhota sovittelevaisuudella, keskustalaisuudella.

Trotski ja hänen salaiset asiamiehensä — Kamenev, Zinovjev, Rykov y.m. — kutsuivat vastoin Leninin tahtoa tammikuussa 1910 koolle Keskuskomitean täysistunnon. Suurin ponnistuksin Lenin sai aikaan sen, että täysistunnossa vahvistettiin v. 1908 joulukuun konferenssin päätökset. Hyväksyttiin päätöslauselma, jossa tuomittiin likvidaattorit ja otzovistit porvariston vaikutuksen välittäjinä proletariaattiin. Mutta samalla Trotski ja hänen salaiset asiamiehensä veivät täysistunnossa läpi joukon leniniläisvastaisia päätöksiä: lakkauttaa bolshevistinen sanomalehti „Proletaari", antaa rahallista tukea trotskilaiselle lehdelle, jota julkaistiin Wienissä. Lenin sanoi myöhemmin täysistunnon päätöksiä „idioottimaisiksi" sovittelupäätöksiksi, jotka jarruttivat kokonaisen vuoden puoluetyön kehittämistä.

Keskuskomitean täysistunnon jälkeen taistelu kärjistyi yhä enemmän. Likvidaattorit, martovilaiset, trotskilaiset, vperjodilaiset ja sovittelijat nousivat Leniniä vastaan, kymmenkertaistuttivat hyökkäilynsä puoluetta vastaan. Tästä kirjavasta periaatteettomasta roskajoukosta Juudas Trotski alkoi kyhätä kokoon puoluevastaista Elokuun blokkia (liittoa) bolshevikkeja vastaan, Leniniä vastaan. II Internationale tuli menshevikkien avuksi. Euroopan sosialistisen sanomalehdistön sivut olivat vieraanvaraisesti avoinna kaikenlaisille parjaaville hyökkäyksille bolshevikkeja vastaan. „Sotsial-Demokratin" toimituksessa Zinovjev ja Kamenev punoivat juonia, he tekivät sopimuksia Leninin selän takana hänen vihollistensa kanssa.

Tässä kärkevässä tilanteessa Lenin panee käyntiin intoa uhkuvan toiminnan taistelussa puolueen puolesta. Hänen voimansa ovat loppumattomat, tarmonsa ehtymätön, luottamuksensa bolshevikkien voittoon kaikista puolueen vihol-

lisista rajaton. Hän lujittaa bolshevikkien rivejä, muodostaa bolshevikkien ja puoluemies-menshevikkien (plehanovilaisten) liiton, illegaalisen puolueen säilyttämisen ja lujittamisen liiton.

Lenin leimaa häpeällä Trotskin yrityksen kyhätä kokoon periaatteettoman puoluevastaisen blokin kaikista bolshevismin vihollisista. Seuraavilla sanoillaan hän paljasti perinpohjin Trotskin puoluevastaisen olemuksen: „Trotski yhdistää kaikki ne, joille on arvokasta ja mieluista aatteellinen hajaannustila; kaikki ne, joita ei kiinnosta marxilaisuuden puolustus; kaikki poroporvarit, jotka eivät ymmärrä, mistä käydään taistelua eivätkä halua oppia, ajatella, etsiä erimielisyyksien aatteellisia juuria".

Lenin naulitsi Trotskin häpeäpaaluun. Kirjoituksessaan „Häpeänpunasta Juudas Trotskin kasvoilla" Lenin repäisi pois naamion tältä tekopyhimykseltä ja teeskentelijältä ja osoitti, kuinka Trotski „esiintyi kauhtuneena Keskuskomitean täysistunnossa likvidaattoruutta ja otzovismia vastaan", kuinka hän „vannoi ja vakuutti jumalan nimessä, että hän on puoluekantainen", mutta täysistunnon jälkeen alkoi makeilla likvidaattorien ja otzovistien edessä ja järjestää yhdessä heidän kanssaan salaliittoa puoluetta vastaan.

Lenin löi hajalle vihollisten kaikki suunnitelmat, paljasti heidän konnamaiset, puolueen hajoittamiseen suunnatut vehkeilynsä. „Puoluevastainen salaliitto on paljastettu", kirjoitti Lenin. „Kaikki, joille VSDTP:n olemassaolo on kallista, nouskoot puolustamaan puoluetta!" [1].

Taistelussaan likvidaattoreita vastaan Lenin nojasi puoluejärjestöihin Venäjällä. Tässä taistelussa likvidaattoruutta vastaan häntä kannatti täydellisesti Stalin. Marto-

[1] *Lenin.* Teokset, XIV osa, s. 262.

vilaisten raivokkaasti vastustaessa ilmestyvät puolueen pää-äänenkannattajassa Stalinin kuuluisat „Kirjeitä Kaukaasiasta", joissa murskaavasti arvosteltiin likvidaattoreita ja jyrkästi tuomittiin trotskilaisuuden avustajain petollinen toiminta. Näissä kirjoituksissaan ja karkoituspaikaltaan Solvytshegodskista vuoden 1910 lopussa Leninille kirjoittamassaan kirjeessä Stalin esitti suunnitelman puoluetyön järjestämisestä Venäjällä: yleisen puoluekonferenssin koollekutsuminen, puolueen legaalisen sanomalehden julkaiseminen, illegaalisen käytännöllisen puoluekeskuksen muodostaminen. Myöhemmin Prahan puoluekonferenssi toteutti tämän suunnitelman.

Lenin kävi ankaraa sotaa II Internationalen opportunisteja ja keskustalaisia vastaan. Hän seuraa tarkasti kansainvälisen työväenliikkeen sisällä tapahtuvia prosesseja. Kirjoituksissaan hän osoittaa, miten II Internationalessa kasvaa ja voimistuu opportunismi. Hän paljastaa sen peruslähteet — työväenliikkeen pikkuporvarilliset mukanakulkijat ja porvariston lahjoman työväenluokan huippukerroksen, „työväen aristokratian". Hän toteaa, että opportunismin tärkeimpinä levittäjinä ovat ammattiliittobyrokratia ja parlamenttiryhmät. Lenin osoittaa, kuinka kaikissa maissa kasvaa välttämätön ja päättävä pesäeron teko opportunisteista ja arvostelee jyrkästi II Internationalen puolueiden keskustalaista johtoa. Hän esiintyy vasemmistoaineksien tukemana, samanaikaisesti arvostellen heidän virheitänsä, heidän epäjohdonmukaisuuttaan taistelussa opportunismia vastaan. Kansainvälisen sosialistisen toimiston istunnoissa (v. 1908, 1909 ja 1911), jonka jäsen Lenin oli vuoden 1905 syksystä lähtien, hän puolustaa johdonmukaista vallankumouksellista linjaa, arvostelee Kautskyn keskustalaisuutta, tukee Hollannin vasemmistolaisia sosialidemokraatteja, esiintyy Roza Luxemburgin puolesta, kun

Saksan sosialidemokratian johto hyökkäsi hänen kimppuunsa.

Elokuussa 1910 Lenin osallistui aktiivisesti II Internationalen Kööpenhaminan kongressin työhön, jossa esiintyy opportunisteja vastaan. Kongressin aikana Lenin kutsui koolle vasemmistolaisten neuvottelun, jonka tarkoituksena oli kansainvälisen työväenliikkeen vallankumouksellisten ainesten järjestäminen ja yhteenliittäminen.

Vuoden 1910 lopussa alkoi ilmaantua ensimmäisiä merkkejä liikkeen vilkastumisesta joukkojen keskuudessa, alakuloisuuden ja väsymyksen muuttumisesta vallankumouksellisten mielialojen kasvuksi. Tarmokkailla toimenpiteillä Lenin sai aikaan, että ulkomailla voitiin alkaa julkaista uutta bolshevistista äänenkannattajaa — „Rabotshaja Gazetaa" ja Venäjällä legaalista sanomalehteä „Zvezdaa" ja aikakauslehteä „Mysliä". „Eilen", kirjoitti Lenin Jelizarovalle joulukuun 20 pnä 1910, „sain „Zvezdan" N:o 1 ja tänään „Myslin" N:o 1. Se ilahduttaa mieltä! Toivoakseni Tekin olette ne nähnyt. Tämä on lohdullista!!"[1].

Lenin kiinnittää hyvin suurta huomiota „Zvezdaan" ja „Mysliin", niissä ilmestyy usein hänen kirjoituksiaan. Lenin pitää yllä kiinteätä yhteyttä pietarilaisten bolshevikkien kanssa. Alkaa kirjeenvaihto Sverdlovin kanssa, joka työskenteli silloin Pietarissa Keskuskomitean asiamiehenä.

Suurella ilolla Lenin pani merkille uusien puoluetyöntekijäin ilmaantumisen työläisten keskuudesta. Hän kasvatti heistä tarmokkaasti puolueelle uskollisia kaadereita. Lenin järjesti huolellisesti ulkomaille saapuvien työläisten elämän, seurasi heidän opiskelunsa kulkua, tarkasti heidän tietojansa. Kun otzovistit, käyttäen hyväkseen työläisten tiedonhalua, perustivat Kaprin saarelle oman koulunsa, niin

[1] *Lenin*. Kirjeitä omaisille, s. 370.

Lenin paljasti sen ryhmäkuntalaisen luonteen. Lenin sai aikaan, että tämän koulun oppilaat saapuivat Pariisiin, jossa hän marras- ja joulukuussa 1909 piti heille luennoita päivän tilanteesta ja Stolypinin agraaripolitiikasta. Kesällä v. 1911 Lenin järjesti puoluekoulun Longjumeau'ssa Pariisin lähistöllä. Siellä hän piti työläis-bolshevikeille luentoja kansantaloustieteestä, sosialismin teoriasta ja käytännöstä sekä agraarikysymyksestä.

Ensimmäiset merkit lähenevästä noususta, jota Lenin oli ennustanut, vaativat painavasti likvidaattorien lopullista murskaamista ja puolueen ennalleenpalauttamista. Lenin alleviivaa kirjoituksissaan, että bolshevikkien jääminen edelleen samaan puolueeseen menshevikkien kanssa on sallimatonta, että bolshevikkien perustehtävä on välien täydellinen katkaiseminen menshevikkien kanssa, heidän karkoittamisensa puolueesta, puolueen puhdistaminen opportunisteista.

Lenin rynnäköi päättävästi likvidaattoreita ja heitä tukevaa Keskuskomitean Ulkomaan byroa. Hän sai aikaan, että kesäkuussa 1911 pidettiin Keskuskomitean jäsenten neuvottelu ja että tässä neuvottelussa tehtiin päätös puoluekonferenssin koollekutsumisesta.

Lenin alkoi laajan työn konferenssin valmistelemiseksi. Taistelu likvidaattoreita vastaan läheni lopullista ratkaisuaan ja he rakensivat bolshevikeille kaikenlaisia esteitä. Erikoisen turmiollista osaa näyttelivät tähän aikaan sovittelijat, jotka yrittivät tehdä tyhjäksi konferenssin koollekutsumisen ja proletaarisen puolueen puhdistamisen luopureista. Lenin paljastaa jyrkästi heidät likvidaattorien apureiksi. Artikkelissaan „Sovittelijain eli hyväntekijäin uudesta ryhmästä" Lenin kirjoittaa: „Sovittelijoiden osuutta vastavallankumouksen kaudella voidaan luonnehtia seuraavalla kuvalla. Bolshevikit vetävät jyrkässä ylämäessä puoluekuormaamme. Likvidaattori-golosovilaiset kiskovat sitä

kaikin voimin takaisin mäen alle. *Kuorman päällä* istuu sovittelija. Hän on hyvin lempeän näköinen; hänen kasvonsa ovat imelän imelät, aivan kuin Jeesus Kristuksella. Koko hahmoltaan hän on ilmetty hyväntekijä. Luoden katseensa kainosti maahan ja ojentaen kätensä kohti korkeuksia sovittelija huudahtaa: „Kiitän sinua, herra, etten ole *noiden* — päännyökkäys bolshevikkien ja menshevikkien puoleen — ilkeäjuonisten ryhmäkuntalaisten kaltainen, jotka jarruttavat kaikenlaista liikettä eteenpäin". Kuorma liikkuu hiljalleen eteenpäin ja kuorman päällä istuu sovittelija" [1].

Taistelu kiihtyy konferenssin koollekutsumisen yhteydessä. Lenin ja leniniläiset esiintyvät päättävästi ulkomaista organisatiokomiteaa ja teknillistä komiteaa vastaan, jotka Keskuskomitean jäsenten kesäkuun neuvottelu oli perustanut konferenssin koollekutsumista varten, mutta jotka todellisuudessa yrittivät tehdä tyhjäksi konferenssin koollekutsumisen likvidaattorien mieliksi.

Lenin hyväksyy täydellisesti sen taistelun, jota toveri Stalin käy voimaperäisesti likvidaattoreita vastaan Venäjällä. Hän julkaisee Stalinin kirjoituksen „Stolypinilaisen „työväen"-puolueen leiristä", josta antaa seuraavan arvion: „Toveri K:n (Stalinin. — *Toim.*) kirjeet ansaitsevat mitä suurimman huomion kaikkien niiden taholta, jotka pitävät arvossa puoluettamme. Parempaa „golosovilaisen" politiikan (ja golosovilaisen diplomatian) paljastamista, parempaa „sovinnonsolmijaimme ja sovittelijoidemme" katsantokantojen ja toiveiden kumoamista ei voida ajatellakaan" [2].

Lenin lähetti t. Ordzhonikidzen Venäjälle järjestämään Venäjän Organisatiokomiteaa konferenssin koollekutsumiseksi. Toveri Ordzhonikidzen tarmokas toiminta tuottaa

[1] *Lenin.* Teokset, XV osa, s. 242.
[2] Sama, s. 217.

tuloksia. Komitea pitää neuvotteluja, kääntyy puolueen puoleen vetoomuksella konferenssin koollekutsumisen johdosta. Lenin antaa ihastuneen lausunnon komitean toiminnasta. „Tietenkin", kirjoitti Lenin, „olisi anteeksiantamattoman naiivia heittäytyä herkkäuskoiseen optimismiin; edessä on vielä tavattoman suuria vaikeuksia; poliisivainot ovat s.-d. keskuksen ensimmäisen venäläisen lentolehtisen julkaisemisen jälkeen kymmenkertaistuneet; voidaan ennakolta nähdä edessäpäin olevan pitkiä ja vaikeita kuukausia, uusia paloja, uusia keskeytyksiä työssä. Mutta tärkein on tehty. Lippu on nostettu, työläisten kerhot ovat Venäjällä kaikkialla tarttuneet siihen ja minkäänlainen vastavallankumouksen hyökkäys ei pysty sitä nyt kaatamaan"[1].

Konferenssin valmistelemiseksi Lenin käy syksyllä bolshevikkien ryhmissä Pariisissa, Zürichissä, Berliinissä, Genevessä, Brysselissä, Antverpenissa, Lontoossa ja tekee selostuksia. Joulukuussa 1911 Lenin pitää Pariisissa ulkomaisten bolshevististen ryhmien neuvottelukokouksen ja tekee siinä selostuksen tilanteesta puolueessa.

Murtaen kaikki esteet, murskaten kaikki viholliset, heittäen syrjään tieltä kaikki vastaanhangottelijat Lenin saa aikaan, että puoluekonferenssi kutsutaan koolle. VI Yleisvenäläinen („Prahan") konferenssi kokoontui tammikuussa 1912. Lenin johti välittömästi konferenssin kaikkea työtä: teki perusselostukset, piti puheita, kirjoitti tärkeimmät päätöslauselmat.

Selostuksissaan ja puheissaan Lenin osoitti, että tapausten kulku on täydellisesti vahvistanut oikeiksi edellisen, V konferenssin päätökset kesäkuun 3 päivän komennosta ja puolueen tehtävistä. Stolypinilaisuus on kärsinyt vararikon, kansanjoukoissa, ennenkaikkea proletariaatin keskuudessa

[1] *Lenin*. Teokset, XV osa, s. 293.

havaitaan poliittisen vilkastumisen alkua, vallankumoukselliset mielialat kasvavat. Päiväjärjestyksessä on, kuten aikaisemminkin, ennenkaikkea proletariaatin valveutuneimpien joukkojen vallankumouksellisen kasvattamisen, järjestämisen ja yhteenliittämisen tehtävä; on kehitettävä laajasti poliittista agitatiota, kaikin tavoin kannatettava alkavaa joukkoliikettä, laajennettava sitä puolueen vallankumouksellisten tunnusten lipun alla.

Näiden tehtävien täyttämiseksi, sanoi Lenin, on välttämätön luja ja yhtenäinen illegaalinen puolue, joka käyttää kaikkia julkisia mahdollisuuksia vielä laajemmin kuin tähän asti. Ajankohdan tehtävät vaativat puolueen organisatoorisen työn uusia muotoja. Joustavien, ripeäliikkeisten, kokoonpanoltaan pienehköjen, sellaisten illegaalisten puoluesolujen muodostaminen, joita ympäröi legaalisten järjestöjen verkosto, turvaa puolueen linjan toteuttamisen legaalisen työn kaikilla aloilla. Juuri tämä onkin päättävää taistelua likvidaattoruutta vastaan.

Hyvin mielenkiintoinen on Leninin selostus Kansainvälisen sosialistisen toimiston toiminnasta. Selostuksessa luonnehdittiin kansainvälisen työväenliikkeen tila. Lenin osoitti, että II Internationalen puolueissa, ja ennenkaikkea ulkonaisesti „yhtenäisen" Saksan sosialidemokratian sisällä yhä kärjistyy taistelu vallankumouksellisten ja reformististen ainesten välillä. Sosialidemokraattiset puolueet ovat astumassa uuteen aikakauteen — sosialistisen vallankumouksen aikakauteen, proletariaatin ratkaiseviin taisteluihin porvaristoa vastaan. Talouspula, sotilaallinen kriisi — ne ovat enteitä tämän uuden historiallisen kauden lähenemisestä.

Prahan konferenssi teki yhteenvedon edelläkäyneestä Leninin taistelusta proletaarisen vallankumouksellisen puolueen puolesta, yhteenvedon bolshevikkien taistelusta opportunismia vastaan.

Konferenssi karkoitti menshevikit puolueesta ja laski perustan uudentyyppiselle puolueelle, leninismin puolueelle, bolshevikkipuolueelle.

Bolshevikit olivat valmistelleet tällaista puoluetta jo vanhan „Iskran" ajoista lähtien. He olivat valmistaneet sitä sitkeästi ja itsepintaisesti, kaikista vastuksista huolimatta. Koko taistelun historia „ekonomisteja", menshevikkejä, trotskilaisia, otzovisteja, kaikenkarvaisia idealisteja vastaan aina empiriokriitikkoja myöten, oli juuri sellaisen puolueen valmistamisen historiaa. „Tärkein ja ratkaiseva osa tässä valmistelutyössä oli Leninin sellaisilla teoksilla kuin „Mitä on tehtävä?", „Kaksi taktiikkaa" j.n.e. Leninin kirja „Mitä on tehtävä?" oli sellaisen puolueen *ideologista* valmistelua. Leninin kirja „Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin" oli sellaisen puolueen *organisatoorista* valmistelua. Leninin kirja „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa" oli sellaisen puolueen *poliittista* valmistelua. Lopuksi Leninin kirja „Materialismi ja empiriokritisismi" oli sellaisen puolueen *teoreettista* valmistelua"[1].

Lenin pääsi voittajaksi ennenkaikkea siksi, että hän toteutti horjumatta periaatteellista politiikkaa, ja „periaatteellinen politiikka", opetti hän puoluetta, „on ainoata oikeata politiikkaa".

---

[1] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 149.

VII

Prahan konferenssi oli päätekohtana Leninin elämän ja toiminnan eräälle suurelle kaudelle. Pitkien vuosien ajan Lenin oli käynyt sitkeää taistelua lukuisia vihollisia vastaan bolshevistisen puolueen, uudentyyppisen puolueen luomisen puolesta ja suoriutui tästä taistelusta voittajana. Se oli mitä suurin juhlapäivä, mitä suurin riemujuhla Leninin elämässä. „Lopultakin onnistui", kirjoitti hän Gorjkille vuoden 1912 alussa, „likvidaattorilurjusten uhallakin uudistaa puolue ja sen Keskuskomitea. Uskon, että Te iloitsette tästä yhdessä meidän kanssamme"[1].

„Likvidaattorilurjukset" nostivat ulkomailla raivoisan ulvonnan. „Meidän väkemme keskuudessa", kirjoitti Lenin omaisilleen, „on täällä käynnissä sellainen tora ja toistensa ryvettäminen, jollaista ei ole pitkiin aikoihin ollut, ja tuskin on koskaan ennen ollutkaan. Kaikki ryhmät ja alaryhmät ovat nousseet viime konferenssia ja sen järjestäjiä vas-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 19.

taan, niin että asia on kehittynyt täkäläisissä kokouksissa sananmukaisesti tappeluksi" [1]. Ulkomaiset ryhmät kääntyivät avunpyynnöllä II Internationalen puoleen. Trotski kirjoitti Saksan sosialidemokraattisessa „Vorwärts"-lehdessä nimettömän häväistyskirjoituksen Prahan konferenssista. Lenin antaa päättävän vastaiskun noille kaikille likaisille vehkeilyille. Hän kirjoittaa kirjeen Kansainväliselle sosialistiselle toimistolle sekä artikkelin „Nimetön „Vorwärtsissa" ja asioiden tila VSDTP:ssa" paljastaen ulkomaisten ryhmien hajoitustoiminnan, ryhmien, joilla ei ollut minkäänlaista yhteyttä puoluejärjestöihin Venäjällä. „Vorwärts" kieltääntyi julkaisemasta tätä artikkelia. Silloin Lenin julkaisi sen erikoisena kirjasena saksankielellä ja lähetti sen 600 osoitteella (Saksan sosialidemokraattisen puolueen toimituksille, toimihenkilöille, paikallisille komiteoille, kirjastoille ja muille järjestöille).

Mutta ylipäänsä Leniniä ei huolestuttanut tuo „armeijaa vailla olevien emigranttikenraalien" hälinä: bolshevikit olivat voittaneet lujasti puolelleen Venäjällä olevat puoluejärjestöt, Prahan konferenssi oli yhdistänyt ne vieläkin lujemmiksi. Leninin huomio oli keskittynyt muuhun. Bolshevikit olivat Leninin johdolla perääntyneet muutamien vuosien ajan, perääntyneet järjestyneesti ja lyöneet kaikki ne, jotka yrittivät muuttaa tämän perääntymisen paniikkimaiseksi paoksi ja antautumiseksi, tai sysätä puolueen poliittiseen seikkailuun. Nyt ilmaantui yhä enemmän merkkejä vallankumouksellisen mielialan uudesta kasvusta työläisjoukkojen keskuudessa, uudesta vallankumouksellisesta noususta, jonka Lenin oli ennakolta nähnyt ja josta hän oli niin varmasti vakuuttunut. Tämä nousu piti ottaa vastaan täysin valmiina, varmentaa Prahan konferenssin tulokset ja kehittää puoluetyötä sen päätösten pohjalla.

---

[1] *Lenin.* Kirjeitä omaisille, s. 377.

Tätä varten piti ennen kaikkea järjestää Keskuskomitean Venäjän byroon työ ja legaalisen bolshevistisen päivälehden julkaiseminen. Ordzhonikidze matkustaa Venäjälle täyttämään Leninin antamaa tehtävää. Hän saapuu Vologdaan, jossa oli karkoitettuna toveri Stalin, jonka Prahan konferenssi oli valinnut poissaolevana Keskuskomiteaan ja joka Leninin esityksen mukaisesti johti Keskuskomitean Venäjän byroa, ja tekee hänelle selkoa konferenssin päätöksistä. Kirjeessään Leninille Ordzhonikidze tiedoittaa: „Kävin Ivanovitshin luona. Sovimme hänen kanssaan lopullisesti. Hän on tyytyväinen asioiden ratkeamiseen. Tiedoitus teki häneen mitä parhaimman vaikutuksen" [1].

Helmikuun 29 pnä 1912 Stalin karkaa karkoituspaikalta ja ryhtyy tarmokkaasti toteuttamaan konferenssin päätöksiä. Leninin ohjeiden mukaisesti ja Stalinin aloitteesta järjestetään legaalinen bolshevistinen päivälehti „Pravda". Jo huhtikuun 22 pnä (toukokuun 5 pnä uutta ajanlaskua) ilmestyi „Pravdan" ensimmäinen numero, joka oli valmistettu toveri Stalinin johdolla. Kahden päivän kuluttua Stalin vangittiin.

„Pravda" alkoi ilmestyä alkaneen nousun oloissa. Huhtikuun 4 pnä tapahtui Siperian kaukaisella taigalla verinen murhenäytelmä — työläisten ampuminen Lenan kultakaivoksilla. „Lenan työläisten ampumiset olivat aiheena joukkojen vallankumouksellisen mielialan kasvamiselle joukkojen vallankumoukselliseksi nousuksi" [2], kirjoitti Lenin. Näiden ampumisten johdosta järjestettyihin vastalauselakkoihin osallistui noin 300 tuhatta työläistä, Vapunpäivän lakkoihin osallistui noin 400 tuhatta työläistä. Alkoi työväenliikkeen nousukausi. Leninin ennakkonäkemys toteutui.

---

[1] „ „Zvezdan" ja „Pravdan" aikakaudelta (1911—1914)" III, s. 233.

[2] *Lenin.* Teokset, XV osa, s. 534.

Pariisista käsin kävi yhä vaikeammaksi johtaa „Pravdaa", laajentuvaa puoluetyötä ja kasvavaa työväenliikettä. Oli siirryttävä lähemmäksi Venäjän rajaa. Valituksi tuli Krakova. „Te kysytte, että miksi olen Itävallassa", vastasi Lenin Gorjkille tämän kirjeessään tekemään kysymykseen. „Keskuskomitea sijoitti tänne byroon (meidän kesken sanottuna): raja on lähellä, käytämme sitä, Pietari on lähempänä, kolmantena päivänä saamme sieltä lehdet, sikäläisiin lehtiin kirjoittaminen on käynyt verrattomasti helpommaksi, avustaminen järjestyy paremmin" [1].

Kesäkuun 19 pnä 1912 Lenin matkustaa Krakovaan. Hän asuu siellä yli kaksi vuotta, aina imperialistiseen maailmansotaan asti v. 1914, talvella itse Krakovassa, kesällä Poroninon pikku kylässä. Krakovaan muuttoon Lenin oli hyvin tyytyväinen. „Me elämme täällä paremmin kuin Pariisissa", kirjoitti hän omaisilleen, „hermot saavat lepoa, enemmän on kirjallisia töitä, — vähemmän torailua" [2]. Mutta tärkeintä oli se, että onnistuttiin järjestämään läheisempi yhteys Venäjän kanssa, nopeammin ryhtymään toimenpiteisiin kaiken siellä tapahtuvan johdosta, järjestelmällisemmin toteuttamaan jokapäiväistä puolueen johtamistyötä. „Krakovalainen tukikohta osottautui hyödylliseksi: siirtymisemme Krakovaan on täydellisesti „korvannut kustannukset" (asian kannalta katsoen)" [3], kirjoitti Lenin Gorjkille tammikuussa 1913.

Kun Lenin kesällä 1913 joutui Krupskajan sairauden vuoksi muuttamaan Poroninon pikku kylään, niin hän kirjoitti murheellisin mielin omaisilleen: „Muutama päivä sitten siirryimme... kesäksi vuoristoon Poroninon kylään, joka on 7 kilometrin päässä Zakopanesta. Tämä on Tatran vuoren luona, 6—8 tunnin rautatiematkan päässä Krakovasta etelään — on yhteys sekä Venäjälle että Eurooppaan Krakovan kautta. Olemme kauempana Venäjästä — mutta sille ei mitään voi" [1]. Sillä, että oltiin edes muutamia kymmeniä kilometrejä lähempänä Venäjää ja saatiin sieltä tietoja pari kolme tuntia nopeammin, oli Leninille hyvin suuri merkitys; niin voimakkaana esiintyi hänellä tarve ryhtyä nopeasti toimenpiteisiin kaiken kotimaassa tapahtuvan johdosta.

Krakovan huonona puolena oli hyvien kirjastojen puuttuminen. „Torailua täällä on vähemmän, se on plus. Ei ole hyviä kirjastoja, se on miinus. Ilman kirjoja on vaikea olla" [2], kirjoitti Lenin Gorjkille.

Lenin kiinnitti „Pravdaan" erikoisen suurta huomiota ja uhrasi sen hyväksi paljon voimiaan. Leninin ja „Pravdan" toimituksen välille, jonka sihteerinä oli silloin toveri Molotov, muodostui kiinteä yhteys ja vilkas kirjeenvaihto. Lenin vaati, että „Pravda" lähetettiin hänelle ajallaan ja säännöllisesti, muutamankin tunnin myöhästyminen saattoi hänet levottomaksi (posti saapui kaksi kertaa päivässä). „Olen Teille hyvin kiitollinen siitä, että lähetitte minulle *kaksi kertaa* lehden. *aikanaan* s. o. *samanaikaisesti* kaikkien porvarillisten lehtien kanssa", kirjoitti hän toimitukselle. „Mutta näitä kahta kertaa lukuunottamatta sanomalehti „Za Pravdu" saapuu aina $1/2$ *päivää* myöhemmin kuin porvarilliset lehdet. Eikö asiaa voisi korjata ja lähettää lehti *aina* aikanaan, että se saapuisi *samanaikaisesti* porvarillisten lehtien kanssa" [3].

Lenin ohjaa „Pravdaa" keskeytymättä päivästä toiseen, seuraa huolellisesti sen toimintaa, osoittaa virheet ja huolehtii niiden korjaamisesta, panee ihastuksella merkille menestykset. Lenin kerää lehden ympärille puolueen kir-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 26.
[2] *Lenin.* Kirjeitä omaisille, s. 381.
[3] *Lenin.* Teokset, XVI osa, s. 220.

[1] *Lenin.* Kirjeitä omaisille, s. 392.
[2] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 26.
[3] Sama, s. 103.

jäilijavoimat pitäen samalla tarkasti silmällä avustajakunnan kokoonpanoa. Hän ponnistelee itsepintaisesti „Pravdan" painosmäärän suurentamiseksi. „On käytävä välittömästi tehtaissa taistelua „Pravdan" puolesta vaatien, että sitä tilattaisiin enemmän, että valloitettaisiin „Lutshilta" jokainen tehdas, että tehtaiden välillä olisi kilpailua „Pravdan" tilaajamäärän suuruudesta. Puoluekantaisuuden voitto on „Pravdan" voitto ja päinvastoin. On alettava kamppailu: kohottaa „Pravdan" painos 30 tuhannesta 50—60 tuhanteen ja sen tilaajain määrä 5 tuhannesta 20 tuhanteen, ja kuljettava horjumatta tähän suuntaan. Silloin me voimme tehdä „Pravdan" suuremmaksi ja paremmaksi" [1].

Lenin pyysi Gorjkia „Pravdan" avustajaksi. Lenin arvosti hänet korkealle mitä huomattavimpana sanan mestarina ja suurena proletaarisena kirjailijana. Jo vanhan „Iskran" aikana hän esiintyi kiihkeästi Gorjkin puolesta, kun tsaarin poliisi oli karkoittanut hänet Nizhnij-Novgorodista. Taantumusvuosina Lenin ei säälinyt voimiaan temmatakseen Gorjkin pois hänen machilaisten ystäviensä riveistä, auttaakseen häntä pääsemään lujalle marxilaiselle kannalle. Leninin kirjeet Gorjkille ovat mainioita asiakirjoja, joissa esiintyy elävä Lenin neroutensa koko loistossa, tavattomalla järjen voimalla ja vallankumouksellisella kiihkolla. Leniniä ja Gorjkia yhdisti toisiinsa luja ystävyys. Lenin piti hellää huolta Gorjkista, hänen terveydestään, kirjallisen työn ehdoista. Ja kun Lenin sai tietää, että Gorjkin machilaiset viettymykset menevät ohi, niin hän alkoi mitä suurimmalla ilolla kehoittaa Gorjkia ryhtymään aktiivisesti avustamaan bolshevistisia julkaisuja.

Lenin kirjoitti „Pravdaan" melkein joka päivä. Hänen kirjoituksillaan oli hyvin suuri merkitys puolueen ja työväenliikkeen johtamisessa, työläisten sosialistisen tietoisuuden ja luokkajärjestyneisyyden kohottamisessa. Leninin

[1] Lenin-kokoelma XXV, s. 333.

kirjoitukset ovat ymmärrettäviä jokaiselle työläiselle: niissä esitetään kaikkein monimutkaisimmatkin kysymykset yksinkertaisesti ja selvästi. Lenin paljastaa terävästi ja osuvasti kapitalistisen järjestelmän, joka ehkäisee tekniikan ja sivistyksen kehkeytymisen kukoistukseensa ja joka ankarasti riistää työväenluokkaa ja työtätekeviä talonpoikia. Hän osoittaa, miten proletariaatin taistelu kapitalismia vastaan yhä enemmän kärjistyy, miten itse työväenliikkeen sisällä syttyy taistelu vallankumouksellisten ja opportunististen ainesten välillä. Hän tarkastelee tätä taistelua eri maissa. Paljastaa suurvaltojen porvariston, joka on kaikkialla taantumuksen edustaja, sorrettujen kansojen vapautusliikkeen tukahduttaja. Hän esiintyy innostuksella Kiinan vallankumouksen sekä Balkanin niemimaan kansojen puolesta, jotka oli syösty sodan kuiluun. Lenin osoittaa, kuinka yhä enemmän ilmaantuu merkkejä imperialistisen sodan lähenemisestä.

Lenin, synnyinmaansa suuri patriootti, ruoskii tsaarin Venäjän takapajuisuutta herättäen kansanjoukoissa vihaa ja inhoa tähän takapajuisuuteen syypäätä — orjuuttavaa itsevaltiutta vastaan. Huomattava määrä Leninin tämän kauden kirjoituksista on omistettu talonpoikaistolle; niissä on osoitettu orjuutettujen talonpoikaisjoukkojen raskas asema ja ulospääsy orjan asemasta ja kurjuudesta — yhteinen taistelu työväenluokan kanssa ja sen johdolla tsaaria, tilanherroja ja porvaristoa vastaan. Leninillä oli luja vakaumus vallankumouksen lähenevästä voitosta ja tämän vakaumuksensa ja varmuutensa hän siirsi puolueelle ja työväenluokalle.

„Me taistelemme paremmin kuin isämme. Meidän lapsemme tulevat taistelemaan vieläkin paremmin, ja *he voittavat*.

Työväenluokka ei sorru, vaan kasvaa, lujittuu, miehistyy, yhdistyy, valistuu ja karaistuu taistelussa. Me olemme

pessimistejä maaorjuuteen, kapitalismiin ja pientuotantoon nähden, mutta työväenliikkeeseen ja sen päämääriin nähden me olemme intomielisiä optimisteja. Me laskemme jo uuden rakennuksen perustaa ja meidän lapsemme rakentavat sen valmiiksi"[1], näin kirjoitti Lenin „Pravdassa".

Lenin loi yhdessä Stalinin kanssa „Pravdan" — mainion bolshevistisen lehden, joka kasvatti satoja tuhansia valveutuneita ja uhrautuvia taistelijoita vallankumouksen puolesta, työväenluokan asian puolesta, kansan etujen puolesta.

„Pravdan" kaikinpuolisen lujittamisen lisäksi Lenin piti välttämättömänä, että bolshevikkien koko legaaliselle julkaisutoiminnalle annetaan paljon suurempi kantavuus. Hän järjestää legaalisen bolshevistisen kuukausijulkaisun „Prosveshtshenie", jonka ensimmäinen numero ilmestyi Pietarissa jo joulukuussa 1911, osallistuu aktiivisesti sen toimituksen työhön, kirjoittaa melkein joka numeroon kirjoituksia ja hankkii julkaisulle varoja. Sen jälkeen, kun „Pravda" oltiin saatu varmoille raiteille, Lenin herättää kysymyksen legaalisen bolshevistisen lehden julkaisemisesta myös Moskovassa. „Jokainen tietoinen työläinen ymmärtää", kirjoitti Lenin „Pravdassa", „että Pietari ilman Moskovaa on aivan kuin käsi ilman toista kättä... Moskovan täytyy tietenkin saada itselleen *oma* jokapäiväinen työväenlehtensä"[2]. Lukuisten vaikeuksien voittamisen jälkeen onnistuttiin elokuussa 1913 järjestämään bolshevistisen lehden „Nash Putj" julkaiseminen Moskovassa. Lenin julkaisi monta kirjoitustaan tässä lehdessä.

Vuonna 1912 päättyivät III Valtakunnanduuman valtuudet ja piti tapahtua IV Duuman vaalit. Sosialidemokraattinen ryhmä Duumassa oli „Pravdan" rinnalla tärkein legaalinen tukikohta bolshevikkien vallankumouksellisessa

[1] *Lenin*. Teokset, XVI osa, s. 498.
[2] Sama, s. 50.

työssä joukkojen keskuudessa. Lenin antoi vaaleille suuren merkityksen. Hän laatii puolueen vaaliohjelman, hahmoittelee bolshevikkien menettelytapalinjan vaalikamppailussa ja kirjoittaa „Pravdaan" paljon kirjoituksia, joissa luonnehtii selvästi III Valtakunnanduuman, sen mustasotnialaiset ja porvarilliset puolueet, paljastaa kadettien ja likvidaattorien toiminnan IV Duuman vaalikamppailun yhteydessä. Kirjeissään „Pravdan" toimitukselle hän tähdentää välttämättömyyttä valaista lehdessä järjestelmällisesti vaalien kulkua, vaatii tehostamaan taistelua likvidaattoreita vastaan. Sitä mukaa kuin vaalit lähenevät, Lenin uhraa yhä enemmän aikaa niihin valmistautumiselle. Syyskuussa 1912 hän kirjoittaa Gorjkille: „Nykyään olemme „korviimme saakka" vaaleissa... Vaalien tuloksista riippuu hyvin paljon puolueen rakentamisessa"[1].

Vaalikamppailun ollessa täydessä käynnissä puolueen Keskuskomitea komentaa Pietariin toveri Stalinin, joka oli karannut Narymin karkoitusalueelta. Hän ottaa omiin käsiinsä „Pravdan" ja bolshevikkien vaalikamppailun välittömän johtamisen. Stalinin työstä toveri Molotov tiedoitti ilomielin Leninille: „Toimituksessa on tapahtunut eräitä muutoksia, kuten ehkä tiedättekin, Teille mieluisaan suuntaan". Leninin ja Stalinin välille muodostuu kiinteä yhteys. Stalinin teot, hänen puheensa ja kirjoituksensa saavat osakseen Leninin täydellisen hyväksymisen. „En voi olla onnittelematta teitä numeron 146 pääkirjoituksen johdosta"[2], — kirjoitti hän toimitukselle mielipiteestään Stalinin kirjoituksen „Kuka voitti?" johdosta, jossa oli tehty yhteenvedot vaaleista työväenkuuriassa Pietarissa. Saatuaan Stalinin kirjoittaman „Pietarilaisten työläisten evästys työläisedustajalleen" Lenin, lähettäessään sen kirjapainoon painettavaksi, kirjoitti: „välttämättömästi *palau-*

[1] *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 27.
[2] Sama, s. 76.

tettava!! Ei saa tahria. *On hyvin tärkeää* säilyttää tämä asiakirja". Toimitukselle kirjoittamassaan kirjeessä Lenin sanoi: „Tämä evästys pietarilaiselle edustajalle julkaiskaa ehdottomasti näkyvällä paikalla ja suurin kirjasimin"[1]. Vaalikamppailu päättyi bolshevikkien mitä suurimpaan voittoon: kaikista tärkeimmistä teollisuuslääneistä Valtakunnanduumaan työväen kuurioissa valituiksi tulivat bolshevikit.

Oli tehtävä yhteenvedot Prahan konferenssin jälkeen suoritetusta puoluetyöstä melkein vuoden ajalta, määriteltävä edessäolevat tehtävät työväenliikkeen nousun yhteydessä, muokattava yhdessä bolshevikki-edustajain kanssa heidän menettelytapalinjansa Valtakunnanduumassa. Lenin sopi Stalinin kanssa Keskuskomitean ja puoluetyöntekijäin neuvottelun koollekutsumisesta v. 1912 lopussa, jolloin Duuman työssä tulee väliaika ja edustajat voivat saapua Krakovaan.

Neuvottelu alkoi Krakovassa joulukuun 28 pnä 1912. Lenin johtaa neuvottelua, tekee selostuksia tärkeimmistä kysymyksistä („Vallankumouksellinen nousu, lakot ja puolueen tehtävät", „Suhde likvidaattoruuteen ja kysymys yhtenäisyydestä"), laatii ja toimittaa päätöslauselmia, sopii Stalinin kanssa „Pravdan" johtamisen uudelleenjärjestämisestä. Lenin muokkasi puolueen taktiikan vallankumouksellisen nousun ehdoissa. On horjumatta ja johdonmukaisesti puolustettava puolueen vallankumouksellisia päätunnuksia, niin sanottua „kolmea valasta" — demokraattinen tasavalta, tilanherrojen kaiken maan pakkoluovutus ja 8-tuntinen työpäivä. Puolueen on kaikin tavoin tuettava, kehitettävä ja järjestettävä joukkojen vallankumouksellisia esiintymisiä: vallankumouksellisia lakkoja, vallankumouksellisia katumielenosoituksia, vallankumouksellisia joukko-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 78.

kokouksia j.n.e. Hyvin tärkeänä tehtävänä on talonpoikaiston mukaan vetäminen mahdollisimman yksimielisiin, samanaikaisiin ja laajoihin vallankumouksellisiin esiintymisiin. Bolshevikkien on päivästä päivään toteutettava elämässä eturivin työläisten yhtenäisyyttä alhaalta. Lenin oli tyytyväinen neuvotteluun. Hän kirjoitti Gorjkille, että se „onnistui oikein hyvin ja sen vaikutus tulee tuntumaan"[1].

Neuvottelu osoitti, miten bolshevistinen puolue oli kasvanut ja lujittunut saatuaan useita suuria voittoja likvidaattoreista ja syrjäyttäessään varmana heitä kaikista asemista työväenliikkeessä. Mutta Lenin ei tyytynyt saavutettuun; hän pyrki sitkeästi saamaan bolshevikkien illegaaliset järjestöt vieläkin lujemmiksi ja kaikinpuolisesti kehittämään niiden legaalista toimintaa. „Jos nyt luotaisiin hyvä proletaarinen järjestö, jossa likvidaattori-petturit eivät olisi vastuksina, niin lempo ties minkälaisia voittoja voitaisiin saada liikkeen kasvaessa alhaalta...", kirjoitti Lenin Gorjkille tammikuussa 1913 ja samalla murheellisena lisäsi: „Voi, kun ei ole rahaa, lempo vieköön kuinka paljon me täkäläisestä tukikohdastamme saisimmekaan aikaan!"[2].

Kohta neuvottelun jälkeen puoluetta kohtasi raskas isku. Helmikuun 10 pnä 1913 vangittiin Sverdlov ja helmikuun 23 pnä — Stalin. Tiedon saavuttua Stalinin vangitsemisesta Krupskaja kirjoitti Leninin pyynnöstä Pietariin: „Saimme juuri kirjeen ikävine sanomineen. Tilanne on sellainen, että tarvitaan suurta lujuutta ja vielä suurempaa solidaarisuutta"[3].

Pravdan lisäksi Lenin kiinnitti suurta huomiota Duuman sosialidemokraattiseen ryhmään. Hän seurasi tarkasti sen toimintaa, ohjasi bolshevikki-edustajain työtä. Lenin

[1] *Lenin.* Teokset, XVI osa, s. 278.

[2] Sama, s. 220, 222.

[3] „„Zvezdan" ja „Pravdan" aikakaudelta (1911—1914)", III osa, s. 219.

laati ohjeet, jotka määrittelivät duumaryhmän deklaration, kirjoitti edustajille puheluonnoksia kansanvalistusministerin politiikasta, tsaarin hallituksen tulo- ja menoarviosta, agraari- ja kansallisuuskysymyksestä, laati lakiluonnoksen kansallisesta tasa-arvoisuudesta sen IV Duumassa esittämistä varten. Leninin ja bolshevikki-edustajain välille vakiintui kiinteä yhteys. Huolellisesti ja antaumuksella hän opetti heitä käyttämään vallankumouksellisesti Duuman puhujalavaa.

Edustajat kävivät monta kertaa Leninin luona ja pitkissä keskusteluissa hänen kanssaan selvittivät itselleen, miten heidän tuli menetellä Duumassa. Badajev kirjoittaa muistelmissaan, että hän, kuten muutkaan työväenedustajat, ei käsittänyt täysin selvästi tehtäviään Duumassa. Lenin selitti hänelle: „Minkäänlaisia lakeja, jotka helpottaisivat työläisten asemaa, mustasotnialainen Duuma ei milloinkaan hyväksy. Työväen edustajan tehtävä on päivästä päivään muistuttaa mustasotnialaisille Duuman puhujalavalta, että työväenluokka on voimakas ja mahtava, että ei ole kaukana se päivä, jolloin vallankumous, joka lakaisee pois koko mustan sotnian ministereineen ja hallituksineen, nousee uudelleen. Tietenkin voidaan esittää korjauksiakin, vieläpä jonkunlaisia lakiehdotuksiakin, mutta kaikkien sellaisten esiintymisten tarkoituksena tulee olla yksi ja sama: leimata häpeällä tsaristinen järjestelmä, vetää päivänvaloon hallituksen kauhea mielivalta, puhua työväenluokan oikeudettomuudesta ja tavattoman ankarasta riistosta. Tämä on juuri sitä, mitä työläisten on kuultava edustajaltaan"[1]. Ja Leninin ohjaamat bolshevikki-edustajat kantoivat korkealla työväenpuolueen lippua mustasotnialaisessa Duumassa.

---

1 *А. Badajev.* Bolshevikit Valtakunnan duumassa, 1939, s. 188—189.

Duumaryhmä oli yhdistetty: siihen kuuluivat sekä bolshevikit että menshevikit. Käyttäen hyväkseen yhden äänen enemmistöään menshevikit veivät ryhmässä läpi omat päätöksensä. Tämän vuoksi ryhmässä muodostui aivan epänormaalinen tilanne, jolloin pikkuporvarillisten kerrosten valitsemat menshevikki-edustajat alkoivat kaikin tavoin yrittää työntää syrjään bolshevikkeja, jotka työläisjoukot olivat lähettäneet Duumaan. Lenin kävi päättävää poliittista kamppailua duumaryhmän sisäisen tasa-arvoisuuden tunnuksella, hän vaati „Pravdan" toimitusta „voimistamaan kamppailua työväen edustajain kuutosen auttamiseksi"[1]. Leninin kirjoitukset „Pravdassa" repivät likvidaattoriselta „seitsikolta" pois naamarin ja mobilisoivat työläisjoukkoja bolshevikki-edustajien ympärille. Tämä taistelu päättyi täydelliseen voittoon: bolshevikki-edustajat, joita kannatti työläisten enemmistö, muodostivat oman itsenäisen ryhmänsä Duumassa ottaen Leninin ohjeen mukaan nimekseen: „Venäjän sosialidemokraattinen työläisryhmä".

Leninin monipuolisessa toiminnassa oli tällä kaudella erikoisen huomattava sija kansallisuuskysymyksellä. Mustasotnialaisen isovenäläisen chauvinismin riehunta yhteiskunnallisen elämän ja politiikan kaikilla aloilla, natsionalismin voimistuminen sorrettujen kansallisuuksien porvariston ja pikkuporvariston keskuudessa, likvidaattorien esiintyminen „kansallisen kulttuuriautonomian" tunnuksella, chauvinismin hillitön lietsonta Länsi-Euroopassa — kaikki tämä asetti bolshevikkien eteen täydessä mitassaan tehtävän murskata natsionalismi sen kaikissa esiintymismuodoissa ja muokata kansallisuuskysymyksen marxilainen ohjelma.

Lenin ja Stalin ryhtyivät ratkaisemaan tätä mitä tärkeintä puoluetehtävää. Lenin keskusteli tästä kysymyksestä

---

1 Lenin-kokoelma XXV, s. 333.

Stalinin kanssa jo bolshevikkien Krakovan neuvottelussa. Juuri tähän aikaan Stalin kirjoitti kuuluisan teoksensa „Marxilaisuus ja kansallisuuskysymys", jossa hän kehitteli ja perusteli kansallisuuskysymyksen marxilaista ohjelmaa. Vuoden 1913 alussa Lenin kirjoitti Gorjkille: „Eräs oivallinen gruusialainen kirjoittaa meillä „Prosveshtshenieta" varten suurta kirjoitusta kooten *kaiken* itävaltalaisen ja muun aineiston" [1]. Korostaen toveri Stalinin kirjoituksen viipymättömän julkaisemisen välttämättömyyttä „Prosveshtsheniessa", Lenin kirjoitti: „Kirjoitus on oikein hyvä. Kysymys on taistelukysymys ja periaatteellisessa kannassa me emme anna hituistakaan perään bundilaiselle roistoväelle". Lenin arvosti toveri Stalinin teoksen hyvin korkealle. Hän kirjoitti siitä: „Teoreettisessa marxilaisessa kirjallisuudessa... on s.-d. kansallisuusohjelman perusteita jo viimeaikoina valaistu (ensisijalla tässä esiintyy Stalinin kirjoitus)" [2].

Vuoden 1913 puolivälistä lähtien Lenin työskentelee uutterasti kansallisuuskysymyksen bolshevistisen ohjelman perustelemiseksi. Hän kirjoitti paljon artikkeleja. Niiden joukossa ovat sellaiset ohjelmaluontoiset kirjoitukset kuin „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä" (1913) ja „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta" (helmikuussa 1914). Hän teki selostuksia tästä kysymyksestä Krakovassa, Pariisissa, Liegessä, Leipzigissä ja Sveitsin kaupungeissa (Zürichissä, Genevessä, Bernissä).

Lenin ryntää rajusti mustasotnialaista isovenäläistä chauvinismia vastaan, ruoskii tsaarin kansallisuussortopolitiikkaa ja tsarismin edessä nöyristeleviä kadetteja. Hän arvostelee osuvasti Puolan luxemburgilaisia sosialidemokraatteja, jotka eivät hyväksyneet kansakuntien itsemääräämisoikeutta. Hän käy säälimätöntä taistelua bundilaisia, ukrainalaisia sosialidemokraatteja ja muita senkaltaisia natsionalistisia

[1] *Lenin.* Teokset, XVI osa, s. 328.
[2] *Lenin.* Teokset, XVII osa, s. 116.

poroporvareita vastaan, jotka yrittivät myrkyttää työväenluokan porvarillisen natsionalismin myrkyllä ja pirstoa työväenluokan yhtenäisyyden: „*Ei, sitä iljetystä, mikä on Itävallassa, meillä ei tule olemaan.* Me emme sitä salli!" [1], sanoi Lenin vihastuneena, tarkoittaen Itävallan työväenliikkeen pirstomista erillisiksi kansallisiksi järjestöiksi. Hän kehittää ja puolustaa lujasti ja johdonmukaisesti proletaarista internationalismia: hänen kirjoituksensa ovat intomielinen kehoitus lähentää kansakuntia toisiinsa, yhdistää kaikki kyseessäolevan maan työläiset yhtenäisiin proletaarisiin luokkajärjestöihin. Lenin tutkii huolellisesti Stalinin luomien ja johtamien Taka-Kaukaasian puoluejärjestöjen työn kokemusta. Hän asettaa ne proletaarisen internationalismin esikuvaksi. „Työväenliikkeen etuja ja tehtäviä", kirjoitti Lenin „Pravdassa" toukokuussa 1913, „vastaa vain sellainen kaikkien kansallisuuksien täydellinen yhtenäisyys (paikkakunnilla, alhaalta ylös asti), jota Kaukaasiassa on niin kauan ja menestyksellisesti toteutettu" [2].

Kirjoituksissaan Lenin tuo esiin kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnuksen konkreettisen historiallisen sisällön oikeutena eroamiseen ja itsenäisen valtion muodostamiseen, määrittelee puolueen käytännöllisen ohjelman kansallisuuskysymyksessä: kaikkien kansallisuuksien ja kielten tasa-arvoisuus, laaja alue-autonomia, vähemmistökansallisuuksien oikeuksien turvaaminen.

Tällä tavalla Lenin kaikin puolisesti muokkasi ja perusteli marxilaisen ohjelman kansallisuuskysymyksessä.

Vallankumouksellinen liike nousi Venäjällä yhä korkeammalle. Virallisten tiedonantojen mukaan v. 1912 oli lakossa 725 tuhatta, mutta toisten, täydellisempien tietojen mukaan toista miljoonaa työläistä, v. 1913 virallisten tie-

[1] *Lenin.* Teokset, XVI osa, s. 328.
[2] Sama, s. 386.

donantojen mukaan 861 tuhatta, mutta täydellisempien tietojen mukaan 1.272 tuhatta työläistä. Vuoden 1914 ensi puoliskon aikana lakkoihin osallistui jo noin puolitoista miljoonaa työläistä. Lakot tulivat yhä sitkeämmiksi.

Leninin vaatimattomassa krakovalaisessa asunnossa oli todellinen vallankumouksellisen liikkeen esikunta. Venäjän kanssa oli käynnissä vilkas kirjeenvaihto, puoluetyöntekijät Venäjältä ja kotimaahan palaavat emigrantit saapuivat usein Vladimir Iljitshin luo Krakovaan saamaan ohjeita.

Usein pidettiin Keskuskomitean jäsenten neuvotteluja puoluetyöntekijäin kanssa. Vuosien 1913—1914 aikana pidettiin monta neuvottelua. Suurin merkitys oli syyskuussa 1913 pidetyllä Poroninon neuvottelulla. Lenin johti tätä neuvottelua, teki siinä selostuksen Keskuskomitean toiminnasta, selostuksen kansallisuuskysymyksestä ja tarkasti huolellisesti kaikki päätöslauselmaehdotukset.

Lenin kävi väsymättä tarmokasta taistelua likvidaattoreja, vperjodilaisia ja eserriä vastaan, paljasti heidän työväenluokkaa ja sen puoluetta vastaan käymän taistelun porvarilliset tavat. Erikoisen suurta huomiota hän kiinnittää puoluevastaisen Elokuun blokin paljastamiseen ja murskaamiseen. Monissa kirjoituksissaan („Yhtenäisyyden rikkominen, jota peitellään kirkumalla yhtenäisyydestä" y.m.) hän suomii Trotskin likvidaattorisia aatetynkiä, hänen poliittisen seikkailun kantaansa.

Tähän aikaan Lenin ottaa aktiivisesti osaa Latvian työväenliikkeeseen, kirjoittaa „Ohjelmaluonnoksen Latvian aluepiirin sosialidemokratian IV edustajakokoukselle", puhuu tässä edustajakokouksessa, joka pidettiin Brysselissä tammikuussa 1914, pyrkii saamaan aikaan Latvian sosialidemokraattien eroamisen Elokuun blokista.

Nähdessään, että bolshevikit olivat lyöneet kaikki opportunistiset ryhmät Venäjän työväenliikkeessä, II Internationale kiiruhti viimemainittujen avuksi. Lenin esiintyi päättävästi II Internationalen opportunisteja vastaan, kun he yrittivät „sovittamisen" ja „yhtenäisyyden" lipun varjolla tosiasiassa hävittää itsenäisen bolshevistisen puolueen.

Kaksi vuotta vietti Lenin Krakovassa. Ne olivat työväenliikkeen voimakkaan nousun ja bolshevikkipuolueen nopean kasvun vuosia, puolueen, joka oli voittanut itselleen kaikki tärkeimmät asemat työväenluokan keskuudessa. Näinä vuosina laskettiin bolshevistisen joukkopuolueen perusta, jota eivät voineet horjuttaa tsarismin minkäänlaiset vainotoimenpiteet.

Kesäkuussa 1914 oli bolshevikkien Keskuskomitean neuvottelu, jossa käsiteltiin kysymys seuraavan edustajakokouksen valmistelemisesta ja koollekutsumisesta. Mutta edustajakokousta ei voitu kutsua koolle.

Elokuussa 1914 alkoi ensimmäinen imperialistinen maailmansota.

VIII

Sodan alkaessa Lenin oli Galitsiassa (Poroninossa). Heinäkuun 26 pnä (elokuun 8 pnä) 1914 Itävallan poliisi vangitsi hänet väärän ilmiannon perusteella ja pani Novyi Targin vankilaan. Elokuun 6 (19) pnä hänet piti vapauttaa vankilasta ilmiannon selvän perusteettomuuden vuoksi. Mutta Itävaltaan edelleen jääminen, maahan, joka oli sodassa Venäjää vastaan, oli mahdotonta, ja sitäpaitsi se olisi tuottanut tavattomia vaikeuksia vallankumoukselliselle työlle. Lenin hankki luvan puolueettomaan Sveitsiin matkustamista varten. Siellä hän asui vuoden 1917 huhtikuuhun asti, ensin Bernissä ja sitten Zürichissä.

Tsaarin ohrana toivoi sodan yhteydessä saavansa Leninin käsiinsä. Poliisidepartementti kehoitti lounaisen rintaman komentajaa heti, kun venäläiset joukot ovat vallanneet Krakovan, vangitsemaan Leninin ja toimittamaan hänet Pietariin. Mutta tämä poliisien suunnitelma meni myttyyn, ja pienestä Sveitsistä, joka oli näkymättömänä Euroopan tulipalon loimujen keskellä, kantautui koko

maailmaan Leninin tulinen kutsu kansanjoukoille — on julistettava sota sodalle.

Ensimmäisen imperialistisen sodan synnyttivät imperialistiset ristiriidat, taistelu maailman ja vaikutusalueiden jakamisesta, taistelu vieraiden kansojen orjuuttamisesta sekä siirtomaiden ryöstö suurinten kapitalististen valtioiden kahden ryhmän, toisaalta Saksan ja Itävalta-Unkarin, toisaalta Englannin, Ranskan ja Venäjän taholta. Se oli imperialistinen, anastus- ja ryöstösota kummaltakin puolelta.

Sota oli ankara koetus työväenliikkeen kaikille suunnille. Länsi-Euroopan sosialidemokraattiset puolueet, jotka opportunismin ruoste oli jo kauan ennen sotaa syövyttänyt, pettivät työväenluokan ja ryhtyivät auttamaan porvaristoa sotivien maiden työläisten ja talonpoikien yllyttämisessä toisiaan vastaan „isänmaan puolustuksen", porvarillisen isänmaan puolustuksen nimessä. II Internationale hajosi. II Internationalen johtajat ja suurin osa sosialistisista puolueista asettuivat omien imperialististen hallitustensa puolustamisen ja tukemisen kannalle.

Tuona historian ankarana ajankohtana, sosialististen puolueiden syvän kriisin ja työväenliikkeen johtajain petturuuden ja luopuruuden oloissa vain Lenin ja hänen luomansa ja kasvattamansa bolshevikkipuolue nostivat horjumatta taistelun lipun imperialistista sotaa vastaan. Lenin antoi heti tarkan ja selvän arvion sodasta, osoitti työläisille ja talonpojille ainoan ulospääsyn yleismaailmallisesta teurastuksesta — taistelutien omien imperialististen hallitustensa kukistamiseksi.

Elokuun 23 (syyskuun 5) pnä 1914 Lenin saapui Berniin. Heti seuraavana päivänä hän teki kaupungin ulkopuolella olevassa metsässä paikalliselle bolshevikkiryhmälle selostuksen sotaan suhtautumisesta. Kokous hyväksyi hänen kirjoittamansa historialliset „Teesit sodasta".

Tässä ensimmäisessä sodanaikaisessa bolshevismin ohjelmaluontoisessa asiakirjassa Lenin antoi nerokkaat vastaukset kaikkiin ajankohdan asettamiin peruskysymyksiin — sodan luonteesta ja työväenluokan tehtävistä. Lenin määritteli tuon sodan porvarilliseksi, imperialistiseksi ryöstösodaksi. Lenin leimasi häpeällä II Internationalen johtajien petturuuden proletariaatin asialle. II Internationalen romahdus, sanoi hän, ei ole sattuma; tämän romahduksen perussyynä oli opportunismin vallitseva asema II Internationalessa. Todellisten internationalistien tärkeimpänä tehtävänä, selitti hän, on propagoida sosialistista vallankumousta ja välttämättömyyttä suunnata aseet ei omia veljiään, muiden maiden työläisiä ja talonpoikia vastaan, vaan oman maansa imperialistista hallitusta ja porvaristoa vastaan. Lenin julisti säälimättömän taistelun chauvinismia ja chauvinismin toteuttajia — II Internationalen johtajia vastaan, jotka olivat kavaltaneet sosialismin. Teeseissä alleviivattiin, että työväenluokan ja Venäjän kaikkien kansojen työtätekevien joukkojen kannalta pienimpänä pahana olisi Venäjän tsaarimonarkian tappio. Leninin teeseissä annettiin konkreettinen kansainvälisen proletariaatin vallankumouksellinen toimintaohjelma.

Lenin lähettää heti „Teesit sodasta" Venäjälle ja jakaa ne bolshevistisille sektioille ulkomailla. Johtavat puoluejärjestöt Venäjällä hyväksyivät teesit ja asettuivat sotakysymyksessä heti lujalle internatsionalistiselle kannalle.

„Teesit sodasta" olivat pohjana Leninin syyskuussa 1914 kirjoittamalle Keskuskomitean manifestille imperialistisesta sodasta: „Sota ja Venäjän sosialidemokratia". Tässä historiallisessa asiakirjassa Lenin esitti tunnuksen: imperialistinen sota on muutettava kansalaissodaksi, sodaksi porvaristoa ja tilanherroja vastaan. Porvarillisen isänmaan puolustamisen sosiali-chauvinistisen politiikan asemesta Lenin asetti omien imperialististen hallitusten tappion tunnuksen. Mädänneen II Internationalen sijalle, sanoi Lenin, on luotava uusi III Internationale. Manifesti päättyy seuraaviin sanoihin:

„Nykyisen imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi on ainoa oikea proletaarinen tunnus, joka on viitoitettu Pariisin Kommuunin kokemuksessa ja hahmoiteltu Baselin (1912) päätöslauselmassa, ja joka johtuu korkealle kehittyneiden porvarillisten maiden välisen imperialistisen sodan kaikista ehdoista. Niin suurilta kuin tällaisen muuttamisen vaikeudet näyttänevätkin tällä tai toisella hetkellä, niin sosialistit eivät milloinkaan luovu järjestelmällisestä, itsepintaisesta ja horjumattomasta valmistelutyöstä tähän suuntaan, kun kerran sota on tullut tosiasiaksi.

Vain tällä tiellä proletariaatti voi päästä irti riippuvaisuudestaan chauvinistisesta porvaristosta ja, muodossa tai toisessa, enemmän tai vähemmän nopeasti ottaa ratkaisevia askeleita tiellä kansojen todelliseen vapauteen, tiellä sosialismiin"[1].

Lenin ryhtyi suurella tarmolla kokoamaan bolshevistisia puoluevoimia. Vaikeudet vallankumouksellisen työn suorittamisessa sodan oloissa olivat suuria. Monet rintamat erottivat Leninin Venäjästä. Kirjeet kulkivat Venäjältä Sveitsiin toisinaan toista kuukautta. Venäläisiä sanoma- ja aikakauslehtiä saatiin sangen epäsäännöllisesti ja paljon myöhästyneinä. Tsaarin poliisi jatkoi herkeämättä puoluejärjestöjen hajottamista. Monet johtavat työntekijät — Stalin, Molotov, Sverdlov, Spandarjan, Voroshilov, Ordzhonikidze y.m. — olivat vankiloissa tai karkoitettuina. Sodan oloissa piti jopa „demokraattisessa" Sveitsissäkin etsiä erikoisia keinoja, jotta voitiin harjoittaa vallankumouksellista toimintaa poliisin ja sotilasviranomaisten tehostuneesta valvonnasta huolimatta. Kaiken tämän lisäksi puolueelta

[1] *Lenin.* Teokset, XVIII osa, s. 66.

puuttui rahavaroja; syksyllä 1914, jolloin „Sotsial-Demokrat" alkoi uudelleen ilmestyä, puolueen kassassa oli kaikkiaan 160 frangia (noin 60 ruplaa). „Rahaa ei ole, rahaa ei ole!! *Pahin* pulma on siinä!" [1], kirjoitti Lenin.

Leninin oman elämän aineelliset ehdot olivat tavattoman vaikeat. Hän eli aina hyvin vaatimattomasti, kärsien usein vakavaa puutetta, varsinkin emigratiovuosina. Mutta milloinkaan hän ei kärsinyt niin suurta puutetta kuin sodan aikana. Eräässä v. 1916 toisella puoliskolla kirjoittamassaan kirjeessä hän oli pakoitettu tunnustamaan: „Henkilökohtaisesti itsestäni sanon, että tienesti on tarpeen, muutoin hampaat joutavat naulaan. Totisesti!! Kalleus on kauhea, eikä ole millä elää". Lenin pyytää auttamaan, että kustantajat maksaisivat hänelle käsikirjoituksista. „Jos sitä ei saada aikaan, niin minä totta vieköön en tule toimeen, tämä on aivan, aivan vakavasti sanottu" [2].

Kaikista näistä sota-ajan vaikeuksista ja vaaroista huolimatta Lenin ei hetkeksikään keskeyttänyt valtavaa puoluetyötään, vaan jatkoi sitä mitä suurimmalla tarmolla ja ennenkuulumattomalla miehuullisuudella. Hän liittää yhteen pieniä ulkomailla olevia bolshevikkiryhmiä, tekee selostuksia Lausannessa, Genevessä, Klarannessa, Zürichissä ja Bernissä puolueen kannasta imperialistiseen sotaan nähden. Saatuaan tietää, että Plehanov tekee Lausannessa selostuksen sosialistien suhteesta sotaan Lenin saapuu sinne ja käyttää puheenvuoroja keskustelussa lyöden hajalle Plehanovin sosiali-chauvinistisen kannan.

Sveitsissä Lenin ryhtyi järjestämään bolshevististen julkaisujen painattamista ja levittämistä. Kirjeiden ja henkilökohtaisten keskustelujen kautta hän otti selville, minkälaisia julkaisutoiminnan mahdollisuuksia oli Genevessä, antoi

1 *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 195.

2 Lenin-kokoelma II, s. 279.

puoluetyöntekijöille tarkkoja ja konkreettisia ohjeita, millä tavalla pitää toimia välttämätöntä varovaisuutta noudattaen. Leninille oli selvää, että sodan oloissa vieläpä „puolueettomassa" Sveitsissäkin ja vieläpä venäjänkielisenkin asiakirjan painattaminen imperialistista sotaa vastaan oli hyvin monimutkainen kysymys. Sveitsin porvarillinen hallitus, joka oli taloudellisesti täydellisesti riippuvainen porvarillisista imperialistisista „suur"-maista ja oli nöyränä Euroopan taantumukselle, voi helposti panna syytteeseen sodan todellisten tarkoitusten, sen imperialistisen luonteen paljastamisesta. „On olemassa *kaikki* perusteet odottaa", kirjoitti Lenin syyskuussa 1914, „että Sveitsin poliisi ja sotilasviranomaiset (Venäjän tai Ranskan lähettilään *ensimmäisestä viittauksesta*) järjestävät sotaoikeuden tai karkoituksen puolueettomuuden rikkomisesta" [1]. Siksi Lenin kehoitti noudattamaan konspiratiota, mitä suurinta varovaisuutta, kirjoittamaan kirjeet ehdottomasti „kemiallisesti", hävittämään kaikki konseptit, säilyttämään painettujen lehtisten, sanomalehtien y.m.s. kappaleet vaikutusvaltaisen Sveitsin kansalaisen hallussa. Lenin johti itse lehden julkaisutoimintaa voittaen kaikki poliisi- ja aineellisluontoiset esteet, antoi ohjeita painamisen tekniikkaan, kirjasimiin ja kokoon nähden. Hänen väsymättömän energiansa ansiosta saatiin „Sotsial-Demokrat" uudelleen ilmestymään, julkaistiin aikakauslehti „Kommunisti" (1915), kaksi kokoelmaa „Sbornik Sotsial-Demokrata" (1916) sekä lehtisiä ja kirjasia.

Lokakuun 19 (marraskuun 1) pnä 1914 ilmestyi vuoden kestäneen keskeytyksen jälkeen „Sotsial-Demokratin" N:o 33, jossa oli Keskuskomitean leniniläinen manifesti. Tällä numerolla, joka lähetettiin illegaalisesti Venäjälle ja jaettiin bolshevikkien ulkomaisille sektioille, oli sangen

1 *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 130.

suuri merkitys. Bolshevistinen puolue ja kansainvälinen työväenliike saivat mitä terävimmän taisteluaseen imperialistista sotaa vastaan, tsarismia ja porvaristoa vastaan sosialistisen vallankumouksen puolesta. Kaikkien esteiden yli, imperialistisen sodan rintamien liekkien lävitse Leninin sanat kantautuivat joukkojen keskuuteen.

Bolshevikit toimivat Venäjällä tsaarin hallituksen kaikista vainotoimenpiteistä huolimatta. Marraskuussa 1914 vangittiin Valtakunnanduuman bolshevistinen ryhmä, joka oli toiminut Leninin ohjeiden mukaisesti. Helmikuussa 1915 oli oikeudenkäynti viittä edustajaa vastaan ja heidät tuomittiin karkoitettaviksi rangaistusasutuksiin. He käyttivät oikeudenistuntoja puhujalavana, jolta kantautui laajalle leniniläinen kutsu proletaariseen internationalismiin ja vallankumoukselliseen taisteluun imperialistista sotaa vastaan.

Bolshevistisen puolueen täytyi toimia syvässä maanalaisuudessa. Tässä suhteessa sillä oli Leninin johdolla koottu suuri kokemus, ja vuosina 1912—1914 leniniläisen „Pravdan" ansiosta oli kasvanut uusia proletaarisia puoluekaadereita. Tapahtui paloja ja bolshevikkien vangitsemisia, mutta työ kuitenkin jatkui. Saatuaan tiedon bolshevikkiedustajain vangitsemisesta Lenin kirjoitti: „puolueemme toiminta on nyt käynyt 100 kertaa vaikeammaksi. Mutta siitä huolimatta me jatkamme sitä! „Pravda" on kasvattanut tuhansia tietoisia työläisiä, ja kaikista vaikeuksista huolimatta heistä voidaan muodostaa uudelleen johtajien kollektiivi — puolueen Venäjän Keskuskomitea"[1]. Ruotsiin, Venäjää lähimpänä olleeseen puolueettomaan maahan, järjestettiin Keskuskomitean Ulkomaan byroo, joka piti yllä Leninin ohjeiden mukaisesti ja hänen ohjauksellaan säännöllistä yhteyttä puoluetyöntekijöiden kanssa Venäjällä.

[1] *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 154.

Hän sanoi, että Venäjällä on kahdessa kolmessa tärkeimmässä keskuksessa muodostettava johtavat ryhmät, järjestettävä jälleen Venäjällä Keskuskomitean byroo ja itse Keskuskomitea, lähetettävä yksi tai kaksi henkilöä Venäjältä Ruotsiin yhteydenpitoa varten ulkomaisen keskuksen kanssa. „Kaikkein tärkeintä", kirjoitti Lenin, „on luja ja vakinainen yhteys"[1].

Kaikista vaikeuksista huolimatta Lenin sai järjestetyksi yhteydet puoluejärjestöjen kanssa Venäjällä. Kirjeenvaihtoa käytiin Pietarissa olevan Keskuskomitean byroon kanssa, jossa Leninin esityksestä työskenteli Irkutskista karkoituspaikaltaan paennut toveri Molotov. Onnistuttiin saamaan yhteys myöskin Siperian kaikkein syrjäisimmille paikkakunnille karkoitettujen Stalinin, Sverdlovin ja Spandarjanin kanssa ja lähettämään heille „Teesit sodasta". Helmikuussa 1915 Stalin kirjoitti karkoituspaikaltaan Leninille: „Tervehdykseni Teille, rakas Iljitsh, lämmin, sydämellinen tervehdykseni! .. Miten voitte, miten on terveyden laita? Minä elän kuten ennenkin, pureksin leipää, puolet karkoitusajasta on kulumassa umpeen. Ikävänlaista, mutta sille ei mitään voi. Miten Teidän asianne menevät? Teillä on varmaankin hauskempaa ... Luin äskettäin Krapotkinin kirjoituksia — vanha tyhmyri, aivan kokonaan on menettänyt järkensä. Luin myös Plehanovin kirjoituspahaisen „Retshistä" — entinen parantumaton juoruakka! Kylläpä on ... Entä likvidaattorit vapaa-ekonomistisen yhdistyksen edustaja-asiamiehineen? Kurittaa heitä pitäisi, lempo vieköön! Jäävätkö he tosiaankin rankaisematta?! Ilahduttakaa meitä tiedoittamalla, että lähitulevaisuudessa alkaa ilmestyä äänenkannattaja, jossa heitä tullaan suomimaan vasten naamaa, ja olan takaa, ja väsymättä"[2].

[1] *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 187.
[2] „Proletarskaja Revolutsija", 1936, N:o 7, s. 167.

Helmikuussa 1915 Lenin piti Bernissä bolshevikkien ulkomaisten sektioiden konferenssin. Hän teki selostuksen peruskysymyksestä — „Sota ja puolueen tehtävät". Buharin esiintyi leniniläistä imperialistisen sodan kansalaissodaksi muuttamisen vallankumouksellista taktiikkaa ja tsaarin hallituksen tappion tunnusta vastaan. Hän joutui jo silloin kokemaan omissa nahoissaan leniniläisen arvostelun murskaavan voiman. Konferenssi hyväksyi Leninin ehdottamat päätöslauselmat, joissa annettiin bolshevikkien perustunnukset sotavuosina. Keskuskomitean manifestin ja Bernin konferenssin päätösten perustalla bolshevikkien rivit yhdistyivät entistä lujemmiksi.

Vallankumouksellinen työ sodan tilanteessa asetti puolueen kaaderien ratkaistavaksi päivänpolttavia kysymyksiä. Lenin antoi näihin kysymyksiin täsmälliset ja selvät vastaukset kirjoituksessaan „Muutamia teesejä", joka julkaistiin „Sotsial-Demokratissa" syksyllä 1915. Yhdessätoista teesissä oli määritelty puolueen tehtävät, sen taktiikka ja tunnukset taistelussa Venäjän porvarillis-demokraattisen vallankumouksen puolesta ja sen kasvamisen puolesta sosialistiseksi vallankumoukseksi. Puolitoista vuotta ennen Venäjän vallankumousta Lenin osoitti, minkälainen kanta tulee olla puolueella lähenevässä vallankumouksessa. Vuoden 1917 vallankumous vahvisti erikoisen selvästi Leninin teesit oikeiksi.

Leninin teesit löysivät otollisen maaperän työläisjoukkojen keskuudessa Venäjällä. Lenin ja hänen johtamiensa puoluejärjestöjen työ antoi tuntuvia tuloksia. Työväenluokka joukkona ei lähtenyt sosiali-patriottien mukaan, ei saanut porvarillisen chauvinismin häkämyrkytystä, vaan jäi uskolliseksi internationalismin lipulle. Laaja vallankumouksellinen työ pääsi vauhtiin laivastossa ja armeijassa, erikoisesti pohjoisen rintaman armeijoissa Itämeren maiden piirissä.

Näin Lenin valmisteli puoluetta suuriin taisteluihin, joiden lähenemisen hän selvästi näki.

Leninin johtama bolshevistinen puolue oli kehkeytyvän vallankumouksen tärkein organisoiva voima ei ainoastaan Venäjällä, vaan myöskin Lännessä. Lenin, bolshevikit olivat ainoa johdonmukaisesti internationalistinen ja loppuun saakka vallankumouksellinen voima kansainvälisessä työväenliikkeessä. Bolshevikkeja lukuunottamatta ei ollut ketään, joka olisi voinut ottaa itselleen aloitteen uuden, III Internationalen perustamiseksi. Lenin ryhtyi heti sodan ensimmäisistä päivistä alkaen hänelle ominaisella tarmolla ja sitkeydellä laskemaan uuden, III Internationalen perustaa.

„Se oli kautta", sanoo Stalin, „jolloin II Internationale laski lippunsa pääoman jalkoihin, jolloin sellaisetkin miehet kuin Plehanov, Kautsky, Guesde ja muut eivät kestäneet chauvinismin aaltoa vastaan. Lenin oli silloin ainoa tai miltei ainoa, joka nosti päättävän taistelun sosiali-chauvinismia ja sosiali-pasifismia vastaan, paljasti Guesdein ja Kautskyjen petoksen sekä leimasi häpeällä kahden vaiheilla olevien „vallankumouksellisten" puolinaisuuden. Lenin ymmärsi, että hänen takanaan on pieni vähemmistö, mutta tällä seikalla hänen mielestään ei ollut ratkaisevaa merkitystä, sillä hän tiesi, että ainoata oikeata politiikkaa, jolle kuuluu tulevaisuus, on johdonmukainen kansainvälisyyden politiikka, sillä hän tiesi, että periaatteellinen politiikka on ainoata oikeata politiikkaa.

On tunnettua, että tässäkin kiistassa uudesta Internationalesta Lenin osoittautui voittajaksi" [1].

Leninin kutsu imperialistisen sodan muuttamiseen kansalaissodaksi jäi alussa yksinäiseksi kansainvälisessä työväenliikkeessä. Mutta Lenin kulki rohkeasti vasten virtaa paljastaen sodan todelliset päämäärät, imperialististen

[1] *J. Stalin*. Leninistä, s. 22—23.

hallitusten valheet, porvariston „sosialististen" renkien viisastelut. Erittäin vaarallisia ja erikoisen halpamaisia Leninin mielestä olivat salaiset sosiali-chauvinistit, keskustalaiset (Kautsky, Trotski ja muut), jotka sanoissa vannoivat uskollisuutta Marxin opetuksille, mutta teoissa ne katalasti pettivät. „Kautskya vihaan ja halveksin nykyään kaikkein eniten", kirjoitti Lenin, „iljettävää, viheliäistä ja omahyväistä teeskentelyä... Maailmassa ei ole nykyään *mitään* vahingollisempaa ja vaarallisempaa proletariaatin *aatteelliselle* itsenäisyydelle kuin tuo Kautskyn saastainen omahyväisyys ja iljettävä teeskentely, Kautskyn, joka haluaa kaikki hämätä ja peittää, rauhoittaa työläisten rauhatonta omaatuntoa viisasteluilla ja näennäisesti oppineella puhetulvalla" [1]. Lenin osoitti, että Juudas Trotskin keskustalaisuus, hänen olemisensa kautskylaisuuden suossa ei ole satunnainen seikka. „Itse jumala on käskenyt Trotskia tarrautumaan nyt Kautskyn ja Bernsteinin takinliepeisiin", sanoi Lenin kirjoituksessaan „Asioiden tilasta Venäjän sosialidemokratiassa" [2].

Lenin ei halunnut olla missään tekemisissä opportunistien kanssa. Hän ehdotti annettavaksi heille ultimatumin: „tässä on teille... meidän Keskuskomiteamme manifesti sodasta: haluatteko painattaa sen teidän kielellänne?? Ette? Siinä tapauksessa jääkää hyvästi, meillä ei ole sama matka!" [3].

Lenin kehoitti tekemään täydellisen pesäeron opportunisteista. Kirjoituksessaan „II Internationalen romahdus" hän osoitti, millä tavalla opportunismi vähitellen kymmenien vuosien kuluessa oli kypsynyt sosialidemokraattisissa puolueissa ja jäytänyt niitä sisältä. Lenin kumosi porvariston oppineiden renkien, Kautskyn ja hänen kaltaistensa

---

1 *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 143—144.
2 *Lenin*. Teokset, XVIII osa, s. 177.
3 *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 144.

kaikki viheliäiset verukkeet. „Suuren sodan aikaansaama kriisi", kirjoitti hän tässä kirjoituksessa, „on repinyt verhot, lakaissut pois sovinnaisuudet, paljastanut jo kauan sitten kypsyneen mätäpaiseen ja näyttänyt opportunismin sen todellisessa osassa, porvariston liittolaisena. Tämän aineksen täydellinen, organisatoorinen erottaminen työväenpuolueista on käynyt välttämättömäksi" [1].

Noilla sosialismin kavaltajilla ja työväenluokan pettäjillä ei ollut peloittavampaa ja armottomampaa vihollista kuin Lenin. Nämä herrat ottivat Leninin esiintymiset vastaan raivokkailla kiukun ja vihan purkauksilla. Mutta se ei saanut Leniniä hätkähtämään eikä perääntymään. Joulukuussa 1916 Lenin kirjoitti Inessa Armandille: „Sellainen on kohtaloni. Kiihkeitä kamppailuja toinen toisensa jälkeen — poliittista tomppelimaisuutta, typeryyttä, opportunismia j.n.e. vastaan. Näin on ollut vuodesta 1893 lähtien. Ja siitä tomppelien viha. Mutta kuitenkaan en vaihtaisi tätä kohtaloani „rauhaan" tomppelien kanssa".

Lenin kokosi uupumatta ja itsepintaisesti yhteen internationalistisia aineksia kansainvälisessä työväenliikkeessä. Ei ollut ainoatakaan todellista vasemmistolaista ryhmää ja järjestöä, ei ollut ainoatakaan rehellistä vasemmistolaista sosialistitoimihenkilöä, joihin hän ei olisi ottanut yhteyttä, joihin hän ei olisi yrittänyt aatteellisesti vaikuttaa, taivutellen heitä ottamaan johdonmukaisemman ja päättävämmän asenteen sotaa vastaan, opportunismia vastaan.

Heti Sveitsiin saavuttuaan Lenin ryhtyi tarmokkaisiin toimenpiteisiin vallankumouksellisten ainesten yhdistämiseksi Euroopan ja Amerikan työväenliikkeessä. Hän järjestää Keskuskomitean manifestin ja bolshevikkien muiden asiakirjojen kääntämisen muille kielille, käyttää kaikki mahdollisuudet Euroopan työläisten tutustuttamiseksi bol-

---

1 *Lenin*. Teokset, XVIII osa, s. 279.

shevikkien kantaan. Hänen aloitteestaan kokoontui Luganossa (Sveitsi) syyskuun 14 (27) pnä 1914 Italian ja Sveitsin sosialistinen konferenssi. Siinä käsiteltiin Leninin „Teesit sodasta", joilla oli määrätynlainen vaikutus sen päätöksiin.

Helmikuussa 1915 kokoontui Entente-valtojen „sosialistien" konferenssi. Lenin käytti tätä konferenssia leimatakseen erikoisessa julkilausumassa häpeällä kansainvälisen sosialidemokratian johtajain sosiali-chauvinismin, esittääkseen bolshevikkien periaatteellisen kannan ja osoittaakseen, miksi he eivät voi osallistua sosialismin kavaltaneiden „sosialistien" konferenssiin.

Bolshevikkien aloitteesta kokoontui maaliskuussa 1915 naisten kansainvälinen sosialistinen konferenssi. Huolimatta edustajain pikkuporvarillis-pasifistisista mielialoista konferenssilla oli määrätynlainen merkitys sosialistien ensimmäisenä kansainvälisenä edustajakokouksena sodan aikana. Konferenssiin osallistunut bolshevikkien edustajisto esitti oman päätöslauselmaehdotuksensa, joka oli laadittu Leninin ohjeiden mukaisesti. Päätöslauselmassa osoitettiin, että suurin osa sosialistisista puolueista oli rikkonut II Internationalen Stuttgartin (1907), Kööpenhaminan (1910) ja Baselin (1912) kongressin selviä päätöksiä. Leimaten häpeällä sosialismin kavaltamisen päätöslauselma kehoittaa „kansalaisrauhan rikkomiseen".

Kohta tämän jälkeen Bernissä kokoontui kansainvälinen nuorisokonferenssi. Lenin, johtaen bolshevikkien edustajistoa, solmi välittömät yhteydet nuorisoliikkeen huomattavien toimihenkilöiden kanssa.

Kansainvälinen työväenliike kasvoi herkeämättä, vähitellen siinä kypsyi vallankumouksellinen vastustusmieli sotaa ja sosiali-chauvinismia vastaan. Vuoden 1915 kesään mennessä, ensimmäisen sotavuoden jälkeen, kansanjoukot alkoivat tuntea yhä voimakkaampana sodan aiheuttamat

seuraukset — miljoonien ihmisten tuhon, teollisuuselämän rappion, kalliinajan kiristymisen j.n.e. — ja chauvinistinen häkä alkoi vähitellen haihtua. Leniniläisen linjan paikkansapitäväisyys tuli yhä ilmeisemmäksi, voimistui tyytymättömyys sotaan. Kävi tarpeelliseksi kutsua koolle kaikkien maiden vasemmistolaisten sosialistitoimihenkilöiden konferenssi.

Lenin valmisteli huolellisesti tätä konferenssia. Konferenssin aloitteentekijät — italialaiset ja sveitsiläiset sosialistit — yrittivät kääntää asiaa siihen suuntaan, että konferenssista olisi tullut kaikenlaisten pikkuporvarillisten pasifististen ja keskustalaisten järjestöjen neuvottelu. Lenin teki kaikkensa tämän estämiseksi. Hän sai aikaan sen, että bolshevikit olivat edustettuina heinäkuussa 1915 pidetyssä ennakkoneuvottelussa. Hän lähetti kirjeitä vasemmistolaisille toimihenkilöille pyrkien turvaamaan internationalististen ainesten osallistumisen konferenssiin. Lenin pyrki sitkeästi saamaan aikaan vasemmistolaisten ainesten yhdistymisen periaatteellisen julkilausuman pohjalla, jonka keskeisenä kohtana on ero opportunismista, sosiali-chauvinismista. Konferenssin alkuun mennessä Lenin järjesti vasemmistoryhmän. Mutta tässä ryhmässä, jota nimitettiin Zimmerwald-vasemmistoksi, vain Leninin johtamat bolshevikit olivat sodan ja vallankumouksen kysymyksissä oikealla, loppuun saakka johdonmukaisella kannalla.

Pyrkiessään tutustuttamaan Euroopan työläisiä bolshevikkien kantaan sotaan nähden Lenin julkaisi konferenssin edellä saksan kielellä kirjasen „Sosialismi ja sota" ja ranskan kielellä bolshevikkien Bernin konferenssin päätöslauselmat. Kirjasessa esitettiin selvässä ja helposti käsitettävässä muodossa Leninin mielipiteet sodasta ja työväenluokan tehtävistä.

Elokuun 23 (syyskuun 5) pnä 1915 pienessä sveitsiläisessä Zimmerwaldin kylässä pidettiin konferenssi, johon

kokoontui Saksan, Ranskan, Norjan, Ruotsin ja Hollannin sosialististen puolueiden vähemmistöjen edustajia sekä Italian, Sveitsin, Puolan ja Latvian sosialidemokraatteja ja Venäjän bolshevikkeja. Johtaen vasentä siipeä Lenin kävi taisteluun konferenssin kautskylaista enemmistöä vastaan ja sai aikaan sen, että useita hänen ehdotuksistaan otettiin konferenssin päätöslauselmaan.

Konferenssin hyväksymän manifestin puutteena oli epäjohdonmukaisuus ja keskeneräisyys. Näistä puutteista huolimatta Lenin ja hänen johtamansa vasemmistolaiset äänestivät tämän manifestin puolesta, sillä se oli „askel aatteelliseen ja käytännölliseen eroon opportunismista ja sosialichauvinismista"[1]. Kieltääntymistä tämän askeleen ottamisesta eteenpäin yhdessä epäjohdonmukaisten ja horjuvien ainesten kanssa Lenin piti lahkolaisuutena. Mutta samalla hän säilytti täyden vapauden arvostella Zimmerwaldin konferenssin epäjohdonmukaisuutta. Leninin johtama Zimmerwaldin vasemmistoryhmä antoi oman periaatteellisen julkilausumansa „Maailmansota ja sosialidemokratian tehtävät" sekä oman „Manifesti"-luonnoksensa. Kaikki se, mikä Zimmerwaldin manifestissa oltiin vaieten sivuutettu, on sanottu konferenssin vasemmisto-osan asiakirjoissa. Lenin antoi hyvin suuren merkityksen Zimmerwald-vasemmiston itsenäiselle esiintymiselle. Hän kirjoitti, että tämä oli „*kaikkien* maiden vasemmistolaisten sosialidemokraattien *ydinjoukon* ensimmäinen esiintyminen, vasemmistolaisten sosialidemokraattien, joilla on selvä, täsmällinen ja täydellinen *vastaus* kysymykseen: mitä on tehtävä ja minne on kuljettava"[2].

Zimmerwaldin konferenssissa Lenin osoitti havainnollisesti, mitä on todella vallankumouksellinen taktiikka, joka

[1] *Lenin*. Teokset, XVIII osa, s. 298.
[2] *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 214—215.

on yhtä vieras aatteellisille kompromisseille opportunistien kanssa kuin lahkolaisuudellekin.

Venäjän bolshevikit ja heidän mukanaan kulkeneet vasemmistolaiset olivat tämän kauden työväenliikkeessä pieni vähemmistö. Mutta tämä seikka ei saanut Leniniä epäröimään. Ei se mitään, että meitä on vain yksilöitä, sanoi hän, meidän kanssamme tulevat olemaan miljoonat, sillä bolshevikkien kanta on ainoa oikea kanta. Leninin työ, hänen tunnuksensa liittivät yhteen tulevien taistelijoiden miljooneja, valmentivat niitä rynnäkköön kapitalismia vastaan.

Rinnan valtavan käytännöllisen toiminnan kanssa Euroopan maiden vallankumouksellisen proletariaatin järjestämiseksi ja yhteen liittämiseksi Lenin työskenteli tarmokkaasti teorian alalla.

Ensimmäisten sotakuukausien aikana Lenin kirjoitti Granatin tietosanakirjaa varten kirjoituksen „Karl Marx". Siinä Lenin antoi suppean, mutta samalla eheän esityksen Marxin opista ja sen luonteesta.

Tähän aikaan Lenin ryhtyi jälleen tutkimaan Hegelin teoksia, ja v. 1914—1915 asuessaan Bernissä kirjoitti paljon otteita Hegelin teoksista („Logiikka", „Historian filosofia", „Filosofian historia") ja muiden filosofien (Aristoteles, Feuerbach) teoksista. Nämä otteet ja huomautukset niihin muodostavat Leninin tunnetut „Filosofian vihkot".

„Filosofian vihkot" ovat näyte Leninin tieteellisestä teoreettisesta työstä. Tarkasti valikoiden kaiken arvokkaan, mitä Hegel oli teoksissaan antanut, Lenin tuo samalla johdonmukaisesti esiin Hegelin idealistisen kannan valheellisuuden. Lenin jatkoi Marxin ja Engelsin työtä materialistisen dialektiikan luomisessa ja perustelemisessa. Ollen aikeissa kirjoittaa lyhyen esityksen marxilaisen dialektisen metodin perusteista, Lenin luonnehti „Filosofian vihkoissaan" dialektisen metodin kaikki elementit, kehitti edelleen dialektista materialismia.

Samaan aikaan Lenin jatkoi tarmokkaasti agraarikysymyksen, kapitalististen maiden maatalouden ja talonpoikaiston aseman tutkimista. Tässä tarkoituksessa hän tutki huolellisesti Yhdysvalloissa ja muissa maissa suoritettujen maatalousluettelointien antaman aineiston. Tämän tutkimustyön tuloksena oli hänen v. 1914—1915 kirjoittamansa kirja kapitalismista ja maataloudesta Amerikan Yhdysvalloissa (se julkaistiin vasta v. 1917). Tämä kirja oli ensimmäinen osa Leninin suunnittelemasta teoksesta „Uutta aineistoa kapitalismin kehityksen laeista maanviljelyksessä", jota hänen ei onnistunut päättää.

Erikoista huomiota Lenin kiinnittää sotaa koskevien marxilaisten katsomusten kehittämiseen. Hän tutkii ja uudelleen muokkaa materialistisesti kaiken sen parhaan, mitä porvarillinen sotatiede oli luonut. Lenin piti suuressa arvossa XIX vuosisadan sotatieteen huomattavan ajattelijan Glausewitzin teoksia. Hänen teesinsä: „sota on politiikan jatkamista toisilla" (nimittäin väkivaltaisilla) „keinoilla" Lenin katsoo erittäin tärkeäksi jokaisen kysymyksessäolevan sodan luonteen ymmärtämiselle. Ei voi ymmärtää sodan olemusta, ellei ole tutkinut politiikkaa, joka on johtanut sotaan, joka on valmistellut sen. Kirjoittaessaan otteita Glausewitzin puolustuksen ja hyökkäyksen keskinäissuhdetta koskevasta esityksestä Lenin huomauttaa: „katoaa ero puolustuksen ja hyökkäyksen väliltä", „vieraalla maalla puolustaa omaa maataan". Näillä Leninin huomautuksilla on hyvin suuri merkitys.

Leninin nerokas mieli askarteli pontevasti uuden historiallisen kauden, imperialismin kauden mitä monimutkaisimpain kysymysten yhteenpunoutuman tutkimisessa. Tämä valtava työ oli voimainmukaista vain sellaiselle vallankumouksellisen ajattelun ja tahdonlujuuden jättiläiselle kuin oli Lenin.

Heti sodan ensimmäisistä päivistä lähtien Lenin ryhtyi yksityiskohtaisesti ja perusteellisesti tutkimaan ekonomiikkaa, tekniikkaa, historiaa, maantietoa, politiikkaa, diplomatiaa, työväenliikettä, siirtomaakysymystä ja muita imperialismin kauden eri maiden yhteiskunnallisen elämän aloja käsittelevää maailman kirjallisuutta. Otteet, konseptit, muistiinpanot ja taulukot, joita Lenin teki lukemansa kirjallisuuden ja lähteiden perusteella, hän kokosi 20 vihkoon ja ne muodostavat ison, yli 40 painoarkkia käsittävän kirjan; tämä aineisto on julkaistu myöhemmin erillisenä kokoelmana nimellä „Vihkot imperialismista". Jokainen väittämä ja yleistys, jokainen johtopäätös ja arvio rakentuu hänellä valtavan laajan konkreettisen aineiston lujalle perustalle. Maailma on synnyttänyt vähän sellaisia uupumattomia tutkijoita, kristallin puhtaita tieteen ihmisiä kuin oli Lenin.

Tämän valtavan tutkimustyön tuloksena on Leninin kuuluisa kirja „Imperialismi kapitalismin korkeimpana asteena". Se tuli valmiiksi kesäkuussa 1916. Tämä kirja on marxismi-leninismin mitä arvokkain teos.

Marx antoi „Pääomassa" kapitalismin perusteiden analyysin. Lenin jatkoi nerokkaasti „Pääomaa". Halliten mestarillisesti dialektista metodia Lenin ensimmäisenä marxilaisten joukossa antoi teoksessaan kaikinpuolisen ja tyhjentävän marxilaisen analyysin imperialismista kapitalismin kehityksen korkeimpana ja samalla viimeisenä asteena, paljasti sen mätäpaiseet ja kiertämättömän tuhoutumisen ehdot, todisti, että imperialismi on kuolevaa kapitalismia, että „imperialismi on proletariaatin sosiaalisen vallankumouksen aatto" [1].

Lenin antaa klassillisen määritelmän imperialismista: „Imperialismi on kapitalismia sillä kehityksen asteella, jolloin on muodostunut monopoolien ja finanssipääoman

[1] *Lenin.* Teokset, XIX osa, s. 77.

herruus, pääomien ulosvienti on saanut huomattavan merkityksen, kansainväliset trustit ovat alkaneet maailman jaon ja maapallon koko alueen jako suurinten kapitalististen maiden kesken on päättynyt"[1].

Poliittisella alalla imperialismille on ominaista, sanoo Lenin, kääntyminen demokratiasta poliittiseen taantumukseen. Finanssipääoman valtava mahti, porvarillisten valtioiden valtiokoneiston joutuminen sen haltuun, valheensysteemi ja joukkojen poliittinen pettäminen, „yleinen" viehättyminen imperialististen valtausten näköaloihin aiheuttavat „omistavien luokkien yleisen siirtymisen imperialismin puolelle". Imperialistinen ideologia tunkeutuu myös työväenluokkaan, rappeuttaa työväen aristokratian huippukerrokset, tekee niistä porvariston „työläisasiamiehiä".

Lenin paljasti perinpohjin kautskylaisen marxilaisvastaisen „ultra-imperialismin" teorian, jonka mukaan imperialismin vallitessa kapitalististen valtioiden välillä on muka mahdollinen rauhallinen sopimus, joka poistaa sodat ja laskee perustan organisoidulle maailmantaloudelle. Tämä „teoria" piti mahdollisena kapitalismin kaikkien ristiriitojen ratkaisemisen rauhallisin keinoin, reformien avulla, ilman proletaarista vallankumousta. Lenin sanoi, että tämä Kautskyn „teoria" on „kuollut abstraktio", „tyhmä satu", „pelästyneen poroporvarin taantumuksellinen yritys peittäytyä ankaralta todellisuudelta"[2]. Paljastaessaan valheelliseksi Kautskyn väitteen, että kansainvälisten kartellien ilmaantuminen johtaa kansojen väliseen rauhaan, Lenin todisti, että todellisuudessa nämä kartellit johtavat kapitalististen maiden välisten ristiriitojen äärimmäiseen kärjistymiseen, että imperialismin aikana sodat ovat kiertämättömiä.

---

[1] *Lenin.* Teokset, XIX osa, s. 143.

[2] Sama, s. 149.

Lenin luonnehtii imperialismin kapitalismin erikoiseksi historialliseksi asteeksi, jonka koko edelläkäynyt kehitys on lainmukaisesti valmistellut. Leninin mukaan tämän asteen erikoisuus on siinä, että imperialismi on: 1) monopolistista kapitalismia, 2) loismaista eli mätänevää kapitalismia ja 3) kuolevaa kapitalismia. Tämä ei tietenkään merkitse sitä, että kapitalismi kuolee itsestään, ilman proletaarista vallankumousta.

Lenin osoitti kirjassaan, että imperialismin aikakaudella kapitalismin kaikki ristiriidat saavuttavat äärimmäisen kärkevyysasteen. Siksi Lenin katsoikin imperialismin sosialistisen vallankumouksen aatoksi. Voimistuu joukkoihin kohdistuva ahnas kapitalistinen riisto ja sen yhteydessä kasvaa proletariaatin suuttumus kapitalismia vastaan, kasvavat vallankumouksellisen purkauksen ainekset kapitalististen maiden sisällä. Voimistuu satamiljoonaisiin väestöjoukkoihin kohdistuva mitä julkein riisto ja epäinhimillisin sorto siirto- ja riippuvaisissa maissa ja sen yhteydessä näissä maissa kasvavat vapautussodan ainekset imperialismia vastaan.

Leninin imperialismista kirjoittamalla teoksella on maailmanhistoriallinen merkitys. Se oli *uusi aste Marxin talousopillisen teorian kehittämisessä.* Se vei eteenpäin marxilaista teoriaa, rikastutti sitä uudella sisällöllä, auttoi tarkistamaan ja uudella tavalla ratkaisemaan proletaarisen vallankumouksen käytännölliset kysymykset.

Tutkiessaan imperialismia Lenin löysi kapitalismin poliittisen ja taloudellisen kehityksen epätasaisuuden lain. Hän osoitti, että imperialismin olosuhteissa kapitalismin kehityksen epätasaisuus ja ristiriidat kärjistyvät. Kapitalismin kehitys saa sangen epätasaisen, hyppäyksellisen, selkkauksellisen luonteen. Voimistuu raivokas taistelu imperialististen rosvojen välillä tavaroiden menekkimarkkinoista ja pääomien viennistä, taistelu siirtomaista ja raaka-aineläh-

teistä, mikä tekee väistämättömäksi aika-ajoittaiset imperialistiset sodat maailman uudelleen jakamiseksi. Imperialistiset sodat heikentävät imperialismin voimia, tekevät mahdolliseksi imperialismin rintaman murron siellä, missä se osoittautuu kaikkein heikoimmaksi. Tästä Lenin tuli johtopäätökseen, että Marxin ja Engelsin entinen määritelmä sosialismin voiton mahdottomuudesta yhdessä maassa ja sosialismin voiton mahdollisuudesta vain proletaarisen vallankumouksen samanaikaisen voiton tietä kaikissa kehittyneimmissä kapitalistisissa maissa ei vastaa enää uutta historiallista tilannetta, että sen tilalle on asetettava uusi määritelmä sosialismin voiton mahdollisuudesta yhdessä erikseen otetussa maassa ja sosialismin samanaikaisen voiton mahdottomuudesta kaikissa maissa.

Tämä oli aikakautemme mitä suurin löytö. Se oli johtavana periaatteena Leninin kaikessa vastaisessa toiminnassa, bolshevikkipuolueen kaikessa vastaisessa toiminnassa.

„Se oli *uusi*, viimeistelty sosialistisen vallankumouksen teoria, teoria sosialismin voiton mahdollisuudesta erillisissä maissa, sen voiton ehdoista, sen voiton näköaloista, teoria, jonka Lenin oli esittänyt peruspiirtein jo vuonna 1905 kirjasessa „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa" "[1].

Nerokkaan keksintönsä sosialismin voiton mahdollisuudesta yhdessä maassa Lenin esitti ensi kerran elokuussa 1915, kirjoituksessaan „Euroopan Yhdysvaltojen tunnuksesta". „Taloudellisen ja poliittisen kehityksen epätasaisuus", kirjoitti Lenin tässä kirjoituksessa, „on kapitalismin ehdoton laki. Siitä seuraa, että sosialismin voitto on mahdollinen ensi aluksi muutamissa tahi vieläpä yhdessäkin, erillisessä kapitalistisessa maassa. Tämän maan voittanut proletariaatti, pakkoluovutettuaan kapitalistit ja järjestettyään omassa maassaan sosialistisen tuotannon, nousisi muuta, kapitalistista maailmaa *vastaan* ja vetäisi puolelleen muiden maiden sorretut luokat, nostaen niiden keskuudessa kapinan kapitalisteja vastaan ja esiintyen tarpeen vaatiessa sotavoimallakin riistäviä luokkia ja niiden valtioita vastaan"[1].

[1] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 179—180.

Vuoden kuluttua kirjoituksessa „Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma" Lenin uudelleen määritteli katsantokantansa perinpohjaisella täsmällisyydellä ja selvyydellä. „Kapitalismin kehitys tapahtuu sangen epätasaisesti eri maissa. Muutenhan ei voi ollakaan tavaratuotannon vallitessa. Tästä seuraa eittämätön johtopäätös: sosialismi ei voi voittaa samanaikaisesti *kaikissa* maissa. Se voittaa ensi aluksi yhdessä tahi muutamissa maissa, muut maat jäävät joksikin ajaksi porvarillisiksi tahi esiporvarillisiksi. Tämän täytyy aiheuttaa ei ainoastaan hankauksia, vaan myöskin muiden maiden porvariston suoranaisen pyrkimyksenkin sosialistisen valtion voitokkaan proletariaatin murskaamiseen. Näissä tapauksissa olisi sota meidän puoleltamme laillinen ja oikeutettu"[2].

Tarrautuen Engelsin ja Marxin vanhaan määritelmään opportunistit syyttivät Leniniä marxilaisuudesta loittonemisesta.

He käyttäytyivät tässä kuten dogmaatikot ja marxilaisuuden viholliset, sillä he eivät halunneet ottaa huomioon sitä, että Marxin ja Engelsin määritelmä, joka vastasi esiimperialistisen kapitalismin ehtoja, jolloin kapitalismi kehittyi ylöspäin, ei enää vastaa uusia ehtoja, imperialistisen kapitalismin ehtoja, jolloin kapitalismi on alkanut kehittyä alenevaan suuntaan muututtuaan kuolevaksi kapitalismiksi.

[1] *Lenin.* Teokset, XVIII osa, s. 232—233.
[2] *Lenin.* Teokset, XIX osa, s. 325.

Piti löytää uusi määritelmä eikä tarrautua vanhaan ja tehdä siitä dogmia. Sen löysi Lenin. Nimenomaan Lenin oli todellinen marxilainen, joka rohkeasti kehitti marxilaista teoriaa todellisen elämän syvällisen tutkimisen pohjalla. Ilman tällaista vallankumouksellisen teorian kehittämistä proletariaatti ei olisi voinut voittaa, vaan se olisi jäänyt edelleenkin porvarilliseen orjuuteen. Leninin teoria sosialistisen vallankumouksen mahdollisuudesta yhdessä maassa avasi proletariaatille taistelun näköalan, päästi valloilleen eri maiden proletariaatin energian ja aloitekyvyn rynnäkköä varten heidän omaa kansallista porvaristoaan vastaan ja antoi tieteellisesti perustellun varmuuden voitosta.

Lenin yhdisti sosialististen puolueiden vasemmistoaineksia väsymättömällä tarmolla ja suuntasi heidän toimintaansa vallankumoukselliseen uomaan. Sodan ensimmäisenä vuotena Leninin huomio oli kohdistettu pääasiallisesti vasemmistolaisten ainesten ilmisaamiseen kansainvälisessä työväenliikkeessä, yhteyden aikaansaamiseen heidän kanssaan, heidän järjestämiseensä ja yhdistämiseensä. Sen jälkeen, kun oli muodostettu Zimmerwald-yhtymä ja perustettu Zimmerwaldin vasemmistoryhmä, Lenin siirtää painopisteen taisteluun Zimmerwaldin sisällä, taisteluun keskustalaisia, pikkuporvarillisia, pasifistisia aineksia vastaan vallankumouksellisen linjan puolesta. Ja tämä taistelu antoi määrättyjä tuloksia. Itse elämä osoitti Leninin olevan oikeassa. Jo toista vuotta jatkuvan sodan rasitus kävi yhä tuntuvammaksi. Tämän vuoksi Zimmerwaldin II konferenssissa, joka kokoontui huhtikuussa 1916 pienessä sveitsiläisessä Kienthalin kylässä, Zimmerwaldin oikeistolaisten oli joukkojen voimakkaan vasemmistolaistumisen vaikutuksesta pakko äänestää vasemmistolaisempia päätöslauselmia. Kienthalissa vasemmistolaiset olivat voimakkaampia kuin ensimmäisessä konferenssissa ja heidän vaikutuksensa päätöksiin oli suurempi. Lenin sai aikaan, että hyväksyttiin päätöslauselma, jossa arvosteltiin pasifismia, arvosteltiin jyrkästi Kansainvälistä sosialistista toimistoa. Arvioidessaan konferenssin tuloksia Lenin kirjoitti toukokuussa 1916: „Yleensä se *kuitenkin* oli, huolimatta puutteellisuuksien paljoudesta, askel eroon sosialipatriooteista" [1].

Jo ennen konferenssia Lenin korosti, että kysymys eron tekemisestä opportunisteista, sosiali-chauvinisteista on peruskysymys. „Kaikki, jotka tämän suhteen horjuvat", kirjoitti Lenin maaliskuussa 1916, „ovat proletariaatin *vihollisia*, heihin nähden on oltava *peräänantamattomia*" [2].

Konferenssin jälkeen Lenin auttaa vieläkin tarmokkaammin Länsi-Euroopan ja Amerikan työväenliikkeen vasemmistolaisia aineksia pääsemään pikkuporvarillisista katsomuksistaan ja opportunistisista virheistään. Hän osallistuu aktiivisesti vasemmisto-sosialistiseen lehdistöön, erikoisesti Zimmerwald-vasemmiston teoreettiseen äänenkannattajaan „Vorboteen" („Airut"). Erikoisen suurta huomiota hän kiinnittää nuorisoon, kasvattaen sitä vallankumouksellisessa hengessä. Lenin voitti puolelleen proletaarisen nuorison parhaat ainekset.

Virheet, vääristelyt ja teoreettinen sekasotku, johon eräät vasemmistolaiset tekivät itsensä syypäiksi sodan, rauhan ja vallankumouksen mitä tärkeimmissä kysymyksissä, saivat Leninin monissa kirjoituksissa osakseen ankaran tuomion ja arvostelun.

Erikoisen jyrkästi Lenin arvosteli eräiden vasemmistolaisten pasifistisia harhaluuloja, heidän esittämäänsä „aseistariisumisen" tunnusta. Taistellen pasifisteja vastaan Lenin kehitti oppinsa oikeutetuista ja epäoikeutetuista sodista. Hän selitti, että bolshevikkien, proletaaristen vallankumouksellisten ei tule taistella kaikenlaista sotaa vastaan, vaan ainoastaan anastus-, ryöstö-, epäoikeutettua sotaa vastaan,

[1] *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 251.
[2] Sama, s. 228.

jonka päämääränä on vieraiden maiden anastus, vieraiden kansojen orjuuttaminen. Mitä tulee vapautussotaan: kansan suojeleminen sen orjuuttamisyrityksiltä, kansan vapauttaminen kapitalismin ikeestä, siirtomaiden ja riippuvaisten maiden vapauttaminen imperialismin sorrosta — sellaista sotaa, joka on oikeutettua sotaa, bolshevikkien on kannatettava.

Ei ole mitään vahingollisempaa, sanoi Lenin, kuin pappismainen, poroporvarillinen, pasifistinen saarna sotien poistamisen mahdollisuudesta kapitalismin vallitessa. Imperialismi on kapitalististen valtioiden vimmattua taistelua maailman jakamisesta ja uudelleen jakamisesta. Siksi sodat ovat kapitalismin vallitessa väistämättömiä. Vasta kapitalismin kukistamisen ja sosialismin voiton jälkeen koko maailmassa sodat käyvät mahdottomiksi.

Lenin leimasi häpeällä ne, jotka kehoittivat proletaareja riisumaan aseensa, kieltääntymään aseista. „Sorrettu luokka", kirjoitti Lenin, „joka ei pyri oppimaan aseiden käyttöä ja hankkimaan aseita, sellainen sorrettu luokka ei ansaitsisi muuta kuin että siihen suhtauduttaisiin kuten orjiin". Jokaisessa luokkayhteiskunnassa sortava luokka on aseissa. Sen, joka haluaa vapautua riiston ikeestä, on aseistauduttava ankaraa taistelua varten riistäjiä vastaan. „Meidän tunnuksenamme", sanoi Lenin, „täytyy olla proletariaatin aseistaminen porvariston voittamista, pakkoluovuttamista ja aseistariisumista varten"[1].

Lenin arvosteli ankarasti „vasemmistolaisella" fraasilla verhottua, mutta asiallisesti syvästi opportunistista proletariaatin taistelun merkityksen kieltämistä demokraattisten vaatimusten puolesta imperialismin kaudella. Buharin, Pjatakov ja Radek yrittivät salakuljettaa marxilaisuudelle vieraan „aatteen" kieltäytyä taistelusta demokraattisten

[1] *Lenin*. Teokset, XIX osa, s. 326.

vaatimusten puolesta, demokraattisen tasavallan puolesta, kieltäytyä kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnuksesta. Lenin nimitti tuontapaisia „aatteita" „marxilaisuuden irvikuviksi", „imperialistiseksi ekonomismiksi". Hän todisti niiden koko tyhmyyden ja vahingollisuuden.

Lenin joutui paljon sotimaan näitä opportunisteja, sekapäitä ja juonittelijoita vastaan, jotka myöhemmin osoittautuivat mitä inhoittavimmiksi pettureiksi ja bandiiteiksi. Tarvittiin suurta valppautta, suurta kaukonäköisyyttä, etteivät tuontapaiset ainekset päässeet vahingoittamaan sosialismin asiaa.

Lenin opetti, että sosialistinen vallankumous ei ole yksi teko, ei yksi taistelu, vaan kokonainen aikakausi luokkien välisiä kärkeviä selkkauksia, pitkä sarja taisteluita kaikilla rintamilla, s.o. talouden ja politiikan kaikissa kysymyksissä. Valmistautuakseen voittamaan porvariston, ollakseen kykenevä voittamaan taistelun, proletariaatin on käytävä kaikinpuolista, johdonmukaista ja vallankumouksellista taistelua demokratian puolesta.

Leninillä oli jo silloin selvä, todellinen kuva tulevasta sosialistisesta vallankumouksesta, joka pian alkoi Venäjällä. „Sosialistinen vallankumous Euroopassa", kirjoitti Lenin syksyllä 1916, „*ei voi olla* mitään muuta kuin kaikkien ja kaikenlaisten sorrettujen ja tyytymättömien joukkotaistelun purkaus. Osa pikkuporvaristosta ja takapajuisista työläisistä tulee välttämättä osallistumaan siihen — ilman sellaista osallistumista *ei ole* mahdollinen *joukko*taistelu, ei ole mahdollinen *minkäänlainen* vallankumous — ja yhtä välttämättömästi ne tulevat tuomaan liikkeeseen omia ennakkoluulojaan, taantumuksellisia haaveitaan, heikkouksiaan ja virheitään. Mutta *objektiivisesti* ne tulevat ryntäämään *pääomaa* vastaan, ja vallankumouksen tietoinen etujoukko, eturivin proletariaatti, ilmaisten tämän erikarvaisen ja epäsointuisen, kirjavan ja ulkonaisesti hajanaisen

joukkotaistelun objektiivisen totuuden, voi yhdistää ja suunnata sitä, vallata vallan, ottaa käsiinsä pankit, pakkoluovuttaa kaikkien vihaamat (joskin eri syistä!) trustit ja toteuttaa muita diktatoorisia toimenpiteitä, jotka antavat tulokseksi porvariston kukistamisen ja sosialismin voiton, joka ei likimainkaan heti „puhdistu" pikkuporvarillisesta kuonasta" [1].

Lenin jatkaa kansallisuuskysymyksen edelleen kehittämistä, esiintyy monien vasemmistolaisten sosialidemokraattien marxilaisvastaisia katsantokantoja vastaan. Käsittääkseen bolshevistisen kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnuksen koko merkityksen, sanoi Lenin, on täysin selvästi käsitettävä, että imperialismin aikana koko maapallon väestö jakaantuu kahteen epäsuhtaiseen osaan: toisella puolella on sortavien kansakuntien vähäinen ryhmä, toisella — siirtomaiden, puolisiirtomaiden ja riippuvien maiden sorrettujen kansojen valtavat joukot.

Lenin palautti arvoonsa II Internationalen puolueiden unhoittaman Marxin ja Engelsin tunnuksen: „Kansa, joka sortaa muita kansoja, ei voi olla vapaa". Oman vapautuksensa etujen vuoksi proletariaatin on vaadittava siirtomaiden vapauttamista imperialististen suurvaltojen sorrosta, aivan samoin kuin Englannin proletariaatin oli Marxin neuvon mukaisesti vaadittava Irlannin täydellistä itsemääräämistä. Siirtomaiden vapauttamisen vaatimus ja riippuvaisten kansallisuuksien vapauttamisen vaatimus proletariaatin on esitettävä ennen kaikkea omalle imperialistiselle hallitukselleen, omalle imperialistiselle porvaristolleen.

Leninin teeseissä „Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus" (kirjoitettu maaliskuussa 1916) ja hänen kirjoituksessaan „Yhteenvedot itsemääräämisestä käydystä väittelystä" (kirjoitettu syksyllä 1916)

[1] *Lenin.* Teokset, XIX osa, s. 269.

on annettu perinpohjainen arvostelu puolalaisten ja hollantilaisten vasemmisto-sosialidemokraattien marxilaisvastaisesta kannasta. Näissä historiallisissa kirjoituksissa Lenin kehitti edelleen bolshevistista ohjelmaa kansallisuuskysymyksessä. Kansallisuuskysymys, selitti Lenin, on jo muuttunut porvarillis-demokraattisen vallankumouksen elimellisestä osasta sosialistisen vallankumouksen elimelliseksi osaksi. Kansallisuus- ja siirtomaakysymys on sidottu kiinteästi imperialismin kukistamisen kysymykseen, proletaarisen vallankumouksen on kaikin tavoin tuettava siirtomaiden taistelua imperialistista iestä vastaan. Lenin kehitti *johdonmukaisen katsantokantojen systeemin kansallisuus- ja siirtomaakysymyksestä* imperialismin aikakaudella.

Sveitsissä asuessaan Lenin osallistuu aktiivisesti myöskin Sveitsin työväenliikkeeseen. Puolueettoman Sveitsin väestön muodostivat saksalaiset, ranskalaiset ja italialaiset, ja tämä seikka tarjosi lisämahdollisuuksia Saksan, Ranskan ja Italian työväenliikkeeseen vaikuttamisessa. Lenin opiskeli ahkerasti Sveitsin historiaa. Hän puhui kokouksissa ja piti yllä kiinteää yhteyttä Sveitsin sosialidemokratian vasemmistolaisten toimihenkilöiden kanssa. Marraskuussa 1916 Lenin piti puheen Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa, joulukuussa kirjoitti teesit Zimmerwald-vasemmistolaisten tehtävistä Sveitsin sosialidemokraattisessa puolueessa.

Taistelu oikeistolaisten ja vasemmistolaisten välillä Zimmerwald-yhtymän sisällä kiihtyi yhä enemmän. Zimmerwald-oikeisto yhtyi avoimesti chauvinisteihin sekä Ranskassa, Saksassa että Italiassa. Sveitsissä keskustalainen Grimm, Zimmerwald-yhtymän puheenjohtaja, ryhtyi yhteistoimintaan opportunistien kanssa.

Lenin esiintyi koko tarmollaan sosiali-pasifisteja ja keskustalaisia — Kautskya, Grimmiä, Mernheimiä ja muita

vastaan, niitä vastaan, jotka allekirjoitettuaan manifestin Zimmerwaldissa ja Kienthalissa tekivät käännöksen sovintoon, liittoon opportunistien kanssa.

„„Zimmerwald" on ilmeisesti kärsinyt vararikon", kirjoitti Lenin, „ja kauniita sanoja käytetään taaskin mädännäisyyden peittämiseksi! Zimmerwaldin enemmistö, se on Turati ja &, Kautsky Ledebourin kanssa ja Mernheim — *kaikki* he ovat siirtyneet sosiali-pasifismin kannalle, joka niin juhlallisesti (ja yhtä hedelmättömästi!) tuomittiin Kienthalissa . . . Entä Zimmerwaldin „keskusta" — R. Grimm, joka 7. 1. 1917 meni *liittoon* Sveitsin sosiali-patrioottien kanssa taistelun käymiseksi vasemmistolaisia vastaan!! Grimm, joka haukkuu *kaikkien* maiden sosiali-patriootteja, *paitsi* sveitsiläisiä, joita hän *suojelee!* Se on inhoittavaa! Olen kuohuksissani raivosta noita heittiöitä kohtaan; iljettää kuunnellakin heitä ja kuulla heistä; vieläkin iljettävämpää on ajatella työskentelyä heidän kanssaan" [1].

„Zimmerwaldin" kärsittyä vararikon piti taistelu uuden Internationalen puolesta siirtää toiselle maaperälle. Lenin kutsuu uuden, todella sosialistisen Internationalen luomiseen, uudentyyppisten proletaaristen puolueiden perustamiseen kaikissa maissa, puolueiden, jotka ovat täydellisesti katkaisseet välinsä vanhojen vararikkoutuneiden puolueiden kanssa ja ovat kykeneviä johtamaan joukkojen vallankumouksellista taistelua sosialismin puolesta.

„Minä näen ja *tiedän* mitä varmimmin", puhui hän, „että päiväjärjestyksessä *on kaikkialla* kysymys *uuden* sosialismin, todella vallankumouksellisen marxilaisuuden, eikä saastaisen kautskylaisuuden, ohjelmasta ja taktiikasta" [2].

---

[1] *Lenin.* Teokset, XIX osa, s. 401.
[2] Sama, s. 402.

Lenin esiintyi kansainvälisen työväenliikkeen todellisena johtajana laskien uuden, Kommunistisen Internationalen perustusta.

Vuoden 1917 alkuun tultaessa Lenin osoitti maailman politiikassa tapahtuneen käänteen imperialistisesta sodasta imperialistiseen rauhaan. Sota oli saanut aikaan kummankin sotaakäyvän liiton ankaran nääntymisen. Kummankin voimavarat ja sotilaalliset mahdollisuudet olivat sodan aikana tulleet täysin selville, armeijat ja laivastot oli koeteltu ja punnittu. Raaka-aine- ja elintarvikepula kävi yhä kärkevämmäksi. Tästä sodasta porvaristo ei voinut enää hyötyä. Joukkojen suuttumus ja tyytymättömyys, työläisten vallankumouksellisen liikkeen nousu ja levottomuudet sotilaiden keskuudessa rintamalla puhuivat siitä, että Euroopassa on vallankumouksellinen tilanne. Peläten nousevaa vallankumousta kapitalistit kiiruhtivat solmimaan imperialistista rauhaa. Sosiali-pasifistien fraasit muka demokraattisen rauhan mahdollisuudesta ilman sosialistista vallankumousta olivat imperialisteille soveliaana verhona, jotta voitiin alkaa ryöstörauhan solmiamiseen valmistautuminen. Proletariaatilta ja sen puolueelta vaadittiin valmiutta ja päättäväisyyttä ryhtyä vallankumouksellisiin tekoihin.

Leninin koko toiminta olikin suunnattu työväenluokan ja sen puolueen aatteelliseen, poliittiseen ja organisatooriseen valmistamiseen taisteluihin sosialistisen vallankumouksen puolesta. Mitä suurin merkitys tässä suhteessa oli hänen tänä aikana suorittamallaan työllä valtiokysymyksen tutkimisessa.

Proletariaatin diktatuurin kysymystä, tätä marxilaisen teorian peruskysymystä on valaistu jo Leninin varhaisissa teoksissa. Imperialistinen sota loi vallankumouksellisen tilanteen: päiväjärjestykseen tuli kysymys proletaarisesta vallankumouksesta, vallan valtaamisesta proletariaatin

käsiin. Ja Lenin ryhtyi uudelleen tutkimaan tätä kysymystä. Sosialismin petturit — opportunistit (sosiali-chauvinistit, kautskylaiset) yrittivät kaikin tavoin hämätä tämän kysymyksen, pitää salassa Marxin todelliset katsantokannat. Opportunistit yrittivät salata proletaarisesta vallankumouksesta, proletariaatin diktatuurista luopumistaan katalasti väärentämällä ja väristelemällä marxilaisuutta, heittämällä siitä pois sen vallankumouksellisen sisällön.

Leniniä suututti ja inhotti nähdessään miten häpeämättömästi opportunistit vääristelivät marxilaisuutta. Vallankumouksellisen marxilaisuuden puhtauden puolesta hän oli aina valmis taistelemaan loppuun saakka. Tähän aikaan, jolloin hän tutki uutterasti valtiokysymystä, Lenin kirjoitti Inessa Armandille:

„Minä olen edelleenkin „rakastunut" Marxiin ja Engelsiin, enkä voi rauhallisesti kärsiä minkäänlaista pilkantekoa heistä. He olivat oikeita miehiä! Heiltä pitää ottaa oppia. Tältä perustalta me emme saa poistua. *Tältä* perustalta ovat poistuneet sekä sosiali-chauvinistit että kautskylaiset"

Lenin kokosi ja palautti entiselleen kaiken sen, mitä Marx ja Engels olivat kirjoittaneet valtiota koskevasta kysymyksestä. Marxilaisen opin valtiosta hän puhdisti opportunistisista väärennyksistä ja kehitti sitä edelleen, rikastutti sitä uusissa oloissa käydyn proletariaatin luokkataistelun uudella kokemuksella. Leninin tämän työn tuloksena on hänen nerokas teoksensa „Valtio ja vallankumous", jota varten hän oli sodan aikana koonnut valmistelevaa aineistoa „sinikantiseen vihkoon", joka tunnetaan nimellä „Marxilaisuus valtiosta".

Palautettuaan ennalleen Marxin ja Engelsin katsantokannat vallankumouksen peruskysymyksiin nähden Lenin tekee yhteenvedot uudesta historiallisesta kokemuksesta. Hän osoittaa, että Venäjän v. 1905 vallankumous antoi paljon uutta valtiota koskevaan kysymykseen. Lenin antaa

lyhyen määritelmän, joka ilmaisee asian ytimen: „vanhan („valmiin") valtiokoneen ***ja parlamenttien*** *sijalle* on asetettava „*työväen edustajain neuvostot* ja ***niiden*** valtuutetut". Kysymykseen: mutta miten käy työtätekemättömän väestöosan? Lenin vastaa: „Ken ei työtä tee, hänen ei syömänkään pidä (saatikka sitten hallita valtiota)!!"[1]. Näin Lenin hahmoittelee tässä sittemmin Venäjän kolmen vallankumouksen kokemuksen pohjalla kehittämänsä marxilaisuuden opin proletariaatin diktatuurista ja teorian neuvostovallasta.

Lenin näki selvästi, että imperialistinen sota lähentää vallankumousta valtavalla vauhdilla.

Tammikuun 9 (22) pnä 1917 Lenin piti työläisnuorison kokouksessa Zürichissä esitelmän Venäjän v. 1905 vallankumouksesta. Hän lausui:

„Me emme saa antaa Euroopassa nykyisin vallitsevan haudanhiljaisuuden pettää itseämme. Eurooppa kantaa kohdussaan vallankumousta. Imperialistisen sodan hirmuiset kauhut ja kalliinajan aiheuttamat kärsimykset synnyttävät kaikkialla vallankumouksellisia mielialoja, ja hallitsevat luokat — porvaristo — ja niiden käskyläishallitukset joutuvat yhä pahemmin umpikujaan, josta ne yleensä eivät voi löytää ulospääsyä ilman mitä valtavimpia mullistuksia"[2].

Kului vähän toista kuukautta, kun Venäjällä — imperialistisen ketjun heikoimmassa renkaassa — alkoi vallankumous.

Tieto kapinan voitosta Pietarissa saapui Leninille maaliskuun alussa. Siitä hetkestä alkaen Leninin kaikki ajatukset ovat keskitetyt tämän suurenmoisen tapahtuman tutkimiseen ja arvioimiseen sekä siihen, miten hän pääsisi mahdollisimman pian palaamaan Venäjälle.

---

[1] Lenin-kokoelma XIV, s. 314, 315.
[2] *Lenin.* Teokset, XIX osa, s. 357.

Maaliskuun 4 (17) pnä 1917 kirjoittamassaan teesiluonnoksessa ja sitten „Kirjeissä kaukaa" Lenin eritteli vallankumoustapahtumia Venäjällä. Lenin arvioi Väliaikaisen hallituksen porvarilliseksi, imperialistiseksi hallitukseksi, joka on asettanut tehtäväkseen ryöstösodan käymisen loppuun asti. Työväen ja sotilaiden edustajain Neuvoston Lenin luonnehti „työväenhallituksen iduksi, väestön kaikkien *köyhimpien* joukkojen etujen ajajaksi, joukkojen, jotka käsittivät yhdeksän kymmenesosaa väestöstä ja vaativat *rauhaa*, *leipää* ja *vapautta*" [1]. Itsevaltiuden kukistaminen, kirjoitti Lenin, on vain vallankumouksen ensimmäinen vaihe, puolueen tehtävä on proletariaatin voiton valmisteleminen vallankumouksen toisessa vaiheessa, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen sosialistiseksi kasvamisen helpottaminen ja jouduttaminen. Hän korosti lujasti, että kaikkein tärkeintä on joukkojen järjestäminen, bolshevistisen puolueen lujittaminen, sen täydellinen itsenäisyys. Näinä päivinä hän kirjoitti: „Puolueemme itsenäisyys ja erillisyys, *ei minkäänlaista lähentymistä muihin puolueihin* — tämä on minulle ultimatiivista. Ilman tätä ei voida auttaa proletariaattia kulkemaan *demokraattisen* vallankumouksen kautta *kommuuniin*, ja muita tarkoitusperiä minä en ryhtyisi palvelemaan" [2].

Lenin pyrki kiihkeästi Venäjälle voidakseen välittömästi osallistua vallankumoustapahtumiin. Lenin oli rauhaton kuin leijona ahtaassa häkissä. „Minkälaista kidutusta onkaan meille kaikille istua täällä tällaisena aikana" [3], kirjoitti hän. Mutta Sveitsistä ei ollut helppo päästä pois. Ententen maiden kautta pujahtaminen oli mahdotonta. Kaikki

---

[1] *Lenin.* Teokset, XX osa, s. 18.
[2] Lenin-kokoelma XXVI, s. 40.
[3] Lenin-kokoelma II, s. 369.

tähän suuntaan tehdyt yritykset epäonnistuivat. Oli selvää, että Englanti ei millään suostu laskemaan Sveitsistä sellaista imperialistisen sodan leppymätöntä vihollista kuin oli Lenin.

Leninin päässä syntyi monenlaisia kotimaahan paluun suunnitelmia, mutta ne osoittautuivat kaikki käytännössä mahdottomiksi tai olivat sangen uskallettuja. Lenin päätti käyttää hyödyksi imperialismin leirin ristiriitoja ja murtautua Venäjälle Saksan kautta. Sveitsin työväenliikkeen toimihenkilöiden välityksellä käytyjen neuvottelujen tuloksena saatiin lupa Saksan kautta matkustamiseen. Ehtojen mukaisesti, jotka oli merkitty erikoiseen pöytäkirjaan, vaunulle, jossa Lenin muiden poliittisten emigranttien kanssa matkusti, taattiin eksterritoriaalisuus; passit ja matkatavarat eivät olleet tarkastuksen alaisia; kukaan ei saanut tulla vaunuun ilman siinä matkustavien lupaa; emigrantit sitoutuivat kotiin saavuttuaan agitoimaan sen puolesta, että Venäjällä internoituja itävaltalaisia ja saksalaisia päästettäisiin kotimaahansa samanlainen määrä.

Poistuessaan Sveitsistä Lenin kirjoitti „Jäähyväiskirjeen Sveitsin työläisille", joka hyväksyttiin Venäjälle palaavien bolshevikki-emigranttien kokouksessa. Tässä kirjeessään Lenin puhui Venäjän proletariaatin edessä olevista tehtävistä, siitä, että bolshevikkipuolue tulee heti ehdottamaan rauhaa, heti esittämään kaikkien siirtomaiden ja sorrettujen kansojen vapauttamista, että se alkaa heti ja vie loppuun asti Venäjän tilanherrojen ja kapitalistien sortamien kansojen vapautuksen.

„Imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi *on tulemassa* tosiasiaksi.

Eläköön Euroopassa *alkava* proletaarinen vallankumous!" [1], näin Lenin päätti kirjeensä.

---

[1] *Lenin.* Teokset, XX osa, s. 70.

Maaliskuun 27 (huhtikuun 9) pnä 1917 Lenin matkusti emigranttiryhmän kanssa Bernistä. Huhtikuun 1 (14) päivän aamuna Lenin saapui Tukholmaan ja saman päivän iltana, viivähtämättä tarpeettomasti ainoatakaan tuntia, matkusti edelleen Venäjälle.

IX

Vihdoinkin Lenin on jälleen kotimaassaan Venäjällä, joka oli vallankumouksen vallassa. Junassa, matkalla Suomesta Venäjälle, Lenin keskustelee sotamiesten kanssa kysellen heiltä innokkaasti kaikkea. Samalla hän tekee tässä vaunussa lyhyen selostuksen „maasta, vapaudesta ja sodan lopettamisesta", kuten kertoo eräs sotamiehistä.

Ensimmäinen liikuttava kohtaus Leninin ja työläisten välillä tapahtui illalla huhtikuun 3 (16) pnä Valkeasaaren asemalla. Siellä Leniniä vastaanottamassa olivat Siestarjoen työläiset ja Pietarin työläisten edustajisto yhdessä toveri Stalinin kanssa.

Eräs Leniniä vastaanottamassa ollut työläinen kertoo muistelmissaan:

„Heti kun Iljitsh aikoi lähteä minä hihkaisin: „Nostakaa hänet käsillenne!". Tartuin häntä jalasta, vieläpä niin, että hän menetti tasapainonsa ja tarttui minua kaulaan. Vierelläni oli siinä muita tovereita — me sieppasimme

Iljitshin käsiemme varaan, ja hän sanoi: „Hiljempää toverit, kylläpä te olette"... — ja läksimme kantamaan häntä. Saattojoukko antoi tietä (meidän lisäksi asemalaiturilla oli paljon erilaista väkeä). Me kannoimme Iljitshin asemasaliin, asetimme hänet jaloilleen, hän seisoo, ja kukaan ei voi sanoa sanaakaan... Ilosta olemme aivan kuin pökertyneitä... Iljitsh seisoo ja katsoo; kaikki työläiset ovat hänen ympärillään. Muistan kuin eilisen päivän — se ei ollut unta: Vladimir Iljitsh harmaassa puvussa Valkeasaaren asemahuoneen puulattialla.

Se oli jotain sanoin selittämätöntä. Minä näin, että Iljitsh oli myöskin voimakkaan liikutuksen vallassa. Mutta sitä jatkui vain hetkisen: hän tuli heti „tuntoihinsa" niinkuin sanotaan — tarttui meihin, suuteli yhtä, toista, kolmatta. Joku meistä alkoi tervehdyspuheen Siestarjoen työläisten puolesta" [1].

Huhtikuun 3 (16) pnä kello 11.10 illalla Lenin saapui Pietariin. Suomen asemalla, asema-aukealla ja lähikaduilla, oli tuhansia työläisiä, sotamiehiä ja matruuseja punaisine lippuineen. Kuvaamaton riemu valtasi joukot Leninin astuessa ulos vaunusta. Kauan kestävillä hurraa-huudoilla otti proletariaatti vastaan johtajansa. Lenin oli syvästi liikutettu. Työläiset nostivat hänet käsivarsilleen ja kantoivat aseman suureen saliin. Siellä menshevikkijohtajat yrittivät alkaa „tervehdys"-puheet, mutta Lenin, kiinnittämättä heihin huomiota, poistui asema-aukealle, missä häntä odottivat työläiset, sotamiehet ja matruusit. Noustuaan panssariauton päälle Lenin piti kuuluisan puheensa, jossa hän kutsui joukkoja taisteluun sosialistisen vallankumouksen voiton puolesta. „Eläköön sosialistinen vallankumous!" — niin päätti Lenin maanpaon pitkien vuosien jälkeen pitämänsä ensimmäisen puheen Pietarin proletaareille ja sotilaille.

[1] „Iljitshistä", 1934, s. 13.

Asemalta Lenin ajoi panssariautossa bolshevikkipuolueen Keskuskomiteaan. Työtätekevien monituhantiset kolonnat saattoivat Leniniä. Valonheittimien kirkkaat valokimput valaisivat työmiesten ja työläisnaisten ketjun suojaamaa tietä.

Leninin saapumisella oli valtava merkitys bolshevikkipuolueelle ja vallankumoukselle. Vallankumoukselle oli tarpeen erikoisen voimakas järki, jotta voitiin päästä nopeasti selville mitä monimutkaisimmista tilanteista ja osoittaa erehtymättä työtätekeville joukoille niiden lähin päämäärä. Oli tarpeen poikkeuksellisen luja tahto, jotta voitiin viedä joukot varmaa tietä tähän päämäärään ja voittaa. Tällainen järjenvoiman ja tahdonlujuuden jättiläinen oli Lenin, joka oli omaksunut kaikkien maiden työtätekevien vallankumouksellisen kokemuksen ja oli proletariaatin tehtävien tieteellisen käsittämisen tasolla. Vallankumouksen johtaja otti paikkansa.

Lenin aloitti viipymättä jättiläismäisen vallankumouksellisen työn. Heti samana yönä Lenin esitti ystävilleen ja läheisimmille työkumppaneilleen kantansa.

Huhtikuun 4 (17) päivän aamuna Lenin teki Taurian palatsissa johtavien puoluetyöntekijöiden kokouksessa selostuksen sodasta ja vallankumouksesta. Selostuksensa teesit hän toisti sitten bolshevikkien ja menshevikkien — Neuvostojen Yleisvenäläisen neuvottelun edustajien — kokouksessa.

Ne olivat kuuluisat Huhtikuun teesit, jotka antoivat puolueelle uuden suunnistuksen. Niissä Lenin teki yhteenvedon puolueen taistelukokemuksesta ja antoi porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymisen puolesta käytävän taistelun nerokkaan suunnitelman.

Lenin osoitti, että elettävän ajankohdan luonteenomaisena erikoisuutena on kaksoisvalta: Väliaikaisen hallituksen rinnalla on tosiasiallisesti toinen hallitus — Neuvostot. Väliaikainen hallitus on porvariston diktatuurin elin, Neuvostot — proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin elin. Kaksoisvalta ilmaisee vain siirtymiskautta vallankumouksen kehityksessä, se ei voi kauan jatkua, sillä kahta valtaa valtiossa ei voi olla. „Nykyhetken erikoisuus Venäjällä", sanoi Lenin, „on *siirtyminen* vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta, joka on antanut vallan porvaristolle proletariaatin riittämättömän tietoisuuden ja järjestyneisyyden vuoksi — sen *toiseen* vaiheeseen, jonka täytyy antaa valta proletariaatin ja talonpoikaiston köyhimpien kerrosten käsiin"[1].

Teesien perusvaatimus oli kaiken valtiovallan siirtäminen Neuvostoille, Neuvostojen tasavallan perustaminen. Siihen asti marxilaiset olivat pitäneet parlamentaarista demokraattista tasavaltaa yhteiskunnan valtiollisen organisation tarkoituksenmukaisimpana muotona siirryttäessä kapitalismista sosialismiin. Tutkittuaan ja arvostelevasti muokattuaan Pariisin Kommuunin kokemuksen sekä ottaen huomioon Venäjän kahden (v. 1905 ja 1917) vallankumouksen kokemukset, Lenin oli tullut johtopäätökseen, että sosialismiin siirryttäessä Neuvostojen tasavalta on yhteiskunnan uusi ja korkein valtiollinen muoto.

Neuvostoissa Lenin oli löytänyt proletariaatin diktatuurin valtiollisen muodon. Se oli nerokas löytö marxilaisessa tieteessä. Ellei Lenin olisi korvannut Marxin vanhaa ajatusta, jonka mukaan demokraattinen parlamentaarinen tasavalta on yhteiskunnan valtiollinen muoto siirtymiskaudella kapitalismista sosialismiin, uudella ajatuksella Neuvostojen tasavallasta, niin "puolue olisi harhaillut pimeydessä, Neuvostot olisivat joutuneet epäjärjestykseen, meillä ei olisi Neuvostovaltaa, marxilainen teoria olisi kärsinyt vakavan menetyksen. Proletariaatti olisi joutunut häviölle, proletariaatin viholliset olisivat voittaneet"[1].

[1] *Lenin.* Teokset, XX osa, s. 88.

Sota jää Väliaikaisen hallituksen aikanakin, sanottiin teeseissä, tämän hallituksen porvarillisen luonteen vuoksi imperialistiseksi sodaksi. Proletariaatti tulee käymään vallankumouksellista sotaa vain silloin, kun valtiovalta siirtyy proletariaatin käsiin. Puolueen tehtävänä on herkeämättä ja kärsivällisesti selittää joukoille, että sotaa ei voida lopettaa demokraattiseen rauhaan ilman porvariston herruuden kukistamista.

Hallitukseen nähden Lenin esitti tunnuksen: „Ei mitään kannatusta Väliaikaiselle hallitukselle!" Mutta Lenin varoitti, ettei tätä hallitusta saa nyt kukistaa, koska se nauttii Neuvostojen kannatusta. Ennen kaikkea täytyy saada joukot vakuuttuneiksi siitä, että Neuvostot ovat vallankumouksellisen hallituksen ainoa mahdollinen muoto, että kaiken valtiovallan on siirryttävä Neuvostoille ja että porvariston Väliaikaisen hallituksen sijalle on muodostettava Neuvostohallitus.

Lähtien menshevikkien ja eserrien vaikutusvallan tosiasiasta Neuvostoissa, Lenin asetti bolshevikeille tehtävän: selittää joukoille sovittelijapuolueiden politiikan petollinen olemus, eristää menshevikit ja eserrät joukoista ja voittaa enemmistö Neuvostoissa muuttaakseen Neuvostojen kautta hallituksen kokoonpanon ja politiikan.

Tämä oli suuntautumista vallankumouksen rauhalliseen kehitykseen.

Teeseissä viitoitettiin sosialismiin siirtymisen konkreettiset taloudelliset toimenpiteet: tilanherrojen maiden takavarikoiminen ja kaikkien maiden kansallistuttaminen

[1] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 379.

maassa, kaikkien pankkien yhdistäminen yhdeksi kansallispankiksi ja sen valvonta Neuvostojen taholta, työläisvalvonnan käytäntöön ottaminen yhteiskunnalliseen tuotantoon ja tuotteiden jakoon nähden.

Puolue-elämän alalla Lenin asetti tehtäväksi puolueen ohjelman uusimisen ja puolueen nimen muuttamisen. Hän vaati, että puoluetta lakattaisiin nimittämästä sosialidemokraattiseksi, sillä II Internationalen puolueet ja venäläiset menshevikit, jotka olivat halpamaisesti pettäneet sosialismin, olivat tahrineet tämän nimen. Hän ehdotti bolshevikkipuolueen nimittämistä kommunistiseksi, kuten Marx ja Engels olivat nimittäneet puoluettaan, sillä bolshevikkipuolueen lopullinen päämäärä on kommunismin rakentaminen.

Lopuksi Lenin vaati luomaan kolmannen, kommunistisen internationalen.

Leninin teesit avasivat valtavia tulevaisuuden näköaloja. Niiden perustana oli oppi sosialismin rakentamisen mahdollisuudesta yhdessä erikseen otetussa maassa. Ne innoittivat työläisiä taisteluun porvariston kukistamiseksi, proletariaatin diktatuurin puolesta. Koko puolue, lukuunottamatta muutamia Kamenevin ja Rykovin tapaisia yksilöitä ja muita menshevikkien säestäjiä, hyväksyi teesit suurella tyydytyksellä.

Leninin teesien maailmanhistoriallinen merkitys on siinä, että ne aseistivat puolueen teoreettisesti perustellulla ja konkreettisella suunnitelmalla porvarillisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymisen aloittamista varten. Puolue alkoi käydä taistelua tämän suunnitelman toteuttamiseksi johtajansa, Leninin johdolla.

Huhtikuun teesit tuovat kirkkaasti esiin Leninin johdonmukaisena vallankumouksellisena ja nerokkaana tiedemiehenä, joka rohkeasti avaa uusia teitä marxilaisessa tieteessä.

Puhuessaan korkeakoulujen työntekijäin vastaanottotilaisuudessa Kremlissä toukokuussa 1938 toveri Stalin sanoi: „Minä tahtoisin mainita eräästä tällaisesta tieteen merkkimiehestä, joka samalla on nykyajan suurimpia henkilöitä. Tarkoitan Leniniä, opettajaamme ja kasvattajaamme. Muistelkaapa vuotta 1917. Venäjän yhteiskunnallisen kehityksen tieteellisen analyysin pohjalla ja kansainvälisen tilanteen tieteellisen analyysin pohjalla Lenin tuli silloin siihen johtopäätökseen, että ainoa ulospääsy tilanteesta on sosialismin voitto Venäjällä. Se oli enemmän kuin odottamaton johtopäätös monille sen ajan tiedemiehille. Plehanov, etevä tiedemies, puhui silloin halveksuen Leninistä ja väitti, että Lenin „hourii". Toiset, yhtä tunnetut tiedemiehet, väittivät, että „Lenin on tullut hulluksi", että hänet pitäisi korjata jonnekin kauemmaksi. Leniniä vastaan ulvoivat silloin kaikki ja kaikenlaiset tiedemiehet aivan kuin sellaista henkilöä vastaan, joka runtelee tiedettä. Mutta Lenin ei pelännyt kulkea vasten virtaa, vanhoillista piintyneisyyttä vastaan. Ja Lenin voitti"[1].

Porvaristo, menshevikit ja eserrät ottivat Huhtikuun teesit vastaan raivokkaalla ulvonnalla. Alkoi Leninin hillitön vainoaminen. Häntä vastaan syydettiin kaikenlaisia uhkauksia. Porvarillinen lehdistö antoi kehoituksia Leninin fyysillisestä tuhoamisesta.

Mutta Leniniä eivät porvariston ja sen palkkarenkien uhkaukset säikyttäneet. Hän tiesi varmasti, että tulevaisuus kuuluu bolshevikeille. Joukot saivat Leninin teeseistä tietää, että bolshevikit ovat viipymättömän demokraattisen rauhan kannalla, viipymättömän tilanherrojen maiden ottamisen kannalla, päättäväisen taistelun kannalla nälkää ja rappiotilaa vastaan. Ja se oli juuri sitä, mitä Venäjän kaikki työtätekevät tahtoivat.

---

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 42—43.

Siinä olikin Leninin vastustamaton voima, että hän antoi yksinkertaisia, kristallinkirkkaita, vieläpä vähän kehittyneellekin työtätekevälle ihmiselle ymmärrettäviä tunnuksia. Näissä tunnuksissa oli esitetty työtätekevien vuosisataiset unelmat ja toiveet, ja siksi ne innoittivat ja nostivat heitä taisteluun luokkavihollista vastaan.

Lenin alkoi heti saavuttuaan osallistua mitä aktiivisimmin bolshevikkipuolueen Pietarin järjestön työhön ja elämään. Hänen välittömällä johdollaan pidettiin huhtikuussa Pietarin yleiskaupunkilainen puoluekonferenssi. Pietarin bolshevikkien konferenssi lähti Leninin mukaan liittyen lujasti yhteen Huhtikuun teesien pohjalla.

Konferenssin aikana puhkesi Pietarin työläisten ja sotilaiden voimakas vastalauseliike Väliaikaisen hallituksen imperialistista politiikkaa vastaan. Sitä seurasi porvariston vallan ensimmäinen pula. Näinä päivinä — huhtikuun 20, 21 ja 22 (toukokuun 3—5) päivänä — bolshevikkien Keskuskomitea piti istuntojaan joka päivä. Lenin antoi päättävän vastaiskun Pietarin järjestön pienen „äkkijyrkkien" ryhmän seikkailumaisille kehoituksille ryhtyä viipymättä Väliaikaisen hallituksen kukistamiseen, sillä sitä varten eivät ehdot vielä olleet kypsyneet. Samaan aikaan hän ryhtyi kaikkiin toimenpiteisiin, jotta joukot voisivat oppia näiden päivien tapahtumista, jotka paljastivat Väliaikaisen hallituksen imperialistisen politiikan.

Puolueen lujittamiseksi oli kutsuttava koolle konferenssi. Lenin valmistautui siihen huolellisesti. Huhtikuun 24 (toukokuun 7) pnä Pietarissa avattiin bolshevikkien VII („Huhtikuun") konferenssi. Konferenssi valitsi Leninin puheenjohtajakseen. Hän teki kolme erittäin tärkeää selostusta ja käytti puheenvuoroja kaikista kysymyksistä.

Selostuksissaan ja puheenvuoroissaan Lenin antoi vastaukset vallankumouksen kaikkiin peruskysymyksiin ja viitoitti puolueen taktiikan. Hän osoitti, että suunta sosialistiseen vallankumoukseen edellyttää uutta luokkavoimien sijoitusta, että uuteen vallankumoukseen proletariaatti lähtee kiinteässä liitossa maaseudun köyhälistön kanssa neutralisoiden keskitalonpoikaiston ja taistellen päättävästi porvaristoa ja sen joukossa myös kulakistoa vastaan. Lenin asetti puolueen lähimmän tehtävän tunnukseksi: „Kaikki valta Neuvostoille!".

Lenin paljasti Kamenevin, Rykovin, Pjatakovin, Buharinin ja heidän vähälukuisten kannattajiensa puoluevastaisen kannan, kun he menshevikkien perässä väittivät, että Venäjä ei ole kypsynyt sosialistiseen vallankumoukseen. Konferenssi hyväksyi yksimielisesti Leninin linjan suunnaten puolueen taisteluun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen sosialistiseksi vallankumoukseksi kasvamisen puolesta.

Huhtikuun konferenssin päätösten pohjalla bolshevikkipuolue alkoi hyvin laajan työn joukkojen poliittisen kasvattamisen ja järjestämisen alalla. Tämän työn keskiönä oli Lenin uskollisten taistelutovereittensa — Stalinin, Sverdlovin, Molotovin, Ordzhonikidzen, Dzierzhynskin ja muiden kanssa.

Leninin tarmo oli todella ehtymätön. Melkein joka päivä ilmestyi „Pravdassa" hänen kirjoituksiaan, monesti useampia kirjoituksia samassa numerossa. Vieläpä niinäkin päivinä, jolloin Huhtikuun konferenssin johtaminen vaati häneltä tavattomasti työtä, „Pravdassa" ilmestyivät hänen kirjoituksensa. Venäjälle saapumisensa ja heinäkuun päivien välisenä aikana Lenin kirjoitti yli 150 artikkelia ja monta kirjasta.

Lenin puhui usein joukoille työläisten ja sotilaiden joukkokokouksissa. Hänet näkivät luonaan putilovilaiset ja obuhovilaiset, semjannikovilaiset ja „Treugolnik"-tehtaan työläiset, Ohan ruutitehtaan ja putkitehtaan, Aleksandrovskin

mekaanisen ja „Aivaz"-tehtaan, „Skorohodin" ja vaunutehtaan, Nikolain (nykyään Lokakuun) rautatien keskus-vaunukorjaamojen ja Pietarin muiden teollisuusjättiläisten työläiset. Hän puhui Talonpoikaiston edustajain I Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, tehdaskomiteoiden Pietarin konferenssissa ja Neuvostojen I Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa.

Leninin vaikutusvoima joukkoihin puhujana oli vastustamaton. Hänen puheidensa voima oli rautaisessa logiikassa ja horjumattomassa uskossa asiansa oikeuteen, yksinkertaisuudessa, selvyydessä ja totuudenmukaisuudessa. Gorjki sanoi Leninistä: „hänen puheensa sai aina aikaan eittämättömän totuuden fyysillisen tunnon" [1].

Eräs työläinen kertoo muistelmissaan Leninin puheesta Putilovin (nykyään Kirovin) tehtaalla:

„Hän ilmaantui puhujalavalle jotenkin äkkiarvaamatta kansan, neljäkymmentätuhantisen väkijoukon keskeltä... En tiedä onko sellaisia sanoja, joilla voisi kuvata sen mahtavan otteen, sen erikoisen voiman, jolla hän hallitsi kaikkia kuulijoitaan... se, mitä Lenin puhui, tempasi mukaansa ja sytytti. Pelko haihtui, katosi väsymys. Ja tuntui, ettei Iljitsh puhu yksin, vaan puhuvat kaikki neljäkymmentätuhatta työläistä, istuen, seisten, pysytellen erilaisilla korokkeilla sanelevat sisimpiä ajatuksiaan. Tuntui siltä, että kaikki se, mikä oli työläisen ajatuksissa, alkoi puhua yhteen ääneen Iljitshin kanssa. Kaikki se, mitä jokainen ajatteli ja itsessään tunsi, mutta ei ollut löytänyt tilaisuutta ja sanoja selittää sitä täydellisesti ja selvästi toverilleen, — kaikki se yhtäkkiä sai muodot ja alkoi puhua.

Tuntui ikäänkuin koko tämä joukko olisi halunnut jotain huudahtaa täydellä äänellä" [2].

---

[1] *M. Gorjki.* V. I. Lenin, 1932, s. 29.

[2] „Työläisten kertomuksia Leninistä", 1934, s. 37.

Leninin yksinkertaiset ja totuudenmukaiset sanat painuivat syvälle kansanjoukkojen tietoisuuteen.

Leninin kirjoituksissa, selostuksissa ja puheissa bolshevikkipuolue sai tarkat ja selvät ohjeet vallankumouksellista työtään varten. Työläisten ja sotilaiden joukot löysivät niissä selvän ja ymmärrettävän selityksen bolshevistisesta linjasta sekä Väliaikaisen hallituksen ja menshevikkiläis-eserräläisen liiton kansanvastaisen politiikan paljastuksen.

Menshevikit ja eserrät olivat järkähtämättä porvarillisen vallan puolesta. Neuvostojen I yleisvenäläisessä edustajakokouksessa (kesäkuu 1917) menshevikkien johtaja Tsereteli lausui, että ilman porvarillista valtaa ja ilman liittoa porvariston kanssa vallankumous joutuu perikatoon. Hän väitti lujasti, että Venäjällä ei ole sellaista puoluetta, joka suostuisi ottamaan yksin koko vallan. Silloin Lenin huudahti paikaltaan: „Sellainen puolue on!". Nämä sanat olivat kuin salama kirkkaalta taivaalta. Bolshevikkipuolue, sanoi Lenin, on joka hetki „valmis ottamaan vallan kokonaisuudessaan... osoittakaa meille luottamustanne ja me toteutamme teille ohjelmamme" [1].

Lenin esitti edustajakokoukselle bolshevikkipuolueen ohjelman vallankumouksen peruskysymyksissä.

Bolshevikkien vaikutusvoima joukkoihin kasvoi päivä päivältä. Bolshevikit alkoivat valmistella voimiensa katselmusta suunnitellen sen Neuvostojen edustajakokouksen kokoontumisen ajaksi. Mielenosoitus määrättiin pidettäväksi kesäkuun 10 (23) pnä. Kaikki oli valmista. Mutta kesäkuun 9 (22) pnä Neuvostojen edustajakokous, joka oli menshevikkien ja eserrien vaikutusvallassa, kielsi mielenosoituksen. Tätä päätöstä vastaan lähteminen olisi merkinnyt omien kaaderiensa asettamista murskaamisvaaran alai-

---

[1] *Lenin.* Teokset, XX osa, s. 482.

seksi. Kesäkuun 10 päivän vastaisena yönä bolshevikkien Keskuskomitea tekee päätöksen mielenosoituksen peruuttamisesta. Tämä päätös toteutetaan viipymättä ja järjestyneesti käytännössä; niin suuri oli Leninin kasvattaman puolueen joustavuus ja järjestyneisyys.

Neuvostojen edustajakokouksen menshevikkiläis-eserräläisen johdon ja Pietarin Neuvoston Toimeenpanevan komitean oli pakko joukkojen painostuksesta itse määrätä mielenosoitus kesäkuun 18 (heinäkuun 1) päiväksi. Tänä päivänä Pietarin työläisten ja sotilaiden puolimiljoonainen joukko lähti kadulle, mutta ei menshevikkiläis-eserräläisten, vaan bolshevististen lippujen alla.

Maan kaikilta puolilta, tehtailta ja kaivoksilta, kylistä ja tulilinjoilta Lenin sai myötätunnon, kannatuksen ja rakkauden sanoja. Hänen puoleensa käännyttiin kysymyksillä: „miten sota voidaan lopettaa", häntä pyydettiin tiedoittamaan „mielipiteensä agraarikysymyksestä ja tilanteesta rintamalla", lähettämään „ohjelma selityksineen" j.n.e. Eräs sotilasryhmä kirjoitti Leninille: „Korviimme kuiskutellaan alituisesti, että Te olette kansan ja Venäjän vihollinen j.n.e. Mutta sotilaat eivät mitenkään sellaiseen usko ja kannattavat Teitä". Toisessa rintamamiesten kirjeessä sanottiin: „Toveri, ystävämme Lenin. Muista, että me (rykmentin nimi) sotilaat olemme kaikki valmiit yhtenä miehenä lähtemään sinun mukanasi kaikkialle ja että sinun aatteesi on todella talonpoikain ja työläisten tahdon ilmaisu" [1].

Lenin muovasi sitkeästi ja väsymättä vallankumouksen poliittista armeijaa valmentaen sitä huolellisesti edessäoleviin taisteluihin ja karttaen taitavasti ennenaikaista yhteenottoa. Kun Pietarin työläiset ja sotilaat heinäkuun 3—4 (16—17) päivänä esiintyivät kaiken vallan Neuvostoille siirtämisen vaatimuksella, niin bolshevikit ryhtyivät kaikkiin toimenpiteisiin suunnatakseen liikkeen rauhalliseen ja järjestyneeseen uomaan. Bolshevikit onnistuivat siinä. Taitavasti manoveeraten Lenin ja Stalin karttoivat ennenaikaista taistelua epäsuotuisissa oloissa, eivät antaneet porvaristolle mahdollisuutta hukuttaa vereen työläisten ja talonpoikain liikettä.

[1] *D. I.* ja *M. I. Uljanov.* Leninistä, 1934, s. 81, 82.

Käyttäen hyödykseen heinäkuun tapahtumia vastavallankumous siirtyi hyökkäykseen. Bolshevikkipuoluetta alettiin hajoittaa, sen aktiivisia toimihenkilöitä vangita. Nevskin prospektilla upseerikoululaiset murhasivat työläis-bolshevikin Voinovin, joka levitti „Listok Pravdaa". Heinäkuun 5 (18) päivän vastaisena yönä upseerikoululaiset hävittivät „Pravdan" toimitushuoneiston. Vain sattumalta Lenin pelastui tuholta: hän oli poistunut toimituksesta puoli tuntia ennen rosvohyökkäystä.

Bolshevikkipuoluetta ja sen johtajia vastaan alettiin villi ajojahti. Leniniä vastaan heitettiin parjaava syytös vakoilusta Saksan hyväksi. Syytös oli kyhätty kokoon provokaattorien „todistusten" perustalla. Mutta tässä vallankumouksen vihollisten ulvonnassa Lenin näki vain osoituksen siitä, että hän oli oikeassa. Hän kertasi mielellään Nekrasovin sanoja: Ääniä hyväksymisen me emme kuule suloisessa ylistyksen pauhussa, vaan vihan villissä kiljunnassa.

Väliaikainen hallitus antoi käskyn Leninin vangitsemisesta. Leninin päästä luvattiin suuri rahasumma. Jo kesäkuussa porvarillinen „Bolshevisminvastaisen taistelun liiga" oli tehnyt päätöksen Leninin murhaamisesta. Ja nyt upseerikoululaiset, upseerit, urkkijat ja provokaattorit juoksentelivat kaikkialla etsien Leniniä.

Mutta puolue, siirtyen itse maanalaisuuteen, kätki myös johtajansa Leninin syvälle maanalaisuuteen.

Leninin elämän suojelemisessa oli erikoisen suuri ansio Stalinilla ja Sverdlovilla. Kun upseerikoululaiset heinäkuun 7 (20) pnä murtautuivat asuntoon, jossa Lenin asui, ei häntä siellä enää ollut. Heinäkuun 5 (18) pnä Sverdlov oli varoittanut Leniniä uhkaavasta vaarasta ja hän kätkeytyi jo samana aamuna. Kahden päivän aikana Lenin siirtyi moneen kertaan asunnosta toiseen. Heinäkuun 6 (19) pnä hän osallistui puolueen Pietarin komitean kokoukseen, joka pidettiin Renault-tehtaan vahtikojussa.

Heinäkuun 7 (20) pnä Lenin oli jo turvallisemmassa paikassa — vanhan bolshevikin, työmies Allilujevin asunnossa. Lenin pantiin asumaan juuri siihen huoneeseen, jossa myöhemmin, elokuusta lokakuuhun 1917, asui Stalin. Mutta täälläkään ei ollut vaaratonta. Heinäkuun 12 (25) päivän vastaisena yönä toveri Stalin vei Leninin toisen työläisen luo Razlivin asemalle. Ennen muuttoa Leniniltä ajettiin parta sekä leikattiin viikset ja tukka. Tämän jälkeen häntä ei voitu tuntea. Razlivin asemalla Lenin piileskeli ensin vajan ullakolla. Muutaman päivän kuluttua hän asettui asumaan havumajaan Razliv-järven taakse. Kun elokuun loppupuolella ilmat kylmenivät, niin toveri Stalin järjesti Leninin siirtymisen Suomeen. Peruukissa ja työläisen nimelle kirjoitetulla henkilötodistuksella varustettuna Lenin näennäisenä lämmittäjänä ylitti veturin päällä Suomen rajan ja asettui asumaan ensin Jalkalan kylään ja sitten Helsinkiin. Hänen henkensä suojeleminen uskottiin suomalaisten bolshevikkien tehtäväksi.

Heinäkuun päivien jälkeen vallankumous astui toiseen vaiheeseensa. Vallankumouksen rauhallinen kausi oli päättynyt. Päiväjärjestykseen oli otettu pistin. Poliittinen tilanne maassa muuttui jyrkästi. Kaksoisvalta oli päättynyt. Koko valta oli siirtynyt vastavallankumouksellisen Väliaikaisen hallituksen käsiin. Neuvostot olivat muuttuneet tämän hallituksen lisäkkeiksi. Menshevikit ja eserrät,

joiden käsissä olivat Neuvostot, muuttuivat lopullisesti avoimiksi vastavallankumouksen apureiksi.

Lenin, vallankumouksellisen taktiikan suuri mestari, esitti, että tunnus „Kaikki valta Neuvostoille!" otettaisiin väliaikaisesti pois käytännöstä. Heinäkuun 3—4 päivän jälkeen tämä tunnus, sanoi hän, olisi objektiivisesti kansan pettämistä, sen johtamista harhaluuloon, että menshevistis-eserräläiset Neuvostot voisivat muka vielä nytkin ottaa vallan. Lenin sanoi, että vuoden 1917 heinäkuun kokemuksen jälkeen vallankumouksellisen proletariaatin „on itsenäisesti otettava valtiovalta omiin käsiinsä — ilman sitä vallankumouksen voitto *on mahdoton*"[1].

Ehdottaen otettavaksi tunnuksen „Kaikki valta Neuvostoille!" väliaikaisesti pois käytännöstä Lenin varoitti, että tämä ei suinkaan merkitse luopumista taistelusta Neuvostojen vallan puolesta.

„Neuvostot", kirjoitti Lenin, „voivat ja niiden täytyy ilmaantua tässä uudessa vallankumouksessa, mutta *ei* nykyiset Neuvostot, ei porvariston kanssa sovittelemisen elimet, vaan porvaristoa vastaan käytävän vallankumouksellisen taistelun elimet. Että me tulemme silloinkin olemaan koko valtion Neuvostojen tyyppiin rakentamisen kannalla, se on totta. Tämä ei ole kysymys Neuvostoista yleensä, vaan kysymys taistelusta *nykyistä* vastavallankumousta vastaan, *nykyisten* Neuvostojen petturuutta vastaan"[2].

Uuden taktiikan ja uusien tunnusten muokkaamista varten Pietarissa kokoontui bolshevikkipuolueen VI edustajakokous, joka avattiin heinäkuun 26 (elokuun 8) pnä. Edustajakokous valitsi kunniapuheenjohtajakseen maanalaisuudessa olevan Leninin. Lenin johti edustajakokousta

[1] *Lenin*. Teokset, XXI osa, s. 38.
[2] Sama.

maanalaisuudesta taistelutovereittensa — Stalinin, Sverdlovin, Molotovin, Ordzhonikidzen kautta. Hän kirjoitti teesit edustajakokouksen peruskysymyksistä. Edustajakokousta johti välittömästi toveri Stalin. Selostuksissaan toveri Stalin määritteli selvästi, leniniläisesti puolueen taistelun tehtävät ja taktiikan vallankumouksen uudessa vaiheessa.

Edustajakokous otti tunnuksen „Kaikki valta Neuvostoille!" pois käytännöstä ja asetti aseellisen kapinan valmistelemisen tunnuksen, tunnuksen väkivaltaisesta vallan valtaamisesta, jonka suorittaa proletariaatti liitossa köyhimmän talonpoikaiston kanssa.

Edustajakokous antoi päättävän vastaiskun opportunistien trotskilaisille hyökkäyksille. He esiintyivät puolueen aseelliseen kapinaan ottamaa suuntaa vastaan, proletariaatin diktatuuria ja leniniläistä oppia vastaan sosialismin voiton mahdollisuudesta meidän maassamme.

Täyttäen johtajansa ohjeen edustajakokous suuntasi puolueen aseelliseen kapinaan, sosialistiseen vallankumoukseen.

Vähän ennen VI edustajakokousta vastavallankumouksellinen Väliaikainen hallitus oli urkkijoiden ja provokaattorien todistusten perusteella tekaissut Vladimir Iljitshiä vastaan tolkuttoman ja provokatoorisen syytöksen „valtiopetoksesta" ja tehnyt päätöksen Leninin vangitsemisesta ja hänen vetämisestään oikeuteen. Tämä Väliaikaisen hallituksen teko sai aikaan suuttumuksen ja vastalauseiden aallon työläisten ja vallankumouksellisten sotilaiden laajojen joukkojen taholta.

Kamenev, Trotski, Rykov y.m. olivat jo ennen edustajakokousta sitä mieltä, että Leninin olisi mentävä oikeuteen, vaikka oli selvää, että tämä „oikeus" johtaisi vallankumouksen johtajan fyysilliseen tuhoamiseen. Toveri Stalin vastusti jyrkästi Leninin saapumista oikeuteen.

Puolueen VI edustajakokous, käsiteltyään tämän kysymyksen erikoisesti, teki päätöksen Leninin oikeuteen saapumista vastaan katsoen, että kysymyksessä ei ole oikeudenkäynti, vaan kosto. Edustajakokous lausui vastalauseensa vallankumouksellisen proletariaatin johtajiin kohdistettua porvariston ja poliisin harjoittamaa ajojahtia vastaan ja lähetti tervehdyksensä Leninille.

Maanalaisuudessa ollessaan Lenin ei keskeyttänyt hetkeksikään taistelutoimintaansa. Hän piti yllä kiinteää yhteyttä puolueen Keskuskomitean kanssa. Hän kirjoitti paljon kirjoituksia, jotka julkaistiin puolueen pää-äänenkannattajassa. Viimeisen maanalaisuutensa kautena — heinäkuusta lokakuuhun — Lenin kirjoitti 60 artikkelia, kirjasta ja kirjettä. Proletariaatti kuuli johtajansa äänen ja tunsi hänen johtonsa vaikutuksen.

Leninillä oli järkähtämätön varmuus sosialistisen vallankumouksen voitosta, siitä, että valta siirtyy pian proletariaatille. Ordzhonikidze, joka kävi Leninin luona silloin, kun Lenin piileksi havumajassa, kertoo muistelmissaan, miten unhoittumattoman vaikutuksen häneen tekivät Leninin sanat, että kapina tulee viimeistään syys-lokakuussa. „Vielä enemmän hämmästyin siitä", kertoo Sergo, „että kun olin kertonut erään toverin sanoneen..., että viimeistään elo-syyskuussa valta siirtyy bolshevikeille ja Lenin tulee hallituksen puheenjohtajaksi, Iljitsh aivan vakavasti vastasi: „Niin, siten tulee tapahtumaan" "[1].

Ollessaan maanalaisuudessa ja joka hetki vaarassa joutua Väliaikaisen hallituksen vainukoirien kiinniottamaksi, Lenin perinpohjaisesti tutki ja kaikinpuolisesti kehitteli kysymystä valtiosta, proletariaatin diktatuurin politiikan perusteista ja ensimmäisistä käytännöllisistä toimen-

[1] G. K. *Ordzhonikidze*. Valittuja kirjoituksia ja puheita, 1939, s. 214.

piteistä. Leninin valtavan teoreettisen työn tuloksena olivat hänen teoksensa: „Valtio ja vallankumous", „Uhkaava katastrofi ja kuinka sitä vastaan on taisteltava" ja „Voivatko bolshevikit pitää valtiovallan?".

Nerokkaasti kirjoitetussa kirjassaan „Valtio ja vallankumous" Lenin ennen kaikkea palautti ennalleen Marxin ja Engelsin opin valtiosta. Mutta Lenin ei rajoittunut siihen. Nojautumalla Venäjän v. 1905 ja 1917 vallankumousten kokemuksiin hän tässä ja muissa teoksissaan kehitti marxilaisuutta edelleen valtiota ja proletariaatin diktatuuria koskevissa kysymyksissä. Lenin osoitti, että proletariaatin diktatuuri ei voi olla demokratiaa kaikille, sekä rikkaille että köyhille. Proletariaatin diktatuurin täytyy olla „valtio, joka on *uudella tavalla* demokraattinen (proletaareille ja yleensä omistamattomille) ja *uudella tavalla* diktatoorinen (porvaristoa vastaan)" [1]. Lenin osoitti edelleen, että proletariaatin diktatuuri ei voi syntyä porvarillisen yhteiskunnan rauhallisen kehityksen tuloksena — se voi syntyä vain proletariaatin väkivaltaisen vallankumouksen tuloksena, porvarillisen valtiokoneen *murskaamisen* tuloksena. Hän määritteli työväenluokan tehtävät sen oman valtiokoneiston luomisessa, selvitti valtion kuoleentumisen taloudelliset perustat, toi esiin kommunistisen yhteiskunnan kehityksen kahden vaiheen peruspiirteet.

Lenin antoi hyvin suuren merkityksen työlleen valtiokysymyksen tutkimisessa ja ryhtyi toimenpiteisiin turvatakseen tämän tutkimuksensa tulosten säilymisen puoluetta varten. Hän kirjoitti puoluejohdolle, että jos Väliaikaisen hallituksen asiamiehet murhaavat hänet, niin täytyy ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin „Marxilaisuus valtiosta"-nimisen vihkon julkaisemiseksi, joka on jätetty Tukholmaan säilytettäväksi. Kun Lenin siirtyi illegaalisesti Suomeen, niin

[1] *Lenin.* Teokset, XXI osa, s. 393.

hän antoi kirjan „Valtio ja vallankumous" käsikirjoituksen häntä saattaneelle toverille, jonka piti toimittaa se Stalinille siinä tapauksessa, jos Lenin joutuu vangituksi.

Lenin hankkiutui kirjoittamaan kirjansa toista osaa, jossa hän aikoi tehdä tärkeimmät yhteenvedot Venäjän v. 1905 ja 1917 vallankumouksista ja yleistää Neuvostovallan kokemuksen. Tätä kirjaa varten hän oli tehnyt suunnitelman. „Mutta otsikkoa lukuunottamatta", kirjoitti Lenin myöhemmin kirjan ensimmäisen painoksen jälkilauseessa, „en ennättänyt kirjoittaa tästä luvusta riviäkään: minua tuli „häiritsemään" poliittinen kriisi, vuoden 1917 Lokakuun vallankumouksen aatto. Tällaisesta „häiriöstä" voi vain iloita. Mutta kirjasen toinen osa (joka on omistettu „Vuosien 1905 ja 1917 Venäjän vallankumousten kokemuksille") on ehkä lykättävä pitkäksi ajaksi; mieluisampaa ja hyödyllisempää on olla tekemässä „vallankumouksen kokemusta" kuin siitä kirjoittaa" [1]. Kuolema ei sallinut Leninin päättää suunnittelemaansa työtä.

Lenin muokkasi proletariaatin diktatuurin taloudellisen ohjelman sen olemassaolon ensimmäiselle kaudelle. Hän esitti sen kirjasessaan „Uhkaava katastrofi ja kuinka sitä vastaan on taisteltava". Itsevaltius ja porvaristo ovat saattaneet maan kuilun partaalle, kirjoitti Lenin. Maan pelastaminen perikadolta, puolustuskuntoisuuden lujittaminen ja sosialismin rakentaminen ovat kiinteästi ja eroittamattomasti sidotut toisiinsa. Maa voidaan pelastaa vain vallankumouksellisilla toimenpiteillä, jollaisia ovat: työväen valvonta tuotantoon ja tuotteiden jakamiseen nähden, pankkien kansallistuttaminen ja niiden yhdistäminen yhdeksi valtionpankiksi, syndikaattien kansallistuttaminen ja teollisuuslaitosten pakollinen syndikatisointi, liikesalaisuuden lakkauttaminen, väestön yhdistäminen kulutusosuuskuntiin

[1] *Lenin.* Teokset, XXI osa, s. 455.

Nämä ovat ensimmäisiä askeleita sosialismin rakentamisen tiellä. Ei voida kulkea eteenpäin, jos pelätään mennä sosialismiin.

Nämä toimenpiteet, sanoi Lenin, uudistavat, uudestisynnyttävät Venäjän taloudellisesti, luovat aineellisen perustan kansan joukkoluontoiselle sankaruudelle. Ilman kansan suurenmoista sankaruutta, kansan, joka toteuttaa rohkeasti ja päättäväisesti suuria taloudellisia uudistuksia, ei maata voida tehdä puolustuskuntoiseksi. Mutta joukkojen sankaruutta ei voida herättää, ellei erota imperialismista, imperialistisesta politiikasta, imperialistisesta sodasta. Vain tällainen päättävän eron tekeminen kykenee pelastamaan vallankumouksen ja maan, joka on puristettu imperialismin rautaisiin pihteihin. Tällaisiin vallankumouksellisiin toimenpiteisiin kykenee vain kaikkein vallankumouksellisin luokka — proletariaatti, joka on vallassa. Ja Lenin esittää rohkeasti tunnuksen:

„Vallankumous sai aikaan sen, että *poliittisen* järjestelmänsä puolesta Venäjä on muutamassa kuukaudessa saavuttanut edistyneimmät maat.

Mutta se ei riitä. Sota on armoton, se asettaa kysymyksen ankaran jyrkästi: joko tuhouduttava tahi saavutettava edistyneimmät maat ja sivuutettava ne *myöskin taloudellisesti*...

Tuhouduttava tai kiiruhdettava täydellä höyryllä eteenpäin. Siten on historia asettanut kysymyksen"[1].

Tämä oli maan ja vallankumouksen perikadolta pelastamisen ohjelma, proletariaatin diktatuurin pystyttämisen ja sosialismin rakentamisen ohjelma maassamme.

Kirjoituksessa „Voivatko bolshevikit pitää valtiovallan?" Lenin kehitti suunnitelman proletariaatin diktatuurin ensimmäisistä toimenpiteistä Neuvostovaltion rakentamiseksi ja

[1] *Lenin.* Teokset, XXI osa, s. 191.

lujittamiseksi. Hän löi hajalle kaikki vallankumouksen viholliset, jotka peloittelivat kansaa sillä, että bolshevikit eivät muka voi pysyä vallassa kahtakaan viikkoa. Lenin ilmaisi horjumattoman luottamuksensa siihen, että „maailmassa ei löydy sellaista voimaa, joka voisi estää bolshevikkeja, *elleivät he anna pelästyttää itseään* ja kykenevät ottamaan vallan, pitämästä sitä maailman sosialistisen vallankumouksen voittoon asti"[1].

Lenin seurasi tarkasti vallankumouksen kehitystä ja varoitti joukkoja valmisteilla olleesta vastavallankumouksellisesta salaliitosta. Lenin kehoitti työläisiä ja talonpoikia olemaan lujia, valppaita ja kutsuntavalmiita. Lenin selitti, että valta oli siirtynyt sotilasklikin käsiin, että porvaristo etsii innokkaasti sotilasdiktaattoria „Venäjän pelastamiseksi", s.o. valtansa, omaisuutensa ja etuoikeuksiensa pelastamiseksi.

Elokuun 25 pnä kenraali Kornilov nosti venäläisten ja ulkomaisten imperialistien käskystä kapinan murskatakseen vallankumouksen ja palauttaakseen maahan tsarismin. Bolshevikkipuolueen Keskuskomitea, jota siihen aikaan johti välittömästi toveri Stalin, kutsui työläisiä, sotilaita ja matruuseja puolustamaan vallankumousta. Kornilov nujerrettiin.

Työtätekevät tulivat vieläkin vakuuttuneemmiksi siitä, että bolshevikkipuolue on ainoa puolue, joka suojelee kansan etuja. Kansan joukot kääntyivät jyrkästi bolshevikkien puolelle. Huhti- ja elokuun välisenä aikana horjunut keskitalonpoikaisto alkoi liittyä maaseudun köyhälistöön. Menshevikit ja eserrät menettivät vaikutuksensa joukkoihin. Alkoi Neuvostojen bolshevisoituminen. Syyskuun alussa sellaiset ratkaisevan merkityksen omaavat Neuvostot kuin Pietarin ja Moskovan Neuvostot olivat jo bolshevikkien

[1] *Lenin.* Teokset, XXI osa, s. 279.

käsissä. Kornilovilaisuuden murskaaminen pani alun uudelle kaudelle vallankumouksen kehityksessä — rynnäkön järjestämisen kaudelle.

Tapahtumat kehittyivät juuri Leninin ennakkonäkemyksen mukaisesti.

Lenin näki selvästi koko vallankumouksen kulun, luokkien liikkeen, vihollisten aikeet, kun ne salaa valmistelivat toista kornilovilaista salaliittoa. Hän käsitti, että vallankumous on tullut kehityksessään välittömästi aseellisen kapinan kynnykselle.

Syyskuun 12—14 (25—27) päivänä Lenin kirjoittaa historialliset kirjeet bolshevikkien Keskuskomitealle sekä Pietarin ja Moskovan komiteoille: „Bolshevikkien on otettava valta" ja „Marxilaisuus ja kapina". Näissä hän kehoittaa Keskuskomiteaa „asettamaan päiväjärjestykseen *aseellisen kapinan*". Hän sanoo, että joukot ovat omasta kokemuksestaan tulleet vakuuttuneiksi bolshevikkien tunnusten oikeudesta. Nyt, sanoi hän, meidän puolellamme on kansan *enemmistö*". Nyt on turvattu „*varma voitto*". Hän selittää, että „saatuaan enemmistön kummankin pääkaupungin Työväen ja Sotilaiden Edustajain Neuvostossa bolshevikit voivat ja heidän täytyy ottaa valtiovalta omiin käsiinsä" [1].

Lenin opettaa pitämään kapinaa taitona, valmistamaan sen hyvin organisatoorisesti ja teknillisesti, käyttämään hyväksi vallankumouksellista tilannetta, kokoamaan ratkaisevat voimat ratkaisevalle paikalle ja valitsemaan oikean hetken murskaavan iskun antamiselle, jotta vihollinen voidaan lyödä varmasti, ja voittaa.

Syyskuun 15 (28) pnä toveri Stalin asetti Leninin kirjeet bolshevikkipuolueen Keskuskomitean käsiteltäväksi ja ehdotti lähetettäväksi ne ohjeina paikallisille puoluejärjes-

[1] *Lenin.* Teokset, XXI osa, s. 194, 196, 197, 193.

töille. Katala petturi Kamenev teki ehdotuksen, että Leninin kirjeet poltettaisiin. Keskuskomitea hylkäsi suuttumuksella tämän ehdotuksen ja hyväksyi toveri Stalinin ehdotuksen.

Kamenev ja Zinovjev vaativat itsepintaisesti bolshevikkipuolueen osallistumista menshevikkiläis-eserräläiskadettilaiseen Esiparlamenttiin, tuohon „Kornilovin kapinan keskoseen", kuten toveri Stalin sitä nimitti. Siten he pyrkivät vetämään puolueen pois aseellisen kapinan valmistelusta.

Lenin ja Stalin vastustivat jyrkästi bolshevikkien lyhytaikaistakin osallistumista Esiparlamenttiin, ettei siten kylvettäisi joukkojen keskuuteen harhaluuloja Esiparlamentin suhteen ja verhottaisi sen vastavallankumouksellista työtä. Esiparlamentin bolshevikkiryhmä, jossa oli sellaisia henkilöitä kuin Kamenev ja Teodorovitsh, ei halunnut erota Esiparlamentista. Bolshevikkipuolueen Keskuskomitea oikaisi bolshevikkiryhmää, teki päätöksen Esiparlamentin boikotista ja pakoitti ryhmän poistumaan siitä. Samaan aikaan bolshevikit valmistelivat tarmokkaasti Neuvostojen II edustajakokouksen koollekutsumista, jossa he laskivat saavansa enemmistön.

Leninin ohjeen mukaisesti puolue keskitti kaiken huomionsa aseellisen kapinan valmisteluun.

Bolshevikit asettivat uudelleen tunnuksen „Kaikki valta Neuvostoille!". Nyt tämä tunnus merkitsi vallankumouksen välitöntä tuloa proletariaatin diktatuuriin kapinan kautta, se merkitsi proletariaatin diktatuurin järjestämistä ja valtiollista muodostamista, vallan siirtämistä bolshevisoiduille Neuvostoille kapinan kautta.

Lenin pyrkii lähemmäksi Pietaria, jossa hänen ohjeidensa mukaisesti bolshevikit valmistelivat tarmokkaasti aseellista kapinaa. Hän haluaa pitää kiinteämpää yhteyttä puolueen Keskuskomitean kanssa. Tässä tarkoituksessa

Lenin matkustaa syyskuun 17 (30) pnä Helsingistä Viipuriin. Hän kiirehtii puoluetta kapinan valmistelemisessa viitaten siihen, että Väliaikainen hallitus on sijoittanut vastavallankumouksellisia sotilasosastoja ratkaiseviin teollisuuskeskuksiin, yrittää siirtää pääkaupungista ja muista suurkaupungeista vallankumoukselliset rykmentit rintamalle heikentääkseen siten vallankumouksen voimia. Lenin kiinnittää huomiota siihen, että porvaristo järjestää maan ratkaiseville paikoille vastavallankumouksen esikuntia, että parhaillaan valmistellaan Pietarin luovuttamista saksalaisille, että porvaristo pyrkii sopimaan saksalaisten imperialistien kanssa nujertaakseen yhteisvoimin vallankumouksen otettuaan sotajoukkoja rintamalta.

Monien kuukausien ajan Lenin valmisteli sosialistista vallankumousta perinpohjaisesti ja huolellisesti. Hän selosti kärsivällisesti päivästä toiseen joukoille vallankumouksen opetuksia, porvariston ja menshevistis-eserräläisen liiton käyttäytymistä, bolshevistisen politiikan sisältöä. Lenin ruoski päättävästi niitä, jotka seikkailijoiden tavoin kehoittivat keväällä 1917 viipymättä kukistamaan Väliaikaisen hallituksen tekemällä siten poliittisina johtajina kohtalokkaan virheen — edelle kiiruhtaminen ja etujoukon irroittaminen joukoista. Nyt, kun hetki oli koittanut, Lenin vaatii ennenkuulumattomalla voimalla päättävää, tarmokasta ja nopeaa aseellisen kapinan valmistelua.

Kirjeessään Keskuskomitealle syyskuun 29 (lokakuun 12) pnä Lenin kirjoitti: „Kriisi on kypsynyt. Venäjän vallankumouksen koko tulevaisuus on asetettu yhden kortin varaan. Kysymyksessä on bolshevistisen puolueen koko kunnia. Sosialismin puolesta suoritettavan kansainvälisen työväenvallankumouksen tulevaisuus on asetettu yhden kortin varaan" [1].

[1] *Lenin*. Teokset, XXI osa, s. 239.

Lokakuun alussa kirjoittamassaan kirjeessä Keskuskomitealle, Moskovan ja Pietarin komiteoille sekä Pietarin ja Moskovan Neuvostojen bolshevikkijäsenille Lenin uudelleen korosti: „Bolshevikit eivät saa odottaa Neuvostojen II edustajakokousta, heidän on *otettava valta heti*", „odottaminen on rikos vallankumousta kohtaan" [1].

Lokakuun alussa Lenin johtaa maanalaisuudesta bolshevikkien Pietarin konferenssin työtä. Hän kirjoittaa sille teesit, evästyksen puolueen edustajakokoukseen meneville edustajille ja kirjeen suljetussa istunnossa luettavaksi. Tässä lokakuun 7 (20) pnä kirjoittamassaan kirjeessä hän vieläkin kerran sanoo: „On selvää, että vallankumous joutuu perikatoon, elleivät proletaarit ja sotilaat lähiaikoina kukista Kerenskin hallitusta. Kysymys kapinasta on asetunut päiväjärjestykseen" [2].

Seuraavana päivänä (lokakuun 8 pnä), kirjeessään Pohjoisen alueen Neuvostojen edustajakokouksen bolshevikkiedustajille, Lenin koko voimallaan korostaa: „Viivytteleminen tietää perikatoa".

Lenin muistuttaa puolueelle Marxin ja Engelsin lausunnosta, että kapina, kuten sotakin, on taitoa. Lenin antaa ratkaisevan merkityksen kapinan teknilliselle puolelle, sen perinpohjaisesti harkitulle järjestämiselle ja huolellisesti laaditulle suunnitelmalle. Lenin yleistää yhtenäiseksi systeemiksi Marxin ja Engelsin nerokkaat lausunnot kapinasta taitona. Hän muokkaa arvostelevasti sotataidon porvarillisen teorian ja otettuaan siitä kaiken proletariaatille arvokkaan ja kelvollisen, kehittää oman oppinsa aseellisesta kapinasta. Aseellisen kapinan taidon hän esitti konkreettisissa ja selvissä ohjeissa, jotka ovat kaikkien historiassa tunnettujen aseellisten kapinain antamien kokemusten keskitetty esitys.

[1] *Lenin*. Teokset, XXI osa, s. 293, 294.
[2] Sama, s. 290.

Lenin antaa puolueelle kapinataidon viisi tärkeintä ohjetta:

„1) Milloinkaan ei saa *leikkiä* kapinalla, mutta kun se aletaan, on lujasti muistettava, että on *mentävä loppuun asti.*

2) On koottava *suuri ylivoima* ratkaisevaan paikkaan ratkaisevalla hetkellä, sillä muutoin vihollinen, joka on paremmin harjaantunut ja järjestynyt, tuhoaa kapinalliset.

3) Kun kapina kerran on alettu, on toimittava mitä suurimmalla *päättäväisyydellä* sekä välttämättä, ehdottomasti siirryttävä *hyökkäykseen*. „Puolustus on aseellisen kapinan surma".

4) On pyrittävä yllättämään vihollinen, löydettävä hetki, jolloin sen joukot ovat hajallaan.

5) *Joka päivä* (voidaan sanoa: joka tunti, jos kysymys on yhdestä kaupungista) on pyrittävä saavuttamaan menestyksiä, vaikkapa pieniäkin, ylläpitäen hinnalla millä tahansa „*moraalista ylivoimaa*".

Marx teki yhteenvedon kaikkien vallankumousten kokemuksista aseellisen kapinan kysymyksessä „historian suurimman vallankumoustaktiikan mestarin Dantonin sanoilla: rohkeutta, rohkeutta ja vielä kerran rohkeutta" "[1].

Lenin hahmoitteli kapinasuunnitelman: „Pietari on saarrettava ja eristettävä, vallattava se laivaston, työläisten ja sotajoukkojen yhdistetyllä rynnäköllä", yhdistettävä nämä perusvoimat siten, „että saadaan ehdottomasti vallatuksi ja *minkälaisten menetysten* hinnalla *hyvänsä* pidetyksi käsissä: a) puhelin, b) lennätin, c) rautatieasemat, d) sillat ennen kaikkea". Kaikkiin tärkeimpiin operatioihin osallistuviin taistelu-osastoihin täytyy antaa „*kaikkein tarmokkaimpia* aineksia" — parhaita työläisiä, työläisnuorisoa, parhaita matruuseja, rohkeita ihmisiä, jotka menevät taisteluun tunnuksella „*kaatua vaikka viimeiseen mieheen, mutta vihollista ei saa laskea*". Kapinan voittoa varten on välttämätöntä taito ja kolminkertainen rohkeus. „Sekä Venäjän että yleismaailmallisen vallankumouksen menestys riippuu kahden kolmen päivän taistelusta"[1].

[1] *Lenin*. Teokset, XXI osa, s. 319—320.

Juuri tämän leniniläisen suunnitelman mukaisesti tapahtuikin lokakuun aseellinen kapina.

Lokakuun 7 (20) pnä Lenin matkusti Keskuskomitean päätöksen mukaisesti Viipurista Pietariin. Seuraavana päivänä hän tapasi toveri Stalinin „Aivaz"-tehtaan työläisen asunnossa. Heidän keskustelunsa kesti useita tunteja. Toveri Stalin esitti Leninin ohjeiden pohjalla laatimansa konkreettisen kapinasuunnitelman. Lenin hyväksyi tämän suunnitelman.

Lokakuun 10 pnä pidettiin bolshevikkipuolueen Keskuskomitean historiallinen istunto. Lenin teki selostuksen kapinan välttämättömyydestä. Hänen selostuksensa jälkeen Keskuskomitea hyväksyi Leninin esittämän kuuluisan päätöslauselman, jossa asetettiin „päiväjärjestykseen *aseellinen kapina*". Tämä kapinapäätös vahvistettiin lokakuun 16 pnä Keskuskomitean laajennetussa istunnossa, jossa Lenin teki kaksi tuntia kestäneen selostuksen. Tässä istunnossa valittiin Leninin ehdotuksesta Puoluekeskus ja sen johtajaksi toveri Stalin. Tämä Puoluekeskus oli Pietarin Neuvoston yhteydessä olevan Vallankumouksellisen sotilaskomitean johtava ydinjoukko ja johti käytännöllisesti koko kapinaa.

Tarvittiin Leninin nerokas kaukonäköisyys, hänen ihmeteltävä vallankumouksellinen mestaruutensa, hänen suurenmoinen miehuullisuutensa, jotta voitiin päättää lähteä kapinaan. Lenin tiesi, että joukkojen nostaminen kapinaan silloisessa tilanteessa merkitsi kaiken asettamista yhden

[1] *Lenin*. Teokset, XXI osa, s. 320.

kortin varaan. „Mutta Lenin ei pelännyt vaaraa, sillä hän tiesi, näki selvästi näkijän katseellaan, että kapina on kiertämätön, että kapina voittaa, että kapina Venäjällä valmistelee imperialistisen sodan loppua, että kapina Venäjällä panee liikkeelle Lännen näännytetyt joukot, että kapina Venäjällä muuttaa imperialistisen sodan kansalaissodaksi, että kapina antaa Neuvostojen Tasavallan, että Neuvostojen Tasavallasta tulee koko maailman vallankumouksellisen liikkeen tuki.

On tunnettua, että tuo Leninin vallankumouksellinen ennakkonäkemys toteutui sittemmin ennenkuulumattomalla tarkkuudella"[1].

Kamenev ja Zinovjev äänestivät Keskuskomitean kummassakin istunnossa kapinapäätöstä vastaan. Saatuaan päättävän vastaiskun nämä vallankumouksen kavaltajat kirjoittivat menshevistisessä „Novaja Zhizn"-lehdessä lokakuun 18 pnä selityksen bolshevikkien kapinavalmistelusta. Siten he antoivat vihollisselle ilmi puolueen mitä suurimman salaisuuden — Keskuskomitean päätöksen kapinan järjestämisestä lähiaikana. Leninin viholliset, proletaarisen vallankumouksen viholliset — Kamenev, Zinovjev, Trotski ja heidän harvalukuiset kannattajansa yrittivät kaikin tavoin tehdä tyhjäksi kapinan. Trotski ehdotti, että kapinaa ei alettaisi ennen Neuvostojen II edustajakokouksen alkamista. Lenin nimitti heitä kavaltajiksi. Hän kirjoitti, että Neuvostojen edustajakokouksen odottaminen „on *täydellistä idiotismia* **tai** *täydellistä kavallusta*"[2].

Lenin leimasi mitä suurimmalla suuttumuksella ja ylenkatseella Kamenevin ja Zinovjevin vallankumouksen pettureiksi. Ollen armoton kaikille sosialistisen vallankumouksen vihollisille, Lenin vaati näiden vastavallankumouksen inhoittavien apurien erottamista puolueesta.

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 25.

[2] *Lenin.* Teokset, XXI osa, s. 240.

Petturien ei onnistunut tehdä tyhjäksi kapinaa. Puolue valmistautui siihen tarmokkaasti. Koko kapinavalmistelua johti välittömästi Puoluekeskus, joka oli koonnut käsiinsä kapinan kaikki langat.

Lenin, joka tähän aikaan oli illegaalisessa asemassa kaupungin Viipurin piirissä, ohjasi keskeytymättömästi Keskuskomitean työtä. Kerran hän oli vähällä joutua Väliaikaisen hallituksen käsiin. Lähdettyään yöllä kävelylle hän kohtasi patrullin. Tarkastettuaan Leninin henkilötodistukset patrulli laski hänet menemään.

Yrittäessään päästä bolshevikkien edelle Väliaikainen hallitus aikoi lokakuun 24 (marraskuun 6) pnä tehdä rynnäkön Smolnaa vastaan, jossa kapinan esikunta sijaitsi, ja antaa vallankumoukselle kuolettavan iskun. Aikaisin lokakuun 24 päivän aamuna Väliaikainen hallitus lakkautti puolueen pää-äänenkannattajan „Rabotshi Putj"-lehden. Toimituksen ja kirjapainon talon eteen oli asetettu sotilaita panssariautoineen. Toveri Stalin käski karkoittamaan panssariautot ja turvaamaan lehden ilmestymisen. Punakaartilaiset ja sotilaat täyttivät tämän käskyn. Aamulla kello 11 „Rabotshi Putj" ilmestyi. Pääkirjoitus „Mitä me tahdomme?", joka oli toveri Stalinin kirjoittama, kutsui joukkoja Väliaikaisen hallituksen kukistamiseen. Samaan aikaan Puoluekeskuksen ohjeen mukaisesti Smolnaan keskitettiin kiireellisesti punakaartilaisia ja vallankumouksellisia sotilaita.

Kapina alkoi.

Lenin, joka asui konspiratiivisessa asunnossa, pyrki kiihkeästi Smolnaan. Mutta ilman Keskuskomitean suostumusta hän ei halunnut poistua turvapaikastaan. Illalla Krupskaja vei häneltä Keskuskomiteaan „Kirjeen Keskuskomitean jäsenille". Siinä Lenin kirjoitti:

„Tilanne on äärimmäisen kriitillinen... nyt on kaikki hiuskarvan varassa... missään tapauksessa ei saa jättää

valtaa Kerenskin ja kumppanien käsiin 25 päivään saakka, ei millään muotoa; kysymys on ratkaistava tänään illalla tai yöllä.

Historia ei anna viivyttelyä anteeksi vallankumouksellisille, jotka olisivat voineet voittaa tänään (ja varmasti voittavat tänään), mutta huomenna voisivat menettää paljon, voisivat menettää kaikki...

Viivyttely esiintymisessä on äärimmäisen vaarallista"[1].

Lenin kiirehti Keskuskomiteaa, sillä hän pelkäsi, että Trotski ja hänen kannattajansa voivat vaikeuttaa kapinan asiaa.

Lenin näki myöskin, että Kerenskin hallitus valmistautuu hukuttamaan vallankumouksen vereen, ja hän tahtoi lyödä hajalle Kerenskin suunnitelman. Lokakuun 24 päivän illalla ja yöllä Kerenski odotti rintamalta kutsuttujen sotajoukkojen saapumista Pietariin.

Stalinin vaatimuksesta Keskuskomitea kutsui Leninin myöhään illalla Smolnaan liikkeen yleistä johtamista varten. Toveri Stalin teki Smolnaan saapuneelle Leninille seikkaperäisesti selkoa toimenpiteistä, joihin oltiin ryhdytty, ja alkaneen kapinan kulusta. Samalla hyväksyttiin suunnitelma Talvipalatsin valtaamisesta. Vallankumouksen johtaja otti kapinan välittömän johdon omiin käsiinsä.

Lokakuun 25 (marraskuun 7) päivän aamuun mennessä puhelinasema, lennätin, radioasema, Nevan yli johtavat sillat, rautatieasemat, tärkeimmät laitokset — koko Pietari oli kapinaan nousseen proletariaatin käsissä. Kapina oli voittanut.

Kello 10 aamulla Vallankumouksellinen sotilaskomitea julkaisi Leninin kirjoittaman historiallisen vetoomuksen „Venäjän kansalaisille", jossa kansanjoukoille annettiin

[1] *Lenin.* Teokset, XXI osa, s. 362, 363.

tieto Väliaikaisen hallituksen kukistamisesta ja valtiovallan siirtymisestä Neuvostoille.

Päivällä Lenin puhui Pietarin Neuvoston ylimääräisessä istunnossa. Lenin otettiin vastaan kunnianosoitusten myrskyllä ja tervehdyshuudahduksilla. Lenin piti puheen, jossa hän julisti sosialistisen vallankumouksen voittaneen ja lausui ilmi horjumattoman luottamuksensa siihen, että sosialismi voittaa Venäjällä. „Eläköön koko maailman sosialistinen vallankumous!" — näin päätti Lenin puheensa.

Lokakuun 25 päivänä kello 10.45 illalla avattiin Smolnassa Neuvostojen II Yleisvenäläinen edustajakokous, joka julisti kaiken valtiovallan keskuksessa ja paikkakunnilla siirtyneen Neuvostojen käsiin.

Koko yön ja lokakuun 25 päivän Lenin oli ollut Smolnassa johtaen Stalinin kanssa kapinaa, järjestäen voimia ja toteuttaen Neuvostovallan ensivuoroisia tehtäviä. Vasta myöhään lokakuun 26 päivän vastaisena yönä melkein kaksi vuorokautta yhtämittaa valvottuaan, sen jälkeen, kun Talvipalatsi oli rynnäköllä vallattu ja Väliaikainen hallitus vangittu, Lenin meni muutamaksi tunniksi lepäämään erään puoluetyöntekijän asuntoon, joka oli lähimpänä Smolnaa. Mutta hän ei voinut nukkua. Hiljaa, ettei herättäisi ketään, hän istuutui pöydän ääreen ja kirjoitti asetuksen maasta.

Koko lokakuun 26 päivä meni samanlaisessa jännityksessä kuin edellinenkin. Piti järjestää kiireellisesti puolustus ja huoltaa Pietarin väestö leivällä. Lenin oli puheenjohtajana bolshevikkipuolueen Keskuskomitean istunnossa, joka käsitteli kysymystä Neuvostohallituksen kokoonpanosta; sitten hän osallistui neuvotteluun, jossa käsiteltiin työläisvalvonnan järjestämistä.

Lokakuun 26 päivän iltana alkoi Neuvostojen edustajakokouksen toinen istunto. Lenin saapui edustajakokoukseen. Edustajakokous otti sosialistisen vallankumouksen suuren johtajan vastaan mitä suurimmalla innostuksella.

Kättentaputusten myrskyn voittivat mahtavat, loppumattomat „hurraa"-huudot. Pitkään aikaan Lenin ei saanut mahdollisuutta aloittaa puhettaan. Vasta Leninin monta kertaa toistuneiden vaatimusten jälkeen, kun hän merkeillä pyysi lopettamaan tervehdykset, kunnianosoitusten myrsky vihdoinkin hiljeni. Ja silloin koko maailmaan kaikui kaikkien maiden proletaarien ja sorrettujen johtajan **ääni,** joka julisti ihmiskunnan historiassa alkaneen *uuden aikakauden* — proletaaristen vallankumousten ja proletariaatin diktatuurin aikakauden.

Neuvostojen II edustajakokous hyväksyi Leninin esittämät Neuvostovallan ensimmäiset asetukset — maasta ja rauhasta. Näillä maailmanhistoriallisen merkityksen omaavilla asetuksilla oli valtavan suuri merkitys proletariaatin diktatuurin lujittamisessa ja sosialismin rakentamisessa. Neuvostojen II edustajakokouksessa muodostettiin ensi kerran ihmiskunnan historiassa työläisten ja talonpoikain hallitus, Neuvostohallitus — Kansankomissaarien Neuvosto. Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajaksi valittiin Lenin.

X

Astuttuaan Neuvostohallituksen johtoon Lenin tarttui koko voimallaan neuvostovaltion rakentamisen ja lujittamisen tehtävään, sosialismin rakentamisen tehtävään.

Leninin kaikinpuolisessa neroudessa tuli esiin uusia puolia. Bolshevikkipuolueen perustaja ja johtaja, proletariaatin poliittinen johtaja, vallankumouksellisen strategian ja taktiikan mestari, huomattava teoreetikko — sellaisena tunnettiin Lenin ennen Lokakuun Suurta sosialistista vallankumousta. Lokakuun jälkeen tuli erikoisen kirkkaasti esiin hänen valtiomiesneroutensa. Maailma ei ollut vielä tuntenut sellaista valtion johtajaa, jolla teoreettinen voima, poliittinen viisaus ja kaukonäköisyys, taipumaton tahto ja mitä lujin miehuullisuus olisivat sillä tavalla yhtyneet kansan syvälliseen tuntemukseen, sen elämän, sen syvimpien toiveiden ja välttämättömien tarpeiden syvälliseen tuntemukseen. Ei yksikään valtiomies ennen Leniniä ollut niin kiinteässä yhteydessä kansaan, eikä luottanut niin lujasti kansaan kuin Lenin. Ja kansa puolestaan luotti rajattomasti Leniniin. Hän oli kansan

kaikkein „syvimpien rivien" todellinen johtaja, niiden johtaja, jotka suuri vallankumous oli nostanut itsenäiseen historialliseen luomistyöhön.

Melkein mahdotonta on luoda itselleen kuvaa vallankumouksen ensipäivien valtavasta jännityksestä ja niistä vaikeuksista, joita Neuvostovalta heti kohtasi. Oli lujitettava voitto, lannistettava kukistettujen riistäjäluokkien raivokas vastarinta, murskattava vanha, porvarillinen valtiokoneisto, murrettava virkamiesten ja toimitsijain vihamielinen sabotaashi. Oli järjestettävä kaupunkien elintarvikkeilla huoltaminen, järjestettävä tuotantolaitosten normaali työskentely, luotava uusi elämä, uusi valtio — työläisten ja talonpoikain valtio. Mutta Leniniä nämä vaikeudet eivät pelästyttäneet. Hän tiesi, että työläiset kulkevat uskollisesti bolshevikkien mukana, että kansa — köyhälistö kaupungeissa, sotilaat tulilinjoilla, talonpojat maaseudulla — kannattaa innostuksella työläisiä. Hän sanoi: „Vain se voittaa ja voi pitää käsissään vallan, joka luottaa kansaan, joka menee kansan elävän luomiskyvyn lähteille"[1].

Noina päivinä Smolna kuohui. Päivällä sekä yöllä, hetkeksikään keskeytymättä sen seinien sisällä kiehui tarmokas vallankumouksellinen elämä. Lenin, joka oli kokonaan omistautunut valtavalle ja monipuoliselle valtiotyölle, muutti Smolnaan asumaan. Oli ratkaistava mitä erilaisimpia kysymyksiä — poliittisia, taloudellisia, sotilaallisia, organisatoorisia, hallinnollisia, pedagogisia, kulttuuri- ja valistusalaa koskevia sekä agitatoorisia kysymyksiä. Valtiotyön kokemusta puolueella, työläisillä ja talonpojilla ei ollut. Ja mistäpä se olisi voinut tullakaan. Tämä kokemus oli hankittava.

Lenin teki kaikkea, seurasi kaikkea, ohjasi kaikkea, ei jättänyt mitään näköpiirinsä ulkopuolelle. Hän muokkasi neuvostopolitiikan perusteet kansan elämän kaikissa kysy-

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 48.

myksissä. Hän laati asetuksia ja määräyksiä, kirjoitti julistuksia ja artikkeleja. Hän johti Kansankomissaarien Neuvostoa, jonka istuntoja alettiin marraskuun lopusta lähtien pitää joka päivä, ja samaan aikaan hän oli välittömässä kanssakäymisessä joukkojen kanssa. Neuvostovallan kahden ensimmäisen kuukauden aikana hän piti joukkokokouksissa yli 20 puhetta. Hän osallistui aktiivisesti niihin moniin edustajakokouksiin, joita noina kiihkeinä päivinä Pietarissa pidettiin; teki selostuksia, piti puheita, kirjoitti päätöslauselmia ja julistuksia.

Lukemattomat työläislähetystöt tehtaista, sotilaiden rintamajoukkojen edustajat ja talonpoikaislähetit suuntasivat kulkunsa Smolnaan Leninin luokse epäilyksineen, kysymyksineen, esityksineen, vaatimuksineen ja huolineen. Ympäröiden Leninin tiiviinä renkaana he kuuntelivat ahnaasti häntä ja levittivät sitten koko maahan Leninin kutsua joukoille: ottakaa uuden elämän rakentaminen omiin käsiinne.

Tilanne oli Lokakuun vallankumouksen ensimmäisinä päivinä hälyyttävä. Leninin huomio oli kiinni sotilaallisissa kysymyksissä. Kerenski läheni kasakkoineen Pietaria. Itse kaupungissa oli rauhatonta — lokakuun 29 (marraskuun 11) pnä upseerikoululaiset tekivät kapinan. Moskovassa jatkui vielä aseellinen taistelu. „Poliittinen kysymys lähenee nyt kiinteästi sotilaallista kysymystä", sanoi Lenin upseerikoululaisten kapinan päivänä Pietarin varuskunnan rykmenttien edustajain neuvottelussa. Ja hän otti omiin käsiinsä vallastasyöstyjen riistäjäluokkien ensimmäisten vastarintayritysten kukistamisen johdon. Lokakuun 28 päivän vastaisena yönä Lenin ja Stalin tulivat sotilaspiirin esikuntaan. Lenin vaati sotaoperatioita johtavilta työntekijöiltä tilanneselostusta. Tov. Podvoiski kertoo: „Kysymykseeni, mitä heidän tulonsa merkitsi — epäluottamusta meihin vai jotain muuta, Vladimir Iljitsh vastasi yksinkertaisesti, mutta lujasti:

— Ei epäluottamusta, mutta työläisten ja talonpoikain hallitus haluaa yksinkertaisesti tietää, kuinka sen sotilasviranomaiset toimivat.

Sillä hetkellä minä ensi kerran tunsin, että meillä on diktatuuri, että meillä on luja ja vankka työläisvalta".

Lenin oli muutamia päiviä melkein yhtämittaa esikunnassa johtamassa henkilökohtaisesti Kerenskin ja Krasnovin sotajoukkojen hajallelyömistä, mobilisoimassa ja järjestämässä sitä varten kaikki voimat. Hänen horjumaton lujuutensa ja rauhallinen voitonvarmuutensa innoitti ja yhdisti joukkoja. Vihollinen murskattiin.

Samaan aikaan Leninin täytyi taistella niitä vastaan, jotka heti vallankumouksen ensi päivistä lähtien yrittivät kylvää joukkojen keskuuteen epäluottamusta ja epäröintiä. Kamenev, Zinovjev, Rykov ja muut petturit alkoivat vaatia „yhtenäisen sosialistisen hallituksen" muodostamista, johon ottaisivat osaa Lokakuun vallankumouksen vastikään vallasta syöksemät menshevikit ja eserrät. Bolshevikkipuolueen Keskuskomitea hyväksyi leniniläisen päätöslauselman jossa heidän käytöksensä leimattiin „Neuvostojen vallan tunnuksen kavaltamiseksi". Kamenev, Rykov ja muut erosivat Keskuskomiteasta ja Kansankomissaarien Neuvostosta. Tuon viheliäisen pelkuriryhmän pako Keskuskomiteasta ja Kansankomissaarien Neuvostosta ei horjuttanut Leniniä. Kavaltajat ja petturit heitettiin ulos. Lenin kirjoitti kaikille puolueen jäsenille ja kaikille työtätekeville osoitetussa vetoomuksessa: „Kaikki työtätekevät pysykööt rauhallisina ja lujina! Meidän puolueemme, Neuvostoenemmistön puolue seisoo yksimielisenä ja yhtenäisenä heidän asiansa suojana, ja puolueemme puolesta ovat edelleenkin miljoonat työläiset kaupungeissa, sotilaat tulilinjoilla, talonpojat maaseudulla, jotka ovat valmiit hinnalla millä hyvänsä viemään rauhanasian ja sosialismin voittoon!" [1].

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 61.

Heti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton ensimmäisistä päivistä lähtien Lenin asettaa Neuvostomaan puolustuksen tehtävän etusijalle. „Ei pidä luulla, ettei tulisi puolustussotaa, johon meidät voidaan pakoittaa" [1], varoittaa Lenin puoluetta ja työtätekevien joukkoja. Hän esittää sosialistisen isänmaan puolustuksen taistelutunnuksen. „Me olemme puolustuksen kannattajia v. 1917 lokakuun 25 päivän jälkeen", sanoo Lenin, „me olemme voittaneet itsellemme oikeuden puolustaa isänmaata. Me olemme sosialistisen isänmaan puolustuksen kannattajia" [2]. Neuvostomaan kansojen nimessä Lenin lausuu, että sotilaallisen päällekarkauksen sattuessa synnyinmaatamme vastaan kaikki työtätekevät nousevat pyhään puolustussotaan. „Me työläiset ja talonpojat sanomme itsellemme ja koko maailmalle, ja kykenemme todistamaan, että nousemme yhtenä miehenä puolustamaan Neuvostotasavaltaa" [3].

Vallankumouksen ensimmäisinä viikkoina Lenin oli kokonaan omistautunut vasta syntyneen, uuden, historiassa ennen tuntemattoman Neuvostovaltion rakentamistyölle. Hänen johdollaan kansanjoukot puhdistivat maaperää sosialismin mainion rakennuksen rakentamiselle. Vanha porvariston valtakoneisto murskattiin, virkamiesten sabotaashi murrettiin, vastavallankumouksellinen Perustava kokous hajoitettiin. Maaorjuuden jätteet hävitettiin täydellisesti yhteiskunnallisen elämän kaikilta aloilta: tilanherrain maanomistus, säädyt, naisen poljettu asema, kansallisuussorto, kirkon etuoikeutettu asema. Ja silloin laskettiin myös sosialismin ensimmäiset kulmakivet: otettiin käytäntöön yhteiskunnallisen tuotannon ja tuotteiden jakelun työläisvalvonta, kansallistutettiin pankit, ryhdyttiin kansallistuttamaan rautateitä ja suurteollisuutta.

[1] *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 34.
[2] Sama, s. 13—14.
[3] Sama, s. 16.

Lenin oli Neuvostovallan kaikkien tärkeimpien asetusten aloitteentekijä ja niiden huomattavan osan laatija. Toiset niistä, murskaten perustuksiaan myöten vanhaa, raivasivat leveää tietä valoisaan tulevaisuuteen; toiset taas hahmoittelivat tämän tulevaisuuden ääriviivoja. „Meidän asetuksemme", sanoi Lenin, „on kutsu, mutta se ei ole kutsu entisessä mielessä: „Työläiset, nouskaa, kukistakaa porvaristo!". Ei, se on kutsu joukoille, niiden kutsuminen käytännölliseen tehtävään. *Asetukset ovat ohjeita, jotka kutsuvat joukkoluontoiseen käytännölliseen tehtävään.* Juuri tämä on tärkeää"[1].

Neuvostovallan kaikki elimet, kaikki kansankomissariaatit muodostettiin Leninin välittömällä ohjauksella. Hänen aloitteestaan perustettiin Yleisvenäläinen vastavallankumousta vastaan taisteleva erikoiskomitea (Tsheka) — proletariaatin diktatuurin terävä miekka. Sen johtoon asetettiin Dzierzhynski. Leninille kuuluu ajatus Korkeimman kansantalousneuvoston perustamisesta, joka oli ensimmäinen proletaarinen sosialistisen kansantalouden johto- ja suunnitteluelin.

Leninin ehdotuksesta Neuvostojen II edustajakokous muodosti kapitalistisessa maailmassa tuntemattoman kansallisuuspolitiikan elimen — Kansallisuusasiain kansankomissariaatin. Kansallisuusasiain kansankomissariaatin johtoon asetettiin Leninin paras taistelutoveri — Stalin. Marraskuun 3 (16) pnä 1917 julkaistiin Leninin ja Stalinin allekirjoittama „Venäjän kansojen oikeuksien julistus", jossa tyhjentävän selvästi esitettiin Neuvostovallan kansallisuuspolitiikan perusteet. Julistus nosti uuteen elämään ennen sorretussa asemassa olleiden kansojen monimiljoonaiset joukot, laski lujan perustan neuvostokansojen murtumattomalle ystävyydelle.

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 166.

Näin rakentui uuden tyypin valtio, joka oli kansan oma valtio, joka täydellisesti vastasi kansan pyrkimyksiä ja jonka kansa itse oli luonut. Luonnollista oli, että sosialistisen rakennustyön ensi askeleet, valtiollisen ja taloudellisen hallinnan neuvosto-organisation alku vaati Leniniltä — neuvostovaltion perustajalta — tarmokasta teoreettista ja organisatoorista työtä, haeskelemista ja monta kertaa uudelleen järjestämistä, erilaisten muotojen ja laitosten, joukkojen erilaisten järjestämismetodien ja -keinojen kokeilemista ja tarkastamista. Lenin huolellisesti tutki ja tieteellisesti yleisti miljoonien työtätekevien käytännöllisen kokemuksen uuden elämän rakentamisessa. Hän pyrki juurruttamaan kansanjoukkoihin luottamusta omiin voimiin, saamaan ne vakuuttuneiksi siitä, että voidaan tulla toimeen ilman elämän entisiä herroja, että nyt on kansa itse isäntä. Joukkojen aloitekyky on suunnattava uuden elämän rakentamiseen — tämä ajatus kulkee punaisena lankana Leninin koko valtiollisessa toiminnassa, hänen asetuksissaan, julistuksissaan, artikkeleissaan, puheissaan ja selostuksissaan. „Sosialismia", lausui Lenin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa marraskuun 4 (17) pnä 1917, „ei voida luoda ylhäältä annettavilla asetuksilla. Valtio-byrokraattinen automatismi on sen hengelle vierasta; elävä, luova sosialismi on itse kansanjoukkojen luomus"[1].

Lenin oli varma siitä, että joukkojen aloitekyky, työläisten ja talonpoikain luomistyö nostaa esiin erilaisia muotoja ja metodeja, jotka ovat välttämättömiä valtion hallinnassa, työn tuottavaisuuden kohottamisessa, kansan poliittisen kasvatuksen ja valistamisen alalla. Julistuksessa „Väestölle" marraskuun 5 (18) pnä Lenin lausui: „Toverit työtätekevät! Muistakaa, että *te itse* hallitsette nyt valtiota. Kukaan ei auta teitä, ellette itse liity yhteen ja ota

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 45.

valtion *kaikkia asioita omiin* käsiinne. *Teidän* Neuvostonne ovat tästä lähtien valtiovallan elimiä, täysivaltaisia, päätösvaltaisia elimiä"[1].

Lenin vaati paikallisilta Neuvostoilta omintakeisuutta paikallisten kysymysten ratkaisemisessa, herätti niissä aloitteellisuutta, pyrki siihen, että ne tuntisivat itsensä valtiovallan edustajiksi.

Joulukuun lopussa 1917 Lenin lepäsi muutamia päiviä Suomessa, lähellä Pietaria. Lyhyen „loman" aikana hän mietiskeli paljon sosialistisen rakennustyön teitä ja kirjoitti tunnetun kirjoituksen „Kuinka kilpailu on järjestettävä?".

Neuvostohallituksen sosialistiset toimenpiteet saattoivat porvariston ja sen lakeijat, menshevikit ja eserrät hillittömään raivoon. Kaikki kansan viholliset, joita imperialististen valtioiden hallitukset innoittivat ja tukivat, alkoivat raivokkaan taistelun Neuvostovaltaa vastaan. Alkoivat vastavallankumoukselliset salaliitot ja terroriteot puolueen ja hallituksen johtajia, ennen kaikkea Leniniä vastaan. Tammikuun 1 (14) pnä 1918 Leniniä vastaan tehtiin murhayritys: terroristit ampuivat autoa, jossa hän ajoi. Kuulat lävistivät auton monesta kohtaa, mutta Lenin jäi vahingoittumattomaksi.

Vastavallankumous aikoi käyttää Perustavaa kokousta Neuvostovallan kukistamiseen. Bolshevikit olivat kutsuneet sen koolle tarkoituksella asettaa se palvelemaan kansan etuja, tai, jos se ei suostu siihen, paljastaa se kansan joukkojen silmissä kansanvastaiseksi laitokseksi. Tammikuun 5 (18) pnä 1918 avattu Perustava kokous kieltääntyi tunnustamasta Neuvostovaltaa ja vahvistamasta neuvostoasetuksia. Täten joukot omin silmin näkivät sen vastavallankumouksellisen olemuksen ja tulivat vakuuttuneiksi sen hajottamisen välttämättömyydestä. Perustavan kokouksen hajot-

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 55.

taminen oli Leninin sanojen mukaan maailman mitassa tuntuva isku porvarillisen demokratian, rikkaiden demokratian fetisheille.

Tammikuun 10 (23) pnä 1918 alkoi Neuvostojen III Yleisvenäläinen edustajakokous. Nuori Neuvostovalta oli silloin 2 kuukauden ja 15 päivän ikäinen. Lenin teki edustajakokouksessa selostuksen Kansankomissaarien Neuvoston toiminnasta antaen kirkkaan kuvan uudentyyppisen valtiovallan — Neuvostojen sosialistisen tasavallan luomisesta. „Meidän sosialistinen Neuvostotasavaltamme", sanoi hän, „tulee seisomaan vankasti kansainvälisen sosialismin soihtuna ja esimerkkinä kaikille työtätekeville joukoille"[1]. Edustajakokous hyväksyi Leninin ehdottaman „Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksen". Tämä historiallinen julistus — ensimmäisen neuvostoperustuslain luonnos — vahvisti lainsäädännöllisesti neuvostojärjestelmän ensimmäiset toimenpiteet.

Lenin tiesi, että Neuvostovallan asemaa ei voitu pitää täysin lujittuneena niin kauan kuin Venäjä oli sodassa Saksaa vastaan. Neuvostovallan lujittamista varten oli välttämätöntä lopettaa sota. Ja Lenin alkoi taistelun rauhan puolesta heti Lokakuun vallankumouksen voiton ensi päivistä alkaen. Historiallisessa asetuksessa rauhasta Lenin ehdotti Neuvostohallituksen nimessä lokakuun 26 (marraskuun 8) pnä 1917 „kaikille sotaakäyville kansoille ja niiden hallituksille aloitettavaksi viipymättä neuvottelut oikeudenmukaisesta demokraattisesta rauhasta"[2].

Porvaristo ja sen asiamiehet, menshevikit ja eserrät yrittivät tehdä tyhjäksi rauhanneuvottelut Saksan kanssa, provosoida saksalaiset hyökkäämään ja saattaa vielä lujittumaton Neuvostovalta Saksan sotakoneen iskun alle. Tähän suuntaan toimi myöskin ylipäällystö, vanhan armeijan ken-

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 218.
[2] Sama, s. 13.

raalisto, sabotoiden Neuvostohallituksen määräyksiä. Marraskuun 9 (22) päivän vastaisena yönä Lenin ja Stalin keskustelivat lennättimen välityksellä ylipäällikkö kenraali Duhoninin kanssa käskien häntä lopettamaan sotatoimet ja alkamaan saksalaisten kanssa neuvottelut aselevosta. „Se oli raskas hetki", kertoo toveri Stalin, „Duhonin ja Päämaja kieltäytyivät jyrkästi täyttämästä Kansankomissaarien Neuvoston käskyä. Armeijan päällystö oli kokonaan Päämajan käsissä. Mitä tulee sotamiehiin, niin ei tiedetty, mitä sanoo 12-mijoonainen armeija, joka oli neuvostovaltaa kohtaan vihamielisesti suhtautuvien, niinsanottujen armeijajärjestöjen määräysvallan alainen. Itsessään Pietarissa oli silloin, kuten tunnettua, puhkeamassa upseerikoululaisten kapina... Muistan, kuinka jonkun aikaa lennättimen ääressä kestäneen vaitiolon jälkeen Leninin kasvot kirkastuivat ja saivat jonkin epätavallisen ilmeen. Näkyi, että hän oli jo tehnyt päätöksen"[1].

Lenin ehdotti, että on mentävä heti, yöllä radioasemalle, pantava erikoispäiväkäskyllä Duhonin pois viralta ja käännyttävä päällystön päitten yli sotamiesten puoleen kehoituksella: „ottamaan kenraalit kiinni, lopettamaan sotatoimet, asettumaan yhteyteen itävaltalais-saksalaisten sotamiesten kanssa ja ottamaan rauhan asian omiin käsiinsä".

„Se oli „hyppäys tuntemattomuuteen". Mutta Lenin ei pelännyt tuota „hyppäystä", päinvastoin, hän astui sitä kohti, sillä hän tiesi, että armeija tahtoo rauhaa ja se valloittaa rauhan lakaisemalla rauhan tieltä kaikki esteet, sillä hän tiesi, että tällainen keino rauhan aikaansaamiseksi tekee vaikutuksensa itävaltalais-saksalaisiin sotamiehiin, että se päästää valloilleen rauhankaipuun poikkeuksetta kaikilla rintamilla.

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 25.

Tunnettua on, että tämä Leninin vallankumouksellinen ennakkonäkemys toteutui sittemmin täsmälleen"[1].

Lenin käsitti, että nuoren, vielä armeijaa vailla olevan Neuvostotasavallan sota hampaisiin saakka aseistettua saksalaista imperialistista rosvoa vastaan voi johtaa Neuvostovallan tuhoon. Hän tiesi, että Neuvostovalta voi saavuttaa rauhan, sillä se nojautui politiikassaan maailman imperialismia raateleviin mitä syvimpiin ristiriitoihin, jotka olivat syösseet kaksi tärkeintä imperialistista ryhmää — englantilais-ranskalaisen ja saksalaisen — kamppailuun elämästä ja kuolemasta. Taistellessaan rauhan puolesta Lenin loi kapitalismin ympäröimän Neuvostomaan ulkopolitiikan johtavat periaatteet.

Rauhan solmiaminen, selitti Lenin, ei heikennä, vaan yhä enemmän suurentaa vallankumouksemme kansainvälistä merkitystä. „Sosialistisen Neuvostotasavallan esimerkki Venäjällä tulee olemaan elävänä esikuvana kaikkien maiden kansoille, ja tämän esikuvan propagandistinen, vallankumouksellistuttava vaikutus tulee olemaan jättiläismäinen. Täällä — porvarillinen järjestelmä ja kahden rosvoryhmän loppuun saakka paljastunut valtaussota. Siellä — rauha ja Neuvostojen sosialistinen tasavalta"[2].

Lenin luotti lujasti vallankumouksemme ehtymättömiin voimiin, sen valtavaan kansainväliseen merkitykseen. Neuvostotasavallassa Lenin näki maailman sosialistisen vallankumouksen turvan ja tukikohdan, ja pyrki hinnalla millä hyvänsä suojaamaan sen olemassaolon. Niin raskaita kuin rauhan ehdot olivatkin, niin „kansa, joka on pystynyt luomaan Neuvostovallan, ei voi sortua"[3]. Sellainen kansa suoriutuu voittajana kaikista koettelemuksista.

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 26.
[2] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 198.
[3] Sama, s. 401.

Jokaisen toimenpiteen taistelussa rauhan puolesta Lenin suunnitteli neuvottelemalla siitä Stalinin kanssa. Lenin ja Stalin laativat yhdessä ohjeet Neuvostovallan rauhanvaltuuskunnalle Brestissä. Kun valtuuskunta pyysi Leniniltä lisäohjeita, niin hän vastasi: „Stalinia ei ole, joten en ole voinut vielä näyttää hänelle... Haluaisin neuvotella ensin Stalinin kanssa, ennenkuin vastaan Teidän kysymykseenne". Jonkun ajan kuluttua Lenin tiedoitti valtuuskunnalle: „Stalin juuri saapui, neuvottelemme hänen kanssaan ja annamme heti teille yhteisen vastauksen". Ohje rauhan allekirjoittamisesta lähetettiin Brestiin Leninin ja Stalinin allekirjoituksella varustettuna.

Rauhan solmiamista Saksan kanssa vastustivat raivokkaasti yhdessä porvariston, eserrien ja menshevikkien kanssa myöskin Trotski ja hänen apurinsa Buharin. Trotskilaiset ja buharinilaiset harjoittivat vasemmistolaisilla fraaseilla verhottua provokatoorista politiikkaa vaatien sodan jatkamista saattaakseen Neuvostotasavallan tositeossa Saksan imperialismin iskun alle. Tammikuun 28 (helmikuun 10) pnä 1918 Trotski, joka oli Brestissä Neuvostovallan rauhanvaltuuskunnan puheenjohtajana, kieltääntyi kirjoittamasta alle rauhaa Saksan kanssa rikkoen siten petturimaisesti bolshevikkipuolueen suoranaiset ohjeet. Helmikuun 18 päivän aamuna Saksan armeija alkoi hyökkäyksen. Neuvostomaan ylle nousi uhkaava vaara.

Helmikuun 18 päivän aamuna kokoontui bolshevikkipuolueen Keskuskomitea. Lenin vaati tiukasti lähettämään saksalaisille heti sähkösanoman ehdottamalla siinä rauhaa. Trotski ja Buharin jatkoivat itsepintaisesti omaa sodanlietsojien provokatoorista linjaansa. He vakuuttelivat, että „saksalainen ei uskalla hyökätä". Yhden äänen enemmistöllä Leninin ehdotus rauhasta hylättiin. Kului muutamia tunteja, ja elämä löi sirpaleiksi petturien valheellisen vakuuttelun: saksalaiset sotajoukot siirtyivät hyökkäykseen

koko rintamalla, vanhan armeijan tähteet eivät voineet pitää puoliaan hampaisiin saakka aseistettuja saksalaisia joukkoja vastaan. Kohtaamatta vakavaa vastarintaa saksalaisten imperialistien armeija eteni nopeasti. Pietari oli uhan alaisena. Ei saanut enää viivytellä hetkeäkään.

Saman päivän iltana bolshevikkipuolueen Keskuskomitea kokoontui toisen kerran. Lenin ja Stalin esiintyivät päättävästi Trotskia ja Buharinia vastaan paljastamalla heidän linjansa petturiluonteen. Leninin ehdotusta — ilmoittaa Saksan hallitukselle suostumuksesta viipymättömään rauhan solmiamiseen — kannatti Keskuskomitean jäsenten enemmistö.

Helmikuun 19 päivän vastaisena yönä Lenin lähetti Kansankomissaarien Neuvoston nimessä Saksan hallitukselle radiosanoman rauhan allekirjoittamiseen suostumisesta. Mutta saksalaiset imperialistit viivyttelivät vastausta ja jatkoivat hyökkäystä. Vasta helmikuun 22 pnä he ilmoittivat suostuvansa rauhan allekirjoittamiseen asettaen vieläkin raskaampia ehtoja kuin alussa.

Kaikkina näinä päivinä Lenin käy kiihkeää taistelua rauhan puolesta. Helmikuun 19 pnä hän pitää kaksi puhetta sodasta ja rauhasta, ensin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, sitten Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäsenten, bolshevikkien ja „vasemmisto"-eserrien, sekä bolshevikkien Pietarin konferenssin ja Talonpoikain edustajain Yleisvenäläisen edustajakokouksen edustajain yhteisessä neuvottelussa. Kaksi kertaa Lenin puhuu myöskin seuraavan päivän iltana Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäsenten, bolshevikkien ja „vasemmisto"-eserrien ryhmien yhdistetyssä istunnossa. Helmikuun 21 päivänä „Pravdassa" ilmestyi hänen ensimmäinen kirjoituksensa trotskilais-buharinilaisia sodanlietsojia vastaan — „Vallankumouksellisesta fraasista", seuraavana päivänä ilmestyi toinen — „Syyhelmästä".

Tunkeuduttuaan Neuvostomaahan Saksan imperialismi asetti päämääräkseen Neuvostovallan kukistamisen, synnyinmaamme muuttamisen siirtomaakseen. Oli suojattava sosialistinen isänmaa saksalaisilta maahankarkaajilta. Lenin järjestää kiireellisesti maan puolustuksen. Hänen lähin auttajansa oli toveri Stalin. Saatuaan ensimmäiset tiedot valmisteilla olleesta saksalaisten joukkojen hyökkäyksestä Lenin ja Stalin ryhtyvät pikaisiin toimenpiteisiin. Lennätinpuhelussaan helmikuun 18 päivän aamuna Dvinskin Neuvoston kanssa he antoivat tarkkoja ja selviä ohjeita, miten tulee menetellä, jotta vaikeutettaisiin saksalaisten etenemistä ja estettäisiin niitä valtaamasta valtavia sotakalustovarastoja.

Helmikuun 21 pnä 1918 Lenin antoi Kansankomissaarien Neuvoston nimessä julistus-vetoomuksen „Sosialistinen isänmaa on vaarassa". Tämän mainion asiakirjan jokaisesta rivistä uhkuu mitä syvin neuvostopatriotismin tunne.

„Neuvostojen Tasavallan antaumuksellinen puolustaminen", kirjoitti Lenin vetoomuksessaan, „porvarillis-imperialistisen Saksan sotalaumoja vastaan on Venäjän työläisten ja talonpoikain pyhä velvollisuus". Maan kaikki voimat ja varat on annettava täydellisesti vallankumouksellisen puolustuksen hyväksi. Lenin kehoitti kaikkia paikallisia Neuvostoja, kaikkia työläisiä ja talonpoikia „puolustamaan jokaista tukiasemaa viimeiseen veripisaraan asti", estämään kaikin voimin omaisuutemme joutuminen vihollisen käytettäväksi; hävittämään perääntyessä rautatiet, räjäyttämään ja polttamaan rautatierakennukset, lähettämään viipymättä itään ja maan sisäosiin koko liikkuvan kaluston — vaunut ja veturit. Kaikki vilja- ja yleensä elintarvikevarat, kaikki arvokas omaisuus, joka on vaarassa joutua vihollisen käsiin, on tuhottava, ellei sitä voida kuljettaa pois.

Pietarin ja Kievin sekä kaikkien uudella rintamalinjalla olevien kaupunkien, paikkakuntien ja kylien työläisiä ja talonpoikia Lenin kehoitti muodostamaan pataljoonia ampumahautojen kaivamista varten sotilasspesialistien johdolla.

„Vihollisen asiamiehet, keinottelijat, tuhotyöntekijät, huligaanit, vastavallankumoukselliset agitaattorit ja saksalaiset vakoilijat on ammuttava rikospaikalla.

Sosialistinen isänmaa on vaarassa! Eläköön sosialistinen isänmaa!" [1].

Leninin henkilökohtaisella johdolla ja toveri Stalinin välittömällä osanotolla muodostettiin Pietarin sotilaspiirin erikoisesikunta, jonka tehtävänä oli piiritystilaan julistetun Pietarin puolustuksen välitön operatiivinen johtaminen.

Leninin kutsu sosialistisen isänmaan puolustukseen saksalaisten aseellista interventiota vastaan sai maassa aikaan valtavan vallankumouksellisen innostuksen. Kaikkialla alettiin muodostaa vallankumouksellisen kansan uuden armeijan — Punaisen Armeijan joukko-osastoja. Nuori Punainen Armeija löi sankarillisesti takaisin saksalaisen rosvon ryntäyksen. Helmikuun 23 pnä 1918 neuvostoarmeija antoi saksalaisille miehittäjille murskaavan iskun Pihkovan ja Narvan edustalla. Saksalaisten eteneminen Pietaria kohti pysäytettiin. „Saksan imperialismin sotajoukkojen pysäyttämisen päivästä — helmikuun 23 päivästä — tuli nuoren Punaisen armeijan syntymäpäivä" [2].

Aamulla helmikuun 23 päivänä saatiin Saksan uudet rauhanehdot. Vastauksen antamiseen jäi asiallisesti vain yksi päivä — helmikuun 23 päivä. Se oli Leninille kaikkein kärkevimmän ja pontevimman taistelun päivä rauhan puolesta. Keskuskomitean historiallisessa istunnossa Lenin vaati jyrkässä ja ultimatiivisessa muodossa Saksan ehtojen

[1] „Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantaja" N:o 31, helmikuun 22 pnä 1918.

[2] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 229.

hyväksymistä lausuen, että „vallankumouksellisten fraasien politiikka on päättynyt". Leninin linjaa puolustivat kaikin voiminsa Stalin ja Sverdlov. „Joko hengähdyshetki tai vallankumouksen tuho — muuta ulospääsyä ei ole", sanoi Stalin. Trotskilaiset ja buharinilaiset tekivät raivokasta vastarintaa. Mutta Leninin linja voitti. Äänten enemmistöllä Keskuskomitea hyväksyi Leninin ehdotuksen siitä, että Saksan rauhanehtoihin on suostuttava.

Lenin saattoi viipymättä kantansa puolueen ja maan tietoon. „Pravdan" helmikuun 23 päivän iltanumerosta jokainen puolueen jäsen, jokainen työläinen luki liikutuksella Leninin suuttumuksen sanoja:

„Vain holtiton fraasi voi työntää Venäjää tällaisissa oloissa, tällä hetkellä sotaan, ja minä itse en tietenkään olisi jäänyt hetkeksikään hallitukseen enkä puolueemme Keskuskomiteaan, jos fraasipolitiikka olisi päässyt voitolle...

Tietäköön jokainen: ken on viipymätöntä, joskin tavattoman raskasta rauhaa vastaan, hän työntää Neuvostovaltaa turmioon" [1].

Illalla helmikuun 23 päivänä pidettiin Keskuskomitean istunnon jälkeen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäsenten, bolshevikkien ja „vasemmisto"-eserrien ryhmien yhdistetty kokous. Lenin piti siinä puheen rauhan puolesta. Häntä vastassa oli trotskilaisten, buharinilaisten ja „vasemmisto"-eserrien yhteisrintama. Sitten pidettiin erikseen Toimeenpanevan Keskuskomitean bolshevikkiryhmän istunto, joka Leninin puheen jälkeen hyväksyi äänten enemmistöllä hänen ehdotuksensa. Vihdoin kello 3 yöllä (helmikuun 24 päivän vastaisena) alkoi Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunto. Lenin teki selkoa Saksan rauhanehdoista. Ankaran taistelun jälkeen aamulla

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 276.

kello 4.30 Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea äänten enemmistöllä päätti hyväksyä Leninin ehdottaman päätöslauselman.

Valtavien koettelemusten viikko, helmikuun 18 päivästä 24 päivään — saksalaisten hyökkäyksen alkamisesta Saksan rauhanehtojen hyväksymiseen — päättyi. Lenin kirjoitti silloin, että se „jää Venäjän — ja kansainvälisen — vallankumouksen historiaan yhtenä suurimpana historiallisena murroksena" [1]. Trotskin ja Buharinin provokatio asetti uhan alaiseksi Neuvostotasavallan olemassaolon. Välittömänä tuloksena Trotskin petoksesta Brestissä oli vieläkin raskaampi rauha ja sangen suurten sotatarvikevarastojen menetys, jotka saksalaiset olivat kaapanneet hyökkäyksensä aikana. Trotskilaiset ja buharinilaiset „itse asiassa *auttoivat* Saksan imperialisteja ja *vaikeuttivat* vallankumouksen kasvua ja kehitystä Saksassa" [2]. Lenin, Stalin ja Sverdlov saivat lujalla ja johdonmukaisella rauhanpolitiikallaan suojatuksi Neuvostotasavallan olemassaolon.

Sen jälkeen, kun Keskuskomitea ja Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea olivat tehneet päätöksen rauhan allekirjoittamisesta, taistelu sai vieläkin kärkevämmän, vieläkin ankaramman luonteen. Trotskilaiset ja buharinilaiset kävivät avoimesti hillitöntä taistelua Leniniä, puoluetta, Neuvostohallitusta vastaan. Samaan aikaan he yhdessä „vasemmisto"-eserrien kanssa valmistelivat syvässä maanalaisuudessa vastavallankumouksellista salaliittoa Neuvostohallitusta vastaan. Nuo heittiöt asettivat päämääräkseen Brestin rauhan tyhjäksi tekemisen, Neuvostohallituksen kukistamisen, Leninin, Stalinin ja Sverdlovin vangitsemisen ja murhaamisen. Vasta 20 vuoden kuluttua saatiin tietää noiden ihmiskunnan hylkiöiden inhoittavat suunnitelmat.

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 290.
[2] Sama, s. 307.

Vastustamattomalla voimalla levisivät Leninin sanat koko maahan. Melkein joka päivä „Pravdassa" ilmestyi Leninin tulisia kirjoituksia. Ne moukaroivat raskain iskuin sotaprovokaattoreja, jotka yrittivät työntää Neuvostovaltaa kuiluun. Elämä sai joukot sangen nopeasti vakuuttuneiksi Leninin olevan ehdottomasti oikeassa. Se osoitti pelastuksen olevan vain siinä, että kootaan koko tahto ja päättäväisyys ja kirjoitetaan alle raskas rauha sekä ryhdytään viipymättä tositeolla valmistelemaan sosialistisen isänmaan puolustusta. Puolue, työväenluokka ja kansanjoukot ryhmittyivät yhä kiinteämmin Leninin ympärille.

Maaliskuun 6 pnä 1918 alkoi Pietarissa puolueen ylimääräinen VII edustajakokous. Selostuksen Brestin rauhasta teki Lenin. Puolitoista päivää kesti päättävä ja sitkeä taistelu trotskilaisia ja buharinilaisia vastaan. Edustajakokous vahvisti oikeaksi Leninin linjan rauhakysymyksessä.

Sodasta ja rauhasta tekemässään selostuksessa ja edustajakokoukselle esittämässään päätöslauselmassa Lenin korosti erikoisesti, että imperialististen valtioiden sotilaalliset esiintymiset Neuvostomaata vastaan ovat tulevaisuudessakin kiertämättömiä. Synnyinmaamme puolustuskuntoisuuden kaikinpuolinen lujittaminen, sanoi Lenin, on sen vuoksi bolshevikkipuolueen ja Neuvostovallan perustehtävä, kaikkien työtätekevien pyhä velvollisuus. Hän vaatii päättäviä toimenpiteitä vallankumouksellisen järjestyksen ja rautaisen kurin aikaansaamiseksi, joukkojen valmistamiseksi sosialistisen isänmaan uhrautuvaiseen puolustukseen ja Punaisen Armeijan lujittamiseksi kaikin puolin. Lenin esittää taistelutehtävänä „sotilastietojen ja sotataidon yleisen, kaikinpuolisen ja järjestelmällisen opettamisen aikuiselle väestölle sukupuoleen katsomatta". Täytyy pyrkiä siihen, että työläiset ja talonpojat joka päivä „opettelisivat taistelemaan". Maan puolustusta varten tarvitaan luja armeija ja vankka selusta.

„Meidän tunnuksemme", sanoi Lenin, „tulee olla — sotataidon opiskeleminen tositeolla" [1].

Edustajakokous käsitteli vielä kysymyksen muutoksista puolueen ohjelmaan ja puolueen nimen muuttamisesta. Tästä kysymyksestä teki selostuksen Lenin. Hänen ehdotuksestaan puoluetta alettiin nimittää Venäjän Kommunistiseksi Puolueeksi (bolshevikit). Edustajakokous hyväksyi ohjelman perustaksi Leninin laatiman luonnoksen sekä valitsi uuden ohjelman laatimista varten valiokunnan, johon tulivat Lenin, Stalin y.m.

Maaliskuun 15 pnä IV ylimääräinen Yleisvenäläinen Neuvostojen edustajakokous vahvisti Leninin tekemän selostuksen pohjalla Brestin rauhansopimuksen.

„Tästä lähtien Venäjän federatiivinen neuvostotasavalta", sanotaan edustajakokouksen päätöslauselmassa, „yksimielisesti tuomiten ryöstösodat katsoo oikeudekseen ja velvollisuudekseen sosialistisen isänmaan puolustamisen kaikilta mahdollisilta päällekarkauksilta minkä imperialistisen maan taholta hyvänsä.

Tämän vuoksi edustajakokous katsoo kaikkien työtätekevien joukkojen ehdottomaksi velvollisuudeksi kaikkien voimien ponnistamisen maamme puolustuskuntoisuuden uudelleen luomiseksi ja kohottamiseksi, sen sotilaallisen mahdin uudelleen luomiseksi" [2].

Näinä päivinä ratkaistiin kysymys Neuvostohallituksen muuttamisesta Pietarista Moskovaan. Täytyi suojata Neuvostomaan pääkaupunki interventiopyrkimyksiltä, täytyi luoda rauhallisemmat työehdot valtiovallan keskuskoneistolle ja ehdot sen paremmille yhteyksille maan kanssa.

Vastavallankumoukselliset eserräläiset salaliittolaiset aikoivat räjäyttää junan, jossa Lenin, bolshevikkipuolueen

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 339, 330.

[2] Sama, s. 410—411.

Keskuskomitea ja hallitus matkustivat. Neuvostovaltion tiedusteluelimet ja Pietarin työläisten valppaus tekivät tyhjäksi terroristien aikeet.

Maaliskuun 10 pnä 1918 Lenin matkusti Pietarista. Maaliskuun 11 pnä hän saapui Moskovaan. Moskovasta tuli sosialistisen valtion pääkaupunki. Kremlistä tuli vapautetun kansan aivot ja sydän, koko maailman sorrettujen joukkojen johtotähti.

Hengähdyshetki oltiin saavutettu. Tästä hengähdyshetkestä, rauhasta käydyssä taistelussa tuli koko voimalla esiin leniniläisen strategian nerokkuus, strategian, jonka tarkoituksena oli — ajan voittaminen, vihollisten hajoittaminen ja voimien kokoaminen uudelleen hyökkäykseen siirtymistä varten.

„Jos voimia on selvästi liian vähän, niin puolustuksen tärkein keino on *perääntyminen maan sisäosiin*" [1], tämä Leninin viisas ohje auttoi Brestin rauhan kaudella suorittamaan perääntymisen parhaimmassa järjestyksessä ja kokoamaan lyhyimmässä ajassa voimia päättävään vastarintaan saksalaisia anastajia ja muita Neuvostomaan vihollisia vastaan.

„Lokakuun vallankumouksen kaudella Lenin opetti bolshevikkipuolueelle, kuinka on pelottomasti ja päättävästi hyökättävä, kun tätä varten ovat olemassa välttämättömät ehdot. Brestin rauhan kaudella Lenin opetti puolueelle, kuinka silloin, kun vihollisella on tiettävästi ylivoima meihin nähden, on peräännyttävä järjestyksessä, siinä mielessä, että mitä suurimmalla tarmolla valmistetaan uutta hyökkäystä vihollisia vastaan.

Historia on osoittanut Leninin linjan täysin oikeaksi" [2].

Lenin piti välttämättömänä käyttää maksimaalisesti hengähdyshetkeä Neuvostovallan lujittamiseen, sosialistisen

[1] *Lenin*. Teokset, XXII osa, s. 511.

[2] „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 232.

rakennustyön kehittämiseen ja Punaisen Armeijan luomiseen.

Kohta rauhan solmimisen jälkeen Lenin kirjoitti artikkelin „Meidän päiviemme tärkein tehtävä". Se oli intomielinen kutsu kansalle takomaan väsymättä Neuvostomaan taloudellista ja sotilaallista mahtia. „Itsepetosta ei tarvita", kirjoitti Lenin. „Täytyy olla miehuullisuutta katsoa suoraan silmiin kaunistelematonta ja karvasta totuutta. Täytyy mitata täydellisesti, pohjaan asti koko se tappion, paloittelemisen, orjuutuksen ja nöyryytyksen kuilu, johon meidät on nyt syösty. Mitä selvemmin me tajuamme sen, sitä vankemmaksi ja karaistuneemmaksi, teräksenlujaksi tulee meidän tahtomme vapautukseen, meidän pyrkimyksemme nousta orjuutuksesta uudelleen itsenäisyyteen, meidän horjumaton päättäväisyytemme päästä hinnalla millä hyvänsä siihen, että Venäjä lakkaisi olemasta köyhä ja voimaton, että se tulisi todella mahtavaksi ja vauraaksi.

Se voi tulla sellaiseksi, sillä meille on kuitenkin jäänyt riittävästi liikkuma-alaa ja luonnonrikkauksia voidaksemme huoltaa kaikki ja jokaisen, ellei yltäkylläisesti, niin kuitenkin riittävällä määrällä elämän tarvikkeita. Meillä on aineksia sekä luonnonrikkauksissa että ihmisvoimavaroissa kuin myöskin siinä erinomaisessa vauhdikkuudessa, jonka suuri vallankumous on antanut kansan luomiskyvylle, voidaksemme luoda todella mahtavan ja vauraan Venäjän" [1].

Lenin viitoittaa tien köyhän ja voimattoman Venäjän muuttamiselle mahtavaksi ja vauraaksi sosialistiseksi neuvosto-suurvallaksi. Hän laatii suunnitelman sosialistiseen rakennustyöhön ryhtymistä varten. „Me, bolshevikkipuolue, olemme saaneet Venäjän *vakuuttuneeksi*. Me olemme *voittaneet* Venäjän — rikkailta köyhille, riistäjiltä työtätekeville. Meidän on nyt *hallittava* Venäjää" [2].

[1] *Lenin*. Teokset, XXII osa, s. 376.

[2] Sama, s. 441.

Perusrengas maan hallinnan järjestämisessä oli Leninin mielestä tuotannon ja tuotteiden jaon mitä tiukin yleiskansallinen luettelointi ja valvonta. Oli kaikin tavoin kohotettava työn tuottavaisuutta, luotava uusi, neuvostomaan sosialistinen työkuri. Tähän liittyy toiselta puolen sosialistisen kilpailun järjestämistehtävä ja toiselta puolen päättävä, säälimätön taistelu pikkuporvarillista holtittomuutta, tyhjäntoimittajia, laiskureita ja keinottelijoita vastaan. Kapitalismin vallitessa, sanoi Lenin, kuri luotiin nälällä, väkivallalla, „äkseerauksella". Neuvostovallan aikana on asia toisin. Uuden kurin — sosialistisen kurin, toverillisen yhteyden kurin, neuvostokurin — kehittävät miljoonat työtätekevät jokapäiväisessä käytännöllisessä työssään.

Lenin osoitti, että taloudellisen elämän kysymykset ovat asettuneet uudella tavalla. „Pidä täsmällisesti ja tunnollisesti tiliä rahoista", kirjoitti Lenin, „hoida säästäväisesti taloutta, älä laiskottele, älä varasta, noudata mitä tiukinta kuria työssä — juuri tällaiset tunnukset, joita vallankumoukselliset proletaarit pitivät aivan oikein pilkkanaan silloin, kun porvaristo tuontapaisilla puheilla peitteli herruuttaan riistävänä luokkana, tulevat nyt porvariston kukistamisen jälkeen ajankohdan päiväjärjestyksessä oleviksi ja tärkeimmiksi tunnuksiksi"[1].

Lenin sanoi, että näiden tunnusten käytännöllinen toteuttaminen elämässä *Neuvosto*vallan toimesta, *sen* metodeilla, *sen* lakien perustalla on välttämätöntä ja *riittävää* sosialismin voittoa varten.

Hahmoitellessaan sosialistiseen rakennustyöhön ryhtymisen suunnitelmaa Lenin tähdensi koneellisen suurteollisuuden ratkaisevaa merkitystä koko kansantalouden sosialistisessa uudelleenrakentamisessa. Lenin asetti jo silloin maamme tieteen työntekijöille tehtävän „laatia mahdollisimman nopeasti Venäjän teollisuuden uudelleenrakentamisen ja taloudellisen kohottamisen suunnitelma". Tämän suunnitelman laatimisessa piti tärkeimpänä lähtökohtana olla vaatimus „*itsenäisesti* varustaa itsensä *kaikilla* tärkeimmillä raaka-aine- ja teollisuustuotelajeilla"[1], saada aikaan maamme teknillinen ja taloudellinen riippumattomuus. Sosialistisen kansantalouden, opetti Lenin, on rakennuttava sähköistämisen edistyneimmälle teknilliselle perustalle. Leninin ohjeet maan teollistuttamisesta ja sähköistämisestä tulivat sosialistisen valtion koko rakennus- ja uudistustoiminnan perustaksi.

Jo ensimmäisenä päivänä sosialistisen neuvostovallan luomisen jälkeen Lenin esitti ajatuksen valtion yhtenäisestä taloussuunnitelmasta. Sosialistisen yhteiskunnan peruskiviä muuratessaan Lenin väsymättä korosti, että sosialistisen rakennustyön menestymiseksi me „tarvitsemme yhtenäisen tahdon, jokaisessa käytännöllisessä kysymyksessä on tarpeen, että kaikki toimisivat yhtenä miehenä"[2]. Lenin usein tähdensi, että „eivät rautatiet, ei liikenne, eivät suuret koneet eivätkä yleensä tuotantolaitokset voi toimia oikein, ellei ole yhtenäistä tahtoa, joka sitoo kaikki työtätekevät yhdeksi taloudelliseksi elimistöksi, joka toimii kellon koneiston tarkkuudella"[3]. Sosialistisen valtiosuunnitelman on turvattava tämä miljoonien sosialismin rakentajien tahdon ja toiminnan yhtenäisyys. „Koko valtion taloudellisen mekanismin muuttaminen yhdeksi suureksi koneistoksi, taloudelliseksi elimistöksi, joka toimii niin, että sadat miljoonat ihmiset pitävät ohjeenaan samaa suunnitelmaa — siinä on se valtava organisatoorinen tehtävä, joka harteil-

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 443.

[1] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 434.
[2] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 143.
[3] *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 420.

lemme on langennut"[1], puhui Lenin maaliskuussa 1918 puolueen VII edustajakokouksessa.

Tällaisia olivat ne ajatukset, joita Lenin kehitteli keväällä 1918 Neuvostovallan päiväjärjestyksessä olevien tehtävien alalla. Huhtikuun 26 pnä hän teki tästä kysymyksestä selostuksen Keskuskomiteassa, joka hyväksyi hänen teesinsä. Huhtikuun 28 pnä „Izvestijassa" julkaistiin Leninin kuuluisa kirjoitus „Neuvostovallan päiväjärjestyksessä olevat tehtävät". Seuraavana päivänä hän teki tästä samasta kysymyksestä selostuksen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa.

Leninin teesit otettiin perustaksi puolueen ja valtion kaikessa työssä. Kehitettiin sosialistista kilpailua. Siirryttiin työläisvalvonnasta työläishallintaan. Kesäkuun 28 pnä Lenin allekirjoitti asetuksen koko suurteollisuuden kansallistuttamisesta.

Lenin kehittää herkeämättä Neuvostomaan puolustusta. Hän kehoittaa joukkoja käyttämään hengähdyshetkeä täydellisesti hyväksi voimakkaan Punaisen Armeijan luomista varten.

Siitä huolimatta, että Neuvosto-Venäjän ja Saksan välillä oli olemassa rauhansopimus, saksalaiset imperialistit pyrkivät kaikin tavoin heikentämään ja hävittämään Neuvostomaata rikkoen tuota sopimusta. Saksalaiset sotalaumat anastivat Ukrainan, Bielo-Venäjän ja muita alueita, palauttivat miehittämillään alueilla tilanherrain ja porvariston järjestelmän, alkoivat ryöstää ja sortaa Ukrainan ja Bielo-Venäjän kansoja, hävittää kyliä, ampua tuhansia työläisiä ja talonpoikia.

Lenin leimasi jyrkästi saksalaiset miehittäjät ryöväreiksi ja väkivallantekijöiksi. „Saksalaiset rosvot ovat petomaisuudessa lyöneet sotilaallisten veritekojensa ennätyksen"[1], sanoo Lenin „Kirjeessä Amerikan työläisille". Ukrainan ja Bielo-Venäjän kansat nousivat isänmaalliseen vapautussotaan ulkomaalaisia anastajia vastaan. Miehitetyillä alueilla leimahti liekkiin sissisota, yhä useammin puhkesi työläisten ja talonpoikain aseellisia kapinoita. Interventtien armeija ei voinut suoriutua laajenevasta isänmaallisesta sodasta. Tämä sota heikensi saksalaista sotakonetta ja joudutti saksalaisen armeijan rappeutumista. Saksalaisten miehittäjien armeija muuttui, sanoi Lenin, „rosvojoukkioksi, sellaisten ihmisten joukkioksi, jotka harjoittavat väkivaltaa vieraita kansoja kohtaan"[2].

¹ *Lenin.* Teokset, XXII osa, s. 316.

Kun röyhkeiksi käyneet saksalaiset rosvot ja ukrainalaiset valkokaartilaiset yrittivät lähteä etenemään Ukrainan rajojen yli, niin Lenin antoi Sota-asiain kansankomissariaatille määräyksen „ryhtyä viivyttelemättä kaikkiin siitä riippuviin toimenpiteisiin Harkovin kuvernementin itärajan puolustamiseksi". Konkreettiset ohjeet antoi toveri Stalin. „Yksityiskohdista tulee neuvotella Stalinin kanssa", huomautti Lenin Sota-asiain kansankomissariaatille antamassaan määräyksessä.

Ottaen huomioon saksalaisia miehittäjiä vastaan Ukrainassa käydyn taistelun kokemukset Lenin antoi kesäkuun 2 pnä 1918 kaikille Neuvostovallan paikallisille elimille tiukan ohjeen käydä säälimätöntä hävityssotaa Neuvostomaan kimppuun hyökänneitä interventtejä ja valkokaartilaisia vastaan.

„Ukrainassa on usein tapahtunut, että talonpojat ja työläiset ovat olleet omaisuuden poiskuljettamista tai hävittämistä vastaan toivoen voivansa säilyttää sen itseään varten. He ovat tulleet ankarasti rangaistuiksi. Tulokkaat ovat anastaneet kaikki: viljan, karjan, hiilen, metallin,

¹ *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 180.
² Sama, s. 80.

koneet ja kuljettaneet ne itselleen. Ukrainan esimerkin tulee olla pelottavana opetuksena koko Venäjälle" [1].

Lenin kehoitti vaaravyöhykkeiden koko väestöä olemaan jättämättä vihollisellc elintarvikkeita, ajamaan karjan ja kuljettamaan viljan jo aikaisemmin selustaan. Ensikädessä oli kuljetettava pois sotatarvikevarastot, koneet, kalustot, veturit ja vaunut, irroitettava ratakiskot, räjäytettävä sillat, poltettava kaikki, mitä ei voida kuljettaa pois, tuhottava metsät ja kylvöt, kaivettava maahan metalli, jota ei ole kuljetettu pois.

„On kaikin voimin ja keinoin vaikeutettava vihollisen etenemistä. On järjestettävä väijytyksiä, toimittava tuli- ja terä-aseilla.

On turvattava oma selusta. Ja sitä varten on tuhottava järjestään kaikki vakoilijat, provokaattorit, valkokaartilaiset, vastavallankumoukselliset petturit, jotka suoraan tai välillisesti auttavat vihollista" [2].

Leninin ohjeet kohottivat työtätekevien kutsuntavalmeutta. Toteuttaen Leninin antamia ohjeita työläiset ja talonpojat loivat ulkomaalaisten anastajien miehittämillä alueilla vihollisclle sietämättömät olosuhteet. Aseistettu kansa karkoitti pian saksalaisten rosvojen ja väkivallantekijöiden armeijan Neuvostomaan rajojen sisältä.

Elintarvikekysymys vaati Leniniltä paljon voimia. Touko- ja kesäkuussa 1918 se nousi etualalle. Maata uhkasi nälänhädän vaara. Kulakit ja keinottelijat kätkivät viljan toivoen voivansa kuristaa vallankumouksen nälällä. Maaseudulla oli täydessä käynnissä köyhälistön taistelu kulakistoa vastaan.

Lenin kääntyy palavalla kutsulla työväenluokan, ennen kaikkea pietarilaisten työläisten puoleen. Maaseudun köyhälistön järjestämiseksi ja menestyksellistä taistelua varten kulakistoa vastaan hän julistaa työläisten kamppailuretken maaseudulle.

„Työläistoverit!", kirjoitti Lenin. „Muistakaa, että vallankumouksen tila on kriitillinen. Muistakaa, että vallankumouksen voitte pelastaa *ainoastaan te* — eikä kukaan muu.

Kymmeniä tuhansia valikoituja, sosialismille antaumuksellisia eturivin työläisiä, jotka eivät alennu lahjustenottoon ja varasteluun, jotka kykenevät luomaan rautaisen voiman kulakkeja, keinottelijoita, sotarosvoja, lahjustenottajia, epäjärjestyksen synnyttäjiä vastaan — juuri se on tarpeen" [1].

Lenin vaati säälimätöntä taistelua kulakistoa vastaan. „Kulakit ovat Neuvostovallan raivokkaita vihollisia", kirjoitti hän. „Säälimätön taistelu näitä kulakkeja vastaan! Kuolema heille!" [2]. Viljan omistajat, joilla oli viljaa yli oman tarpeen eivätkä suostuneet myymään sitä valtiolle kiinteillä hinnoilla, Lenin julisti kansan vihollisiksi. Hänen ehdotuksestaan otetaan käytäntöön mitä ankarin elintarvikediktatuuri, jota toteutti erikoinen kansankomissariaatti — Elintarvikeasiain kansankomissariaatti. Kesäkuun 11 pnä julkaistiin Leninin ja Sverdlovin allekirjoittama asetus köyhälistökomiteoista (kombiedy).

Viljakysymys ratkaisi vallankumouksen kohtalon. „Taistelu leivästä on taistelua sosialismin puolesta", sanoi Lenin. Tämä taistelu ratkaistiin ennen kaikkea maan viljarikkaiden eteläisten seutujen pelloilla. Puolue ja hallitus lähettävät sinne toveri Stalinin. Toukokuun 29 pnä 1918 toveri Stalin nimitetään erikoisvaltuuksilla varustetuksi elintarvikeasiain johtajaksi etelä-Venäjälle. Kesäkuun 6 pnä hän

---

[1] **„Pravda" N:o 54, helmikuun 23 pnä 1942.**
[2] **Sama.**

[1] *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 25.
[2] Sama, s. 206, 207.

saapui Tsaritsyniin. Stalinin tarmokkaan toiminnan tulokset Lenin katsoo välttämättömäksi saattaa työläisten ja talonpoikain tietoon. Kansankomissaarien Neuvoston vetoomuksessa kaikille työtätekeville kesäkuun 10 pnä Lenin kirjoitti: „Venäläiset, ranskalaiset ja tshekkoslovakialaiset imperialistit eivät voi nälällä nujertaa vallankumousta. Nälkäänäkevän pohjoisen avuksi tulee kaakko. Kansankomissaari Stalin, joka on Tsaritsynissä ja johtaa sieltä käsin elintarvikealan työtä Donilla ja Kubanilla, tiedoittaa meille lennätinteitse valtavista viljavaroista, jotka hän toivoo voivansa lähettää lähi viikkoina pohjoiseen"[1].

Toveri Stalin lähettää etelästä viljalla, lihalla ja kalalla lastattuja junia Pietarin, Moskovan ja muiden teollisuuskeskusten nälkäänäkeville työläisille.

Työläisten kamppailuretki maaseudulle ja köyhälistökomiteain järjestäminen lujittivat Neuvostovaltaa maaseudulla ja auttoivat keskitalonpoikia asettumaan tämän vallan suojaksi kulakkeja, valkokaartilaisia ja interventtejä vastaan.

„Vasemmisto"-eserrät ryhtyivät puolustamaan kulakistoa. He alkoivat raivokkaan taistelun Leniniä ja bolshevikkipuoluetta vastaan, Neuvostohallitusta vastaan.

Heinäkuun 4 pnä 1918 alkoi Neuvostojen V edustajakokous.

„Vasemmisto"-eserrät, joita „vasemmistokommunistit" kannattivat, vaativat edustajakokouksessa sodan julistamista Saksalle. He yrittivät peloitella bolshevikkeja sillä, että ellei Brestin sopimusta viipymättä revitä rikki, niin „kansa" muka repii sen itse. He vaativat taistelun keskeyttämistä kulakistoa vastaan ja luopumista työläisten elintarvikeretkikuntien lähettämisestä maaseudulle. Lenin vastasi heille, että heillä ei ole kansan keskuudessa minkäänlaista pohjaa, „kansan keskuudessa heidän asiansa on

[1] „Pravda" N:o 116, kesäkuun 11 pnä 1918.

toivoton!", työläisten ja talonpoikain liitto lujittuu päivä päivältä ja „minkäänlaiset hysteeriset kirkumiset puoluettamme vastaan eivät voi tätä liittoa rikkoa"[1].

Tultuaan vakuuttuneiksi täydellisestä epäonnistumisestaan edustajakokouksessa „vasemmisto"-eserrät tekivät kapinan Neuvostovaltaa vastaan. He murhasivat Moskovassa Saksan lähettilään Mirbachin, yrittäen siten provosoida Saksan sotaan Neuvosto-Venäjää vastaan. Salaliittoon Neuvostohallitusta vastaan osallistuivat yhdessä „vasemmisto"-eserrien kanssa buharinilaiset ja trotskilaiset. He tahtoivat tehdä tyhjäksi sosialistisen vallankumouksen voiton, saattaa Neuvostovallan turmioon. Lenin ryhtyi heti kaikkein tarmokkaimpiin toimenpiteisiin kapinan kukistamiseksi. Hän lähetti puhelinsanoman puolueen kaikille piirikomiteoille, kaikille piirineuvostoille, kaikille Punaisen Armeijan esikunnille. Lenin vaatii „mobilisoimaan kaikki voimat, nostamaan heti kaikki jalkeille, ottamaan kiinni rikollisia"[2]. Kapina kukistettiin muutamassa tunnissa.

Samaan aikaan Lenin seurasi tarkasti saksalaisten imperialistien juonia heidän yrittäessään käyttää Mirbachin välikohtausta interventiotarkoituksiin. Neuvostohallitus asettui päättävästi vastustamaan saksalaista rosvoa. Vastaukseksi Saksan hallituksen vaatimukseen laskea Moskovaan pataljoona saksalaisia sotilaita muka lähetystön suojelemista varten Lenin lausui, että saksalaisten sotajoukkojen tuominen Moskovaan olisi „alku Venäjän miehittämiselle vierasmaalaisilla sotajoukoilla" ja varoitti riehaantuneita saksalaisia imperialisteja, että sellaiseen tekoon Neuvostohallitus vastaa „pontevalla liikekannallepanolla, kutsumalla järjestään kaikki aikuiset työläiset ja talonpojat aseelliseen vastarintaan... Tätä vallankumouksellista

[1] *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 116, 130.
[2] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 485.

sotaa Venäjän työläiset ja talonpojat tulevat käymään käsi kädessä Neuvostovallan kanssa viimeiseen hengenvetoon saakka" [1].

„Vasemmisto"-eserrien kapinasta Lenin tiedoittaa heti Tsaritsynissä olevalle Stalinille: „Me kukistamme sen armotta jo tänä yönä ja sanomme kansalle koko totuuden: sota on meillä hiuskarvan varassa... Kaikkialla on armottomasti kukistettava nuo viheliäiset ja hysteeriset seikkailijat, joista on tullut ase vastavallankumouksellisten käteen". Toveri Stalin vastasi tähän: „Mitä tulee hysteerikkoihin, niin voitte olla varma, ettei kätemme vapise. Vihollisia tulemme kohtelemaan vihollisina" [2].

Neuvostojen V edustajakokous päätti työnsä. Edustajakokouksessa hyväksyttiin Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan Perustuslaki — ensimmäinen neuvostoperustuslaki. Sen laatimiseen osallistuivat mitä aktiivisimmin Lenin, Stalin ja Sverdlov. Perustuslain hyväksyminen oli päätöksenä neuvostovaltion rakentamisen kokonaiselle historialliselle kaudelle. Suurella ilolla ja ylpeydellä Lenin kirjoitti heinäkuussa 1918 Klara Zetkinille: „Minulle tuotiin juuri uusi valtion leimasin. Siinä on kirjoitus: Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta. Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!" [3].

Mutta samalla läheni imperialististen valtioiden aseellinen interventio Neuvostojen maata vastaan. Toukokuun lopusta ja kesäkuun alusta lähtien merkit hengähdyshetken rikkoutumisesta kävivät yhä selvemmiksi. Samassa kirjeessään Zetkinille Lenin sanoi: „Nykyään me elämme täällä ehkä koko vallankumouskauden vaikeimpia viikkoja. Luokkataistelu ja kansalaissota on tunkeutunut väestön syviin kerroksiin: kaikkialla maaseudulla on tapahtunut

[1] *Lenin*. Teokset, XXIII osa, s. 143.
[2] „Bolshevik", 1936, N:o 2. s. 74.
[3] Lenin-kokoelma XXI, s. 249.

jakautuminen — köyhälistö on meidän puolellamme, kulakisto raivokkaasti meitä vastaan. Entente on lahjonut tshekkoslovakialaiset, riehuu vastavallankumouksellinen kapina, porvaristo ponnistaa kaikki voimansa syöstäkseen meidät alas. Siitä huolimatta uskomme lujasti, että voimme välttyä vallankumouksen „tavalliselta" (kuten v. 1794 ja 1849) kululta ja voitamme porvariston".

Neuvostovallankumousta Venäjällä ei kohdannut Euroopan XVIII ja XIX v-s. vallankumousten „tavallinen" kohtalo. Tämä johtui ennen kaikkea siitä, että vallankumousta johti taisteluissa koeteltu ja karaistunut marxilainen bolshevikkipuolue, jota ohjasi sellainen johtaja kuin oli Lenin.

XI

Lenin näki selvästi, että rauhallinen hengähdysaika oli päättynyt. Heinäkuun 29 pnä 1918 hän piti Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean, Moskovan Neuvoston, Moskovan tehdaskomiteoiden ja ammattiliittojen yhteisessä kokouksessa puheen tasavallan kansainvälisestä ja sisäisestä tilanteesta. Hän sanoi: „Näyttämölle on taaskin noussut vallankumouksen tärkeimpänä ja peruskysymyksenä sotilaallinen, sotatapahtumain kysymys . . . Kysymys Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan koko olemassaolosta, Venäjän koko vallankumouksen kysymys on kärjistynyt sotilaalliseksi kysymykseksi . . . me olemme sodassa ja tämän sodan tulos ratkaisee vallankumouksen kohtalon. Tämän on oltava ensimmäinen ja viimeinen sana agitatiossamme, kaikessa meidän poliittisessa, vallankumouksellisessa ja uudistavassa toiminnassamme . . . meidän on ponnistettava kaikki voimamme ja kutsuttava kaikki aseisiin"[1].

[1] *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 160, 161—162.

Kesällä 1918 Neuvostotasavallan asema oli tavattoman vaikea. Ulkomainen ja sisäinen vastavallankumous yhtyivät taistelussa Neuvostovaltaa vastaan. Ulkomaiset interventit — Englanti, Ranska, Japani ja Yhdysvallat saivat silloin vallatuksi kolme neljäsosaa maastamme. Me menetimme väliaikaisesti Ukrainan ja Kaukaasian, Siperian ja Kauko-Idän, Uralin ja Keski-Aasian. Maan keskiosissa leimahtelivat kulakkikapinat. Neuvosto-Venäjä joutui tulirenkaaseen. Eristettynä tärkeimmistä elintarvike-, raaka-aine- ja polttoainealueistaan se koki ankaraa nälkää ja sen teollisuus oli mitä syvimmän rappiotilan vallassa. Sosialistinen isänmaa julistettiin vaaratilaan.

Lenin ryhtyi tarmokkaasti järjestämään maan puolustusta. Hän suuntaa puolueen, työväenluokan ja kansanjoukkojen huomion sotakysymyksiin. Kirjoituksissa, vetoomuksissa, selostuksissa ja puheissa hän esittää tunnuksen: „Kaikki rintaman hyväksi!", kehoittaen joukkoja ponnistamaan kaikki voimansa taisteluun englantilais-ranskalaisia interventtejä ja valkokaartilaisia vastaan, innostaen työläisiä sankaritekoihin taistelussa sosialistisen synnyinmaan puolesta. Hän käy usein tehtaissa, toisinaan pitää yhden päivän aikana kolme neljä puhetta joukkokokouksissa. Ja tämän kaiken hän tekee ottamatta lukuun melkein jokapäiväisiä Kansankomissaarien Neuvoston istuntoja ja monia Keskuskomitean kokouksia, ottamatta lukuun jokapäiväistä työtä puolueen ja valtion johtamisessa.

Lenin osasi erehtymättä määritellä päävaaran, joka uhkasi proletaarista valtiota, päärintaman, missä ratkaistiin maan kohtalo, ja oikeaan aikaan mobilisoida kaikki ihmis- ja materiaalivarat vaaran poistamiseen, voiton saamiseen vihollisesta.

Punaisen Armeijan loivat ja kasvattivat Lenin ja Stalin, Frunze ja Voroshilov. Lenin ja Stalin, Frunze ja Voroshilov johtivat välittömästi maan puolustusta yhdessä bolshevikki-

puolueen parhaimpien toimihenkilöiden kanssa. Kaikkialle, missä rintamilla ratkaistiin vallankumouksen kohtaloa, Lenin, puolue lähetti toveri Stalinin, Frunzen, Voroshilovin — Punaisen Armeijan tärkeimpien voittojen järjestäjät.

Tammikuun 15 (28) pnä 1918 Lenin oli allekirjoittanut asetuksen Työväen ja Talonpoikain Punaisen Armeijan muodostamisesta vapaaehtoisuuden perustalla. Punainen Armeija järjestetään nyt uudelleen Leninin ohjeen mukaan vakinaiseksi armeijaksi, jolla on luja sotilaskuri, saatetaan voimaan pakollinen asevelvollisuus, päällystön valinnaisuus lakkautetaan, toimiin otetaan vanhoja sotilasspesialisteja, avataan ensimmäiset työläisistä ja talonpojista lähtöisin olevien punaisten komentajain kurssit, perustetaan sotilaskomissaarien toimi.

Lenin valmisteli maata pitkäaikaiseen ja vakavaan kansalaissotaan Neuvostovallan ulkoisia ja sisäisiä vihollisia vastaan. Lokakuussa 1918 hän asetti tehtävän: vuoden 1919 kevääseen mennessä täytyy saada kokoon kolmimiljoonainen armeija. Tämä tehtävä ratkaistiin menestyksellisesti: v. 1919 oli aseissa noin kolme miljoonaa punaarmeijalaista.

Kaikki voimat ja varat keskitettiin voittoisan sodan järjestämiseen. „Sodan aikana sotilaalliseen tapaan" — tätä Leninin vaatimusta toteutettiin lujasti ja horjumatta elämän kaikilla aloilla. Maa julistettiin sotaleiriksi, koko taloudellinen sekä kulttuuri- ja poliittinen elämä järjestettiin uudelleen sota-ajan vaatimusten mukaisesti. Valvonnan alaiseksi otettiin suurteollisuuden lisäksi myöskin keskisuuri ja pienteollisuus, otettiin käytäntöön viljamonopoli, kiellettiin yksityinen viljakauppa, otettiin käytäntöön elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus, säädettiin yleinen työvelvollisuus periaatteella: „Ken ei työtä tee, ei hänen syömänkään pidä".

Kaikkien voimavarojen mobilisoimiseksi maan puolustukseen perustettiin Työläis- ja talonpoikaispuolustuksen Neuvosto. Sen johtaja oli Lenin. Asiallisesti hänen sijaisenaan oli Stalin.

Leninin horjumaton voitonvarmuus, hänen rautainen tahtonsa ja jättiläistarmonsa yhdisti joukot voittamattomaksi ja kaikkimurskaavaksi voimaksi. Leninin johdolla bolshevikkipuolue nosti kansan *isänmaalliseen sotaan* ulkomaisia interventtejä sekä porvariston ja tilanherrain valkokaartilaisjoukkoja vastaan. „Meidän sotamme on oikeutettua, laillista ja välttämätöntä puolustusta" [1], sanoi Lenin.

Lenin antaa kaikki voimansa maan puolustuksen järjestämiseen. Hän ottaa huomioon sen, että armeijan aseilla varustamisen lisäksi tarvitaan ennen kaikkea „elintarvikeasiain luja järjestys". Elintarvikekysymykseen Lenin kiinnittää hyvin suurta huomiota.

Koko Elintarvikeasiain kansankomissariaatin työ yleisten periaatteiden muokkaamisesta aina konkreettisten ja yksityiskohtaisten ohjeiden antamiseen eri piireille ja eri työntekijöille oli Leninin tarkan valvonnan ja välittömän ohjauksen alaisena.

Elintarviketilanne oli tavattoman kireä. Nälkä ahdisti työläisiä. Heinäkuun 24 pnä Lenin puhui lennätinkeskustelussaan Stalinin kanssa, joka oli Tsaritsynissa: „elintarvikkeista minun on sanottava, että tänään niitä ei jaeta Moskovassa eikä Pietarissa lainkaan. Tilanne on hyvin huono. Tiedoittakaa, voitteko ryhtyä erikoistoimenpiteisiin, sillä muualta kuin Teiltä emme voi hankkia". Samana päivänä hän lähettää Stalinille sähkösanoman: „Lähettäkää kalaa, lihaa, kasviksia, yleensä kaikkia ruokatarvikkeita, mitä vain voitte ja mahdollisimman paljon" [2]. Ja heti kohta lähtee pohjoi-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 221.
[2] Lenin-kokoelma XVIII, s. 193, 196.

seen — Moskovaan, Pietariin, Ivanovo-Voznesenskiin ja muihin työläiskeskuksiin kymmeniä toveri Stalinin järjestämiä elintarvikejunia.

Lenin seurasi tarkasti tilannetta Tsaritsynissa. Tsaritsynin joutuminen valkoisille olisi eroittanut tasavallan viimeisistä vilja-alueista ja Bakun naftasta, Donin vastavallankumous olisi yhtynyt tshekkoslovakialaisten kanssa lähteäkseen yhtenä rintamana Moskovaa vastaan. Rinnan nälkää kärsivien pääkaupunkien elintarvikkeilla huoltamisen kanssa Stalin ryhtyi järjestämään Tsaritsynin puolustusta. Elokuun 31 pnä 1918 toveri Stalin lähetti Leninille seuraavanlaisen kirjeen:

„Kallis toveri Lenin! On käynnissä taistelu Etelästä ja Kaspiasta. Koko tämän alueen itsellemme jättämistä varten (ja se *voidaan* jättää itsellemme) tarvitaan muutamia kevyitä torpeedoveneitä ja pari sukellusvenettä. Pyydän Teitä murtamaan kaikki esteet ja siten helpottamaan — edistämään pyydetyn heti lähettämistä. Baku, Turkestan ja Pohjois-Kaukaasia tulevat olemaan (ehdottomasti!) meidän, jos tilaukset tulevat viivyttelemättä täytetyiksi. Rintamalla asiamme menevät hyvin. En epäile, etteivätkö ne ala mennä vieläkin paremmin (kasakat hajaantuvat lopullisesti). Puristan kalliin ja rakkaan Iljitshini kättä. Teidän Stalin”[1].

Saatuaan toveri Stalinin kirjeen Vladimir Iljitsh pyyhki yli puhuttelusanat kirjeen alusta ja viimeisen lauseen, joka koski henkilökohtaisesti häntä, muutti osoitteen, kirjoitti tämän kirjeen alle oman nimensä ja lähetti sen heti käskynä torpeedo- ja sukellusveneiden luovuttamisesta Tsaritsynin käytettäväksi. Toveri Stalinin innoittamat, järjestämät ja johtamat työläiset ja talonpojat suojasivat punaisen

[1] „Bolshevik”, 1938, N:o 2, s. 70.

Tsaritsynin, joka nykyään ansiosta kantaa nimeä Stalingrad.

Lenin sai toveri Stalinin kirjeen ollessaan vaikeasti haavoitettuna. Imperialistien, ja vallankumouksen kukistamien riistäjäluokkien koko raivo ja viha keskittyi Leniniä vastaan. Vastavallankumoukselliset valmistelivat laajan salaliiton, jonka keskeisenä tehtävänä oli Leninin murhaaminen. Petomaiset terroristikonnat vaanivat ja väijyivät Leniniä kaikkialla. Elokuun 30 pnä 1918 Lenin puhui Basmannin piirin työläisille ja ajoi sitten Zamoskvoretskin piiriin Mikkelssonin tehtaalle (nykyään Vladimir Iljitshin nimelle omistettu tehdas). Kun Lenin palasi joukkokokouksessa pitämänsä puheen jälkeen autonsa luo, niin eserrä-terroristinainen Kaplan ampui häntä aiheuttaen kaksi vaikeaa ampumahaavaa. Kuulat olivat myrkytettyjä ja niiden päät leikattu. Kuten oikeudenkäynnissä oikeistolais-trotskilaista kansanvihollisten rosvojoukkoa vastaan kävi myöhemmin selville, tähän katalaan murhayritykseen Leniniä vastaan osallistuivat yhdessä eserrien kanssa Trotski, Buharin ja heidän joukkionsa. Muutamien päivien ajan Leninin henki oli suuressa vaarassa. Sanomalehdissä julkaistiin joka päivä tiedonanto hänen terveydentilastaan. Neuvosto-Venäjän työläiset ja talonpojat, koko maailman työtätekevät seurasivat suurella levottomuudella johtajansa sairautta. Tehtaissa ja kylissä, rintamalla ja selustassa — kaikkialla hyväksyttiin suuttumusta ilmaisevia päätöslauselmia, joissa vaadittiin armotonta selväntekoa terroristeista, vastavallankumouksellisista ja porvaristosta. „Valkoiseen terroriin on vastattava punaisella terrorilla!”, sellainen oli kansan vaatimus ja tahto.

Kuultuaan Sverdlovin selostuksen Leniniä vastaan tehdyn murhayrityksen johdosta Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea teki syyskuun 2 pnä päätöksen punaisesta terrorista vastavallankumouksellista porvaristoa ja sen

kätyreitä vastaan. Vastavallankumoukselliset järjestöt murskattiin.

Suuri oli kansan rakkaus Leniniä kohtaan. Hänen sairautensa aikana työläiset, talonpojat ja puna-armeijalaiset olivat huolissaan, ettei Lenin vain näkisi nälkää ja lähettivät hänelle elintarvikkeita omasta pienestä annoksestaan. Monet tarjosivat vertaan Leninille tehtävää verensiirtoa varten. Liikuttavissa kirjeissään työläiset pyysivät Leniniä paranemaan pikemmin vihollisten kauhuksi ja kaikkien työtätekevien iloksi.

Leninin sairauden aikana nuoren Punaisen Armeijan hyökkäys idässä kehittyi menestyksellisesti. Sotilaat, jotka valtasivat Simbirskin, lähettivät Leninille sähkösanoman: „Kallis Iljitsh! Simbirskin valtaus on vastaus yhdestä haavastasi. Toisesta lupaamme Samaran".

Lenin vastasi heille:

„Simbirskin, kotikaupunkini valtaaminen on parhaiten parantava, parhain side haavoilleni. Tunnen, että nopeasti virkistyn ja voimistun. Onnittelen kaikkia puna-armeijalaisia voiton johdosta ja kaikkien työtätekevien nimessä kiitän heitä kaikista heidän uhrauksistaan".

Kolmen viikon kuluttua vallattiin Samarakin.

Leninin luja elimistö selviytyi vaikeasta haavoittumisesta, ja nopeasti, kahden viikon kuluessa voitti sairauden. Syyskuun 16 pnä Lenin oli jo puolueen Keskuskomitean istunnossa, syyskuun 17 pnä hän johti Kansankomissaarien Neuvoston istuntoa.

Suuri oli kansan ilo Leninin toivuttua. Lenin sai tuhansia tervehdyksiä työläisiltä, talonpojilta ja puna-armeijalaisilta maan kaikilta ääriltä.

Johtaja on jälleen proletaarisen vallankumouksen perässä. Hän johtaa maan puolustusta, laatii Stalinin kanssa sotaoperatioiden suunnitelmia, lähettää määräyksiä

rintamille, tarkastaa Puolustusneuvoston päätösten toimeenpanoa. Hän seuraa elintarvikkeita, raaka-aineita ja polttoaineita kuljettavien junien kulkua, armeijan ja teollisuuskeskusten huoltamista, teollisuuden ja valtiokoneiston työskentelyä.

Johtaessaan neuvostovaltiota Lenin teoreettisesti yleistää sen antaman valtavan käytännöllisen kokemuksen. Loka- ja marraskuussa 1918 hän kirjoittaa kirjan „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky". Suuttumuksensa ja ylenkatseensa murskaavan voiman hän suuntaa porvariston „hienostunutta lakeijaa" Kautskya ja II Internationalen muita johtajia — imperialismin uskollisia vahtikoiria vastaan. Hän rikastuttaa marxilaisuutta opilla neuvostovaltiosta, antaa mestarillisen analyysin proletariaatin diktatuurin luokkaluonteesta, osoittaa proletaarisen demokratian perinpohjaisen eroavaisuuden porvarillisesta demokratiasta, osoittaa, että „Neuvostovalta on miljoonia kertoja demokraattisempi kuin kaikkein demokraattisin porvarillinen tasavalta"[1]. Tämä Leninin kirja oli mitä arvokkain lisä marxilaisuuden aarreaittaan.

Lokakuun vallankumouksen ensimmäistä vuosipäivää työtätekevät viettivät vaikeissa oloissa. Kolme neljäsosaa maastamme oli silloin ulkomaisten interventtien hallussa. Ulkomaiset imperialistit ja valkokaartilaiset olivat silloin Neuvostotasavallan kimpussa. Se taisteli vihollisia vastaan monilla rintamilla vailla liittolaisia. Punaista Armeijaa vasta luotiin, oli puute leivästä, raaka-aineista, polttoaineista, aseistuksesta ja vaatetuksesta. Bolshevikkipuolue ja sen johtama työväenluokka eivät kuitenkaan masentuneet eivätkä menettäneet rohkeuttaan. Lenin innoitti joukot taisteluun interventtejä vastaan.

Lokakuun vallankumouksen ensimmäiseksi vuosipäiväksi Lenin tekee yhteenvedot suoritetusta työstä. Työläis-

[1] *Lenin*. Teokset, XXIII osa, s. 350.

valvonnasta työläishallintaan teollisuudessa. Talonpoikaiston yhteisestä taistelusta maan puolesta maaseudun köyhälistön saattamiseen erilleen ja liittämiseen taisteluun kulakkia vastaan. Hajonneesta vanhasta armeijasta ja erillisistä punakaartilais-osastoista säännölliseen vakinaiseen Punaiseen Armeijaan, joka sai jo rintamilla ensimmäisiä voittoja. Neuvosto-organisation ensimmäisistä askeleista Neuvostovallan lujittumiseen koko maassa, ensimmäiseen Neuvostoperustuslakiin. Tällaiset olivat tulokset, jotka oli saavutettu bolshevikkien sankarillisella ja uhrautuvalla työllä, Leninin ja hänen lähimpien taistelutovereittensa pontevalla toiminnalla. Neuvostomaa on täydellä syyllä ylpeä näistä tuloksista, jotka valoivat uutta reippautta ja luottamusta lopulliseen voittoon.

Lokakuun vuosipäivänä Lenin muistuttaa työväenluokalle, että Neuvostomaan kimppuun hyökänneen vihollisen murskaamiseksi tarvitaan uhrautuvaisuutta, uljuutta ja sankaruutta, josta Lokakuun soturit, aseellisen kapinan osanottajat antoivat mallinäytteitä. Lokakuun vallankumouksen soturien muistotaulun paljastamistilaisuudessa marraskuun 7 pnä 1918 pitämässään puheessa Lenin sanoi: „... Toverit! Kunnioittakaamme lokakuun soturien muistoa siten, että heidän muistomerkkinsä edessä vannomme kulkevamme heidän jälkiään, ottavamme esimerkkiä heidän pelottomuudestaan, heidän sankarillisuudestaan. Tulkoon heidän tunnuksensa meidän tunnukseksemme, koko maailman kapinaannousseiden työläisten tunnukseksi. Tämä tunnus on „voitto tai kuolema" "[1].

Vuoden 1918 lopulla Permin rintamalla muodostui katastrofimainen tilanne. Pyrkien yhdistymään pohjoisesta liikehtivien interventtien kanssa yhteisen iskun antamiseksi Moskovaa vastaan, Koltshak ahdisti joukkojamme Itärin-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 275.

taman vasemmalla siivellä. Joulukuun 24 pnä kukistui Permi, vihollinen eteni Vjatkaa kohti.

Lenin ryhtyy tarmokkaisiin toimenpiteisiin avun antamiseksi Itärintamalle. Joulukuun 25 ja 29 pnä Lenin asettaa Puolustusneuvostossa käsiteltäväksi kysymyksen lisäjoukkojen viipymättömästä siirtämisestä Itärintamalle. Leninin ehdotuksesta Keskuskomitea komentaa Permin rintamalle toveri Stalinin — Tsaritsynin edustalla valkokaartilaisista saatujen voittojen järjestäjän — ja Dzierzhynskin tutkimaan Permin luovuttamisen syitä ja panemaan täytäntöön kaikkia tarpeellisia toimenpiteitä koko Itärintaman kuntoon saattamiseksi.

Stalinin ja Dzierzhynskin tiedoitukseen heidän suorittamistaan toimenpiteistä Lenin vastasi: „Sain ja luin ensimmäisen salakirjoitussanoman. Pyydän hartaasti teitä kumpaakin henkilökohtaisesti johtamaan suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamista paikan päällä, sillä muuten ei ole takeita menestyksestä"[1]. Toveri Stalin yhdessä Dzierzhynskin kanssa palautti III armeijan taistelukuntoisuuden ja se siirtyi hyökkäykseen Koltshakia vastaan.

Johtaessaan maan puolustusta Lenin samaan aikaan seuraa tarkasti kansainvälistä tilannetta, tutkii huolellisesti kansainvälisen työväenliikkeen kehitystä.

Vuoden 1918 toisen puoliskon alussa imperialistisen sodan kulussa tapahtui murros Ententen hyväksi. Saksan imperialismin voimat ehtyivät. Saksan armeija rappeutui. Saksan selustassa kuohui kansan suuttumus sodan rasituksia vastaan. Marraskuun alussa 1918 Saksassa alkoi vallankumous. Saksan oli pakko tunnustaa itsensä voitetuksi ja se pyysi Ententeltä rauhaa.

Kosketellessaan Neuvostojen VI edustajakokouksessa marraskuun 8 pnä 1918 pitämässään puheessa Saksan soti-

[1] MEL:n arkisto.

laallista tappiota Lenin sanoi Saksan imperialismista: „alussa se paisui ennenkuulumattomasti Euroopan kolme neljäsosaa käsittäväksi, rasvottui ja siihen sitten halkesikin jättäen jälkeensä kauhean löyhkän". Saksalaiset imperialistit musersi heidän itsensä luoma sotakone. „He juuttuivat kiinni, he joutuivat samanlaiseen tilaan kuin ihminen, joka on ylenmäärin ahminut ja siten kohtaa tuhonsa" [1].

Ottaen huomioon muuttuneen tilanteen, Lenin asetti kysymyksen Brestin ryöstösopimuksen julistamisesta mitättömäksi. Marraskuun 13 pnä 1918 Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea julisti Brestin sopimuksen mitättömäksi. Leninin ja Sverdlovin allekirjoittamassa vetoomuksessa „Kaikille Venäjän kansoille, miehitettyjen alueiden ja maiden väestölle" sanottiin, että „saksalaisten ja venäläisten vallankumouksellisten proletaarien yhteisistä iskuista" Brestin pakko- ja ryöstörauha on luhistunut. Punainen Armeija alkoi puhdistaa saksalaisista sotajoukoista Neuvosto-Venäjälle kuuluvia alueita, jotka Saksa oli anastanut. Punaisen Armeijan vakinaisten joukkojen ja partisaaniosastojen rynnistyksen edessä hajallelyödyt ja häpeään saatetut saksalaiset sotalaumat perääntyivät kunniattomina Ukrainasta, Bielo-Venäjältä ja Itämeren maista.

Vallankumouksellinen nousu Euroopassa, vallankumous Saksassa, Itävallassa ja Unkarissa johtivat Euroopan kommunististen puolueiden muodostamiseen. Muodostui realinen pohja niiden yhdistämiselle Kommunistiseksi Internationaleksi, jonka järjestämiseksi Lenin oli niin paljon ja sitkeästi työskennellyt. Leninin aloitteesta oli jo tammikuussa 1918 kutsuttu koolle eräiden maiden sosialististen puolueiden vasemmistoryhmien edustajain neuvottelu. Tämä neuvottelu päätti kutsua koolle Kommunistisen Internationalen ensimmäisen kongressin. Tammikuussa 1919 Lenin kääntyi

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 266, 265.

Euroopan ja Amerikan työläisten puoleen III Internationalen perustamiseen kehoittavalla kirjeellä.

Maaliskuun 2 pnä 1919 Kremlissä avattiin Kommunistisen Internationalen I kongressi, jossa oli läsnä edustajia Euroopan ja Amerikan tärkeimmistä maista. Kongressia johti Lenin.

Hän teki ohjelmaluontoisen perusselostuksen porvarillisesta demokratiasta ja proletariaatin diktatuurista. Tässä selostuksessa Lenin puhui proletariaatin diktatuurin ja riistävien luokkien diktatuurin välisestä peruseroavaisuudesta. Riistävien luokkien diktatuurin suunta on työtätekevien vastarinnan väkivaltainen tukahduttaminen mitättömän vähemmistön etujen hyväksi. Proletariaatin diktatuurin suunta on riistäjien vastarinnan väkivaltainen tukahduttaminen kansan valtavan enemmistön etujen hyväksi, kommunismin rakentaminen. Proletariaatin diktatuuri on ehdottoman välttämätön kaikille työtätekevien joukoille, sillä vain sen kautta ihmiskunta kulkee kommunismiin. Proletariaatin diktatuurin valtiollisena muotona ovat Neuvostot. Neuvostovalta on todellista demokratiaa työtätekeville. Nämä Leninin teesit tulivat Kominternin ohjelman perustaksi.

Täten Leninin aloitteesta muodostettiin uusityyppinen kansainvälinen vallankumouksellinen proletaarinen järjestö — marxilais-leniniläinen Internationale.

Kohta Kominternin kongressin jälkeen, maaliskuussa 1919 Moskovassa kokoontui bolshevikkipuolueen VIII edustajakokous. Kokouksen avasi Lenin, jota tervehdittiin myrskyisin suosiohuudahduksin: „Eläköön Iljitsh!".

Ensimmäiset sanansa Lenin omisti kokouksen aattona kuolleen Sverdlovin muistolle, joka oli ollut bolshevikkipuolueen eräs parhaimmista organisaattoreista.

Lenin teki selostuksen kaikista peruskysymyksistä: Keskuskomitean toimintaselostuksen sekä selostukset puolueohjelmasta ja työstä maaseudulla.

Selostuksessaan Keskuskomitean poliittisesta toiminnasta Lenin kiinnitti erikoisesti puolueen huomiota Neuvostotasavallan kapitalistiseen ympäristöön ja tähdensi proletaarisen valtion sotavoimien herkeämättömän lujittamisen välttämättömyyttä. „... Me emme elä vain valtiossa, vaan myös *valtioiden systeemissä*", sanoi Lenin, „ja Neuvostotasavallan pitkäaikainen olemassaolo imperialististen valtioiden rinnalla ei ole ajateltavissa. Loppujen lopuksi toinen taikka toinen voittaa. Mutta ennenkuin tämä loppu tulee, on joukko mitä hirveimpiä yhteentörmäyksiä Neuvostotasavallan ja porvarillisten valtioiden välillä kiertämätön. Se merkitsee, että hallitsevan luokan, proletariaatin, jos se tahtoo hallita ja tulee hallitsemaan, on todistettava se myöskin sotilaallisella organisatiollaan..." [1].

Edustajakokous hyväksyi puolueen uuden ohjelman, jonka oli laatinut puolueen erikoinen ohjelmavaliokunta Leninin johdolla. Ohjelman käsittelyn yhteydessä Lenin tuomitsi jyrkästi Buharinin bolshevisminvastaiset katsomukset, kun tämä ehdotti poistettavaksi ohjelmasta kapitalismia, pientavarataloutta ja keskitalonpojan taloutta koskevat kohdat. Buharin hämäsi sen tosiasian, että kulakkiaineksia syntyy ja kasvaa talonpoikaisesta pientavarataloudesta. Buharinin katsomukset merkitsivät keskitalonpojan merkityksen kieltämistä neuvostorakennustyössä menshevistis-trotskilaiseen tapaan. Lenin antoi myöskin vastaiskun Buharinin ja Pjatakovin mitä vahingollisimmille suurvaltahenkisille, chauvinistisille katsomuksille, kun he esiintyivät kansakuntien itsemääräämisoikeutta vastaan ja kansakuntien tasa-arvoisuutta vastaan.

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 122.

Selostuksensa työstä maaseudulla Lenin omisti keskitalonpoikaistoa koskevalle kysymykselle. Vuoden 1918 syksystä lähtien keskitalonpoika alkoi kääntyä Neuvostovallan puolelle, ja Lenin antoi johtavan tunnuksen, jossa hän yhdisti yhteen yhteiseen sääntöön „puoluetyön *kolminaisen* tehtävän maaseudulla" (Stalin), nimittäin: „On kyettävä saamaan aikaan sopimus keskitalonpojan kanssa luopumatta hetkeksikään taistelusta kulakkia vastaan ja nojautuen lujasti ainoastaan maalaisköyhälistöön" [1].

Tällä säännöllä Lenin rikastutti puolueen maaseutupolitiikan asevarastoa, rikastutti marxilaisuutta talonpoikaiskysymyksen alalla *uudella* tunnuksella luokkataistelun uusien kokemusten huomioonottamisen pohjalla.

Lenin selitti puolueen VIII edustajakokouksessa, että „suhteessa keskitalonpoikaan *on asetuttava lujan liiton perustalle*", että maatalousartteleiden ja -kommuunien järjestämisen on tapahduttava vakaumuksen pohjalla, eikä missään tapauksessa siinä saa käyttää pakotusta. „*Ei ole mitään sen typerämpää*", sanoi hän, „*kuin jo itse ajatuskin pakkokeinoista keskitalonpojan taloudellisten suhteiden alalla*" [2]. Puolueen ja hallituksen, sanoi Lenin, on kiinnitettävä huomionsa keskitalonpojan elämän järjestämiseen, maaseudun varustamiseen maatalouskoneilla. „Jos me voisimme huomenna antaa 100.000 ensiluokkaista traktoria ja varustaa ne bensiinillä sekä antaa niitä varten traktoristit (te tiedätte erinomaisen hyvin, että tämä on toistaiseksi mielikuvitusta), niin keskitalonpoika sanoisi: „Minä kannatan kommuuniaa" (s.o. kommunismia)" [3].

Leninin selostuksen johdosta edustajakokous teki päätöksen lujan liiton politiikan toteuttamisesta keskitalonpoi-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIII osa, s. 294.
[2] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 114, 168.
[3] Sama, s. 170.

kaistoon nähden säilyttäen tässä liitossa proletariaatin johtavan osuuden. Tämä oli käänne bolshevikkipuolueen politiikassa keskitalonpoikaistoon nähden, siirtymistä keskitalonpojan neutralisoimispolitiikasta lujaan liittoon hänen kanssaan, käänne, jolla oli ratkaiseva merkitys interventtejä ja valkokaartilaisia vastaan käydyn kansalaissodan menestykselliselle päättymiselle ja sosialismin rakentamiselle meidän maassamme.

Lenin ja Stalin paljastivat edustajakokouksessa Trotskin puoluevastaisen sotilaspolitiikan ja niinkutsutun „sotilasopposition", joka taisteli kurinalaisen vakinaisen Punaisen Armeijan luomista vastaan. Leninin puhe puolueen sotilaspolitiikan puolesta teki edustajiin häipymättömän vaikutuksen. Leninin puheen jälkeen edustajakokous hyväksyi yksimielisesti Keskuskomitean ehdottaman päätöslauselman sotilaskysymyksestä.

Puolueen VIII edustajakokouksen lopussa pitämässään puheessa Lenin, uudelleen muistuttaen puolueelle sotatilanteesta ja sen vaikeuksista, kiinnittää huomiota Neuvostotasavallan ehtymättömiin voimalähteisiin sen taistelussa imperialistirosvoja vastaan. Me kaikki tiedämme, sanoi Lenin, kuinka raskas tämä sota on, kuinka se meitä uuvuttaa. Mutta meidän asiamme on vankka. Työtätekevien miljoonaisten joukkojen tietoisuus asiansa oikeudesta synnyttää ja moninkertaistaa joukkosankaruutta. „Ensimmäisen kerran", sanoo Lenin, „maailmassa on luotu sellainen armeija, sellainen aseellinen voima, joka tietää, minkä puolesta se taistelee, ja ensimmäisen kerran maailmassa työläiset ja talonpojat, jotka kantavat uskomattoman raskaita uhreja, tajuavat selvästi, että he puolustavat sosialistista Neuvostotasavaltaa . . ."[1]. Siinä on Neuvostotasavallan voittamattomuuden tae.

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 176.

Voitettuaan Saksan ja Itävallan, Ententen imperialistit keskittivät voimansa Neuvostomaata vastaan. He julistivat sen saartoon. He laativat suunnitelman Punaisen Armeijan murskaamiseksi ja Neuvostotasavallan hävittämiseksi. Idästä pantiin liikkeelle Koltshakin armeija, etelästä hyökkäsi Denikin, luoteesta marssi Judenitsh Pietaria vastaan.

Vihollisrengas puristui Neuvostotasavallan ympärille yhä kireämmälle. Neuvostovaltaa uhkasi vakava vaara. Mutta Lenin luotti horjumattomasti Neuvostotasavallan kansojen voimiin, suuren Venäjän kansan ehtymättömään mahtiin. „Venäjälle on ollut erikoista se, että kaikkein vaikeimpina aikoina sillä on aina löytynyt joukkoja, jotka voitiin panna liikkeelle reservinä, jossa aina löytyi uusia voimia, kun vanhat alkoivat ehtyä"[1], kirjoitti Lenin.

Perustoivonsa Entente pani silloin amiraali Koltshakiin. Hänet julistettiin „Venäjän ylivaltiaaksi". Hänen käskyvaltaansa alistettiin koko Venäjän vastavallankumous. Vuoden 1919 keväällä Koltshak pääsi melkein Volgalle asti. Itärintamasta tuli perusrintama.

Lenin ryhtyy kaikkiin toimenpiteisiin Koltshakin nopean ja ratkaisevan murskaamisen järjestämiseksi. Huhtikuun 11 pnä 1919 Keskuskomitea vahvisti „Venäjän Kommunistisen Puolueen (bolshevikit) Keskuskomitean teesit Itärintaman tilanteen johdosta". Näillä teeseillä, joissa kehoitettiin „tarttumaan työhön vallankumoukselliseen tapaan", oli erikoisen suuri merkitys puolueen, ammattiliittojen ja työläisjoukkojen mobilisoimisessa taisteluun Koltshakia vastaan. Tuona samana päivänä Kansankomissaarien Neuvosto julisti liikekannallepanon.

Lenin antaa Itärintaman Vallankumoukselliselle sotaneuvostolle määräyksen Koltshakin joukkojen murskaamisesta. Hän varottaa: „Ellemme talveen mennessä saa val-

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 212.

loitetuksi Uralia, niin katson vallankumouksen tuhon kiertämättömäksi".

Lenin kehoittaa Punaista Armeijaa ponnistamaan kaiken voimansa ja lyömään kansainvälisen imperialismin yhdistetyt sotalaumat, jotka olivat tunkeutuneet neuvostomaahan. Hän vaatii kaikkien voimien nopeaa mobilisoimista taisteluun Koltshakia vastaan. Lenin kasvattaa neuvostoväessä rohkeutta, uljuutta, pelottomuutta taistelussa, valmeutta taistella synnyinmaamme vihollisia vastaan viimeiseen veripisaraan asti. Kuoleman halveksumisen tulee levitä joukkojen keskuudessa ja turvata voitto, sanoo Lenin. Hän asettaa tehtävän teroittaa mieliin jokaiselle työläiselle ja talonpojalle, jokaiselle komentajalle ja puna-armeijalaiselle „erikseen, että hänen rohkeudestaan, päättäväisyydestään ja antaumuksestaan riippuu sodan loppuminen" [1]. Lenin vaatii rautaista kuria synnyinmaan puolesta taistelevien soturien riveissä, pakokauhuisten ja ruikuttajien, karkurien ja pelkurien armotonta rankaisemista. „Ampuminen — se on pelkurin lainmukainen osa sodassa" [2], sanoo Lenin.

Sota-ajan oloissa Lenin pyrki saamaan aikaan sotilaallisen järjestyksen kaikkien järjestöjen, tuotantolaitosten ja virastojen työssä, kaikkien, sekä suurten että pienten johtajien työssä. Hän vaati „keinolla millä hyvänsä lopettamaan kokoustouhuamisen. Kaikki ja kaikenlainen työ on saatettava sota-ajan kannalle, määrättävä ehdottomasti eri henkilöt, jotka vastaavat tarkoin määritellyn työn täyttämisestä. Kurin täytyy olla kaikkialla sotilaallista kuria" [3].

Lenin antoi suuren merkityksen Punaisessa Armeijassa ja selustassa suoritettavalle puolueen joukkotyölle sekä

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 261.
[2] Sama, s. 316.
[3] MELI:n arkisto.

agitatio- ja propagandatyölle. Punaisen Armeijan maineikkaita organisaattoreita ja agitaattoreita olivat sotilaskomissaarit, joilla oli ratkaiseva merkitys Punaisen Armeijan lujittamisessa, sen poliittisessa valistamisessa, sen taistelukuntoisuuden ja kurin kohottamisessa. Lenin sanoi, että „ilman sotilaskomissaareja meillä ei olisi Punaista Armeijaa".

Neuvostomaalle vaikeina ajankohtina joukkojen keskuudessa suoritettavan poliittisen työn tehtäväksi Lenin katsoi sen, että „valetaan rohkeutta sydämiin, kehoitetaan mielenlujuuteen, kartutetaan tietoisuutta ja lujitetaan toverikuria" [1].

Lenin kääntyy työväenluokan puoleen. Hän tekee selostuksia Moskovan Neuvoston ylimääräisessä täysistunnossa, Ammattiliittojen yleisvenäläisen keskusneuvoston täysistunnossa, Moskovan ratasolmun rautatieläisten konferenssissa, tehdaskomiteoiden ja ammattiliittojen Moskovan konferenssissa. Hän kehoittaa työläisiä antamaan apua Itärintamalle, lähettämään tälle rintamalle työväenluokan parhaita poikia. Hän kirjoittaa huhtikuun 10 pnä Pietarin työläisille kirjeen, jossa kehoittaa heitä näyttämään esimerkkiä koko Venäjälle, nostamaan kaikki jalkeille ja antamaan kaikinpuolista apua Itärintamalle.

Lenin antaa taistelutunnuksen: „*Itärintaman avuksi!*".

Leninin kutsuun vastasi koko maa. Koltshakia vastaan lähetettiin parhaat bolshevikit, nuorisoliittolaiset ja puolueettomat työläiset. Saatuaan näin lujia apujoukkoja Punainen Armeija alkoi ahdistaa Koltshakia koko rintamalla.

Kun Punainen Armeija saapui Uralin edustalle, niin Trotski esitti petollisen suunnitelman — pysähtyä Uralin edustalle ja siirtää sotajoukot Itärintamalta Etelärintamalle.

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 222.

Lenin ja Stalin asettuivat jyrkästi tätä suunnitelmaa vastaan ja vaativat toteuttamaan loppuun saakka Koltshakin murskaamisen.

„Uralille ja Siperiaan suunnatun hyökkäyksen heikentäminen", kirjoitti Lenin, „merkitsisi vallankumouksen pettämistä, työläisten ja talonpoikain Koltshakin ikeen alta vapauttamisen asian pettämistä"[1]. Lenin opetti, että taistelussa vastavallankumouksellisia, sosialistisen valtion kimppuun karanneita vihollisia vastaan, tarvitaan päättäväisyyttä ja lujuutta. „Vihollinen on tuhottava eikä vain lyötävä sitä. Älkää rajoittuko puolinaisiin toimenpiteisiin"[2], opetti Lenin.

Leninin ehdotuksesta Keskuskomitea syrjäytti Trotskin Itärintaman johdosta. Punaiset sotajoukot, joita johti Frunze ja Kuibyshev, antoivat Koltshakille ratkaisevan iskun Uralilla ja ajoivat sen Siperiaan. Vuoden loppuun mennessä Punainen Armeija voimakkaan sissiliikkeen tukemana tuhosi Koltshakin armeijan rippeet.

Heikentääkseen Punaisen Armeijan puristusta Itärintamalla ja pelastaakseen Koltshakin kenraali Judenitsh alkoi toukokuussa 1919 hyökkäyksen Pietaria vastaan. Vihollinen pääsi proletaarisen vallankumouksen kehdon, Pietarin porteille. Leninin ehdotuksesta Keskuskomitea lähettää toveri Stalinin pelastamaan Pietaria. Eräistä merkeistä Lenin oli huomannut, että itse Pietarissa ja rintamalla toimivat petturit ja vakoilijat. Hän sähkötti Stalinille:

„Koko valkokaartilaishyökkäyksen olosuhteet panevat otaksumaan, että selustassamme ja mahdollisesti myöskin itse rintamalla on organisoitua petturuutta... Pyydän kiinnittämään erikoista huomiota näihin seikkoihin ja ryhtymään erikoistoimenpiteisiin salaliittojen paljastamiseksi"[3].

---

[1] *Lenin.* „Kaikki taisteluun Denikiniä vastaan!", 1939, s. 12.
[2] „Pravda" N:o 54, helmikuun 23 pnä 1942.
[3] „Bolshevik", 1938, N:o 2, s. 71.

Leninin arvio tilanteesta osoittautui aivan oikeaksi. Pietarissa ja rintaman esikunnassa oli vakoilijoita ja valkokaartilaissalaliittolaisia. Toveri Stalinin johdolla ne paljastettiin ja likvidoitiin.

Pietarin edustalla ilmenneen kavalluksen johdosta Lenin yhdessä Dzierzhynskin kanssa kääntyi väestön puoleen julistuksella, jossa kehoitettiin taistelemaan vakoilijoita vastaan, ottamaan heitä kiinni, kaksinkertaistuttamaan vallankumouksellista valppautta kaikilla työaloilla, erikoisesti Punaisessa Armeijassa, ja säilyttämään tarkasti sotasalaisuudet.

„Varokaa vakoilijoita! Kuolema vakoilijoille!" — sanotaan tässä julistuksessa. „Kaikkien tietoisten työläisten ja talonpoikain on asetuttava Neuvostovallan suojaksi, on noustava taisteluun vakoilijoita ja valkokaartilais-pettureita vastaan. Olkoon jokainen vahtipaikalla — keskeytymättömässä, sotilaallisessa yhteydessä puoluekomiteoiden, Tshekan sekä neuvostotyöntekijäin luotettavimpien ja kokeneimpien tovereiden kanssa"[1].

Minkäänlaiset valkokaartilaissalaliitot eivät pelastaneet Judenitshia. Lenin tuki kaikkia Stalinin tekemiä esityksiä selustan lujittamiseksi ja vakoilijapesäkkeiden hävittämiseksi sekä rintaman järjestämiseksi. Toveri Stalin sai pian aikaan käänteen rintamalla ja selustassa. Hänen johdollaan Punainen Armeija Pietarin työläisten ja Punaisen laivaston tukemana murskasi Judenitshin armeijan.

Sen jälkeen puolue antaa toveri Stalinin huolenpitoon Länsirintaman vastaiskun järjestämiseksi valkopuolalaisten hyökkäykselle. Lenin kirjoittaa hänelle: „Pyydän teitä matkustamaan Länsirintamalle, joka komissaareihin nähden on tavattomasti heikentynyt. On ehdottoman välttämätöntä tukea koko rintamaa kokonaisuudessaan".

---

[1] „Pravda", N:o 116, lokakuun 31 pnä 1919.

Vuoden 1919 elokuussa, jolloin Punainen Armeija vapautti Koltshakista koko Uralin ja alkoi Siperian vapauttamisen, Lenin julkaisi „Pravdassa" „Kirjeen työläisille ja talonpojille Koltshakista saadun voiton johdosta". Lenin varoitti pöyhkeilystä ja rauhoittuneisuudesta, sillä „vihollinen ei lähimainkaan ole vielä tuhottu". Sodan raskas kokemus, kirjoitti Lenin, ei saa mennä meiltä hukkaan. Työläisten ja talonpoikain, kaikkien työtätekevien on otettava oppia tästä kokemuksesta tulevia taisteluja varten.

Ensimmäinen opetus. „Me tarvitsemme voimakkaan Punaisen armeijan. Me olemme todistaneet teoilla, emmekä sanoilla, että me voimme sen luoda", me olemme oppineet voittamaan ei vain tsaarin kenraaleja, vaan myöskin ulkomaisten armeijoiden kenraaleja. „Auttaa Punaista armeijaa kaikella, millä kukin vain voi auttaa — sellainen on jokaisen tietoisen työläisen ja talonpojan ensimmäinen, tärkein ja perusvelvollisuus...

Ken ei kaikin tavoin ja antaumuksella auta Punaista armeijaa, ken ei pidä siinä kaikin voimin yllä järjestystä ja kuria, hän on kavaltaja ja petturi, hän on koltshakilaisuuden kannattaja, hänet on armotta tuhottava".

Toinen opetus. „Punainen armeija ei voi olla luja ilman suuria valtion viljavarastoja, sillä ilman sitä ei voida vapaasti siirtää armeijaa, eikä asiaan kuuluvalla tavalla sitä varustaa. Ilman sitä ei voida pitää yllä työläisiä, jotka työskentelevät armeijan hyväksi". On tuotettava enemmän viljaa, luovutettava Neuvostovaltiolle kaikki viljaylijäämät — sellainen velvollisuus on talonpojilla, jotka eivät halua tilanherrojen ja kapitalistien takaisinpalaamista.

Kolmas opetus. „On noudatettava mitä ankarinta vallankumouksellista järjestystä", tunnollisesti noudatettava ja toteutettava neuvostolakeja. „Pieninkin laittomuus, pieninkin neuvostojärjestyksen rikkominen on jo *rako*, jota työtätekevien viholliset käyttävät heti hyväkseen".

Neljäs opetus. Koltshakilaisuuden „maailmaan syntymistä auttoivat ja sitä suoranaisesti tukivat menshevikit ja eserrät („sosialisti-vallankumoukselliset"). Aika on oppia arvioimaan poliittisia puolueita niiden tekojen eikä sanojen mukaan... menshevikit ja eserrät ovat valkokaartilaisten apureita".

Viides opetus. „Alas horjuvat, heikkoluonteiset, jotka pääoman tunnusten ja lupausten lumoamina ovat luisuneet auttamaan pääomaa! Armotön taistelu pääomaa vastaan ja työtätekevien liitto, talonpoikain liitto työväenluokan kanssa — se on koltshakilaisuuden viimeinen ja kaikkein tärkein opetus" [1].

Tultuaan lyödyksi idässä ja Pietarin edustalla ulkomaalaiset interventit ja valkokaartilaiset siirsivät Neuvostomaata vastaan käymänsä taistelun painopisteen etelään. Vuoden 1919 kesällä ja syksyllä he järjestivät Neuvostotasavaltaa vastaan toisen sotaretken — niin kutsutun „14 valtion sotaretken". Pääiskuvoimana oli tällä kertaa Denikinin armeija. Luonnehtiessaan Denikinin rosvojoukkoja Lenin kirjoitti, että se on vihollinen, joka on „erikoisen kyvykäs nopeisiin päällekarkauksiin, seikkailuihin, hurjapäisiin yrityksiin tarkoituksella herättää pakokauhua, tarkoituksella suorittaa hävitystä hävityksen vuoksi.

Taistelussa tällaista vihollista vastaan on välttämätöntä korkeimpaan asteeseen kehitetty sotilaallinen kuri ja sotilaallinen valppaus. Töllistely ja hämilleen joutuminen merkitsee kaiken menettämistä" [2].

Denikinin armeija, jonka imperialistit olivat hyvin aseistaneet, alkoi kesällä 1919 ahdistaa Punaista Armeijaa. Punaisen Armeijan perääntymisen syynä oli Trotskin petollinen toiminta, sillä hän oli saattanut etelärintaman sekasortotilaan. Denikiniläiset valtasivat Orelin, lähestyivät

[1] *Lenin*. Teokset, XXIV osa, s. 431—436.
[2] *Lenin*. „Kaikki taisteluun Denikiniä vastaan!", 1939, s. 12.

Tulaa, uhkasivat Moskovaa. Yksikään vihollinen ei ollut vielä milloinkaan ollut niin lähellä vallankumouksen sydäntä. Koko maailman ja Venäjän vastavallankumous riemuitsi jo Neuvostovallan „kiertämättömästä" kukistumisesta.

Lenin kääntyi koko kansan puoleen julistuksella, jossa hän suoraan ja avoimesti ilmoitti, että nyt on tullut „sosialistisen vallankumouksen kaikkein kriitillisin ajankohta". Lenin kääntyi jälleen vallankumouksen voimien peruslähteen, työväenluokan puoleen. Hän tiesi, että talonpojat seuraavat työläisiä, että työläiset ovat sementtiä, joka yhdistää Punaisen Armeijan joukko-osastot ja tekee sen voittamattomaksi.

Lenin antoi kutsun: *„Kaikki taisteluun Denikiniä vastaan!"*.

„Työtätekevien joukot kannattavat meitä", kirjoitti Lenin näinä vuoden 1919 syksyn levottomina päivinä. „Siinä on meidän voimamme. Siinä on koko maailman kommunismin voittamattomuuden lähde. Enemmän uusia työntekijöitä joukkojen keskuudesta puolueen riveihin osallistumaan itsenäisesti uuden elämän rakennustyöhön — sellainen on meidän taistelukeinomme kaikkia vaikeuksia vastaan, sellainen on meidän tiemme voittoon"[1].

Bolshevikkipuolue julisti „puolueviikon". Puolueen riveihin liittyi kymmeniä tuhansia työläisiä, talonpoikia ja puna-armeijalaisia, jotka olivat valmiit antamaan henkensä Neuvostovallan puolesta. Parhaat bolshevikit, eturivin työläiset lähtivät rintamalle. Uusien voimien jatkuvassa kasvussa, työläisten ja talonpoikain joukkosankaruuden kasvussa, ehtymättömissä reserveissä Lenin näki sen tekijän, joka turvaa työläisille voiton vihollisesta. „Sodassa voittaa se, jolla on enemmän reservejä, enemmän voiman

1 *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 485.

lähteitä, enemmän lujuutta laajoissa kansan joukoissa"[1]. Tämä Leninin teesi on johtava strateginen periaate.

Denikinin murskaamisen järjestämistä varten Keskuskomitea lähetti etelärintamalle toveri Stalinin, Voroshilovin, Ordzhonikidzen ja Budjonnyn. Trotski eroitettiin etelärintaman johdosta. Trotskin rikollisen suunnitelman asemesta, jonka mukaan pääisku oli suunniteltu annettavaksi Denikinille Tsaritsynistä Novorossiiskiin vihamielisen kasakkaväestön asuttamien Donin arojen kautta, toveri Stalin ehdotti oman suunnitelmansa Denikinin murskaamiseksi. Tämän suunnitelman mukaan pääisku tuli antaa Harkovin — Donetsin kaivosalueen — Rostovin kautta, jolla suunnalla oli tiheä rautatieverkosto ja jossa väestö — työläiset ja talonpojat — olivat myötämielisiä Neuvostovallalle. Lenin hyväksyi tämän suunnitelman ja antoi Päämajalle määräyksen Stalinin suunnitelman toteuttamisesta.

Ankarien sotilaallisten koettelemusten päivinä, opetti Lenin, on jokaisella työtätekevällä oltava ensi sijalla kysymys: „olemmeko tehneet kaikkemme sodan hyväksi, olemmeko jännittäneet riittävästi voimamme, onko rintamalle lähetetty riittävästi apua?.. Sille kaikki uhraukset, sille kaikki apu heittäen syrjään kaikki epäröimiset. Ja keskittämällä kaikki voimat, kantamalla kaikki uhrit, me voitamme epäilemättä tälläkin kerralla"[2].

Lenin ryhtyy kaikkiin toimenpiteisiin Punaisen Armeijan ja nälkäänäkevien työläisten huoltamiseksi elintarvikkeilla. Hän vaatii rautatieliikenteen täsmällistä toimintaa, kiinnittää erikoista huomiota elintarvikelastien kulkuun vesiliikenteen systeemissä. Lokakuussa 1919 Lenin lähettää sähkösanoman Kasaniin, Samaraan, Saratoviin, Simbirskiin, Ufaan, Permiin ja Vjatkaan vaatien viljankuljetustehtävien täsmällistä täyttämistä:

1 *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 493.
2 *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 261.

„Ainoatakaan päivää, ainoatakaan tuntia, joka voidaan käyttää hyödyksi, ei saa lyödä laimin. Toimikaa mitä pontevimmin purjehduskauden viimeiseen hetkeen saakka, reittien täydelliseen jäätymiseen asti, seiskaa vallankumouksen suojana, kuten puna-armeijalainen vahtipaikallaan, älkää laskeko arvokasta asettanne, ennenkuin jää on kahlehtinut Volgan".

Lenin vaatii, että sotilaskeskukset toimisivat operatiivisemmin, nopeasti ja täsmällisesti täyttäisivät Stalinin vaatimukset, huoltaisivat etelärintaman välttämättömillä taisteluvälineillä. Lenin ja Stalin pitivät koko ajan yllä yhteyttä toistensa kanssa, lähettivät toisilleen sähkösanomia ja keskustelivat lennättimen välityksellä.

Ulkomaisten interventtien suunnitelma tehtiin tyhjäksi elläkin kerralla. Toinen sotaretki Neuvostovaltaa vastaan romahti. Punainen Armeija murskasi Denikinin.

Vuoden 1919 joulukuun lopussa Lenin julkaisi „Pravdassa" „Kirjeen Ukrainan työläisille ja talonpojille Denikinistä saadun voiton johdosta". Lenin tähdensi tässä erästä kansalaissodan tärkeintä opetusta, joka oli saatu Koltshakia ja Denikiniä vastaan käydyn taistelun kokemuksesta. Neuvostomaan työtätekevien edessä on vielä pitkäaikainen ja vaikea taistelu valtiollisen riippumattomuutensa puolesta. „Tässä pitkäaikaisessa ja vaikeassa taistelussa", kirjoitti Lenin, „meidän, isovenäläisten ja ukrainalaisten työläisten, on kuljettava mitä läheisimmässä liitossa keskenämme, sillä erikseen me varmastikaan emme voi suoriutua" [1]. Menestyksen takeena proletaarisen valtion säilyttämisen ja riippumattomuuden puolesta käytävässä taistelussa on Neuvostomaan kansojen välinen kiinteä liitto, ukrainalaisten ja muiden kansallisuuksien veljellinen yhtyminen Venäjän suuren kansan kanssa. Kansalaissodan tulessa koeteltu

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 659.

Neuvostomaan kansojen välinen ystävyys on eräs Neuvostoliiton taloudellisen ja sotilaallisen mahdin tärkeimmistä tekijöistä.

Denikiniä vastaan käytyjen ratkaisevien taistelujen aikana lähetettiin Pietaria vastaan jälleen Judenitshin armeija tarkoituksella vetää siten Punaisen Armeijan joukkoja pois eteläiseltä rintamalta. Kun Judenitshin joukot valtasivat Krasnoje Selon ja Hatsinan, niin Lenin kirjoitti vetoomuksen Pietarin työläisille ja puna-armeijalaisille.

„Toverit! Nyt ratkaistaan Pietarin kohtaloa! .. Taistelkaa viimeiseen veripisaraan asti, toverit! Pitäkää kiinni jokaisesta tuumasta maata, pysykää lujina loppuun saakka, voitto ei ole kaukana! voitto on meidän!" [1].

Vastaukseksi Leninin kehoitukseen Pietarin työläiset mobilisoivat voimansa ja heittävät ne Judenitshia vastaan. Ja kun Judenitshin joukot alkoivat perääntyä, niin Lenin kirjoitti toisessa vetoomuksessaan Pietarin työläisille ja puna-armeijalaisille: „lyökää niitä, älkää antako niille tunniksikaan, minuutiksikaan hengähdysmahdollisuutta" [2].

Tällä kerralla Punainen Armeija löi Judenitshin armeijan lopullisesti.

Punaisten joukkojen hajallelyömät denikiniläiset perääntyivät etelään. Lenin pyrki järkähtämättä denikiniläisten täydelliseen murskaamiseen ja lopulliseen likvidoimiseen. Vuoden 1920 alussa eteläinen rintama järjestettiin uudelleen lounaiseksi rintamaksi ja muodostettiin itsenäinen Kaukaasian rintama. Sähkösanomassaan Stalinille Lenin kirjoitti, että on „kiireellisesti siirrettävä apujoukkoja Kaukaasian rintamalle — se on kaikkein, kaikkein tärkeintä". Helmikuun 19 pnä 1920 Lenin jälleen sähkötti Stalinille, että hän katsoo „tärkeimmäksi ja kiireellisimmäksi tehtäväksi Deni-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 488.
[2] Sama, s. 516.

kinin lopullisen murskaamisen, jonka vuoksi Teidän tulee kaikin voimin jouduttaa Kaukaasian rintaman lujittamista"[1]. Seuraavana päivänä Leninin ja Stalinin välillä oli lennätinpuhelu. Lenin sanoi: „Tilanne Kaukaasian rintamalla saa yhä vakavamman luonteen. Nykyisen asiantilan vallitessa voi olla mahdollista, että menetämme Rostovin ja Novotsherkaskin ja että vihollinen kehittää hyökkäystään edelleen pohjoiseen uhaten Donetsin aluetta. Ryhtykää erikoistoimenpiteisiin 42. divisioonan ja latvialaisen divisioonan kuljettamisen jouduttamiseksi ja niiden taistelukuntoisuuden vahvistamiseksi. Luotan siihen, että Te, arvioiden yleisen tilanteen, panette liikkeelle kaiken tarmonne ja saavutatte vakavia menestyksiä". Toveri Stalin vastasi tähän lyhyesti ja ytimekkäästi: „Voitte olla varma siitä, että kaikki mahdollinen tulee tehdyksi"[2]. Denikinin murskaaminen suoritettiin loppuun asti.

Ententen toisen sotaretken tappio ei ollut Neuvostovallalle vain sotilaallinen voitto. Se oli Leninin erittäin suuri voitto ulkopolitiikan rintamalla, diplomatian rintamalla. Ententevaltojen imperialistit olivat jännittäneet kaikki voimansa pakottaakseen Eestin, Latvian ja muut Itämeren maat lähtemään Neuvostomaata vastaan. Mutta kaikki tällaiset yritykset päättyivät epäonnistumiseen. Kaikkein kärkevimpänä ajankohtana, jolloin Judenitsh oli Pietarin edustalla ja Denikinin sotalaumat ponnistelivat kiihkeästi päästäkseen Moskovaan, nämä pienet valtiot eivät antaneet valkokaartilaisille aseellista apua. Leninin ohjaama neuvostodiplomatia käytti taitavasti hyödykseen näiden maiden ja suurten imperialistirosvojen välisiä ristiriitoja. Jokainen näistä pikkuvaltioista oli saanut jo käytännöllisesti kokea imperialististen suurvaltojen politiikkaa, kun ne olivat pol-

[1] „Bolshevik", 1940, N:o 3, s. 38.
[2] „Pravda" N:o 21, tammikuun 21 pnä 1935.

keneet jalkoihinsa pienten valtioiden kansallisuustunnon ja valtiollisen riippumattomuuden. Samalla nämä pikku maat tiesivät, että Koltshakin, Judenitshin, Denikinin ja muiden tsaarin kenraalien voitto merkitsisi niiden itsenäisyyden loppua, vanhan Venäjän — kansojen vankilan palauttamista. Imperialismin ulkopolitiikkaa, rosvouksen ja väkivallan politiikkaa vastaan Lenin asetti Neuvostomaan ulkopolitiikan, rauhan ja kaikkien kansojen riippumattomuuden kunnioittamisen politiikan. Ja Neuvostotasavalta suoriutui voittajana tästä kireästä taistelusta mahtavia imperialistivaltioita vastaan.

Lenin seurasi tarkasti ja väsymättä Punaisen Armeijan kaikkia liikkeitä, hän keskusteli lennättimen kautta rintamien johtajain kanssa, antoi käskyjä ja määräyksiä, vaatien tiedoittamaan niiden täytäntöönpanosta. Kymmenet tuhannet työläiset näkevät Leninin puhujalavalla, kuulevat hänen tulisia kehoituksiaan taistella sankarillisesti sosialismin puolesta sodan ja työn rintamilla. Leninin kehoitukset saivat aikaan uusien voimien virtauksen taisteluun vihollisia vastaan, kohottivat työtätekevien tietoisuutta ja lujittivat Neuvostomaan selustaa, jolle Lenin antoi erikoisen suuren merkityksen. „Sota on jokaisen kansakunnan kaikkien taloudellisten ja organisatooristen voimien koetus . . . me voitamme ja tulemme voittamaan, sillä meillä on selusta ja luja selusta, sillä talonpojat ja työläiset ovat nälästä ja vilusta huolimatta yhtenäisiä, he ovat voimistuneet ja he vastaavat jokaiseen raskaaseen iskuun lisäämällä voimien yhteen liittämistä ja taloudellista mahtia . . ."[1].

Ja samaan aikaan ei hetkeksikään keskeytynyt varsinainen puolueen ja valtion valtava johtamistyö. Melkein joka päivä pitivät Leninin puheenjohdolla istuntojaan Kansankomissaarien Neuvosto tai Puolustusneuvosto. Sel-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 544.

laiset maan puolustukselle tärkeät kysymykset kuin elintarvike-, polttoaine- ja liikennekysymykset eivät poistuneet niiden päiväjärjestyksestä. „Meillä ei ole sellaista Kansankomissaarien Neuvoston tai Puolustusneuvoston istuntoa", sanoi Lenin, „jossa emme jakaisi viimeisiä miljoonia kivihiili- tai naftapuutia ja, ollen sietämättömässä tilanteessa, kun jokainen komissaari tahtoo ottaa itselleen viimeiset rippeet, täytyy ratkaista: tämä vaiko tuo tehdas pitää sulkea, täällä vaiko tuolla jättää työläiset ilman työtä, — se on tuskallinen kysymys, mutta niin täytyy tehdä, sillä hiiltä ei ole"[1]. Ratkaistessaan erilaisia laajakantoisia valtiollisia kysymyksiä Lenin osasi syventyä yksityiskohtiin ja pyrki pontevasti hyväksyttyjen suunnitelmien ja päätösten täyttämiseen. Hänen jokainen, ensisilmäykseltä vähäinen toimenpiteensä iski saman naulan kantaan, oli suunnattu yhteen päämäärään — sosialistisen vallankumouksen voittoon. Näiden „pikkuseikkojen" takaa Lenin näki suuria asioita — Neuvostovallan lujittumisen, sen vihollisten murskaamisen, sosialismin voiton meidän maassamme.

Elämässään ja työssään noudattamansa erinomaisen järjestyneisyyden Lenin toi myöskin Keskuskomiteaan, Kansankomissaarien Neuvoston ja Puolustusneuvoston istuntoihin. Hänen aikansa oli tarkasti jaettu. Hän ei hukannut turhaan minuuttiakaan. Istunnot hän avasi täsmälleen määrättynä aikana. Selostajilta ja puhujilta hän vaati erikoista suppeutta ja asiallisuutta, ehdotusten täsmällisyyttä, selvyyttä, tietojen varmuutta. Monisanaisuutta hän ei voinut sietää. Valtiolle ja puolueelle suurimerkitykselliset kysymykset ratkaistiin Leninin läsnäollessa nopeasti. Reippaudellaan, elämänilollaan ja kuohuvalla energiallaan hän tempasi mukaansa kaikki läsnäolijat. Hän lasketteli mielellään sukkeluuksia, laski leikkiä, ja nauroi temmaten

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 297.

siihen myös toiset mukaan. Eräs englantilainen yhteiskunnallinen toimihenkilö, joka oli läsnä Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa ja näki miten mukaansatempaavasti Lenin nauroi, sanoi, että se oli *voiman naurua.*

Kuunnellessaan tarkkaavaisesti selostajia ja puhujia Lenin ehti siinä samalla, istunnon aikana ratkaista tärkeitä kysymyksiä vaihtamalla kirjelappusia läsnäolijoiden kanssa.

Lenin oli vaativainen, pyrki aina viemään asian loppuun asti, tarkasti toimeenpanoa, oli armoton byrokraateille, silmänpalvelijoille, nahjuksille ja holtittomille työntekijöille.

Lenin osoitti mitä suurinta huolenpitoa työläisistä, talonpojista, tiedemiehistä, puolueen ja valtiolaitoksen kaadereista. Esimerkiksi, kun rautatieliikenteessä tilanne kävi vaikeaksi, niin Lenin ehdotti lisättäväksi elintarvikeannosta rautatieläisille, jotka työskentelivät poikkeuksellisen vaikeissa oloissa.

Lenin huolehti tiedemiesten aineellisesta huoltamisesta, heidän turvaamisestaan kaikella välttämättömällä, ehtojen luomisesta tieteellistä työtä varten. Hänen antamansa ohjeen mukaisesti järjestettiin Tiedemiesten elinehtojen parantamisen keskustoimikunta.

Hän huolehti kuin isä lasten terveydestä, ravinnosta, heidän huoltamisestaan maidolla ja voilla.

Havaittuaan Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa, että elintarvikeasiain kansankomissaari Tsjurupa oli sairas, Lenin kirjoitti hänelle heti siinä kirjelapun, jossa sanoi, että terveyteen on suhtauduttava yhtä huolellisesti kuin „valtion omaisuuteen": „Kallis Aleksander Dmitrijevitsh! Te käytte aivan mahdottomaksi valtion omaisuuteen suhtautumisessa. Määräys: on oltava kolme viikkoa lääkärin hoidossa!..

Aivan totta, on anteeksiantamatonta suotta rehkiä, kun terveys on heikko. Pitää voimistua!"[1].

[1] Lenin-kokoelma XXI, s. 280.

Kirjailija A. S. Serafimovitshilta kaatui rintamalla poika. Rakastetun pojan menetys koski Serafimovitshiin kovasti. Saatuaan sisareltaan tästä tiedon, Lenin kirjoitti heti hänelle kirjeen: „Sisareni juuri kertoi minulle Teitä kohdanneesta raskaasta onnettomuudesta. Sallikaa minun puristaa lujasti kättänne ja toivottaa mielenlujuutta ja reippautta"[1]. Lenin kehoittaa Serafimovitshia *„pakottamaan* itsensä tarttumaan jälleen työhön", sillä hänen kaunokirjalliset teoksensa ovat tarpeen työläisille, ovat tarpeen maalle.

Lenin kiinnitti suurta huomiota työläis- ja talonpoikaisnaisiin. Hän puhui usein työläis- ja talonpoikaisnaisten kokouksissa ja konferensseissa, kehoitti heitä aktiivisesti ottamaan osaa sosialistisen valtion puolustamiseen ja rakentamiseen. Kun sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseen osallistuvat miljoonat naiset, niin silloin, sanoi Lenin, „silloin sosialistinen rakennustyö tulee lujitetuksi, siitä olemme varmoja". Sodan oloissa Lenin antoi erikoisen merkityksen naisten työlle Punaisen Armeijan auttamisessa, haavoittuneiden hoivaamisessa, rintamalle menneiden miesten työpaikkojen täyttämisessä tuotantolaitoksissa ja virastoissa.

Lenin oli nuorison paras ystävä, nuorten työläisten ja talonpoikain isä ja kasvattaja. Hän auttoi neuvoilla ja ohjeilla nuorisojärjestöjä. Nuorisoliittojen I Yleisvenäläisen edustajakokouksen edustajistolle, joka ilmoitti, että liitto on nimitetty kommunistiseksi, Lenin selitti, että asia ei ole nimessä, vaan työssä: on oltava kommunisti kaikessa, koko elämässään ja toiminnassaan.

Kommunistisen nuorisoliiton III edustajakokouksessa v. 1920 Lenin piti puheen „Nuorisoliittojen tehtävistä". Hän kehoitti nuorisoa osallistumaan aktiivisesti neuvostovaltion kaikkeen työhön, vakavasti ja syvällisesti opiskelemaan

[1] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 518.

ihmiskunnan kaikkea kulttuuririkkautta. Hän sanoi, että kommunistiksi voi tulla vasta sitten, kun on rikastunut kaikkien niiden tietorikkauksien tuntemisella, joita ihmiskunta on luonut. Tarvitaan työläisten ja talonpoikain yhteenliittymistä ja tietoista kuria, sillä ilman tällaista yhteenliittymistä ja kuria ei voida voittaa koko maailman kapitalisteja ja tilanherroja, ei voida rakentaa kommunistista yhteiskuntaa. Kommunistisen nuorisoliiton on kasvatettava nuoria kommunistisen yhteiskunnan rakentajia. Lenin sanoi, että nykyisen nuorison koko kasvatuksen ja opetuksen on oltava kommunistisen moraalin kasvattamista siinä. Ihmisyhteiskunnan ulkopuolelta otettua siveellisyyttä ei ole olemassa; se on petosta. Kommunistinen moraali ei ole jotain proletariaatin luokkataistelusta irrallaan olevaa; se on kokonaisuudessaan alistettu sen vaatimuksille, kapitalismin kukistamisen ja kommunismin rakentamisen vaatimuksille. Kommunistinen nuorisoliitto on vasta silloin nimensä arvoinen, kun tämän liiton jäsenet yhdistävät jokaisen askeleensa opiskelussa, kasvatuksessa ja valistuksessa työtätekevien yleiseen taisteluun kommunismin puolesta. Kommunistisen nuorisoliiton on annettava apuaan kaikessa työssä, osoitettava omaa aloitekykyään, tehtävä aloitteita. Lenin antoi puheessaan ohjelman kommunistisen nuorison liittojen työlle, ohjelman koko neuvostonuorison työlle.

Vaikka Lenin oli valtavan valtio- ja puoluetyön ylikuormittama, niin hän löysi kuitenkin aikaa luentojen pitämiseen Sverdlovin nimelle omistetussa Kommunistisessa yliopistossa, ilmestyvän kirjallisuuden seuraamiseen, filosofian kysymysten tutkimiseen. Seuraavanlainen kirjelappunen Rumjantsevin museon kirjastoon on osoituksena Leninin suuresta mielenkiinnosta filosofian kysymyksiin tänä ennenkuulumattoman jännityksen kautena ja kuvaa samalla Vladimir Iljitshin suurta vaatimattomuutta. Lenin pyytää lähettämään:

„Erilaisia tietoja varten *1* päiväksi:

I. Kaksi *parasta,* kaikkein täydellisintä *kreikan*kielen sanakirjaa, kreikasta *saksaksi,* ranskaksi, venäjäksi tai englanniksi.

II. Parhaat *filosofiset* sanakirjat, filosofisten sanojen sanakirjat: saksalainen, muistaakseni Eislerin; englantilainen, muistaakseni Baldwinin; ranskalainen, muistaakseni Frankin (ellei ole uudempaa); venäläinen, jokin, mitä on uusista. Radlovin — y.m.

III. Kreikan filosofian historia.

1) *Zeller,* täydellinen ja uusin painos.

2) *Gomperz* (wieniläinen filosofi); „Griechische Denker" ".

„Jos sääntöjen mukaan käsikirjoja ei anneta kotiin, niin eikö niitä voisi saada illaksi ja yöksi, jolloin kirjasto on kiinni. ***Palautan aamuksi***"[1].

Samalla kun Lenin järjesti maan puolustusta, hän kehoitti työläisiä ja kaikkia työtätekeviä kaikin tavoin kohottamaan työn tuottavaisuutta. Hän sanoi usein, että työn tuottavaisuus — se on viimekädessä kaikkein tärkeintä ja pääasia uuden yhteiskuntajärjestelmän voitolle, kommunismin voitolle.

Kenelläkään ei ollut sellaista uuden tuntoa kuin Leninillä. Huolellisesti kuin kokenut puutarhuri hän tarkasteli uuden ilmestymistä ja rakkaudella sitä kasvatti. Ensimmäiset talkoot, jotka Kasanin rautatien työläiset järjestivät toukokuun 10 pnä 1919 vastaukseksi Leninin kehoitukseen „työskennellä vallankumoukselliseen tapaan", Lenin käsitti heti tapahtumaksi, jolla on historiallinen merkitys.

Kirjoituksessaan „Suuri aloite" Lenin kirjoitti:

„Suorastaan jättiläismäinen merkitys on tässä suhteessa työläisten oma-alotteisesti järjestämillä *kommunistisilla talkoilla* ... Se on paljoa vaikeamman, paljoa oleellisemman, paljoa ratkaisevamman kumouksen alkua kuin porvariston kukistaminen"[1].

[1] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 519.

Lenin näki talkoissa „*kommunismin tosiasiallisen* alun". Hän kirjoitti, että kommunistiset talkoot „näyttävät meille työläisten tietoisen ja vapaaehtoisen aloitteen työn tuottavaisuuden kehittämisessä, uuteen työkuriin siirtymisessä, talouden ja elämän sosialististen ehtojen luomisessa"[2]. Hän sanoi, että työläisten työsankaruus selustalla ansaitsee yhtä suurta huomiota ja edistämistä kuin sankaruus rintamalla.

Lenin auttoi kaikin tavoin tätä työläisjoukkojen „suurta aloitetta". Kun toukokuun 1 pnä 1920 koko maassa järjestettiin talkoot, niin Lenin osallistui Kremlin aukean puhdistustyöhön.

Eräs näihin talkoisiin osallistunut Kremlin koulun kurssilainen kertoo muistelmissaan: „Näemme, että oikealla sivustalla, koulun lipun luona seisoo lyhyehkö mies työpuvussa. Hän oli Iljitsh. Soittokunta alkoi soittaa Internationalea.

Yhtäkkiä kajahti signaali — tykkien jyrinä, ja yhdessä Iljitshin kanssa me ryhdyimme työhön. Hänen kanssaan me puhdistimme Kremlin aukeaa kaikenlaisesta rojusta. Iljitsh kantoi olkapäillään pölkkyjä, tarttui työntökärryjen aisoihin ja kärräsi kiviä"[3].

Kun Koltshakin ja Denikinin murskaamisen jälkeen tuli lyhytaikainen hengähdysaika, niin Lenin keskitti huomionsa teollisuuden, liikenteen ja maatalouden työhön. Osa Punaisesta Armeijasta siirrettiin työrintamalle. Työläis- ja talonpoikaispuolustuksen Neuvosto järjestettiin uudelleen Työ- ja puolustusneuvostoksi. Lenin asettaa bolshevikkipuolueen,

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 329.

[2] Sama, s. 342, 339.

[3] „Työläiset ja talonpojat Leninistä", 1933, s. 105.

Neuvostovallan ratkaistavaksi kolme mitä kiireellisintä ja välttämättömintä tehtävää, joista riippui äärimmäiseen rappiotilaan joutuneen teollisuuden kunnostaminen: suuren elintarvikevaraston kokoaminen valtiolle, teollisuuden turvaaminen poltto-aineella, liikennelaitoksen kunnostaminen ja keskeytyksetön työskentely.

Lenin sanoi jo etukäteen, että Koltshakin, Judenitshin ja Denikinin voittaminen oli paljon helpompaa kuin voiton saaminen taloudellisella rintamalla, sillä siinä pitää voittaa vuosisatojen kuluessa vakiintuneet pikkuporvarilliset tavat, suhteet, tottumukset, ja että tällä rintamalla on edessä pitkäaikainen ja tavattoman sitkeä taistelu. Hän kehoitti työläisiä tekemään rauhallisen työn rintamalla „vielä suurempia sankaruuden ja voiton ihmeitä kuin riistäjiä vastaan käydyn sodan kentällä!"[1]. Lenin uskoi lujasti työväenluokan luoviin voimiin, sen kykyyn selviytyä kaikista vaikeuksista. Hän katsoi, että myöskin työrintamalla työväenluokan tietoisuus ja horjumattomuus, sen päättäväisyys ja „lujuus tunnuksensa — „ennemmin tuhoudumme kuin antaudumme" — toteuttamisessa ei ole vain historiallinen tekijä, vaan myös ratkaiseva, voittava tekijä"[2].

Maaliskuun lopulla 1920 alkoi puolueen IX edustajakokous. Keskuskomitean poliittisessa toimintaselostuksessa Lenin korosti erikoisesti bolshevikkipuolueen järjestävää osuutta isänmaallisessa sodassa. Puolueen taistelutunnus: „kaikki voiton hyväksi!", „kaikki sodan hyväksi!" liitti yhteen ja järjesti miljoonaiset joukot rintamalla ja selustalla. Bolshevikkipuolue turvasi miljoonien työläisten ja talonpoikain tahdon ja toiminnan yhtenäisyyden.

„Vain siksi", sanoi Lenin, „että puolue oli vartiopaikalla, että puolue oli tiukasti kurinalainen, ja siksi, että

[1] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 25.
[2] Sama, s. 103.

puolueen arvovalta yhdisti kaikki alat ja laitokset, ja että Keskuskomitean antaman tunnuksen mukaan kulkivat kymmenet, sadat, tuhannet ja loppukädessä miljoonat, ja vain siksi, että annettiin ennenkuulumattomia uhreja, — vain siksi voi tapahtua se ihme, mikä tapahtui. Vain siksi, huolimatta Entente-valtojen imperialistien ja koko maailman imperialistien kahdesti, kolmesti, neljästi tekemästä sotaretkestä, me kykenimme voittamaan"[1].

Lenin kiinnitti bolshevikkipuolueen edustajakokouksen huomiota taloudellisen rakennustyön kysymyksiin. Tästä hän kirjoitti Keskuskomitean nimessä julkaistussa „Kirjeessä Venäjän Kommunistisen Puolueen järjestöille puolueen edustajakokoukseen valmistautumisesta". Tästä hän puhui myöskin edustajakokouksen avajaistilaisuudessa, Keskuskomitean toimintaselostuksessa, puheessaan taloudellisesta rakennustyöstä sekä puheessaan edustajakokouksen lopussa. Lenin kehoitti puoluetta, työläisiä ja talonpoikia suuntaamaan kaiken voimansa „maan talouden kuntoonpalauttamiseen, ensivuorossa liikennelaitoksen kuntoonpalauttamiseen ja toisessa vuorossa elintarviketilanteen kuntoonpalauttamiseen"[2].

Lenin esiintyi edustajakokouksessa päättävästi puoluevastaista „demokraattisen sentralismin" ryhmää vastaan, jota Rykov ja Tomski kannattivat. Tämä ryhmä vaati rajatonta „kollegialisuutta" ja vastuuttomuutta teollisuuden hallinnassa vastustaen Leninin esittämää ja koko puolueen kannattamaa tirehtöörien yksilöpäällikkyyttä ja henkilökohtaista vastuunalaisuutta teollisuudessa ja liikenteessä.

Leninin ohjeiden mukaisesti edustajakokous kiinnitti suurta huomiota yhtenäiseen taloussuunnitelmaan, jossa tärkeimmällä paikalla oli koko kansantalouden sähköistämisen kysymys.

[1] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 96.
[2] Sama, s. 128.

Bolshevikkipuolueen IX edustajakokous teki päätöksen V. I. Leninin koottujen teosten julkaisemiseen ryhtymisestä.

Huhtikuussa 1920 bolshevikkipuolue vietti johtajansa ja perustajansa, Vladimir Iljitsh Leninin viisikymmenvuotispäivää. Illanvietossa, jonka Moskovan komitea oli järjestänyt huhtikuun 23 pnä, puhuivat Leninin lähimmät taistelutoverit ja ystävät — Stalin, Gorjki y.m. Kokouksen lopussa Lenin piti lyhyen puheen. Vladimir Iljitsh omisti puheensa bolshevikkipuolueelle — sen korkealle asemalle puolueena, joka johtaa valtavan suurta maata, sen mitä suurimmalle vastuunalaisuudelle kansan ja kansainvälisen proletariaatin edessä. Hän puhui siitä, kuinka vaarallista on menestyksistä päihtyminen, kuinka pöyhkeiksi tulleet puolueet ovat historiassa monesti epäonnistuneet ja kärsineet tappion. Osoittaessaan, että päävaikeudet — sosialistisen rakennustyön vaikeudet — ovat vielä edessäpäin, Lenin varoitti puoluetta pöyhkeilyn vaarasta. Hän sanoi, että „jokaisen bolshevikin erikseen ja bolshevikkien kokonaisena poliittisena puolueena on tarkasti huomioitava"[1] tämä vaara. Lenin päätti puheensa lausumalla varmana vakaumuksenaan, että bolshevikit eivät milloinkaan joudu pöyhkeäksi tulleen puolueen asemaan.

Puheissaan Lenin teki väsymättä propagandaa työn tuottavaisuuden kohottamisen puolesta, uuden, sosialistisen työkurin luomisen puolesta. Hän puhui ja kirjoitti: „Työn uuden kurin luominen, ihmisten välisten yhteiskunnallisten suhteiden uusien muotojen luominen, ihmisten työhön innostamisen uusien muotojen ja tapojen luominen — se on monien vuosien ja vuosikymmenien työ.

Tämä on mitä kiitollisin ja ylevin tehtävä"[2].

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 163.

[2] Sama, s. 151.

Tärkeimmäksi tehtäväksi Lenin katsoi valvonnan järjestämisen, työläisten ja talonpoikain, erikoisesti naisten saamisen mukaan tähän työhön. Valtion kontrollin kansankomissariaatin johtoon asetettiin toveri Stalin. Huhtikuussa 1919 Lenin kirjoitti Stalinille, että valvontatyössä nousevat etualalle seuraavat tehtävät: pikaiset tarkastukset kansalaisten valitusten perusteella, vallankumoukselliset toimenpiteet taistelussa väärinkäytöksiä ja kansliavitkastelua vastaan, työn tuottavaisuuden kohottaminen ja tuotteiden määrän lisääminen. Valvontakoneistossa Lenin näki voimallisen välikappaleen, jonka avulla työtätekevät saadaan mukaan valtiotyöhön. Tässä tarkoituksessa v. 1920 Valtion kontrollin kansankomissariaatti järjestettiin uudelleen Työläis-talonpoikaisinspektioksi. Lenin neuvotteli Stalinin kanssa ja kirjoitti hänelle: „Päämäärä: *koko* työtätekevien joukko, sekä miehet että *erikoisesti naiset* on saatava osallistumaan Työläis-talonpoikaisinspektioon"[1].

Kehoittaessaan bolshevikkipuoluetta ja työväenluokkaa taisteluun talouden kuntoonpalauttamiseksi Lenin ajoissa varoitti, että vihollinen kokoaa voimia, että se yrittää vielä kerran asevoimin kukistaa Neuvostovaltaa. Tämä ennakkonäkemys toteutui. Imperialistit ryhtyivät pian uuteen interventioyritykseen Neuvostomaata vastaan aloittamalla kolmannen sotaretken sen kimppuun. Huhtikuussa 1920 ne lähettivät Neuvostotasavaltaa vastaan paanien Puolan ja Krimiltä hyökkäävän paroonі Wrangelin sotavoimat. Lenin nimitti Puolaa ja Wrangelia kansainvälisen imperialismin kahdeksi kädeksi, jotka yrittivät kuristaa Neuvostotasavallan.

Sota vaati taaskin uhreja, kieltäymyksiä, valtavia voimainponnistuksia koko maalta. Mutta työväenluokka ja työtätekevä talonpoikaisto, käsittäen asiansa olevan oikean,

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 387.

menivät rohkeasti vaikeuksia vastaan, miehuullisesti voittivat ne ja olivat varmoja voitostaan. Me, sanoo Lenin, „emme puolusta oikeutta vieraiden kansojen ryöstämiseen, vaan puolustamme omaa proletaarista vallankumoustamme ja tulemme puolustamaan sitä loppuun asti. Sitä Venäjää, joka on vapautunut, joka kahden vuoden aikana on käynyt läpi oman neuvostovallankumouksensa, sitä Venäjää me tulemme puolustamaan viimeiseen veripisaraan asti!"[1].

Maan puolustus on jälleen Leninin huomion keskiönä. Hän kehoittaa maata vielä kerran jännittämään kaikki voimansa, asettamaan kaikki rintaman palvelukseen. Hän sanoi: „Tunnuksena on oltava — kaikki sodan hyväksi! Ilman sitä me emme voi suoriutua Puolan pikkuaatelistosta ja porvaristosta sillä tavalla kuin se on tarpeen, että voisimme lopettaa sodan ja kerta kaikkiaan läksyttää tämän viimeisen naapurimaan, joka rohkenee vielä leikkiä sodalla. Meidän on annettava heille sellainen opetus, että he kieltäisivät lapsiaan, lastenlapsiaan ja lastensa lastenlapsia tekemästä sellaista tekosta"[2]. Keskuskomitea lähettää Leninin esityksestä toveri Stalinin lounaiselle rintamalle järjestämään Puolan paanien murskaamista. Vastauksena Leninin kutsuun tuhannet parhaat kommunistit ja nuorisoliittolaiset lähtevät rintamalle.

Samaan aikaan Lenin tekee laajaa valmistelutyötä Kominternin II kongressin koollekutsumiseksi. Vuoden aikana, joka oli kulunut I kongressista, kansainvälinen kommunistinen liike oli kasvanut, lujittunut ja miehistynyt. Lenin katsoo mitä tärkeimmäksi tehtäväksi sen, että nuorille kommunistisille veljespuolueille siirretään bolshevikkien tavattoman rikas kokemus, joka oli saatu luokkien taistelun vuosikymmenien aikana, kolmen vallankumouksen tulessa, kokemus, jonka vertaista maailmassa ei ole.

[1] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 59.
[2] Sama, s. 299.

Huhti-toukokuussa 1920 Lenin kirjoitti mainion kirjan „„Vasemmistolaisuuden" lastentauti kommunismissa". Kirjaansa hän nimitti: „Helppotajuisen keskustelun yritys marxilaisesta strategiasta ja taktiikasta". Ja todellakin — se on leninismin strategian ja taktiikan paras opas; tässä kirjassa on esitetty tiede proletariaatin vallankumouksellisen taistelun johtamisesta, yleistetty suurten vallankumousten kokemus. Vallankumousta varten, kirjoitti Lenin, ei ole riittävää, että riistetyt ja sorretut joukot ovat tajunneet mahdottomuuden elää vanhaan tapaan ja vaativat muutoksia; vallankumousta varten on välttämätöntä, että riistäjät eivät voi elää ja hallita vanhaan tapaan; vallankumous on mahdoton ilman yleiskansallista (sekä riistettyjä että riistäjiä koskevaa) kriisiä. Ja toiseksi. Sitä varten, että koko työväenluokka, työtätekevien laajat joukot astuisivat vallankumoukseen, ei riitä yksistään propaganda ja agitatio. Sitä varten tarvitaan joukkojen omakohtainen poliittinen kokemus.

Lenin arvostelee armottomasti „vasemmistolaista" kaavaoppineisuutta, vallankumouksellisten tehtävien dogmaattista, kaavamaista käsittämistä sekä haluttomuutta tehdä työtä laajojen joukkojen keskuudessa. Ennen kaikkea kommunismin puolelle on voitettava etujoukko, opetti Lenin, mutta yksistään etujoukolla ei voida voittaa. Proletariaatin vallankumouksellisen etujoukon, kommunististen puolueiden on voitettava puolelleen työväenluokan, työtätekevien joukkojen enemmistö. On osattava viedä joukot vallankumoukseen opettamalla niitä taitavasti omakohtaisen poliittisen kokemuksen pohjalla ja ottaen huomioon kansalliset ja kansallis-valtiolliset erilaisuudet. Kommunististen puolueiden strategian ja taktiikan on oltava mahdollisimman joustavaa. Puolueiden on opittava taistelun kaikki

tavat ja keinot: aseellisen kapinan taito ja kaikkein taantumuksellisimpien ammattiliittojen ja parlamenttien vallankumouksellinen käyttäminen; yhdistämään taitavasti illegaalinen ja legaalinen työ; hyökkäämään rohkeasti ja pelottomasti, perääntymään rauhallisesti ja järjestyneesti, luovimaan, solmimaan käytännöllisiä kompromisseja „vaikka pirun ja hänen mummonsa kanssa"; kyettävä käyttämään hyödyksi kaikkia ja kaikenlaisia vihollisleirissä esiintyviä kahnauksia, selkkauksia, riitoja, erimielisyyksiä; nopeasti ja yllättäen vaihtamaan taistelun toinen muoto toiseen, kun tilanne sitä vaatii.

Lenin laati myös II kongressin tärkeimpien päätöslauselmien luonnokset, joissa hän yleisti maailman proletaarisen vallankumouksen käytännöllisen kokemuksen. Hän kirjoitti teesit Kominternin perustehtävistä agraarikysymyksen ja kansallisuus- ja siirtomaakysymyksen alalla. Hän laati Kommunistiseen Internationaleen ottamisen ehdot, jotka suojasivat kommunistiset puolueet opportunistiselta saastalta.

II kongressissa, joka kokoontui kesällä 1920, Lenin teki monta selostusta ja piti useita puheita. Eräässä istunnossa Lenin puhui alussa, käsitellessään Saksan puolueen kysymystä, saksaksi, ja sitten, siirryttyään Ranskan puoluetta koskevaan kysymykseen, alkoi puhua ranskaksi. Hänen kaikkien puheidensa perussisältönä oli: kommunistiset veljespuolueet tulee järjestää vallankumouksellisen marxilaisuuden periaatteille, niiden tulee olla kiinteässä yhteydessä joukkojen kanssa, niiden on osoitettava suurempaa päättäväisyyttä ja taitoa marxilaisen strategian ja taktiikan käyttämisessä voittoisan sosialistisen vallankumouksen valmistelussa.

Johtaessaan II kongressin työtä Lenin ei hetkeksikään heikentänyt huomiotaan kansalaissodan rintamilla käytävän

taistelun kysymyksiin ja teki kaikkensa vihollisen voittamisen turvaamiseksi.

Arvion uudesta tilanteesta Neuvostoliiton ja Puolan sodan päättymisen jälkeen Lenin antoi syyskuussa 1920 IX puoluekonferenssissa tekemässään selostuksessa.

„Tähän asti me olemme esiintyneet", sanoi Lenin, „ainoana voimana koko imperialistien maailmaa vastaan ja haaveilleet vain siitä, kuinka löytäisimme rakoja niiden välillä, ettei vihollinen voisi meitä musertaa. Mutta nyt me olemme sanoneet: nyt me olemme tulleet voimakkaammaksi ja vastaamme teidän jokaiseen hyökkäysyritykseenne vastahyökkäyksellä, että tietäisitte, että te voitte saada aikaan ei vain satojen miljoonien menettämisen, kuten menetitte Judenitshille, Koltshakille ja Denikinille, vaan myös sen, että Neuvostotasavaltojen alue tulee teidän jokaisen hyökkäyksenne aikana laajenemaan" [1].

Lenin varoitti neuvostokansaa rauhoittuneisuudesta. Hän sanoi, että niin kauan kuin parooni Wrangelin sotajoukot ovat Krimillä, vaara on olemassa. „Niin kauan kuin emme ole lyöneet Wrangelia *loppuun asti*, kuin emme ole vallanneet koko Krimiä, sotilaalliset tehtävät ovat *ensi* tilalla. Se on ehdottoman kiistämätöntä", sanoi hän. Leninin ehdotuksesta järjestettiin itsenäinen eteläinen rintama, jonka johtoon määrättiin toveri Frunze.

Lenin vaatii Wrangelia vastaan käytävien sotaliikkeiden huolellista valmistelemista, voimien ja tilanteen kaikinpuolista huomioonottamista. Lenin antaa ohjeen: „on mentävä hinnalla millä hyvänsä vihollisen kantapäillä Krimille. Valmistautukaa perinpohjaisemmin. Tarkastakaa, onko kaikki kaalamot Krimin valtaamiseksi tutkittu". Leninin ohje täytettiin. Lokakuun kolmantena vuosipäivänä Punaisen Armeijan rykmentit alkoivat Perekopin rynnäköimisen, menivät

[1] MELI:n arkisto.

kaalamoiden kautta Sivashin yli ja murskasivat Wrangelin. Marraskuun 16 pnä 1920 proletaarinen sotapäällikkö Frunze sähkötti Leninille: „Tänään ratsuväkemme valtasi Kertshin. Eteläinen rintama on likvidoitu".

Puhuessaan Neuvostojen VIII Yleisvenäläisen edustajakokouksen edustajille Lenin sanoi, että Punainen Armeija on osoittanut taistelussa Wrangelia vastaan tavatonta sankaruutta „voittaen sellaiset esteet ja sellaiset linnoitukset, joita vieläpä sotilasalan spesialistit ja -auktoriteetitkin pitivät valloittamattomina. Täydellinen, ratkaiseva ja erinomaisen nopea voitto, joka saatiin Wrangelista, on eräs Punaisen Armeijan historian kaikkein loistavimmista sivuista. Täten sota, johon meidät valkokaartilaiset ja imperialistit pakoittivat, on lopetettu"[1].

Wrangelin murskaaminen merkitsi ulkomaisen sotilaallisen intervention ja kansalaissodan päättymistä.

Monien vuosien aikana imperialistit olivat järjestäneet sotaretken toisensa jälkeen Neuvostojen maata vastaan. Koltshak idässä, Judenitsh Pietarin edustalla, Denikin etelässä, Wrangel Krimillä, paanien Puola lännessä — kaikki ne hyökkäsivät maamme kimppuun. Mutta Lenin oli aina vartiopaikalla, hän arvasi ajoissa vihollisten suunnitelmat, mestarillisesti määritteli vihollisen iskun perussuunnan, nopeasti järjesti voimat uudelleen, liitti kansan joukot murtumattomaksi voimaksi ja saavutti voiton.

Selittäessään Neuvostovallan voiton syitä Lenin korosti usein, että Neuvostomaa ei ollut yksin taistelussa valkokaartilaista vastavallankumousta ja ulkomaista interventiota vastaan. Neuvostovallan taistelu ja sen menestykset herättivät myötätuntoa ja avunantoa koko maailman työtätekevien keskuudessa. Rajantakaisten maiden työläiset järjestivät lakkoja, kieltäytyivät lastaamasta sotatar-

[1] *Lenin*. Teokset, XXVI osa, s. 25.

vikkeita interventtien ja valkokaartilaiskenraalien auttamiseksi, muodostivat „toimintakomiteoita" tunnuksella — „Kädet irti Venäjästä!". Lenin sanoi: „Heti kun kansainvälinen porvaristo kohottaa kätensä iskuun meitä vastaan, niin sen käteen tarttuvat sen omat työläiset"[1].

Leninin innoittamat työläiset ja talonpojat murskasivat interventit ja valkokaartilaiset, suojasivat Neuvostovallan ja synnyinmaansa valtiollisen riippumattomuuden.

---

[1] *Lenin*. Teokset, XXV osa, s. 405.

XII

Lenin oli ohjannut neuvostolaivan taitavasti kansalaissodan myrskyjen läpi. Mutta vallankumousta vaanivat uudet vaarat. Sodasta rauhaan siirryttäessä bolshevikkipuolue törmäsi uusiin suuriin vaikeuksiin. Monivuotiset sodat ja interventio olivat köyhdyttäneet maan. Teollisuus, liikennelaitos ja maatalous olivat rappiolla. Kansanjoukot olivat väsyneet. Talonpoikaisto horjui. Se oli tyytymätön elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuteen. Nälän ja väsymyksen pohjalla ilmeni tyytymättömyyttä työläisten erään osan keskuudessa. Luokkavihollinen yritti käyttää maan raskasta taloudellista tilaa ja talonpoikaiston tyytymättömyyttä vastavallankumouksellisiin tarkoituksiin. Vaikeuksien voittamiseksi oli jännitettävä työväenluokan kaikki voimat. Lenin viitoitti nerokkaasti rappiotilasta pääsemisen, kansantalouden kuntoonpalauttamisen ja sosialistisen uudistamisen tien.

Kansalaissodan vuosina Leninin huomion keskeisenä kohteena olivat olleet sotilaalliset kysymykset. Puolustus-

tehtävät olivat vieneet kaikki päivät ja usein yötkin. Nyt, vuoden 1920 marraskuusta lähtien, Lenin kehittelee tarmokkaasti talouspolitiikkaa. Siinä tosiasiassa, että neuvostovaltio saavutti interventeistä ja valkokaartilaisista voiton, hän näki vielä yhden todistuksen sosialismin voiton mahdollisuudesta meidän maassamme. Marraskuussa 1920 pidetyssä bolshevikkien Moskovan konferenssissa Lenin sanoi, että „proletariaatti, joka voitti sodassa, voi luoda kommunistisen järjestelmän, kommunistisen talousmuodon" [1].

Joulukuussa 1920 Lenin esitti Neuvostojen VIII Yleisvenäläisen edustajakokouksen puhujalavalta kansantalouden kuntoonpalauttamisen ja uudistamisen suunnitelman, sosialismin taloudellisen perustan luomisen suunnitelman. Hän asettaa tehtävän: panna kuntoon ja kaikin tavoin kehittää raskasta teollisuutta, antaa koko taloudelle, myöskin maataloudelle, nykyaikaisen koneellisen suurtuotannon teknillinen perusta. Tällaisena perustana oli sähköistäminen. „Kommunismi — se on Neuvostovalta ynnä koko maan sähköistäminen... ", puhui Lenin edustajakokouksessa. „Vasta silloin, kun maa tulee sähköistetyksi, kun teollisuudelle, maataloudelle ja liikennelaitokselle annetaan nykyaikaisen suurteollisuuden teknillinen perusta, vasta silloin me voitamme lopullisesti" [2].

Tämä oli maan sähköistämisen historiallinen suunnitelma — Goelron (Venäjän sähköistämisen Valtion valiokunnan) suunnitelma, joka laadittiin Leninin aloitteesta ja hänen johdollaan, ja jonka laatimiseen osallistui noin kaksi sataa tieteen ja tekniikan parasta edustajaa. Siinä Lenin valaisi kirkkaasti tulevaisuutta. Hän opetti, että koneellinen suurteollisuus on sosialismin ainoa mahdollinen taloudellinen perusta. Vain voimakas teollisuus, jonka perustana

[1] *Lenin.* Teokset, XXV osa, s. 490.
[2] *Lenin.* Teokset, XXVI osa, s. 46, 47.

on maan sähköistäminen, kykenee turvaamaan pirstoutuneen yksityisen talonpoikaistalouden uudestaanjärjestämisen ja siirtämisen suuren sosialistisen maanviljelyn raiteille.

„Minun mielestäni", sanoi Lenin maan sähköistämissuunnitelmasta, „tämä on puolueemme toinen ohjelma" [1].

Tämä oli valtava suunnitelma koko kansantalouden uudelleen järjestämiseksi sosialistisille perusteille. Proletariaatin ratkaistavaksi oli asetettu laajuudeltaan jättiläismäinen ja ajatuksen rohkeuden, lennokkuuden ja eheyden puolesta ennenkuulumaton tehtävä. Ja samalla se oli tieteellisesti perusteltu ja käytännöllisesti täysin toteutettavissa oleva tehtävä. Se oli siinä, että 10—20 vuoden aikana oli meidän äärettömän synnyinmaamme piirteet muutettava kokonaan toisenlaisiksi, perinpohjaisesti uudistettava kansantalous, rakennettava sosialistinen yhteiskunta. Silloisen köyhyyden ja hävityksen oloissa Leninin viitoittama suunnitelma näytti monesta toteutumattomalta unelmalta. Vain Lenin voi näin rohkeasti katsoa tulevaisuuteen luottaen joukkojen ihmeitätekevään voimaan ja kykyyn. Elämä on todistanut Leninin nerokkaan ennakkonäkemyksen oikeaksi. Leniniläinen maan sähköistämissuunnitelma on toveri Stalinin johdolla täytetty ylittäen.

Lenin näki ennakolta, että sosialistisen rakennustyömme menestykset tulevat olemaan esimerkkinä ja esikuvana jokaisen kapitalistisen maan voittaneelle proletariaatille. Hän sanoi: „Kun Venäjä peittyy sähköasemien ja voimakkaiden teknillisten laitosten verkostolla, niin meidän kommunistinen taloudellinen rakennustyömme tulee esikuvaksi tulevalle sosialistiselle Euroopalle ja Aasialle" [2].

Lenin ja Stalin löivät hajalle trotskilaisten ja rykovilaisten yritykset tehdä tyhjäksi maan sähköistämisen suunnitelman. Kirjeessään Leninille maaliskuussa 1921 Stalin arvosteli murskaavasti trotskilaisten ja rykovilaisten kantaa ja antoi samalla kaikinpuolisen arvion Goelron suunnitelmasta. „Mestarillisesti hahmoiteltu todella *yhtenäinen* ja todella *valtion* taloussuunnitelma *ilman lainausmerkkejä*. Meidän päiviemme ainoa marxilainen yritys saada taloudellisesti takapajuisen Venäjän neuvostopäällysrakenteen alle todella realinen ja nykyisissä oloissa ainoa mahdollinen teknillistuotannollinen perusta" [1].

Kansalaissodan päätyttyä ja siirryttäessä rauhalliseen taloudelliseen rakennustyöhön puolueen ratkaistavaksi asettui kysymys uuden järjestyksen muokkaamisesta maan talouselämän kaikissa kysymyksissä. Keskuskomitealle oli selvää, että sotakommunismin systeemi oli antanut jo kaiken, minkä se voi antaa. Elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden välttämättömyys poistui: talonpojille täytyi turvata mahdollisuus oman tuotantonsa ylijäämien suuren osan käyttämiseen. Tämä olisi tehnyt mahdolliseksi maatalouden ja tavaranvaihdon elähyttämisen, teollisuuden kohottamisen, kaupunkien varustamisen parantamisen, työläisten ja talonpoikain liiton uuden taloudellisen perustan luomisen.

Lenin sanoi, että maan talouden uudestirakentaminen sosialistisille perusteille ja sotien ja interventioiden kansantaloudelle tuottamien vaikeiden haavojen parantaminen on mahdollista vain sillä pohjalla, että tähän työhön vedetään laajasti työväenluokka ja sen ammattiliitot. Hän alleviivasi sen aikaansaamisen välttämättömyyttä, että työläiset ja talonpojat käsittäisivät entiseen tapaan elämisen mahdottomuuden, että he käsittäisivät olemassaolon vanhojen taloudellisten ehtojen muuttamisen välttämättömyyden ja toteuttaisivat suuren taloussuunnitelman. Ensi tilalle asettuivat

[1] *Lenin.* Teokset, XXVI osa, s. 45.
[2] Sama, s. 48.

[1] „Pravda" N:o 351, joulukuun 22 pnä 1930.

selostus- ja kasvatustyön tehtävät. Meidän pitää, sanoi Lenin, saada „kaikkien uusien tuotannollisten tehtävien pohjaksi laaja ja vankka vakaumuksen perusta"[1].

Tänä kireänä ajankohtana, sodasta rauhalliseen rakennustyöhön suoritettavan jyrkän käänteen oloissa trotskilaiset esiintyivät Leniniä ja puoluetta vastaan. Trotskilainen ammattiliittojen viipymättömän valtiollistuttamisen ja „ravistelemisen" politiikka, pelkän pakotuksen ja komentelemisen politiikka joukkojen suhteen pyrki yhteen ainoaan päämäärään: työläisten nostamiseen puoluetta vastaan, työväenluokan hajoittamiseen. Tämä politiikka oli turmiollista proletariaatin diktatuurille. Trotskilaisten perässä esiintyivät myös toiset puoluevastaiset ryhmät: „työläisoppositio", „demokraattiset sentralistit" ja „vasemmistokommunistit". Ne pakottivat puolueen ryhtymään niinsanottuun ammattiliittoväittelyyn.

Lenin löi hänelle ominaisella päättäväisyydellä ja leppymättömyydellä näitä kaikkia puolueen vihollisia, puolueyhtenäisyyden hajoittajia. Trotskilaisten ja muiden puoluevastaisten ryhmien esiintymisen Lenin katsoi hyökkäykseksi proletariaatin diktatuuria vastaan, työväenluokan ja talonpoikaiston liiton murtamisyritykseksi.

Lenin esiintyi viipymättä Keskuskomitean täysistunnossa marraskuussa 1920 vahingollista ja vaarallista trotskilaista ohjelmaa vastaan. Joulukuun 30 pnä 1920 Lenin piti Neuvostojen VIII edustajakokouksen bolshevikkiedustajain ja ammattiliikkeen aktiivisten työntekijäin kokouksessa puheen ammattiliitoista. Hän todisti trotskilaisten olevan syypäitä ammattiliittojen sekoittamiseen sotilaallisiin järjestöihin, paljasti heidän yrityksensä asettaa ammattiliitot puoluetta vastaan, osoitti trotskilaisen ja muiden puoluevastaisten ohjelmien vaarallisuuden proletariaatin diktatuurille. Pääiskun Lenin suuntasi trotskilaisuutta vastaan, joka oli puoluevastaisten ryhmittymäin perusvoima.

[1] *Lenin.* Teokset, XXVI osa, s. 74.

Tammikuussa 1921 Lenin kirjoitti oppositioryhmiä vastaan artikkelin „Puolueen kriisi" ja kirjasen „Vielä kerran ammattiliitoista". Niissä Lenin puolusti ja kehitti marxilaista käsitystä ammattiliitoista proletariaatin diktatuurin kaudella, jonka mukaan ne ovat valtiovallan voimavarasto, yhdistymisen ja solidaarisuuden koulu, hallinnon ja taloudenhoidon koulu, kommunismin koulu. Hän paljasti trotskilaisten, samoin kuin buharinilaisten ja shljapnikovilaistenkin marxilaisvastaisen, teoreettisesti ja poliittisesti virheellisen suhtautumisen ammattiliittokysymykseen, osoitti heidän vaihtavan salaa dialektiikan eklektisismiin. Lenin kehoitti puoluetta antamaan päättävän vastaiskun kaikille bolshevisminvastaisille ryhmittymille.

Leninin mitä suurin ansio ammattiliittoväittelyssä on se, että hän paljasti puolueen sisäisen taistelun todellisen olemuksen. Hän osoitti, että kaikkien puoluevastaisten ryhmien taistelu on suunnattu puolueen johtavaa osuutta vastaan, työväenluokan ja talonpoikaiston liittoa vastaan, proletariaatin diktatuuria vastaan. Leninin varmana tukena tässä taistelussa oli Stalin. Lenin ja Stalin suojasivat puolueen yhtenäisyyden leninismin vihollisten hyökkäyksiltä.

Maaliskuussa 1921 alkoi bolshevikkipuolueen X edustajakokous. Edustajakokouksen oli valmistellut ja sitä johti Lenin. Hän oli kaikkien peruskysymysten selostaja: Venäjän Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean poliittinen toimintaselostus, selostukset luontaisverosta, puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta. Hän valmisteli tärkeimpien päätöslauselmien luonnokset.

Edustajakokous työskenteli ajankohtana, joka oli kaikkein kriitillisimpiä vallankumouksen historiassa. Helmi-maaliskuussa puhkesi maassa koko voimallaan elintarvike-,

polttoaine- ja liikennepula. Talonpoikaiston keskuudessa lisääntyi horjunta. Viikkoa ennen edustajakokousta alkoi Kronstadtin kapina — vastavallankumouksen uusi yritys kukistaa Neuvostovalta. Bolshevikkipuolue oli juuri käynyt ankaran väittelyn.

Leninin johtama edustajakokous oli käännekohta työväenluokan puolueen lujittamisessa ja uuden talouspolitiikan muokkaamisessa.

Selostuksessaan ja puheenvuoroissaan bolshevikkipuolueen yhtenäisyydestä Lenin arvosteli terävästi ja jyrkästi kaikkia oppositioryhmiä, niiden marxilaisvastaisia katsomuksia ja periaatteetonta politikoimista, paljasti niiden aatteellisen yhteyden pikkuporvarilliseen vastavallankumoukseen. Hän osoitti, että väittelyn perusyhteenvetona ja opetuksena on mitä päättävimmän taistelun välttämättömyys ryhmäkuntalaisuutta vastaan puolueen yhtenäisyyden puolesta; että edustajakokouksen on otettava huomioon tämä opetus ja tehtävä se puolueen jäsenten velvoitukseksi, laiksi. Hän selitti puolueelle, mitä kaikkien aikaisempien vallankumousten kokemus opettaa. Hän selitti, että vähäisinkin puolueen — proletariaatin etujoukon yhtenäisyyden heikentäminen helpottaa kapitalistien ja tilanherrain vallan ja omaisuuden palauttamista. Hämmästyttävällä tarkkanäköisyydellä Lenin paljasti luokkavihollisten uuden taktiikan, kun ne asettivat toivonsa taisteluun kommunistisen puolueen sisällä, kaikenlaisten oppositioryhmien käyttämiseen hyödykseen. „Tultuaan vakuuttuneiksi", sanottiin Leninin kirjoittamassa päätöslauselmassa, „vastavallankumouksen toivottomuudesta avoimesti valkokaartilaisen lipun alla, nämä viholliset ponnistavat nyt kaikki voimansa voidakseen Venäjän Kommunistisen Puolueen sisäisiä erimielisyyksiä hyväkseen käyttämällä viedä eteenpäin vastavallankumousta siirtämällä tavalla tai toisella vallan sellaisille poliittisille ryhmittymille, jotka ulkonaisesti ovat lähimpänä Neuvostovallan tunnustamista"[1].

Leninin ehdotuksesta edustajakokous teki päätöksen „Puolueen yhtenäisyydestä". Sillä oli erikoisen suuri merkitys leniniläisvastaisten ryhmittymien murskaamisessa ja bolshevikkipuolueen yhtenäisyyden lujittamisessa.

Edustajakokous hyväksyi myöskin Leninin ehdottaman ja läheisesti „Puolueen yhtenäisyydestä" tehtyyn päätöslauselmaan liittyvän toisen päätöslauselman — „Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme". Siinä edustajakokous tuomitsi niinkutsutun „työläisoppositiion" ja selitti anarkosyndikalistisen poikkeaman aatteiden propagoimisen yhteensoveltumattomaksi kommunistiseen puolueeseen kuulumisen kanssa. Edustajakokous kutsui puoluetta taisteluun tätä poikkeamaa vastaan.

Lenin suoritti tarmokkaita toimenpiteitä vallankumouksen esikunnan — Keskuskomitean lujittamiseksi. Keskuskomiteaan valittiin lujia ja koeteltuja bolshevikkeja: Lenin, Stalin, Molotov, Voroshilov, Kalinin, Dzierzhynski, Ordzhonikidze, Frunze, Kirov, Kuibyshev y.m.

Tuottaen oppositiolle tappion Lenin liitti puolueen lujemmin yhteen ja valmisteli sitä uusiin taisteluihin vihollisia vastaan, uuteen taisteluun vaikeuksia vastaan. Tämä turvasi puolueelle menestyksen jyrkän käänteen suorittamisessa talouspolitiikassa.

Lenin oli sen historiallisen päätöksen luoja ja innoittaja, jonka X edustajakokous teki elintarvikkeiden luovutusvelvollisuudesta elintarvikeveroon siirtymisestä, *uuteen talouspolitiikkaan* siirtymisestä.

Jo kauan ennen edustajakokousta Lenin oli tarkasti ja kaikin puolin harkinnut kysymystä sosialismin rakentamisen teistä ja muodoista pikkuporvarillisessa maassa, työ-

1 „NKP(b) päätöslauselmissa", I osa, 1940, s. 365.

väenluokan ja talonpoikaiston keskinäissuhteista ja niiden välisen liiton uudesta taloudellisesta perustasta. Puhuessaan joulukuun 30 pnä 1920 väittelykokouksessa hän sanoi, että sodasta taloudelliseen rakennustyöhön siirtymisen tuloksena „muuttuu proletaarien luokan suhde talonpoikain luokkaan", että „tähän täytyy huolellisesti perehtyä", että „niin kauan, kun emme ole siihen perehtyneet, täytyy osata odottaa"[1]. Ja Lenin perehtyi huolellisesti ja tarkkaavaisesti siihen, mitä talonpoikaiston sisällä tapahtui, tutustui aineistoihin, talonpoikain kirjeisiin ja keskusteli usein talonpoikain kanssa. Joulukuussa 1920 Lenin osallistui Neuvostojen Yleisvenäläisen edustajakokouksen edustajina olleiden puolueettomien talonpoikain neuvotteluun. Hän kuunteli tarkkaavaisesti neuvottelussa kehkeytyneitä kiihkeitä keskusteluja talonpoikaiselämän kipeimmistä kysymyksistä ja kirjoitti tarkasti muistiin puolueettomien talonpoikain puheita. Muistiinpanonsa Lenin lähetti Keskuskomitean jäsenille ja kansankomissaareille tutustuttaakseen heidät talonpoikain tarpeisiin.

Helmikuun 8 pnä Lenin kirjoitti „Talonpoikia koskevien teesien alustavan ennakkoluonnoksen". Siinä esitettiin seuraavaa:

„1. Tyydytettävä puolueettomien talonpoikain toivomus luovutusvelvollisuuden (ylijäämien ottamisen mielessä) muuttamisesta viljaveroksi.

2. Pienennettävä tämän veron määrää viimevuotiseen luovutusvelvollisuuteen verraten.

3. Hyväksyttävä periaate, jonka perusteella veron määrä lasketaan maanviljelijäin uutteruuden mukaisesti siten, että veroprosenttia alennetaan maanviljelijän uutteruuden kohotessa.

[1] *Lenin.* Teokset, XXVI osa, s. 73.

4. Lisättävä maanviljelijäin vapautta käyttää veron suorittamisen jälkeen jääviä ylijäämiä paikalliseen taloudelliseen vaihtoon sillä ehdolla, että vero suoritetaan nopeasti ja täydellisesti"[1].

Näin oli tässä asiakirjassa, joka oli vaatimattomasti nimitetty „Alustavaksi ennakkoluonnokseksi", viitoitettu siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan.

Puolueen edustajakokouksessa „Luontaisverosta" tekemässään selostuksessa Lenin teoreettisesti kaikin puolin perusteli uuteen talouspolitiikkaan siirtymisen, tarkasti ja selvästi määritteli poliittisen perustehtävän — työväenluokan ja talonpoikaiston taloudellisen liiton järjestämisen välttämättömyyden sosialismin rakennustyössä.

Leniniläisen uuden talouspolitiikan suunnitelman tehtävänä oli sosialistisen talouden perustan rakentaminen työläisten ja talonpoikain voimilla. Uuden talouspolitiikan ensimmäisenä askeleena oli luovutusvelvollisuuden muuttaminen määrältään pienemmäksi elintarvikeveroksi. Talonpojat saivat mahdollisuuden ylijäämiensä vapaaseen käyttöön. Kauppavapaus, sanoi Lenin, johtaa aluksi eräänlaiseen kapitalismin elpymiseen maassa, mutta sitä ei tarvitse pelätä. Lenin laski, että eräänlainen tavaranvaihdon vapaus herättää talonpoikain harrastusta, kohottaa heidän työnsä tuottavaisuutta ja johtaa maatalouden nopeaan nousuun. Tällä pohjalla lähtee nopein askelin eteenpäin valtion teollisuuden kuntoonpalauttaminen ja tullaan syrjäyttämään yksityispääomaa. Voimien ja varojen kokoamisen jälkeen voidaan luoda voimakas teollisuus — sosialismin taloudellinen perusta, ja sitten siirtyä ratkaisevaan hyökkäykseen kapitalismin jätteiden hävittämiseksi maassa.

Lenin selitti, että sotakommunismin politiikka, johon sota ja hävitys olivat pakoittaneet ryhtymään, ei ollut eikä

[1] Lenin-kokoelma XX, s. 57—58.

voinut olla politiikkaa, joka olisi vastannut proletariaatin ja talonpoikaiston perusjoukkojen taloudellisia tehtäviä uusissa oloissa. Se oli väliaikainen toimenpide.

Sotakommunismi oli yritys valloittaa kapitalististen ainesten linnoitus kaupungissa ja maaseudulla rynnäköllä. Tässä hyökkäyksessä puolue oli kiirehtinyt kauaksi edelle joutuen vaaraan irtautua perustastaan. Lenin ehdotti peräännyttäväksi väliaikaisesti lähemmäksi omaa selustaa, siirtymään rynnäköstä pitempiaikaiseen linnoituksen piiritykseen, jotta voitaisiin voimien kokoamisen jälkeen alottaa hyökkäys uudelleen. Trotskilaiset ja muut puoluevastaiset ryhmittymät, joiden linja tähtäsi kapitalismin palauttamiseen maassamme, yrittivät kuvata uuden talouspolitiikan pelkäksi yleiseksi peräántymiseksi. Tälle uuden talouspolitiikan syvästi vahingolliselle puoluevastaiselle tulkinnalle Lenin antoi päättävän vastaiskun.

Täten bolshevikkipuolue teki Leninin johdolla sangen kärkevässä tilanteessa jyrkän käännöksen sotakommunismista uuteen talouspolitiikkaan, turvaten työväenluokan ja talonpoikaiston lujan taloudellisen liiton sosialismin rakentamista varten. Tässä käänteessä tuli esille Leninin nerokas vallankumouksellinen kaukonäköisyys, tuli esille leniniläisen politiikan viisaus.

X edustajakokouksen jälkeen Leninin toiminnassa oli pääasiana uusi talouspolitiikka — sen teoreettinen kehittäminen ja selittäminen, sen käytännöllinen toteuttaminen, koko taloudellisen rakennustyön uudelleen järjestäminen uuden talouspolitiikan perustalle.

Heti edustajakokouksen jälkeen Lenin alkoi kirjoittaa ja huhtikuussa sai valmiiksi tunnetun kirjasensa „Elintarvikeverosta". Siinä Lenin osoitti uuden talouspolitiikan yhteyden sosialistiseen rakennustyöhön ryhtymisen suunnitelman kanssa, jonka hän oli laatinut jo keväällä 1918, ja antoi kaikinpuolisen ja tyhjentävän perustelun uudesta talouspolitiikasta politiikkana, joka turvaa sosialismin rakentamisen. Lenin osoitti, että sen kauden neuvostotalous on siirtymisluontoista, että siinä punoutuvat yhteen viiden yhteiskunnallisen talousmuodon ainekset: patriarkaaliset, s.o. huomattavassa määrin luontaistaloudellinen talonpoikaistalous; pieni tavaratuotanto (tähän kuuluu suurin osa viljaa myyvistä talonpojista); yksityistaloudellinen kapitalismi; valtiokapitalismi; sosialismi. Tarvitaan sellainen sosialismiin siirtymisen muoto, joka ottaisi huomioon talonpoikaisen talouden, joka lähtisi siitä. Uusi talouspolitiikka otettiin käytäntöön sosialismin voittoa varten, talonpoikaiston perusjoukkojen vetämiseksi sosialistiseen rakennustyöhön. Uuden talouspolitiikan perustehtävä oli — sosialismin taloudellisen perustan rakentaminen, sosialistisen talouden perustuksen rakentaminen, pikkutavaratuotannollisen talonpoikaistalouden siirtäminen sosialistisen suurtuotannon raiteille.

Huhtikuussa Lenin teki selostuksen Moskovan puolueaktiivin kokouksessa, toukokuussa bolshevikkipuolueen X Yleisvenäläisessä konferenssissa, kesällä Kominternin III kongressissa, syksyllä poliittisen valistustyön tekijäin II Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa ja Moskovan läänin puoluekonferenssissa. Tähän aikaan hän kirjoitti myös tunnetut kirjoituksensa „Lokakuun vallankumouksen neljänneksi vuosipäiväksi" ja „Kullan merkityksestä nykyään ja sosialismin täydellisen voiton jälkeen". Näissä kaikissa selostuksissaan ja kirjoituksissaan Lenin selitti uuden talouspolitiikan olemusta, sen tehtäviä, sen toteuttamisen teitä ja metodeja, pyrki horjumatta sen toteuttamiseen käytännössä.

Lenin korosti väsymättä sitä, että uusi talouspolitiikka merkitsee taistelua elämästä ja kuolemasta kapitalismin ja sosialismin välillä, taistelua „kumpi voittaa" periaatteella. Lenin opetti puoluetta kaikin tavoin lujittamaan proletariaatin diktatuuria ja sen perustaa — työläisten ja talon-

poikain liittoa, käymään herkeämätöntä taistelua luokkavihollisten vehkeilyjä vastaan.

Lenin kehoitti puoluetta sitkeästi lujittamaan maamme sotilaallista mahtia: „Olkaa valppaita", sanoi hän monesti, „varjelkaa maamme puolustuskuntoisuutta ja Punaista armeijaamme kuin silmäterää, ja muistakaa, että heikkenemistä... meillä ei ole oikeutta sallia hetkeksikään"[1]. Me emme saa antaa yllättää itseämme. „Me olemme päättäneet sotien yhden vaiheen, meidän on valmistauduttava toiseen; milloin se tulee, sitä emme tiedä, mutta täytyy päästä siihen, että olisimme tehtävän tasalla silloin kun se tulee"[2].

Lenin selitti, että uudella talouspolitiikalla on kansainvälinen merkitys. „Todellisuudessa tämä on tehtävä, joka tulee olemaan kaikkien sosialistien edessä... Uusi yhteiskunta, joka tulee perustumaan työläisten ja talonpoikain liitolle, on kiertämätön. Ennemmin tai myöhemmin, kaksikymmentä vuotta aikaisemmin tai kaksikymmentä vuotta myöhemmin, se tulee, ja sitä varten, tätä uutta yhteiskuntaa varten me autamme kehittämään työläisten ja talonpoikain liiton muotoja, kun työskentelemme uuden talouspolitiikkamme ratkaisemiseksi"[3].

Leninin toiminta maailman ensimmäisen Neuvostotasavallan hallituksen johtajana oli tähän aikaan tavattoman monipuolista. Sähköasemien rakentaminen ja osuustoiminta; kylvökamppailu ja kalastus; liikennelaitos ja sähköaurat; taistelu nälkää vastaan ja ulkomaankauppa; rahatalous ja tiedemiesten olojen parantaminen; porakoneet Donetsin kaivosaluetta varten ja radio; koulut ja naftankuljetusvaunut; Moskovan ja Pietarin työläisten huolto ja maantieteellinen koulukartasto; ruiskumenetelmä polttoturpeen tuotannossa ja nykyaikaisen venäjänkielen sanakirja „Pushkinista Gorjkiin" — näihin kaikkiin ja moniin muihin kysymyksiin Lenin syventyi yksityiskohtaisesti, harrasti niitä kaikkia. Hän otti huomioon kaikki koti- ja ulkomaisen tieteen ja tekniikan uusimmat saavutukset, ryhtyi toimenpiteisiin, että taloudessamme käytettäisiin ja sovellettaisiin mahdollisimman suuressa määrässä kaikki se, mikä voi edistää maamme nopeaa taloudellista uudestisyntymistä.

[1] *Lenin*. Teokset, XXVII osa, s. 120.
[2] *Lenin*. Teokset, XXVI osa, s. 35.
[3] *Lenin*. Teokset, XXVII osa, s. 140—141.

Keskeisimpänä Leninin työssä oli kuitenkin taloudellisen kriisin lopettaminen ja sosialistisen rakennustyön suunnitelman täyttäminen uuden talouspolitiikan raiteilla.

Lenin johti lujasti ja järkkymättä perääntymistä, jonka bolshevikit suorittivat uuden talouspolitiikan alussa. Hän näki selvästi jo ennakolta, että tämä perääntyminen luo „laajemman hyökkäysrintaman lähitulevaisuudessa" ja tekee „*työläisten ja talonpoikain liiton*, ***koko meidän neuvostovallankumouksemme*** ja koko meidän neuvostotasavaltamme perustan *voittamattomaksi*". Tämän hyökkäyksen piti Leninin ajatuksen mukaan turvata yhteys talonpoikaistalouden kanssa, sen välttämättömien taloudellisten tarpeiden tyydyttäminen, luja taloudellinen liitto sen kanssa, „*tuotantovoimien kohottaminen* ensi kädessä, ***suurteollisuuden kuntoon palauttaminen***"[1]. Tälle kysymykselle Lenin uhrasi paljon voimia, huomiota ja tarmoa.

Lenin kiinnittää suuren huomion kansantalouden suunnittelun järjestämiseen. „Ei voida työskennellä ilman pitkää aikaa ja vakavaa menestystä varten tehtyä suunnitelmaa"[2], sanoi hän. Hänen aloitteestaan muodostettiin Valtion suunnittelukomitea (Gosplan). Valtion suun-

[1] Lenin-kokoelma XXIII, s. 286, 287.
[2] *Lenin*. Teokset, XXVI osa, s. 43.

-nittelukomitean perustehtävänä oli valtion yhtenäisen talous-suunnitelman laatiminen ja sen toteuttamisen valvonta. Sen tuli suunnata maan koko talouselämä silmälläpitäen yhteiskunnallisen rikkauden lisäämistä, työtätekevien aineellisen ja kulttuuritason jatkuvaa kohottamista, Neuvostotasavallan riippumattomuuden lujittamista ja puolustuskuntoisuuden lujittamista. Leninin hahmoittaleman sosialismin rakentamisen ohjelman toteuttaminen edellytti suunnitelmallisuuden kasvua, sen lujittamista taloudessamme ja proletariaatin diktatuurin yhä suurempaa vaikutusta maan koko talouselämän kulkuun.

Lenin seurasi huolellisesti Valtion suunnittelukomitean työtä, ohjasi sitä, esitti työntekijäkaadereita, antoi heille johtavia ohjeita. Hän pyrki päättävästi siihen, että suunnittelu ei olisi irrallista realisesta perustasta; hän vaati, että perspektiivisuunnitelmien lisäksi, jotka tehdään moneksi vuodeksi, laadittaisiin suunnitelmat yhtä vuotta ja muutamia kuukausia varten. Hän asetti suunnitelmien täyttämisen ja ylittämisen tehtävän „nälän, vilun ja kurjuuden kauden lyhentämiseksi".

Lenin huolehti maan sähköistämissuunnitelman täyttämisen jokapäiväisestä johtamisesta. Hän seurasi huolellisesti suunnitelmassa merkittyjen sähköasemien rakentamista, erikoisesti Kashiran ja Volhovan sähköasemien rakentamista, jotka olivat Goelron suunnitelman ensimmäisiä asemia, huolehti uusien rakennustyömaiden aineellisteknillisen ja elintarvikehuollon kysymyksistä, piti silmällä, että rakennustyömaat varustettiin hyvissä ajoin kalustolla, rakennustarvikkeilla ja koneistolla, piti silmällä rakennustöiden laatua, tarkasti tuotantolaitosten valmiutta uusien asemien virran vastaanottamiseen. Lenin mobilisoi puolueen ja työtätekevät joukot taisteluun kansantalouden ensimmäisen suunnitelman menestyksellisen täyttämisen puolesta.

Maatalouden kohottamisen, teollisuuden ja liikennelaitoksen kuntoonpalauttamisen suunnitelman mukaisesti järjestettiin maan taloudellinen hallintakoneisto. Suuri merkitys tämän tehtävän toteuttamisessa oli Leninin laatimalla evästyksellä — „Työ- ja Puolustusneuvoston (STO) evästys paikallisille neuvostovirastoille" — perustehtävistä taloudellisen rakennustyön alalla.

Antaen tälle „Evästykselle" erikoisen suuren merkityksen Lenin edisti tämän kysymyksen ratkaisua hänelle ominaisella hellittämättömyydellä. „Evästys" käsiteltiin Ammattiliittojen IV Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, Kansantalousneuvostojen IV edustajakokouksessa ja Puolueen X Yleisvenäläisessä konferenssissa. „Evästyksen" johdosta Lenin kirjoitti joukon kirjeitä ja piti puheen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean täysistunnossa.

Lenin tarkasti heikentymättömällä huolellisuudella „Evästyksen" toteuttamista paikkakunnilla, pitäen sitä alkuna ajatuksensa toteuttamiselle keskuksen työn joukkovalvonnasta ja -tarkastuksesta paikkakuntien taholta, keinona sosialistiselle rakennustyölle uskollisten puolueettomien saamiselle mukaan maan valtiollisen hallinnan elimiin.

Joukkojen saamisen mukaan valtion hallintaan Lenin katsoi yhdeksi tärkeimmäksi tehtäväksi. Hän opetti aina, että Neuvostovalta pyrkii saamaan kaikki työtätekevät, puolueeseen kuuluvat ja puolueeseen kuulumattomat, miehet sekä naiset, osallistumaan aktiivisesti valtiolliseen ja taloudelliseen rakennustyöhön.

Kasvattaessaan joukkoja Lenin samalla otti oppia joukoilta. Lenin ruoski säälimättömästi niitä, jotka suhtautuivat joukkoihin ylimielisesti, pyrkivät vain opettamaan niitä, unohtivat välttämättömyyden ottaa oppia joukoilta, käsittää niiden toimintaa, huolellisesti tutkia ja yleistää joukkojen taistelun käytännöllistä kokemusta.

Lenin oli tuhansin sitein yhteydessä mitä laajimpiin työläis- ja talonpoikaisjoukkoihin ja sitkeästi etsi ja pyrki saamaan uusia yhteyksiä. Tammikuussa 1922 Lenin kirjoitti „Bednota"-lehden toimittajalle: „Ettekö kirjoittaisi minulle lyhyesti (korkeintaan 2—3 sivua). Kuinka paljon talonpojilta on kirjeitä „Bednotalle"? Mitä tärkeätä (erikoisen tärkeätä) ja uutta näissä kirjeissä on? Mielialat? Päivänpolttavat kysymykset? Eikö voisi edelleenkin kerran parissa kuukaudessa saada kirjettä"[1].

Kohtaukset ja keskustelut työläisten ja talonpoikain kanssa, puheet ja puheenvuorot ammattiliittojen laajoissa tuotannollisissa konferensseissa, puolueettomien työläisten ja talonpoikain konferensseissa, edustajakokousten puolueettomien edustajien neuvotteluissa, lukuisissa kokouksissa, keskustelut työläis- ja talonpoikaiskirjeenvaihtajien kanssa, saapuvien kirjeiden tutkiminen — sellaisia olivat Leninin yhteyksien lähteet joukkojen kanssa.

Mitä syvin luottamus joukkoihin oli Leninin erikoinen piirre. Lujittaa yhteyksiä joukkoihin — sellainen oli Leninin vakituinen muistutus puolueelle. „Me voimme oikein hallita vain silloin, kun oikein ilmaisemme sen, minkä joukot tajuavat"[2], puhui Lenin kesällä 1922 XI edustajakokouksessa. Kansa tunsi Leninin rakkauden ja luotti häneen rajattomasti. Työläiset sanoivat: „Lenin on sama kuin me itse".

Puheessaan Kremlin kurssilaisten illanvietossa toveri Stalin kuvasi Leninin luottamusta joukkoihin seuraavin sanoin: „Minä en tunne toista vallankumousmiestä, jolla olisi ollut niin vahva usko kuin Leninillä proletariaatin luoviin voimiin ja sen luokkavaiston vallankumoukselliseen tarkoituksenmukaisuuteen... Tämä selittää Leninin herkeämättömän ohjeen: on otettava oppia joukoilta, opittava ymmärtämään niiden tekoja, huolellisesti tutkittava joukkojen taistelun käytännöllistä kokemusta.

[1] *Lenin.* Teokset, XXIX osa, s. 522.
[2] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 256.

Usko joukkojen luoviin voimiin — se on juuri se erikoisuus Leninin toiminnassa, joka antoi hänelle mahdollisuuden ymmärtää joukkojen vaistovaraista toimintaa ja suunnata sen kulkua proletaarisen vallankumouksen uomaan"[1].

Sietämättä hälinää, vaatien kaikessa yksinkertaisuutta ja vaatimattomuutta, Lenin oli itse esimerkki tällaisesta erikoisesta vaatimattomuudesta. Työläiset määrittelivät Leninin vaatimattomuuden seuraavalla tavalla: „Yksinkertainen kuin totuus". „Tuo Leninin yksinkertaisuus ja vaatimattomuus, tuo pyrkimys jäädä huomaamattomaksi tai ainakin olla pistämättä silmiin ja korostamatta korkeaa asemaansa — tuo piirre on eräs Leninin kaikkein vahvimpia puolia uusien joukkojen, ihmiskunnan syvimpien „pohjakerrosten" yksinkertaisten ja tavallisten joukkojen uutena johtajana"[2].

Maan sosialistisessa uudestirakentamisessa sekä työväenluokan ja talonpoikaiston liiton lujittamisessa Lenin antoi erikoisen tärkeän merkityksen valtiokoneistolle.

Lenin oli kaikenlaisen kansliaviivyttelyn ja byrokratismin vihollinen. Hän ryhtyi kaikkein päättävimpiin toimenpiteisiin byrokraatteja ja kansliavitkuttajia vastaan. Hän muistutti, että neuvostovirastojen taholta, joiden velvollisuus on taistella byrokratismia vastaan, ei voida sietää muodollista suhtautumista mihinkään kysymykseen. Hän vaati antamaan oikeuteen asiat, jotka koskevat kansliaviivyttelyä ja byrokratismia, piti välttämättömänä, että tuomarit rankaisisivat ankarasti kansliaviivyttelystä ja että „tuomarien työtä parannetaan Keskuskomitean kautta".

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 23, 24.
[2] Sama, s. 20.

Syyskuussa 1921 Lenin esitti erikoisessa kirjeessään oikeusasiain kansankomissaarille: „Talven aikana on Moskovassa asetettava oikeuskäsittelyyn 4—6 moskovalaista kansliaviivyttelyjuttua, valittava niihin „räikeimpiä" tapauksia ja tehtävä jokaisesta oikeudenkäynnistä *„poliittinen"* juttu. Pitää etsiä muutamia älykkäitä kansliaviivyttelyjuttujen „asiantuntijoita", joiden tulee erikoisen taitavasti „ahdistella kansliaviivyttelyn takia"; julkaista selityskirjelmä taistelusta kansliaviivyttelyä vastaan.

Lenin ei sietänyt petosta ja oli erikoisen ankara sosialistisen omaisuuden ryöstäjiä kohtaan. Hän ryhtyi mitä päättävimpiin toimenpiteisiin kaikissa tapauksissa, jotka koskivat valtiovarojen kavallusta ja valtion omaisuuden rosvousta. Leniniä ei voitu pettää. Hän vaati kaikessa suoruutta ja totuutta.

Vuonna 1921 Moskovaan saapui eräs puna-armeijalainen ilmoittamaan Leninille niistä vallan väärinkäyttämisistä ja valtiovarain kavalluksista, joihin eräät Donin alueen työntekijät olivat syyllistyneet. Leninille kirjoittamassaan kirjeessä tämä toveri mainitsi, että nämä teot aiheuttavat suurta tyytymättömyyttä työläisten ja työtätekevien talonpoikain keskuudessa. Lenin lähetti heti kopion tästä kirjeestä Keskuskomitean sihteerille toveri Molotoville; käski lähettämään Donille erikoisen komissian Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäsenistä ja 10—20 sverdlovilaista; ottamaan mukaan kirjeen kirjoittajan; ampumaan paikan päällä ne, jotka tulevat todistetuiksi syyllisiksi rosvouksiin. Kirjeenlaatijan suhteen Lenin kirjoitti kirjelappusessa sihteerille: „1) etsikää *nopeasti* kirjeen kirjoittaja, ottakaa hänet vastaan, rauhoittakaa häntä, sanokaa, että olen sairas, mutta hänen asiansa panen liikkeelle" [1].

[1] Lenin-kokoelma XX, s. 333.

Interventtejä ja valkokaartilaisia vastaan käydyn taistelun kaikkein kärkevimpinäkin ajankohtina Lenin muistutti kansanjoukkojen kulttuuritason kaikinpuolisen kohottamisen välttämättömyydestä. Puolueen siirryttyä kansantalouden kuntoonpalauttamisen rauhalliseen työhön kulttuurikysymykset tulivat esiin vieläkin kärkevämpinä ja vaativampina.

Tästä johtui se poikkeuksellinen merkitys, jonka Lenin antoi joukkojen kulttuuritason kohottamiselle, ensikädessä luku- ja kirjoitustaidottomuuden poistamiselle. Hän teroitti aina mieliin, että lukutaidoton henkilö ei voi harrastaa politiikkaa, hänet on ensin opetettava lukemaan ja kirjoittamaan.

Leninillä oli syvä vakaumus, että kun itse joukot ryhtyvät luku- ja kirjoitustaidottomuuden poistamiseen, niin tästä pahasta voidaan pian päästä. Samalla hän viittasi kulttuurivallankumouksen kysymysten ratkaisemisen pitkäaikaisuuteen ja vaikeuksiin, ja kehoitti joukkoja opiskelemaan, opiskelemaan ja opiskelemaan.

Laajojen joukkojen yhdistämisen kulttuuripiiriin Lenin katsoi vallankumouksen menestyksen yhdeksi tärkeäksi ehdoksi. Joukkojen kulttuuritason kohottaminen turvaa tieteen, tekniikan ja taiteen laajan kehityksen, tiedon kaikinpuolisen käyttämisen neuvostotalouden ja -valtion rakennustyössä.

Lenin esitti tehtävän, jolla on valtava poliittinen merkitys: on päästävä siihen, että „tiede ei jäisi meillä kuolleeksi kirjaimeksi tai muotifraasiksi (näin, sanottakoon se suoraan, meillä asia hyvin usein on), että tiede todella menisi luihin ja ytimiin, ja tulisi täydellisesti ja todellisesti elämän elimelliseksi osaksi" [1].

Maassa esiintyvää pikkuporvarillista vaistovaraisuutta ja uuteen talouspolitiikkaan siirtymisen vaikeuksia yrittivät

[1] *Lenin*. Teokset, XXVII osa, s. 407.

vihamielisten luokkien jäännökset käyttää hyödykseen ei ainoastaan taloudellisella, vaan myöskin ideologisella rintamalla. Lenin ryhtyi päättävästi taisteluun marxilaisen teorian puhtauden puolesta.

Maaliskuun ensi puoliskolla 1922 Lenin kirjoitti aikakauslehdelle „Marxilaisuuden lipun alla" tunnetun kirjoituksensa „Taistelevan materialismin merkityksestä". Tämä kirjoitus on ohjelma kommunistien työlle teoreettisella rintamalla ja erikoisesti filosofian alalla.

Tässä kirjoituksessa Lenin kehitti edelleen ajatustaan puolueen yhteydestä joukkoihin ja puolueen merkityksestä etujoukkona kommunismin rakentamisessa. Lenin kirjoitti:

„Eräs suurin ja vaarallisin kommunistien (kuten yleensäkin vallankumouksellisten, jotka ovat menestyksellisesti suorittaneet suuren vallankumouksen alun) virhe on luulo, että vallankumous voidaan muka suorittaa pelkästään vallankumouksellisten voimilla. Päinvastoin, kaiken vakavan vallankumouksellisen työn menestystä varten on käsitettävä, ja osattava toteuttaa se käytännössä, että vallankumoukselliset kykenevät esittämään osansa vain todella elinkykyisen ja kehittyneimmän luokan etujoukkona. Etujoukko voi ainoastaan silloin täyttää etujoukon tehtävät, kun se osaa olla irrottautumatta johtamistaan joukoista ja viedä todella eteenpäin koko joukon. Ilman liittoa ei-kommunistien kanssa mitä erilaisimmilla toiminnan aloilla ei voi olla puhettakaan minkäänlaisesta kommunismin menestyksellisestä rakennustyöstä" [1].

Lenin tähdensi, että on saatava aikaan liitto kommunistien ja ei-kommunistimaterialistien kanssa, nykyaikaisen tieteen edustajien, erikoisesti luonnontieteen edustajien kanssa. Tässä liitossa on johtoaseman oltava dialektisella materialismilla. Ainoastaan dialektinen materialismi kykenee käymään voitokasta taistelua porvarillisten aatteiden rynnistystä vastaan, idealismin ja pappispimityksen kaikkia muotoja vastaan. Tässä yhteydessä Lenin kiinnitti huomiota kolmeen tärkeimpään tehtävään: 1) harjoittaa väsymätöntä uskonnonvastaista propagandaa käyttäen mitä monipuolisinta aineistoa leppymätöntä taistelua varten pappispimityksen kaikenlaisia muotoja vastaan; 2) valaista dialektisen materialismin valolla sitä perinnäisten käsitysten jyrkkää murrosta, jota nykyajan luonnontiede elää ja jota porvarilliset filosofit käyttävät idealismin salakuljettamiseen; 3) kehittää kaikin puolin edelleen materialistista dialektiikkaa filosofisena tieteenä.

„Ilman tällaisen tehtävän asettamista itselleen ja sen järjestelmällistä täyttämistä materialismi ei voi olla taistelevaa materialismia" [1].

Kirjoitus „Taistelevan materialismin merkityksestä" on aivan kuin Leninin testamentti filosofisissa kysymyksissä. Se on esikuva puoluekantaisesta taisteluhengestä teorian alalla ja osoittaa sen tien, jonka suuntaan teoreettisen työn tulee maassamme kehittyä.

Hyvin suuren merkityksen Lenin antoi järjestetylle ja kurinalaiselle työlle, uuteen tapaan tehtävälle työlle. Leninin koko puoluetyö ja valtiollinen toiminta oli esimerkki venäläisen vallankumouksellisen vauhdikkuuden ja amerikkalaisen asiallisuuden bolshevistisesta yhdistämisestä.

Lenin antoi erinomaisen näytteen proletaarisesta järjestyneisyydestä ja kurista. Nämä vaatimukset hän asetti myös muille. Puolue- ja valtiokurin mitä ankarimmassa noudattamisessa hän näki voiton takeen.

Kaikkein eniten Lenin piti elävästä työstä. Nahjustelun ja huolimattomuuden, taipumuksen korvata luovan, raken-

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 180.

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 188.

tavan työn keskusteluilla, hän leimasi armotta häpeällä. Hän suomi niitä, jotka tarttuivat käsiksi kaikkeen eivätkä tehneet mitään valmiiksi. Hän vihasi syvästi tarpeetonta istuntotouhua, tolkuttomuutta, oblomovilaisuutta. „Riittää, kun katsahtaa meihin, miten me pidämme istuntoja, miten me työskentelemme valiokunnissa, jotta voi sanoa, että *vanha Oblomov elää ja että häntä täytyy kauan pestä, puhdistaa, ravistella ja kaapia, että siitä tulisi jotain tolkkua*"[1].

Lenin opetti, että täytäntöönpanon tarkastus ja henkilöiden oikein valinta on pääasia uudentyyppisen valtion koneiston työssä. Useissa puheissaan ja kirjoituksissaan v. 1922 alussa hän asetti päättävästi puolue- ja neuvostotyöntekijäin kaadereille tämän tehtävän.

Lenin pitää väsymätöntä huolta bolshevikkipuolueen yhtenäisyydestä ja lujuudesta, sen yhteyksien kartuttamisesta puolueettomiin joukkoihin. Uuden talouspolitiikan toteuttaminen kohtasi vastarintaa puolueen häilyvien ainesten taholta. Tämä vastarinta tuli kahdelta suunnalta. Poliittiset epäsikiöt, „vasemmisto"-kirkujat „todistelivat", että uusi talouspolitiikka on palaamista kapitalismiin, että uusi talouspolitiikka on Neuvostovallan tuho. Suoranaiset antautujat — Trotski, Zinovjev, Kamenev, Radek, Buharin, Rykov, Sokolnikov ja muut — uskomatta maamme sosialistisen kehityksen mahdollisuuteen — kumartaessaan kapitalismin „mahtavuudelle" ja pyrkiessään lujittamaan kapitalismin asemia Neuvostotasavallassa yrittivät saada yksityispääomalle suuria myönnytyksiä. He vaativat antamaan yksityiselle pääomalle eräitä Neuvostovallan hallitsevia asemia kansantaloudessa. Leninin johdolla puolue paljasti ja eristi niin toiset kuin toisetkin, antoi heille päättävän vastaiskun.

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 177.

Vastarinnan ilmeneminen puolueen politiikkaa vastaan osoitti, että oli välttämätöntä puhdistaa puolueen rivit horjuvista aineksista.

Lenin suojeli väsymättä puolueen puhtautta, huolehti herkeämättä sen kokoonpanon parantamisesta. „Näytepuoluejäseniä meillä ei tarvita ilmaiseksikaan", kirjoitti hän jo v. 1919. „Ainoa hallituspuolue maailmassa, joka ei huolehdi jäsenmääränsä lisäämisestä, vaan sen laadun kohottamisesta, puolueen puhdistamisesta „mukaanlyöttäytyneistä", se on meidän puolueemme — vallankumouksellisen työväenluokan puolue"[1].

Lenin antoi hyvin suuren merkityksen Keskuskomitean v. 1921 julistamalle puolueen puhdistukselle. Hän kiinnitti kaikkien puolueen jäsenten erikoista huomiota välttämättömyyteen puhdistaa puolue perusteellisesti „veijareista, byrokratisoituneista, epärehellisistä ja horjuvista kommunisteista sekä menshevikeistä, jotka ovat uudelleen maalanneet „julkisivunsa", mutta sielultaan jääneet menshevikeiksi". Hän tähdensi, että on tärkeätä saada puolueeseen kuulumattomat mukaan puhdistukseen. „On paikkakuntia, joissa puoluetta puhdistetaan nojautumalla pääasiassa kokemukseen, puolueeseen kuulumattomien työläisten huomautuksiin, pitämällä ohjeena heidän huomautuksiansa ja otetaan huomioon puolueettomien proletaaristen joukkojen edustajain lausunnot. Ja tämä on kaikkein arvokkainta, kaikkein tärkeintä. Jos meidän todellakin onnistuisi *tällä tavalla* puhdistaa puolue ylhäältä alas saakka, olipa kysymys kenestä tahansa, niin vallankumouksen saavutus olisi todellakin suuri"[2].

Lenin vaati erikoisen huolellista suhtautumista puolueeseen ottamisessa. Hän vaati päättävästi hylkäämään Zinov-

[1] *Lenin.* Teokset, XXIV osa, s. 484.
[2] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 13, 12.

jevin ehdotuksen siitä, että pitäisi supistaa vaatimusta kaikkien puolueeseen liittyvien tuotannollisen työn aikaan nähden. Erikoisessa kirjeessään Keskuskomitean sihteerille toveri Molotoville Lenin perusteli kanditaattiajan supistamisen välttämättömyyttä puoleen vuoteen vain työläisille, jotka todella ovat työskennelleet vähintään kymmenen vuotta suurissa teollisuuslaitoksissa. Muiden ryhmien puolueeseen otossa hän kehoitti säätämään vaatimukset pitemmästä tuotannollisesta työstä. Itsepintaisilla esityksillään Lenin pyrki suojaamaan puolueen pikkuporvarillisten ja vihamielisten ainesten tunkeutumiselta sen riveihin, ainesten, jotka olivat satunnaisesti ja lyhyeksi ajaksi tulleet työläisiksi. Tämä vaara oli uuden talouspolitiikan oloissa erittäin suuri.

Lenin vaati, että nuorisoliittolaisia puolueeseen otettaessa tarkastettaisiin, että he „todella ovat vakavasti opiskelleet ja jotakin oppineet", ja myöskin „että he olisivat tehneet pitemmän aikaa vakavaa käytännöllistä työtä (taloudellista, valistustyötä j.n.e.)".

Kaiken työn puolueen ja maan johtamisessa, kaiken työn sosialistisen rakennustyön kehittämisessä Lenin teki yhdessä Stalinin kanssa, aina neuvotellen hänen kanssaan. Samoin kuin ennen intervention ja kansalaissodan vuosina puolue lähetti toveri Stalinin rintaman kaikkein vastuunalaisimmille ja ratkaisevimmille lohkoille, niin nytkin puolue lähettää toveri Stalinin sinne, missä ratkaistaan voittoa taloudellisella rintamalla. Kun kansantalouden kohtaloa ratkaistaan Donetsin kaivosalueella, — silloin maan ainoa kivihiili- ja metallurgiatukikohta — niin Donetsin kaivosalue otetaan toveri Stalinin erikoiseen valvontaan. Kun piti saattaa kuntoon liikennelaitoksen työ, tämä maan taloudellisen perushermon työ, niin toveri Stalin tulee liikennelaitoksen kunnostamisvaliokunnan jäseneksi Keskuskomiteassa. Kun Siperiassa muodostuu kireä tilanne, niin

Lenin kirjoittaa Stalinille: „Pyydän kiinnittämään huomiota Dzierzhynskin Siperiaa koskeviin tiedoituksiin. Vaara, että meikäläiset eivät osaa tulla toimeen siperialaisten talonpoikain kanssa, on tavattoman suuri ja vakava". Ammattiliittojen IV Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa puoluevastaiset ainekset, Tomskin rikollisesti sukoillessa, johtivat bolshevistisen ryhmän harhaan — Keskuskomitea lähettää edustajinaan edustajakokoukseen Leninin ja Stalinin, ja puolueen vihollisten manööverit tulevat paljastetuiksi. Pitää murskata anarkosyndikalistiset ainekset metallityöläisten ammattiliitossa — Keskuskomitea lähettää metallityöläisten edustajakokoukseen Leninin ja Stalinin. Lenin valmistautuu XI edustajakokoukseen. Hän miettii kysymystä — miten voitaisiin järjestää täytäntöönpanon tarkastus ja henkilöiden valinta, ja päättää vetää tähän mitä tärkeimpään tehtävään Työläis-talonpoikaisen Inspektion, neuvottelee tästä toveri Stalinin kanssa. „Tarvitaan apulaisia", kirjoitti Lenin Stalinille. „Kansankomissaarien Neuvoston Hallinnon koneisto yksistään ei tässä riitä, mutta sen suurentaminen ei ole järkiperäistä. Olen lausunut ajatuksen, että tätä varten tulisi käyttää . . . Työläis-talonpoikaista Inspektiota. Haluaisin tietää, hyväksyttekö Te tämän" [1].

Läheisessä yhteistyössä keskenään Lenin ja Stalin muokkasivat neuvostomaan kansallisuuspolitiikan perusteet ja johtivat sen toteuttamista käytännössä. Erikoista huomiota Lenin kiinnitti v. 1921 Taka-Kaukaasiaan. Ensimmäisen ohjekirjelmänsä Gruusian kommunisteille, sen jälkeen kun siellä oli pystytetty Neuvostovalta, Lenin lähetti ensin toveri Stalinille. „Pyydän lähettämään, mutta jos olette vastaan, niin puhumaan puhelimitse" [2], kirjoitti Lenin

---

[1] *Lenin*. Teokset, XXIX osa, s. 422.
[2] *Lenin*. Teokset, XXVI osa, s. 189.

Stalinille. Lenin ja Stalin ovat Taka-Kaukaasian federation muodostamisen aloitteentekijöitä, Taka-Kaukaasian kansojen veljellisen yhteiselämän järjestäjiä. Kirjoitettuaan ehdotusluonnoksen Taka-Kaukaasian tasavaltojen federation muodostamisesta Lenin lähetti sen Stalinille. Stalin teki korjausehdotuksen Leninin luonnokseen. Lenin hyväksyi korjauksen. Lenin taisteli hellittämättä ja leppymättä isovenäläistä chauvinismia vastaan. Eräässä Poliittisen byroon istunnossa hän kirjoitti Stalinille: „Heti kun vapaudun kirotusta hampaastani, niin julistan isovenäläiselle chauvinismille taistelun elämästä ja kuolemasta, tartun siihen kaikilla terveillä hampaillani.

Täytyy *ehdottomasti* vaatia, että liiton Yleisvenäläisessä Toimeenpanevassa Keskuskomiteassa *puhetta johtaisi* vuorotellen

venäläinen
ukrainalainen
gruusialainen *j.n.e.*
Ehdottomasti!

Teidän *Lenin*".

Tähän kirjeeseen toveri Stalin vastasi: „*Oikein*"[1].

Lenin piti erikoisen suurta huolta toveri Stalinista. Saatuaan heinäkuussa 1921 Pohjois-Kaukaasiasta tiedoituksen Stalinin sairaudesta Lenin tiedusteli heti lennättimen välityksellä toveri Ordzhonikidzelta: „Ensiksi: pyydän tiedoittamaan, miten on toveri Stalinin terveyden laita, ja lääkärien lausunnon siitä"[2]. Muutaman päivän kuluttua Lenin uudelleen sähkötti: „Tiedoittakaa Stalinia hoitavan lääkärin nimi ja osoite, ja moneksiko päiväksi olette keskeyttäneet Stalinin levon"[3]. Lenin yhä uudelleen muistuttaa Ordzhonikidzelle: „Ihmettelen, miksi Te häiritsette Stalinin lepoa. Stalinin pitäisi levätä vielä ainakin 4 tai 6 viikkoa".

[1] „Pravda" N:o 21, marraskuun 21 pnä 1937.
[2] Lenin-kokoelma XX, s. 74.
[3] Sama, s. 263.

Hän kiinnitti huomiota myöskin olosuhteisiin, joissa toveri Stalin eli. Kremlin komendantille kirjoittamassaan kirjeessä (marraskuussa 1921) hän kirjoitti, että toveri Stalinilla on sellainen asunto, ettei hän saa nukkua (vieressä oli keittiö, josta aamuvarhaisesta alkaen kuului hälinää). Hän pyysi antamaan toveri Stalinille rauhallisen asunnon, kiirehti tekemään sen nopeasti ja kirjoittamaan, kun se tulee tehdyksi.

Joulukuussa 1921 Lenin kirjoitti kirjelappusessa sihteerille: „Kun Stalin nousee ylös (ei saa herättää häntä), niin sanokaa hänelle, että minä olen kello 11 lähtien valiokunnassa (huoneessani) ja että pyydän Stalinia antamaan minulle puhelimiensa numerot (jos Stalin poistuu), sillä minun täytyy puhelimitse keskustella hänen kanssaan"[1].

Maaliskuussa 1922 kokoontui puolueen XI edustajakokous. Se oli viimeinen edustajakokous, johon Lenin osallistui. Viime vuosien ankara työ alkoi vaikuttaa hänen terveyteensä. Sairaudesta huolimatta Lenin, kuten aina, valmistautui mitä huolellisimmin edustajakokoukseen ja, mikäli voimat antoivat myöten, johti sen valmistelemista.

Edustajakokouksessa Lenin teki Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen. Selostuksessaan Lenin arvosteli ankarasti silloisia epäkohtia mobilisoiden puoluetta niiden poistamiseen, ja teki yhteenvedot uuden talouspolitiikan ensimmäisestä vuodesta. Jo ensimmäinen uuden talouspolitiikan vuosi osoitti sen kokonaan oikeaksi. Uudella taloudellisella perustalla oli lujittunut työläisten ja talonpoikain liitto. Kulakkibanditismi oli melkein kokonaan hävitetty. Suurteollisuus, liikennelaitos, pankit, maa, sisä- ja ulkomaankauppa, siis kaikki hallitsevat asemat oli säily-

[1] Lenin-kokoelma XXIII, s. 329.

tetty Neuvostovallan käsissä. Puolue oli saanut aikaan käänteen taloudellisella rintamalla. Alkoi hidas, mutta varma nousu taloudellisen rakennustyön kaikilla aloilla.

Näiden tulosten perustalla Lenin voi sanoa:

„Me olemme perääntyneet vuoden. Nyt meidän täytyy sanoa puolueen nimessä: riittää! Se päämäärä, mihin perääntymisellä pyrittiin, on saavutettu. Tuo kausi on päättymässä tai päättynyt. Nyt me asetamme itsellemme toisen päämäärän — voimien uudelleenryhmityksen"[1]. Tällainen voimien uudelleenryhmittäminen oli välttämätön hyökkäystä varten maan kapitalistisia aineksia vastaan. Lenin määritteli sen „hyökkäyksen valmistelemiseksi *yksityistaloudellista pääomaa vastaan*"[2].

Lenin opetti puoluetta ymmärtämään uuden talouspolitiikan kaksinaista luonnetta. Hän selitti, että kapitalismi on sallittu, mutta kaikki kansantalouden hallitsevat asemat on säilytetty proletaarisen valtion käsissä. Kapitalististen ja sosialististen ainesten välillä käy vimmattu taistelu, jonka kulussa tulee yhä enemmän kasvamaan sosialististen ainesten osuus, jotka saavat voiton kapitalismin aineksista. Uusi talouspolitiikka on otettu käytäntöön juuri tätä sosialismin voittoa varten kapitalismista, otettu luokkien hävittämistä varten, sosialistisen talouden perustuksen rakentamista varten. Lenin puhui edustajakokouksessa: „Kun taloudelliset voimat ovat Venäjän proletaarisen valtion käsissä, niin se on täysin riittävää sitä varten, että voidaan turvata siirtyminen kommunismiin"[3].

Uuden talouspolitiikan vuosi osoitti talonpoikaistolle, että Neuvostovalta toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat käsitettäviä ja mahdollisia talonpoikaiston laajoille joukoille.

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 238.
[2] Sama, s. 213.
[3] Sama, s. 244.

Uusi talouspolitiikka osoitti talonpoikaistolle, että bolshevikkipuolue huolehtii sen jokapäiväisistä tarpeista ja auttaa sitä teossa; uusi talouspolitiikka osoitti, että bolshevikkipuolue kulkee varmasti ja horjumatta päämääräänsä — sosialismin rakentamiseen maassamme työväenluokan ja talonpoikaiston liiton perustalla työväenluokan johdolla.

Lenin selitti päättävästi edustajakokouksessa, että sosialismin voittoa varten on välttämättömästi turvattava liitto työväenluokan ja talonpoikaiston välillä, liitto sosialistisen teollisuuden ja talonpoikaistalouden välillä. Hän opetti, että yhdistettyämme rivimme talonpoikaisjoukkojen, työtätekevien rivitalonpoikain kanssa, me alamme kulkea eteenpäin, vaikkakin hitaasti, niin „sen sijaan siten, että todella koko joukko tulee kulkemaan meidän kanssamme. Silloin tämän liikkeen vauhdin kiihtyminenkin tulee ajallaan olemaan sellainen, ettemme sitä nykyään voi kuvitellakaan"[1].

Lenin osasi paremmin kuin kukaan määritellä tehtävien ketjussa perusrenkaan, keskeisen tehtävän, äärimmäisen lyhyesti ja selvästi määritellä sen ja keskittää sen täyttämiseen puolueen kaikki voimat. Tällaiseksi tehtäväksi Lenin katsoi kaupankäynnin kaupungin ja maaseudun välillä, sillä tie yhteyden toteuttamiseen sosialistisen teollisuuden ja talonpoikaistalouden välillä kävi kaupungin ja maaseudun välisen tavaranvaihdon kehittämisen kautta. Ja Lenin esitti tunnuksen: on opittava käymään kauppaa, käymään kauppaa sivistyneesti.

Lenin selitti, että tärkeintä, mitä kommunisteilla ei ole riittävästi, on kulttuuri, taito hallita uuden talouspolitiikan oloissa, joka turvaa sekä taloudellisesti että poliittisesti sosialistisen talouden perustan luomisen. Hän sanoi: „*on tarkastettava ihmisiä ja tarkastettava tehtävien tosiasiallista*-

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 231—232.

täytäntöönpanoa — siinä ja vieläkin kerran siinä, vain siinä on nyt kaiken työn, kaiken politiikan naulankanta"[1].

Lenin hyökkäsi edustajakokouksessa trotskilaisia (Shljapnikovia, Preobrazhenskia y.m.) vastaan, jotka vastustivat uuden talouspolitiikan käytäntöönottamista ja yrittivät kylvää pakokauhua puolueen riveihin.

Edustajakokouksen päättäjäispuheensa Lenin omisti puolueelle, sille suuremmalle lujuudelle ja yksimielisyydelle, suuremmalle aatteelliselle ja organisatooriselle yhtenäisyydelle, minkä puolue oli saavuttanut X ja XI edustajakokouksen välisenä kautena.

Kaikkein korkeimmalle Lenin asetti puolueen joukkojen etujoukkona, neuvostovaltion johtavana voimana. Sen yhtenäisyydelle ja lujuudelle hän antoi erikoisen merkityksen. „Tärkein ja pääasiallinen siinä „uudessa", minkä olemme saavuttaneet tässä edustajakokouksessa, on elävänä todistuksena siitä, että vihollisemme ovat väärässä, vihollisemme, jotka ovat herkeämättä hokeneet ja edelleen hokevat, että puolueemme vanhenee, menettää järjen joustavuuden ja koko elimistön joustavuuden.

Ei. Tätä joustavuutta me emme ole menettäneet"[2].

Oli toteutettava käytännössä Leninin edustajakokouksessa asettamat historialliset tehtävät, oli valmisteltava uuden talouspolitiikan raiteilla sosialismin voitokas hyökkäys.

Edustajakokouksen jälkeen kokoontunut Keskuskomitean täysistunto valitsi Leninin ehdotuksesta Keskuskomitean pääsihteeriksi Leninin uskollisen oppilaan ja taistelutoverin — toveri Stalinin. Siitä lähtien toveri Stalin on keskeytymättä toiminut tässä tehtävässä.

---

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 179.
[2] Sama, s. 271.

Leninin haavoittuminen v. 1918 lopulla ja tavattoman ankara työ murtivat hänen terveytensä. Jo v. 1921 talvesta alkaen hänen piti usein keskeyttää työnsä.

Toukokuussa 1922 Leninin terveys tuli paljoa huonommaksi. Lenin oli tähän aikaan Moskovan lähistöllä, Gorkissa, jonne hän oli siirtynyt lääkärien vaatimuksesta. Toukokuun lopussa tapahtui ankara taudinpuuska ja ensimmäinen halvauskohtaus. Tämä johti osittaiseen halvaantumiseen. Lenin menetti väliaikaisesti kyvyn liikuttaa oikeata jalkaansa ja oikeata kättänsä, puhekyky häiriintyi. Kesäkuun puolivälissä Vladimir Iljitshin terveys tuli jonkunverran paremmaksi. Heinäkuussa lääkärit antoivat hänelle luvan ottaa vastaan läheisimpiä tovereitaan, mutta sillä ehdolla, ettei keskusteltaisi työasioista.

Toveri Stalin kirjoittaa eräästä tällaisesta Gorkissa tapahtuneesta kohtauksesta.

„Ensimmäisen kohtauksemme aikana heinäkuun lopulla, puolitoista kuukautta kestäneen väliajan jälkeen, toveri Lenin teki minuun juuri sellaisen vanhan sotilaan vaikutuksen, joka on ehtinyt levähtää uuvuttavien herkeämättömien taistelujen jälkeen ja virkistynyt levon jälkeen. Hän oli pirteä ja elpynyt, mutta väsymyksen ja liikarasituksen jäljet tuntuivat.

— „Minä en saa lukea sanomalehtiä", huomautti toveri Lenin pilkallisesti, „en saa puhua politiikasta, minä kaarran huolellisesti jokaisen pöydälle jätetyn paperipalasen peläten, ettei se vaan olisi sanomalehti ja ettei siitä vaan tulisi kurinrikkomusta".

Minä nauran ääneen ja ylistän taivaaseen asti toveri Leninin tottelevaisuutta. Samalla teemme pilaa lääkäreistä, jotka eivät voi käsittää sitä, että ammattipoliitikot, saadessaan tavata toisiaan, eivät voi olla puhumatta politiikasta.

Hämmästyttävää on toveri Leninin halu tehdä kysymyksiä ja into, hillitön into päästä työhön. Näkyy, että hän suorastaan janoaa tietoja. Eserrien oikeusjuttu, Genua ja Haag, satotoiveet, teollisuus ja raha-asiat — kaikki nuo kysymykset vilisevät toinen toisensa jälkeen"[1].

---

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 10—11.

Leninin sairauden aikana hänen luonaan kävi usein Stalin, joka johti puolueen työtä. Lenin kutsui Stalinin luokseen keskustellakseen asioiden tilasta, neuvotellakseen yhdessä monista kysymyksistä.

Lenin toipui nopeasti. Hän alkoi jälleen asioita koskevan kirjeenvaihdon, vaati lähettämään kirjoja Gorkiin. Hän kirjoitti sihteereilleen: „Voitte onnitella minua paranemisen johdosta. Todistus: käsiala, joka *alkaa* tulla ihmismäiseksi. Alkakaa valmistella minulle kirjoja (ja lähettää luetteloita) 1) tieteellisiä, 2) kaunokirjallisia, 3) politiikkaa (viimemainittua kaikkein viimeksi, sillä se ei ole vielä sallittua)". Lenin pyrki kiihkeästi osallistumaan puolue- ja valtiotyöhön, jota ilman hän ei voinut elämäänsä ajatella.

Heinäkuun puolivälissä toveri Stalin sähkötti Sergo Ordzhonikidzelle:

„Eilen, puolentoista kuukauden jälkeen, lääkärit antoivat Iljitshille luvan ottaa vastaan ystäviä ja työskennellä muutaman tunnin päivässä.

Minä olin Iljitshin luona ja minusta näytti, että hän on lopullisesti parantunut. Tänään meillä on jo häneltä kirje päivän poliittisia kysymyksiä koskevine ohjeineen.

Lääkärit arvelevat, että kuukauden kuluttua hän voi ryhtyä työhön entiseen tapaan"[1].

Elokuussa 1922 Puolueen XII Yleisvenäläinen konferenssi lähetti tervehdyksen proletaarisen vallankumouksen johtajalle, joka ei voinut sairauden vuoksi olla läsnä konferenssissa. Vastauksensa Lenin lähetti Stalinin kautta.

„Toverit", lausui Stalin konferenssissa, „voin ilmoittaa teille, että olin tänään Leninin kutsumana hänen luonaan ja vastaukseksi konferenssin tervehdykseen hän valtuutti minut sanomaan teille kiitokset tervehdyksestä. Hän sanoi uskovansa, että se päivä ei ole kaukana, jolloin hän palaa meidän riveihimme työhön".

[1] „Zarja Vostoka" N:o 25, heinäkuun 18 pnä 1922.

Lokakuun 2 pnä 1922 Lenin siirtyi Gorkista Moskovaan ja todellakin palasi työhön. Jo seuraavana päivänä hän oli puheenjohtajana Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa. Lokakuun 5 pnä hän osallistui Keskuskomitean täysistuntoon. Leninin palaaminen työhön oli suuri ilo puolueelle ja kaikille työtätekeville.

Lääkärit määräsivät Leninille ankaran järjestyksen, pyrkivät rajoittamaan hänen työnsä viiteen tuntiin päivässä: kello 11—2 ja 6—8. Sunnuntain lisäksi määrättiin vielä yksi täydellisen levon päivä viikossa (Vladimir Iljitsh valitsi keskiviikon). Mutta Lenin kiersi lääkärien määräyksiä. Heti ensimmäisestä päivästä alkaen hän ryhtyi työhön täydellä voimalla. Työhuoneeseensa hän saapui aamulla kello 9.30 ja silmäili valtavan määrän lehtiä. Kello 10.45 Lenin kutsui luokseen sihteerin tekemään selostusta. Kello 11 alkoi tarmokas työ: Lähtiessään kotiin kello 2 hän otti mukaansa pinkan asiapapereita ja palasi kello 6, jolloin hänellä oli suuri määrä tehtäviä sihteereille. Myöskin lisälepopäivänsä Vladimir Iljitsh vietti usein työn ääressä. Tässä eräs Leninin sihteerin tekemä muistiinpano tällaisesta „lepo"-päivästä: „Marraskuun 1 pnä päivällä. Neuvottelu Stalinin osanotolla. Illalla: kello 7—8 kaksi italialaista toveria. Kello 8.30 Vladimir Iljitsh meni kotiin".

Lokakuun 31 pnä Lenin piti puheen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean täysistunnossa. Se oli hänen ensimmäinen puheensa toipumisen jälkeen. Kaikki olivat odottaneet tätä puhetta suurella liikutuksella. Vladimir Iljitsh oli itsekin liikutettu. Hän puhui loistavasta voitosta, jonka Punainen Armeija ja neuvostodiplomatia olivat saavuttaneet neuvostomaan viimeisen alueen, Vladivostokin vapauttamisessa japanilaisista interventeistä. Hän sanoi, että Neuvostomaa on vielä paljon köyhempi kuin kapitalistiset maat, mutta se saavuttaa ne sellaisella nopeudella, josta ne eivät voi haaveillakaan. „Minkäänlaisten muutos-

ten mielikuvitukselliseen nopeuteen meillä ei kukaan usko, mutta sen sijaan todelliseen nopeuteen, nopeuteen, jota verrataan mihin hyvänsä historiallisen kehityksen kauteen sellaisena kuin se on ollut, — sellaiseen nopeuteen, kun liikettä johtaa todella vallankumouksellinen puolue, sellaiseen nopeuteen me uskomme ja sellaisen nopeuden me saavutamme hinnalla millä hyvänsä"[1].

Marraskuun 13 pnä Lenin teki Kommunistisen Internationalen IV kongressissa selostuksen „Viisi vuotta Venäjän vallankumousta ja maailman vallankumouksen näköalat". Niin raskas kuin köyhtyneen Neuvostomaan asema kapitalistisen ympäröinnin vallitessa olikin, Lenin oli varma voitosta ja puhui uuden talouspolitiikan ensimmäisten yhteenvetojen antamista mainioista tulevaisuuden näköaloista.

„Kuluneet puolitoista vuotta todistavat myönteisesti ja ehdottomasti, että me... olemme suorittaneet tutkinnon", lausui hän ylpeydellä. Me, sanoi Lenin, olemme saavuttaneet uuden talouspolitiikan raiteilla yleisen nousun: olemme lujittaneet työläisten ja talonpoikain liiton, parantaneet työväenluokan asemaa, vakaannuttaneet ruplan, kohottaneet kevyen teollisuuden tuotantoa. „Meillä on jo nyt todistus siitä, että me valtiona kykenemme käymään kauppaa, säilyttämään itsellämme maatalouden ja teollisuuden lujat asemat ja kulkemaan eteenpäin". Raskas teollisuus oli vielä hyvin vaikeassa asemassa. „Raskas teollisuus tarvitsee valtion apuvaroja", sanoi Lenin. „Ellemme niitä löydä, niin sivistysvaltiona — en puhukaan sosialistisesta — me joudumme turmioon". Mutta Neuvostomaalla on mahtavia sisäisen kasaantumisen lähteitä. Ja Lenin ilolla ilmoitti kansainvälisen proletariaatin edustajille, että uuden talouspolitiikan tuloksena Neuvostovalta on jo säästänyt ensimmäiset 20 miljoonaa kultaruplaa ja antaa kaikki nämä varat

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 318.

raskaan teollisuuden kuntoonpalauttamiseen ja kehittämiseen, tulee säästämään kaikessa, jopa koulujenkin alalla. „Näin on tehtävä", sanoi Lenin, „sillä me tiedämme, että ilman raskaan teollisuuden pelastamista, ilman sen kuntoonpalauttamista me emme voi rakentaa minkäänlaista teollisuutta, ja ilman sitä me itsenäisenä valtiona yleensä joudumme perikatoon". Mitä suurimmalla varmuudella Lenin lausui: „me valtasimme vallan työläisille ja meillä on päämäärä — luoda tämän vallan avulla sosialistinen järjestys"[1].

Lenin puhui saksan kielellä. Selostus kesti tunnin ja kongressi kuunteli sitä liikutuksen vallassa ja syvällä mielenkiinnolla. Mutta Leninille oli selostuksen tekeminen jo vaikeaa. Hän puhui ilmeisin ponnistuksin. Selostuksen jälkeen hän oli hyvin väsynyt. Tuntui sairaus.

Viikon kuluttua, marraskuun 20 pnä 1922, Lenin puhui Moskovan Neuvoston täysistunnossa. Tehden yhteenvetoja Neuvostovallan viisivuotisesta olemassaolosta hän päätti puheensa seuraavilla sanoilla:

„Me olemme tuoneet valtavin ponnistuksin sosialismin jokapäiväiseen elämään ja tässä meidän pitää päästä selvyyteen. Se on meidän päiviemme tehtävä, se on meidän aikakautemme tehtävä. Sallikaa minun lopettaa lausumalla vakaumus, että niin vaikea kuin tämä tehtävä onkin, niin uusi kuin se onkin meidän entiseen tehtäväämme verrattuna ja niin paljon kuin se vaikeuksia meille aiheuttaakin, — niin kuitenkin me yhdessä, ei huomenna, vaan muutamassa vuodessa, me kaikki yhdessä ratkaisemme tämän tehtävän hinnalla millä hyvänsä, niin että uuden talouspolitiikan Venäjästä tulee sosialistinen Venäjä"[2].

Tämä oli Leninin viimeinen puhe maallemme.

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 345, 349, 350.
[2] Sama, s. 366.

XIII

Leninin terveys huononi. Itsepintaisesti voittaen sairauden hän jatkaa työskentelyä. Hän johtaa puhetta Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa. Häntä kiinnostavat entiseen tapaan mitä erilaisimmat kysymykset: raha-asiat, sähköteollisuus, toimiluvat, alusten korjaus, väestöluettelointi ja monen monet muut asiat. Hän ottaa vastaan asiakkaita, keskustelee, kirjoittaa kirjeitä ja antaa suuret määrät tehtäviä. Hän lähettää tervehdyksiä Kommunistisen Nuorisointernationalen III kongressille, Neuvostojen Yleisukrainalaiselle edustajakokoukselle, neuvostotyöntekijäin ja valistustyöntekijäin ammattiliittojen edustajakokouksille. Hän huolehtii Marxin ja Engelsin kirjeiden julkaisemisesta laajaa lukijakuntaa varten. Hän harkitsee tarkasti ulkopolitiikan kysymyksiä, sodanvaaraa vastaan käytävän taistelun kysymyksiä, kirjoittaa kirjoituksia neuvostolähetystön tehtävistä Haagin rauhankongressissa.

Näinä työnsä viimeisinä viikkoina Lenin askarteli paljon neuvostovaltion edelleen lujittamisen teitä koskevassa kysymyksessä. Kaikkien vallankumousvuosien ajan Lenin oli lujittanut neuvostokansojen ystävyyttä, johtanut välittömästi kansallisten neuvostotasavaltojen muodostamista. Maan puolustus, sosialismin rakentamisen tehtävät, kaikkien neuvostokansallisuuksien kaikinpuolinen kehitys vaati välttämättömästi Neuvostomaan kansojen liiton kaikinpuolista edelleen lujittamista. Päiväjärjestykseen tuli kysymys Neuvostotasavaltojen kiinteämmästä yhdistämisestä yhdeksi liittovaltioksi. Tervehdyksessään Neuvostojen Yleisukrainalaiselle edustajakokoukselle joulukuun 10 pnä 1922 Lenin kirjoitti, että tasavaltojen yhteen liittäminen on eräs kaikkein tärkeimmistä kysymyksistä, että „tämän kysymyksen oikeasta ratkaisemisesta riippuu valtiokoneistomme myöhempi järjestely" [1].

Joulukuun lopussa 1922 Neuvostojen X Yleisvenäläisessä ja I Yleisliittolaisessa edustajakokouksessa tehtiin Leninin ja Stalinin ehdotuksesta historiallinen päätös neuvostokansojen vapaaehtoisesta valtiollisesta yhteen liittämisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi — Neuvostoliitoksi.

Leniniä ei näissä edustajakokouksissa ollut. Hän valmistautui Neuvostojen X Yleisvenäläiseen edustajakokoukseen, kirjoitti selostuksensa suunnitelman hallituksen toiminnasta, hoiti virallista kirjeenvaihtoa. Mutta pian Leninin terveydentila uudelleen huononi.

Joulukuun 12 pnä 1922 Lenin työskenteli viimeisen kerran työhuoneessaan Kremlissä.

Sihteerien muistiinpanoissa tältä päivältä sanotaan: „Joulukuun 12 pnä aamulla Lenin saapui Gorkista ja tuli työhuoneeseensa kello 11.15. Hän oli vähän aikaa ja meni kotiin. Kello 12 hän palasi ja otti vastaan Tsjurupan, joka oli hänen luonaan kello kahteen. Lenin poistui työhuo-

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 378.

neesta kello 2 päivällä antamatta illaksi minkäänlaisia tehtäviä. Illalla: Vladimir Iljitsh oli työhuoneessa 5.30 lähtien. Hän keskusteli puhelimessa muutamia minuutteja. Kello 6.45 kävi Dzierzhynski. Kello 7.45 — Ulkomaankaupan Kansankomissariaatin työntekijä; Iljitsh meni kotiin kello 8.15".

Sairaus ei heikentänyt Leninin tahtoa, hänen tarmoaan, hänen pohjatonta työnjanoaan. Häntä askarruttivat monet kysymykset. Joulukuun 13 pnä hän saneli kirjeen Stalinille Keskuskomitean täysistuntoa varten, jossa hän puolusti päättävästi ulkomaankaupan monopoolin säilyttämistä. Lenin leimasi silloin Buharinin, joka ehdotti ulkomaankaupan monopoolin lakkauttamista, keinottelijoiden, nepmannien ja kulakkien puolustajaksi.

Keskuskomitean täysistunto, joka työskenteli toveri Stalinin johdolla, teki Leninin ohjeiden mukaisen päätöksen ja torjui päättävästi ulkomaankaupan lujuuden loukkaamisyritykset.

Leninin terveyden huononemisen vuoksi lääkärit määräsivät hänelle täydellisen levon. Viimeisten 2—3 päivän aikana ennen suunniteltua Moskovasta matkustamistaan Lenin otti asunnossaan vastaan tovereita, saneli kirjeitä, antoi tehtäviä, määräsi, minne eri kirjat oli lähetettävä. Lenin ei puhunut mielellään sairaudestaan eikä juuri milloinkaan valittanut. Tällä kertaa hän sanoi, että tuntee itsensä huonommaksi eikä ollut nukkunut yöllä.

Lenin käsitti asemansa vakavuuden. Joulukuun 15 pnä hän kirjoitti Stalinille: „Olen saanut nyt loppuun asiani ja voin matkustaa rauhallisena... Jäi vain eräs seikka, joka minua erikoisen kovasti huolestuttaa — se, etten voi puhua neuvostojen edustajakokouksessa. Tiistaina tulevat luokseni lääkärit, ja me neuvottelemme, olisiko edes pientäkään toivoa tuon puheen pitämiseen. Siitä kieltäytyminen olisi mielestäni minulle hyvin epämukavaa, lievästi sanoen. Puheen

konseptin kirjoitin jo muutama päivä sitten. Siksi ehdotan, että keskeyttämättä jonkun toisen valmistautumista selostuksen pitämiseen minun sijastani minulle jätettäisiin keskiviikkoon asti mahdollisuus pitää itse puhe, joka on paljon lyhennetty tavalliseen verraten, esimerkiksi kolmen neljännestunnin puhe. Tällainen puhe ei lainkaan häiritsisi sijaiseni puhetta (kenen hyvänsä tähän tehtävään valtuutattekin), ja ajattelen, että se tulisi olemaan hyödyllinen sekä poliittisesti että henkilökohtaisessa mielessä, sillä se poistaisi syyn suurelta rauhattomuudelta".

Uuden taudinpuuskan vuoksi Lenin ei voinut pitää puhetta Neuvostojen edustajakokouksessa. Moskovasta Gorkiin matkustaminen lykättiin.

Koko puolue, kaikki työtätekevät surivat Leninin sairautta omana onnettomuutenaan. Kaikki olivat levottomia rakkaan johtajansa hengen vuoksi.

Mutta vaikeasti sairaanakaan Lenin ei keskeyttänyt työtään vallankumouksen hyväksi, sosialistisen synnyinmaan hyväksi, jolle hän antoi kaikki voimansa, koko elämänsä.

Vuoden 1923 kahden ensimmäisen kuukauden aikana Leninin terveydentilassa tapahtui eräänlaista paranemista. Tänä aikana Lenin kirjoitti joukon hyvin tärkeitä kirjoituksia: tammikuun 2 pnä hän saneli „Lehtisiä päiväkirjasta"; tammikuun 4 ja 6 pnä — „Osuustoiminnasta"; tammikuun 9, 13, 19, 22 ja 23 pnä — „Miten meidän on uudestijärjestettävä Työläisten ja Talonpoikain Inspektio"; tammikuun 16 ja 17 pnä — „Meidän vallankumouksestamme"; helmikuun 2, 4, 5, 6, 7 ja 9 pnä — „Parempi vähemmän, mutta paremmin".

Lenin oli tottunut itse kirjoittamaan kirjoituksensa. Pikakirjoittajatar, jolle Lenin saneli kirjoituksensa „Parempi vähemmän, mutta paremmin" kirjoitti jo silloin, hel-

mikuun 6 pnä: „Silmäillessään kirjoitusta Lenin teki korjauksia ja puhui vanhasta tavastaan kirjoittaa eikä sanella; että nyt hän ymmärtää, miksi pikakirjoittajat eivät häntä olleet miellyttäneet; että hän oli tottunut näkemään käsikirjoituksensa edessään, pysähtymään ja mietiskelemään vaikeissa tapauksissa sitä kohtaa, johon hän „juuttui", kävelemään huoneessa, vieläpä suorastaan karkaamaan jonnekin kävelylle; että häntä nytkin usein haluttaa tarttua kynään ja kirjoittaa tai tehdä itse korjauksia. Hän kertoi siitä, kuinka hän jo v. 1918 oli yrittänyt sanella kirjoitustaan pikakirjoittajalle ja kuinka hän aina silloin, kun tunsi „juuttuvansa", „kiiruhti" hämmennyksissään yhä eteenpäin „uskomattomalla" nopeudella, ja kuinka tämä johti siihen, että hänen piti polttaa koko käsikirjoitus, minkä jälkeen hän ryhtyi kirjoittamaan ja kirjoitti valmiiksi „Luopio Kautskyn", josta tuli sellainen, että se tyydytti häntä".

Viimeisissä kirjoituksissaan Lenin teki yhteenvedot vallankumousvuosina tehdystä työstä. Lenin harkitsee uudelleen kaikkia vallankumouksen peruskysymyksiä — proletariaatin diktatuuria, valtiokoneistoa, talouspolitiikkaa, suhteita talonpoikaistoon, maan puolustusta, ulkopolitiikkaa, puolueen yhtenäisyyttä.

Kirjoituksissaan Lenin vielä kerran erikoisen voimakkaasti korostaa sosialismin voiton mahdollisuutta meidän maassamme. Neuvostotasavallalla on, lausui hän, „kaikki välttämätön täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamista varten". Hän kiinnitti yhä uudelleen huomiota raskaan teollisuuden merkitykseen sosialismin tärkeimpänä aineellisena perustana. Puolueen tehtävä on siirtyä „talonpojan raihnaisen hevosen selästä, köyhtyneen talonpoikaismaan oloja vastaavien säästötoimenpiteiden hevosen selästä sellaisen hevosen selkään, jollaista proletariaatti itselleen etsii eikä voi olla etsimättä, koneellisen suurteollisuuden, sähköistämisen, Volhovan sähköaseman j.n.e. hevosen selkään"[1].

Lenin opetti, että vain voimakas raskas teollisuus voi olla Neuvostovaltion riippumattomuuden lujittamisen ja puolustuskuntoisuuden kehittämisen luja perusta.

Lenin usein huomautti, ja bolshevikkipuolue piti horjumatta ohjeenaan tätä Leninin huomautusta, että työväenluokka voi ja sen tulee rakentaa sosialismi liitossa talonpoikaiston kanssa. Uusi talouspolitiikka oli juuri sitä varten otettukin käytäntöön, että voitaisiin turvata talonpoikaiston osallistuminen sosialistiseen rakennustyöhön. Ratkaistavaksi jäi sekä teoreettisesti että käytännöllisesti tärkein tehtävä: miten, mitä teitä, minkälaisin keinoin sosialismi voidaan rakentaa liitossa talonpoikaiston kanssa, mihin täytyy tarttua käsiksi, jotta turvataan talonpoikaiston saaminen mukaan sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseen. Viimeisissä kirjoituksissaan Lenin ratkaisi nerokkaasti tämän kysymyksen esittämällä *osuustoimintasuunnitelman talonpoikaiston yhdistämiseksi sosialismin rakentamiseen.*

Osuustoiminnassa yleensä ja maataloudellisessa tuotannollisessa osuustoiminnassa erikoisesti Lenin näki Neuvostomaan oloissa tien siirtymiselle pienestä yksilöllisestä talonpoikaistaloudesta talonpoikain suuriin osuuskunnallisiin tuotantoyhtymiin.

Osuustoiminnallisten periaatteiden juurruttaminen ensin maataloustuotteiden myynnin ja sitten tuotannon alalla — sellainen on miljoonille talonpojille saavutettavissa ja ymmärrettävissä oleva tie heidän saamisekseen mukaan sosialistiseen rakennustyöhön.

„Valtion valta kaikkien suurten tuotantovälineiden yli, valtiovalta proletariaatin käsissä, tämän proletariaatin liitto monien miljoonien pienten ja pienimpien talonpoikain

[1] *Lenin.* Teokset, XXVII osa, s. 417.

kanssa, tämän proletariaatin johdon turvaaminen talonpoikaistoon nähden j.n.e. — eikö siinä ole kaikki, mitä tarvitaan", kirjoitti Lenin, „jotta osuustoiminnasta, pelkästään osuustoiminnasta, johon me ennen suhtauduimme ylioikaisesti, kuten kaupusteluhommaan ainakin ja johon meillä on määrätyssä suhteessa oikeus suhtautua nyt, uuden talouspolitiikan aikana, samalla tavalla, eikö siinä ole kaikki, mikä on välttämätöntä täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamista varten? Se ei ole vielä sosialistisen yhteiskunnan rakentamista, mutta siinä on kaikki, mikä on välttämätöntä ja riittävää tätä rakentamista varten"[1].

Leninin osuustoimintasuunnitelma on mitä suurin askel leniniläisen teorian kehittämisessä sosialismin voitosta meidän maassamme.

Viimeisissä kirjoituksissaan Lenin kiinnitti erikoista huomiota kansainväliseen tilanteeseen ja Neuvostotasavallan ulkopolitiikkaan. Hän laski sosialistisen valtion ulkopolitiikan perustan. Leninin johtama neuvostodiplomatia oli saanut monta loistavaa voittoa. Hän opetti, että meidän ulkopolitiikkamme, jonka lähtökohtana ovat neuvostovaltion edut, sosialismin edut, on oltava riippumatonta ja itsenäistä. Sen perusohje koko kaudelle, aina sosialismin lopulliseen voittoon saakka koko maailmassa, on imperialistien leirissä olevien ristiriitojen hyväksikäyttäminen, jotta voitaisiin tehdä imperialisteille vaikeaksi yhteisrintaman muodostaminen Neuvostomaata vastaan. Samalla Neuvostovallan ei ole hetkeksikään heikennettävä taisteluaan sosialistisen valtion puolustuskuntoisuuden lujittamisen puolesta.

Maaliskuussa v. 1923 Leninin terveydentila jälleen huononi. Maaliskuun 9 pnä toistui taudinpuuska ja tällä kertaa hyvin vaikeana. Lenin joutui vuoteen omaksi.

---

[1] *Lenin*, Teokset, XXVII osa, s. 392.

Hän ei voinut osallistua huhtikuussa 1923 kokoontuneen puolueen XII edustajakokouksen työhön. Tämä oli bolshevikkien vallanoton jälkeen ensimmäinen edustajakokous, johon Lenin ei voinut osallistua.

Puolueen XII edustajakokous otti päätöksissään huomioon kaikki Leninin neuvot, joita hän oli antanut viimeisissä kirjoituksissaan ja kirjeissään. Leninin ehdotuksesta, joka oli lähetetty edustajakokoukselle kirjeellisesti, XII edustajakokous muodosti yhdistetyn elimen — Keskuskontrollikomitean — Työläisten ja Talonpoikain Inspektion (KKK—TTI). Sille annettiin vastuunalaiset tehtävät: puolueemme yhtenäisyyden suojeleminen, puolue- ja valtiokurin lujittaminen, Neuvostovaltion koneiston kaikinpuolinen parantaminen.

Toukokuuhun mennessä Leninin voinnissa ei tapahtunut huomattavaa parannusta. Toukokuun puolivälissä Lenin siirrettiin Gorkiin. Siellä Leninin terveydentila alkoi heinäkuun toisen puoliskon jälkeen uudelleen parantua.

Lokakuun 19 pnä 1923 Lenin saapui muutamaksi tunniksi Moskovaan. Hän kävi asunnossaan, pistääntyi istuntosalissa, istahti työhuoneessaan Kremlissä, ajeli kaupungin pääkatuja pitkin, käväsi maatalousnäyttelyssä ja palasi jälleen Gorkiin.

Se oli Leninin viimeinen käynti Moskovassa.

Tammikuun 21 pnä 1924 kello 6 illalla alkoi kaikille odottamaton, ankara taudinkohtaus. Lenin menetti tajuntansa. Kello 6.50 illalla Lenin kuoli Gorkissa verenvuodosta aivoihin.

Kuoli hän, „joka oli olennoinut itsessään koko Venäjän vallankumouksen, hän, joka oli vaalinut sitä aivoissaan, valmistellut, toteuttanut, pelastanut sen. Lenin oli suurin ja kaikin puolin puhtain historian luojista; mies, joka teki ihmisten hyväksi enemmän kuin kukaan toinen" (Barbusse).

Leninin, johtajan, opettajan kuolema oli raskas isku puolueelle, työväenluokalle, kansanjoukoille maassamme, koko maailman työtätekeville.

Imperialistien leirissä Leninin kuolema aiheutti riemua: he luulivat, että ilman Leniniä proletariaatin diktatuuri sortuu. Leninin kuolema elähytti myös niitä, jotka yrittivät kääntää puolueen pois leniniläiseltä tieltä: he luulivat, että kun Leniniä ei ole, voidaan leniniläinen puolue tehdä epäbolshevistiseksi.

Viholliset erehtyivät pahasti laskelmissaan. He eivät olleet ottaneet huomioon sitä, että Lenin oli antanut puolueensa käteen pelottoman ja selvän ajattelunsa kaikkivoittavan aseen — leninismin aseen. Lenin oli juurruttanut puolueeseen palavan vihansa porvarillista järjestelmää kohtaan, rautaisen tahtonsa, joka oli suunnattu tuon järjestelmän murskaamiseen ja kommunismin rakentamiseen. Lenin oli opettanut tämän puolueen olemaan pelkäämättä vaikeuksia, olemaan antamatta perään väsymykselle, masennukselle ja epäröinnille.

Tammikuun 22 päivän vastaisena yönä kokoontui bolshevikkipuolueen Keskuskomitean täysistunto.

Tammikuun 22 pnä Keskuskomitea kääntyi puolueen, kaikkien työtätekevien puoleen tiedoituksella Leninin kuolemasta:

Tiedoituksessa sanottiin:

„*Tammikuun 21 päivänä päättyi toveri Leninin elämäntie.*

Kuoli mies, joka perusti meidän teräksisen puolueemme, rakensi sitä vuodesta toiseen, johti sitä tsarismin iskujen alla, opetti ja karkaisi sitä raivokkaassa taistelussa työväenluokan pettureita, puolinaisia ja horjuvia aineksia sekä vihollisleiriin siirtyneitä vastaan. Kuoli mies, jonka johdolla bolshevikkien murtumattomat rivit taistelivat vuonna 1905, perääntyivät taantumuksen aikana, hyökkäsivät uudelleen, olivat taistelijoiden eturiveissä itsevaltiutta vastaan, kykenivät murskaamaan, paljastamaan ja kukistamaan menshevikkien ja eserrien aatteellisen herruuden. Kuoli mies, jonka taistelujohdon alla meidän puolueemme väkevällä kädellään pystytti ruudin savun keskellä Lokakuun punaisen lipun koko maassa, löi maahan vihollisten vastarinnan, pystytti lujasti työtätekevien herruuden entisellä tsaarin Venäjällä. Kuoli Kommunistisen Internationalen perustaja, maailman kommunismin johtaja, kansainvälisen proletariaatin lemmikki ja ylpeys, sorretun Idän lippu, työväen diktatuurin päämies Venäjällä.

Marxin jälkeen proletariaatin suuren vapausliikkeen historia ei vielä milloinkaan ollut nostanut sellaista jättiläistä, kuin oli meidän johtajavainajamme, opettajamme ja ystävämme. Kaikki se, mikä proletariaatissa on todella suurta ja sankarillista — peloton mieli, rautainen, taipumaton, järkähtämätön ja kaikkivoittava tahto, pyhä viha, leppymätön viha orjuutta ja sortoa kohtaan, vallankumouksellinen into, joka pystyy siirtämään vuoria, rajaton luottamus joukkojen luovaan voimaan, tavaton organisatoorinen kyky, — kaikki tämä olennoitui erinomaisesti Leninissä, jonka nimi tuli uuden maailman symbooliksi lännestä itään, etelästä pohjoiseen.

Lenin osasi paremmin kuin kukaan muu havaita sekä suuren että pienen, nähdä ennakolta mitä suurimmat historialliset murrokset ja samaan aikaan huomioida ja käyttää hyväksi jokaista pientä yksityisseikkaa; hän osasi tarvittaessa hyökätä rajusti ja tarvittaessa perääntyä valmistellakseen uutta hyökkäystä. Hänellä ei ollut minkäänlaisia piintyneitä kaavoja; hänen viisailla, kaikkinäkevillä silmillään ei ollut minkäänlaisia kaihtimia. Sillä hän oli proletaarisen armeijan synnynnäinen johtaja, työväenluokan nero”[1].

Tammikuun 21—23 pnä Gorkiin saapuivat Keskuskomitean jäsenet toveri Stalinin johdolla, hallituksen jäsenet, Neuvostojen II Yleisliittolaisen edustajakokouksen ja

[1] „NKP(b) päätöslauselmissa”, I osa, s. 557.

Moskovan työväenjärjestöjen edustajistot. Saapui lähikylien talonpoikia.

Tammikuun 23 pnä kello 10 aamulla Leninin ruumisarkku kannettiin käsillä Gorkista Gerasimovon asemalle ja kello 1 päivällä surujuna saapui Moskovaan.

Läheisimpien ystävien ja tovereiden käsillä, lippujen ja satojen tuhansien ihmisten muodostamien rivien välissä arkku kannettiin Liittojen Talon Pylvässaliin. Neljän päivän aikana tammikuun 23—27 pnä, paukkuvista pakkasista huolimatta sadat tuhannet työläiset ja talonpojat, puna-armeijalaiset ja toimitsijat, Moskovan ja monien muiden kaupunkien edustajistot sekä kapitalististen maiden työläisedustajistot kulkivat Pylvässalin kautta jättäen jäähyväiset johtajalle.

Tammikuun 27 pnä kello 9 aamulla Leninin ruumisarkku siirrettiin Liittojen Talosta Punaiselle torille, jossa tapahtui kansan hyvästijättö johtajalle. Kello 4 päivällä surusävelmien soidessa, tuhansien tehtaanpillien puhaltaessa ja tykistöyhteislaukausten jyristessä Leninin ruumisarkku kannettiin mausoleumiin.

Tänne, Punaiselle torille, mausoleumiin virtaa nyt miljoonia ihmisiä maailman kaikilta ääriltä painaakseen mieleensä ja sydämeensä ihmiskunnan neron, Leninin ylevän kuvan.

Leninin hautauspäivänä kansainvälinen proletariaatti julisti viiden minuutin työnseisauksen kaikissa töissä. Pysähtyivät autot ja junat, keskeytyi työ tehtaissa. Koko maailman työtätekevät saattoivat syvällä surulla hautaan isänsä ja opettajansa, parhaan ystävänsä ja puolustajansa — Leninin.

Leninin kuolemaan Neuvostoliiton työväenluokka vastasi yhdistämällä rivinsä vieläkin tiiviimmin leniniläisen puolueen ympärille.

Johtajan kuolema osoitti, kuinka läheinen meidän puolueemme on joukoille ja kuinka suuressa arvossa työläiset pitävät leniniläistä puoluetta. Puolueeseen tuli uusia kymmeniä tuhansia työläisiä. Lyhyen ajan sisällä yli kaksisataa neljäkymmentä tuhatta työläistä liittyi bolshevikkipuolueen riveihin. Puolueeseen tulivat ne, jotka olivat valmiit antamaan elämänsä puolueen asian puolesta, Leninin asian puolesta. Tämä oli Lenin-kutsunta puolueeseen.

Leninin lippuun tarttui ja sitä kantaa edelleen Stalin — bolshevikkipuolueen paras poika, Leninin asian ansiokas perillinen ja sen suuri jatkaja.

Tammikuun 26 pnä 1924 alkoi Neuvostojen II Yleisliittolaisen edustajakokouksen suruistunto. Vaikeaa on sanoin kuvata, kuinka suurella tarkkaavaisuudella edustajakokous kuunteli Stalinia. Jo bolshevikkipuolueen rakentamisen aamunkoiton aikana Leninin ja Stalinin elämä ja toiminta olivat valautuneet läheisesti yhteen taistelussa vallankumouksen asian puolesta. Stalin — Leninin uskollinen oppilas ja taistelutoveri — jatkaa Leninin kuolematonta työtä.

Stalinin puhe oli erikoisen voimakas. Stalin vannoi puolueen nimessä suuren valan. Hän sanoi:

„Me, kommunistit, olemme erikoista tekoa. Meidät on muovattu erikoisesta aineesta. Me olemme niitä, jotka muodostavat suuren proletaarisen strategin armeijan, toveri Leninin armeijan. Ei ole mitään korkeampaa kunniaa kuin on kunnia kuulua tähän armeijaan. Ei ole mitään ylevämpää nimeä kuin sen puolueen jäsenen nimi, jonka perustaja ja johtaja on toveri Lenin...

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me pitäisimme korkealla ja säilyttäisimme puhtaana puoluejäsenen suuren nimen. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämän käskysi!..

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me varjelisimme puolueen yhtenäisyyttä kuin silmäteräämme. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämänkin käskysi!..

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me varjelisimme ja lujittaisimme proletariaatin diktatuuria. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me emme säästä voimiamme täyttääksemme kunnialla tämänkin käskysi!..

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me lujittaisimme kaikin voimin työläisten ja talonpoikain liittoa. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämänkin käskysi!..

Toveri Lenin puhui meille herkeämättä maamme kansojen vapaaehtoisen liiton välttämättömyydestä, niiden veljellisen yhteistyön välttämättömyydestä Tasavaltojen Liiton puitteissa.

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me lujittaisimme ja laajentaisimme Tasavaltojen Liittoa. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämänkin käskysi!..

Lenin osoitti meille usein, että Punaisen armeijan lujittaminen ja sen kuntoisuuden parantaminen on yksi tärkeimpiä puolueemme tehtäviä... Vannomme siis, toverit, ettemme säästä voimiamme lujittaaksemme Punaista armeijaamme, Punaista laivastoamme...

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me olisimme uskollisia Kommunistisen Internationalen periaatteille. Vannomme sinulle, toveri Lenin, ettemme säästä henkeämme lujittaaksemme ja laajentaaksemme koko maailman työtätekevien liittoa — Kommunistista Internationalea!"[1].

Tämä oli bolshevikkipuolueen vala johtajalleen, Leninille, joka tulee elämään ikuisesti. Silmäillessään kulkemaansa

[1] *J. Stalin.* Leninistä, s. 12—16.

tietä bolshevikit voivat ylpeydellä sanoa: tätä valaa täytetään kunnialla.

★ ★ ★

Lenin antoi koko elämänsä loppuun saakka työläisten ja talonpoikain vapauttamiselle pääoman sorrosta, kapitalistien ja tilanherrojen vallasta, ja sosialismin rakentamiselle.

Leninin elämä ja toiminta on yhteensulautunut suuren ja sankarillisen bolshevikkipuolueen toimintaan, jonka luoja hän oli.

Lenin oli vallankumouksen nero. Uuden aikakauden, sotien ja vallankumouksellisten järistysten aikakauden kärkevissä luokkataisteluissa Lenin kulki kansanjoukkojen johdossa. Hänen johdollaan voitti Suuri Lokakuun sosialistinen vallankumous Neuvostoliitossa. Tämä vallankumous oli perinpohjainen murros ihmiskunnan yleismaailmallisessa historiassa, käänne vanhasta, kapitalistisesta maailmasta uuteen, sosialistiseen maailmaan.

Ensimmäinen bolshevistinen vallankumous pelasti ensimmäiset sata miljoonaa ihmistä ensimmäisen imperialistisen sodan puserruksesta, imperialismin helvetistä. Seuraavat, sanoi Lenin, pelastavat imperialistisista sodista ja kapitalismin maailmasta koko ihmiskunnan.

„Meillä on oikeus olla ylpeitä ja katsoa olevamme onnellisia sen johdosta", kirjoitti Lenin, „että jouduimme ensimmäisinä yhdessä maapallon kolkassa kaatamaan sen villipedon, kapitalismin, joka oli valellut maan verellä, saattanut ihmiskunnan nälän kouriin ja villeyden tilaan ja joka tuhoutuu kiertämättömästi ja kohta, olipa sen raivo kuoleman kielissä ollessaan kuinka hirveän petomaista tahansa".

Lenin oli bolshevikkipuolueen nerokas johtaja, työväenluokan johtaja ja opettaja. Hän oli uusityyppinen johtaja — yksinkertainen ja vaatimaton, joka oli tuhansin langoin sidottu joukkoihin, uusien joukkojen johtaja — vapautuk-

sensa puolesta taisteluun nousseiden ihmiskunnan yksinkertaisten ja tavallisten syvimpien „pohjakerrosten" johtaja. Ja samalla hän oli kaikkien aikojen ja kansojen suurin nero, joka oli aseistettu ihmiskunnan tiedon ja kulttuurin koko rikkaudella ja hallitsi täydellisesti proletariaatin kaikkivoittavaa asetta — vallankumouksellista marxilaisuutta.

Vallankumouksellisen toimintansa ihmisyhteiskunnan uudistamiseksi Lenin rakensi marxilaisuuden graniittiperustalle. Hän hallitsi marxilaisuuden sisällön koko rikkautta. „Lenin oli ja jää", sanoi toveri Stalin, „Marxin ja Engelsin uskollisimmaksi ja johdonmukaisimmaksi oppilaaksi, joka kokonaan ja täydellisesti nojaa marxilaisuuden periaatteisiin".

Lenin suhtautui suurella rakkaudella tieteellisen kommunismin perustanlaskijain jokaiseen sanaan ja jokaiseen ajatukseen. Suurella voimalla ja kiihkolla hän leimasi ne, jotka yrittivät saarnata „arvostelun vapautta" marxilaiseen teoriaan nähden ja salakuljettaa tuon lipun alla porvarillisia aatteita. Hän paljasti armotta kaikki ne, jotka sanoissa vannoivat uskollisuutta Marxille ja Engelsille, mutta käytännössä kavalsivat marxilaisuuden. Lenin suojasi ja palautti Marxin ja Engelsin todelliset katsomukset, puhdisti marxilaisuuden kaikenlaisista opportunistisista vääristelyistä.

Samalla Lenin usein korosti, että marxilaisuus ei ole dogmi, vaan toimintaohje, että marxilaista teoriaa on vietävä eteenpäin, kehitettävä sitä kaikille suunnille. Hän puhui siitä, että „on välttämätöntä *itsenäisesti* muokata Marxin teoriaa, sillä tämä teoria antaa vain yleisiä *johtavia* perusajatuksia, joita *erikoistapauksissa* on sovellutettava Englantiin nähden toisella tavalla kuin Ranskaan nähden, Ranskaan nähden toisella tavalla kuin Saksaan nähden, Saksaan nähden toisella tavalla kuin Venäjään

nähden". Ei saa pitää kiinni marxilaisuuden vanhoista ratkaisuista, opetti hän, kun tilanne on muuttunut ja vaatii uusia ratkaisuja. On osattava käyttää marxilaisia tutkimusmenetelmiä uusien historiallisten ehtojen, uuden tilanteen erittelemiseen.

Ja Lenin — tieteen merkkimies, materialistisen dialektiikan etevin mestari — murti rohkeasti vanhoja, aikansa eläneitä katsomuksia, esitti ja ratkaisi elämän asettamia uusia kysymyksiä.

Ei ole ainoatakaan tiedon ja käytännön alaa, jotka ovat yhteydessä työväenluokan vapautuksensa puolesta käymään taisteluun, jota Lenin ei olisi rikastuttanut mitä suurenmoisimmilla ajatuksilla. Ei voida osoittaa ainoatakaan enemmän tai vähemmän suurta tapausta kansojen elämässä XIX vuosisadan lopussa ja XX vuosisadan ensimmäisellä neljänneksellä, ainoatakaan enemmän tai vähemmän vakavaa ilmiötä tieteen alalla ja työtätekevien joukkojen vallankumouksellisessa taistelussa, joita Leninin teoksissa ei olisi nerokkaasti valaistu.

Lenin kartutti marxilaisuuden aatteellista rikkautta uuden aikakauden kokemuksen perustalla. *Lenin kehitti marxilaisuutta edelleen, kohotti sen uudelle, korkeammalle asteelle.* Hän on *leninismin* luoja. Toveri Stalin on antanut klassillisen määritelmän leninismistä: „Leninismi on imperialismin ja proletaarisen vallankumouksen aikakauden marxilaisuutta. Täsmällisemmin sanoen: leninismi on yleensä proletaarisen vallankumouksen teoria ja taktiikka, erikoisesti proletariaatin diktatuurin teoria ja taktiikka". Toveri Stalin osoitti Marxin ja Leninin opin yhtenäisyyden ja perinnäisyyden, valaisi nerokkaasti sen uuden, minkä Lenin oli tuonut marxilaisuuden aatteelliseen aarreaittaan.

Leninin oppi on majakka, joka valaisee sen voittoisan taistelun tietä, jota työtätekevät käyvät vapautuksensa puolesta. Vallattuaan joukot Leninin aatteet ovat tulleet yhteis-

kunnan sosialistisilla perustoilla uudistamisen suurenmoiseksi voimaksi. Leninismi on koko maailman miljoonien proletaarien ja työtätekevien lippu.

Lenin oli Venäjän kansan uskollinen poika. Hän oli täynnä kansallista ylpeyttä kansasta, joka oli luonut mahtavan, elinkykyisen valtion, suojannut sen vierasmaalaisia anastajia vastaan vuosisatojen kuluessa käydyissä taisteluissa, luonut rikkaan, kukoistavan kulttuurin, edistyneen tieteen ja taiteen. Lenin oli täynnä kansallista ylpeyttä Venäjän kansasta, joka oli synnyttänyt maailman kaikkein vallankumouksellisimman työväenluokan, joka oli kasvattanut itsessään mitä syvimmän vihan kaikenlaista kansallista sortoa vastaan, luonut maailman ensimmäisen sosialistisen valtion — Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton, joka perustuu kaikkien kansojen veljelliseen yhteistoimintaan.

Pitäen ohjeenaan Leninin oppia, bolshevikkipuolue yhdisti lujasti rivinsä, nosti työväenluokan ja talonpoikaiston taisteluun itsevaltiutta ja kapitalismia vastaan. Leninin lipun alla maamme työväenluokka kävi pääoman linnoituksen rynnäkköön ja voitti taisteluissa Suuren Lokakuun sosialistisen vallankumouksen puolesta. Leninin lipun alla neuvostokansa löi ja tuhosi valkokaartilaisten ja interventtien sotajoukot kansalaissodan vuosina. Leninin nimeen liittyvät neuvostokansan voitot taistelun kaikilla rintamilla — sotilaallisella, taloudellisella, diplomaattisella ja kulttuuririntamalla. Leninin nimeen liittyy neuvostovaltion luominen ja lujittaminen, sosialismin rakentamisen suurenmoisen suunnitelman luominen ja toteuttaminen maassamme. Hänen nimessään Neuvostoliiton työtätekevät kulkevat kommunismin valoisille kukkuloille voittaen tieltään kaikki esteet ja heittäen tieltä syrjään kaikki sosialismin viholliset.

Leninin elämä, teot ja suurenmoiset teokset opettavat meitä taistelemaan menestyksellisesti kommunismin asian puolesta. „Muistakaa, rakastakaa, tutkikaa Iljitshiä, meidän opettajaamme, meidän johtajaamme", kehoittaa toveri Stalin. Toveri Stalin opettaa meitä „hakemaan neuvoa" Leniniltä, kääntymään hänen puoleensa ratkaistaessa suuria ja pieniä kysymyksiä.

Vaalien edellä joulukuun 11 pnä 1937 valitsijoiden kokouksessa pitämässään puheessa toveri Stalin hahmoitteli leniniläistyyppisen toimihenkilön ylevän kuvan.

Kansan pitää vaatia edustajiltaan, sanoi Stalin, „että he olisivat Leninin tyyppisiä poliittisia toimihenkilöitä; että he olisivat samanlaisen selvyyden ja varmuuden omaavia toimihenkilöitä kuin oli Lenin; että he olisivat yhtä pelkäämättömiä taistelussa ja säälimättömiä kansan vihollisia kohtaan kuin oli Lenin; että he olisivat vapaita kaikesta pakokauhusta, kaikesta pakokauhun tapaisesta, kun tilanne käy mutkalliseksi ja taivaan rannalla häämöttää joku vaara; että he olisivat yhtä vapaita kaikesta pakokauhun tapaisesta kuin oli Lenin; että he olisivat, kuten Lenin, viisaita ja malttavaisia ratkaistaessa monimutkaisia kysymyksiä, joissa tarvitaan kaikinpuolista perehtymistä ja kaikinpuolista kaikkien myönteisten ja kielteisten seikkojen huomioon ottamista; että he olisivat yhtä oikeudenmukaisia ja rehellisiä kuin oli Lenin; että he rakastaisivat kansaansa samoin kuin Lenin rakasti sitä".

Meidän mainehikas bolshevikkipuolueemme on perinyt Leniniltä hänen nerokkaan oppinsa, hänen voimallisen ja lannistumattoman tahtonsa, hänen palavan rakkautensa kansaa kohtaan. Me olemme voittaneet uskollisuudella Leninin asialle, leninismille!

Leninin nimi, hänen tekonsa ja oppinsa tulevat elämään vuosisatoja ja vuosituhansia.

Leninin aatteet ovat olennoituneet elämässä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitossa, sankarillisessa bolshevikkipuolueessa, Kommunistisessa Internationalessa. Ne ovat olennoituneet Leninin suuren seuraajan, hänen asiansa uskollisen jatkajan, toveri Stalinin teoksissa ja toiminnassa.

Lenin elää Neuvostoliiton työtätekevien ja koko maailman sorrettujen mielissä ja sydämissä. Leninin nimi kaikuu työväenluokalle ja koko maailman työtätekeville tulisena kutsuna ankaraan taisteluun sortajia vastaan, vapaan ja onnellisen elämän puolesta, kommunismin puolesta.

Ankarien koettelemusten aikana, jolloin synnyinmaamme on ryhtynyt kamppailuun hitleriläistä rosvoimperialismia vastaan elämästä ja kuolemasta, suuren Leninin miehuullinen esikuva innoittaa Neuvostoliiton sankarillisia kansoja kuolemattomiin urotekoihin sosialistisen isänmaan kunniaksi. Koko neuvostokansa on noussut suureen isänmaalliseen sotaan saksalaisia fascistisia anastajia vastaan, jotka valapattoisesti hyökkäsivät meidän rauhaarakastavan maamme kimppuun. Leninin lipun alla, Stalinin johdolla se miehuullisesti suojelee kotimaataan vierasmaalaisten sotalaumojen päällekarkaukselta, puolustaa sosialistisen vallankumouksen saavutuksia, sosialistista järjestelmää, sosialistista kulttuuria.

Neuvostourhojen sukupolvet on kasvatettu ja kehitetty Leninin kaikkivoittavien aatteiden pohjalla, innoitettu Leninin ylevällä hengellä. Miljoonat synnyinmaa-äidilleen rajattoman uskolliset neuvostokansan pojat ja tyttäret, lähtiessään suorittamaan kuolemattomia tekoja, sotilaallisiin urotöihin isänmaallisessa sodassa, kantavat sydämessään suuren Leninin kuvaa.

Leninin asia on voittamaton!

Karjalais-Suomalainen SNT
Ministerineuvoston
Kirjapainoteollisuuden
ja kustannusliikkeiden Hallinto
Sortavalan kirjapaino

Sortavala, Karjalankatu 32.